

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНКЫНЫН

ЧЕНЕМДИК АКТЫЛАРЫ

№ 2/2024

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Редакциялык коллегия:

Төрага: Сейткасымова Р.Р.
Коллегия мүчөлөрү: Абдыразаков Э.О.
Жаныбекова Ч.А.
Солтобаева Р. Т.
Жоробекова А. Т.

Жооптуу катчы: Акылбек уулу Б.

Басылманын мазмунуна тиешелүү маселелер боюнча маалымат алуу үчүн:

Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Юридикалык башкармалыгына:

телефон: (996 312) 61 10 38 телефону

факс: (996 312) 61 10 59 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот

<http://www.nbkr.kg>

Басылманы таркатуу маселеси боюнча:

Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
басылмалары бөлүмүнө:

телефон: (996 312) 61 08 59 телефону

факс: (996 312) 61 09 92 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот

<http://www.nbkr.kg>

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик документтери жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат.

Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Уюштуруучусу – Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.

Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде каттоодон өткөн жана 1998-жылдын 5-октябрында 321-номердеги күбөлүктү алган.

Жоопкерчилиги чектелген коом "М-Махита" тарабынан даярдалган жана басылып чыгарылган.

Бишкек шаары, К.Тыныстанов атындагы көчө, 197/1.

2024-жылдын 10-сентябрында басууга кол коюлган.

2024-жылдын 17-сентябрында басылган.

100 нускада чыгарылат.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2023-жыл.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксатысыз басылманы кайсы формада, кайсы каражаттар менен болбосун көчүрүп басууга жана таркатууга жол берилбейт. Кайра басууда жана андан шилтеме келтирүүдө "Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары" басылмасына таянуу зарыл.

Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики

Редакционная коллегия:

Председатель: Сейткасымова Р.Р.
Члены коллегии: Абдыразаков Э.О.
Жаныбекова Ч.А.
Солтобаева Р. Т.
Жоробекова А. Т.

Ответственный секретарь: Акылбек уулу Б.

По вопросам, связанным с содержанием публикаций, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, пр. Чуй, 168, Национальный банк Кыргызской Республики,
Юридическое управление:
телефон: (996 312) 61 10 38
факс: (996 312) 61 10 59
<http://www.nbkr.kg>

По вопросам, связанным с распространением публикаций Национального банка Кыргызской Республики, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, пр. Чуй, 168, Национальный банк Кыргызской Республики,
Отдел публикаций Национального банка:
телефон: (996 312) 61 08 59
факс: (996 312) 61 09 92
<http://www.nbkr.kg>

Целью издания журнала является официальная публикация нормативных актов Национального банка для обеспечения коммерческих банков и общественности нормативными документами Национального банка и официальной информацией о деятельности Национального банка, а также проведение пропаганды банковского законодательства Кыргызской Республики.

Предположительная периодичность издания журнала – один раз в месяц на кыргызском и русском языках.

Учредитель: Национальный банк Кыргызской Республики.

Издание зарегистрировано Министерством юстиции Кыргызской Республики, свидетельство о регистрации СМИ № 321 от 5.10.1998 года.

Подготовлено к печати и отпечатано ОсОО «Maxima».

г. Бишкек, ул. Тыныстанова, 197/1

Подписано в печать 10 сентября 2024 года.

Отпечатано 17 сентября 2024 года.

Тираж 100 экз.

© Национальный банк Кыргызской Республики, 2023 год.

Настоящее издание не подлежит воспроизведению и распространению в любой форме и любыми средствами без разрешения Национального банка Кыргызской Республики. При перепечатке и переводе выдержек ссылка на издание «Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики» обязательна.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банканын башка басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банканын жылдык отчету

Басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банканын (Улуттук банктын) өткөн жыл үчүн отчету болуп саналат. Ал өзүндө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акча-кредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банканын бюллетени

Бул ай сайын чыгарылуучу маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Басылмада тышкы секторду өнүктүрүү тенденциялары жана төлөм балансы, тышкы соода, эл аралык камдар, тышкы карыз жана Кыргыз Республикасынын инвестициялык позициялары боюнча маалыматтар чагылдырылат. Чейрек сайын – февраль, июнь, август, ноябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө отчет

Бул отчет финансылык туруктуулукка таасир этүүчү тышкы жана ички экономикалык факторлор боюнча Улуттук банктын жалпы баа берүүсүн, банктардын жана башка финансылык ортомчулук институттарынын абалын, ошондой эле Кыргызстандын финансы рынокторунун күндөлүк абалын жана финансы секторунун туруктуулугун талдап-иликтөөнү чагылдырат. Жарым жылдык негизде кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Другие издания Национального банка Кыргызской Республики

Годовой отчет Национального банка Кыргызской Республики

Данная публикация является отчетом Национального банка Кыргызской Республики (НБКР) за прошедший год. Содержит краткую информацию об экономическом развитии республики и денежно-кредитной политике, финансовую отчетность НБКР, общие сведения о НБКР, статистические приложения. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Бюллетень Национального банка Кыргызской Республики

Это ежемесячное информационное издание содержит статистические сведения по основным макроэкономическим показателям и секторам экономики Кыргызской Республики. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Платежный баланс Кыргызской Республики

«Платежный баланс Кыргызской Республики» отражает тенденции развития внешнего сектора и данные по платежному балансу, внешней торговле, международным резервам, внешнему долгу и международной инвестиционной позиции Кыргызской Республики. Публикуется ежеквартально в феврале, июне, августе, ноябре на кыргызском, русском и английском языках.

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики отражает общую оценку Национального банка относительно внешнеэкономических и внутриэкономических факторов, влияющих на финансовую стабильность, состояния банков, других институтов финансового посредничества, а также анализ текущего состояния финансовых рынков и устойчивости финансового сектора Кыргызстана. Публикуется два раза в год, на кыргызском, русском и английском языках.

МАЗМУНУ:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 20-мартындагы № 2024-П-12/12-2-(НФКУ) «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелерин бекитүү жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу маселелери боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 1-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 12
2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 27-мартындагы № 2024-П-14/13-7-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-2-(ПС) «Эсептешүү банкына карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 27-мартында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 60
3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 29-мартындагы № 2024-П-14/14-1-(ПС) «Кыргыз Республикасында Ачык банкингди өнүктүрүү концепциясын бекитүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 8-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 68
4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 3-апрелиндеги № 2024-П-12/15-1-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 14-декабрындагы № 2022-П-12/78-7-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 4-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 104
5. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 12-апрелиндеги № 2024-П-12/17-2-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына маалымат коопсуздугунун аудити маселеси боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө » токтому (2024-жылдын 17-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 106

6. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 12-апрелиндеги № 2024-П-12/17-3-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына рейтингдик агенттиктерди таануу маселеси боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 19-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 119
7. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 29-апрелиндеги № 2024-П-07/20-1-(ДКП) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 30-апрелинде Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 139
8. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 8-майындагы № 2024-П-09/21-7-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 26-июнундагы № 20/1 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо, кошумча жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 13-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 140
9. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 15-майындагы № 2024-П-12/22-1-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 24-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 144
10. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 15-майындагы № 2024-П-09/22-2-(БС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 28-мартындагы № 10/15 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын аныктоо» эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 21-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 150
11. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 22-майындагы № 2024-П-14/23-2-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 22-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 153

12. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 27-майындагы № 2024-П-07/24-2-(ДКП) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 28-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 178
13. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 30-майындагы № 2024-П-14/25-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 5-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 179
14. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 19-июнундагы № 2024-П-10/27-5-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 19-июлундагы № 2023-П-10/43-5-(НПА) «Регулятивдик банктык отчет жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүү киргизүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 21-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 182
15. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2024-жылдын 19-июнундагы № 2024-П-09/27-6-(БС) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарына эскилиги жеткен нац чет өлкө валютасын сыртка алып чыгууга убактылуу уруксат берүү жөнүндө» токтому (2024-жылдын 21-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 184

СОДЕРЖАНИЕ:

1. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» и внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики по вопросам регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» от 20 марта 2024 года № 2024-П-12/12-2-(НФКУ) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 1 апреля 2024 года)..... 187
2. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях к расчетному банку» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-2-(ПС)» от 27 марта 2024 года № 2024-П-14/13-7-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 27 марта 2024 года) 233
3. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Концепции развития открытого банкинга в Кыргызской Республике» от 29 марта 2024 года № 2024-П-14/14-1-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 8 апреля 2024 года) 241
4. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики» от 14 декабря 2022 года № 2022-П-12/78-7-(НПА)» от 3 апреля 2024 года № 2024-П-12/15-1-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 4 апреля 2024 года) 275
5. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики по вопросу аудита информационной безопасности» от 12 апреля 2024 года № 2024-П-12/17-2-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 17 апреля 2024 года)..... 277

6. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики по вопросу признания рейтинговых агентств» от 12 апреля 2024 года № 2024-П-12/17-3-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 19 апреля 2024 года)..... 290
7. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 29 апреля 2024 года № 2024-П-07/20-1-(ДКП) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 30 апреля 2024 года) 310
8. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О порядке размещения, повторного предложения, доразмещения, обратного выкупа и проведения расчетов с государственными ценными бумагами Правительства Кыргызской Республики через Национальный банк Кыргызской Республики» от 26 июня 2013 года № 20/1» от 8 мая 2024 года № 2024-П-09/21-7-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 13 мая 2024 года)..... 311
9. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 15 мая 2024 года № 2024-П-12/22-1-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 24 мая 2024 года) 315
10. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил определения официальных курсов иностранных валют по отношению к кыргызскому сому» от 28 марта 2013 года № 10/15» от 15 мая 2024 года № 2024-П-09/22-2-(БС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 21 мая 2024 года) 321
11. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 22 мая 2024 года № 2024-П-14/23-2-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 22 мая 2024 года) 324

12. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 27 мая 2024 года № 2024-П-07/24-2-(ДКП) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 28 мая 2024 года)..... 347
13. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8» от 30 мая 2024 года № 2024-П-14/25-6-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 5 июня 2024 года)..... 348
14. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О регулятивной банковской отчетности» от 19 июля 2023 г. № 2023-П-10/43-5-(НПА)» от 19 июня 2024 года № 2024-П-10/27-5-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 21 июня 2024 года)..... 351
15. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О временном разрешении на вывоз ветхой наличной иностранной валюты коммерческим банкам Кыргызской Республики» от 19 июня 2024 года № 2024-П-09/27-6-(БС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 21 июня 2024 года)..... 353

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 20-мартындагы
№ 2024-П-12/12-2-(НФКУ)

**«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы»
ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелерин бекитүү жана
Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым
ченемдик укуктук актыларына «Кредиттик союздардын
финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу
маселелери боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9, 40 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелери бекитилсин (тиркелет).

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 2004-жылдын 29-декабрындагы № 36/13 «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктардын ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктардын ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоонун:

– преамбуласы экинчи абзацтан кийин төмөнкү мазмундагы үчүнчү абзац менен толукталсын:

«Бул Нускоо ачык валюта позициясын (ар бир чет өлкө валютасы жана жалпы суммасы боюнча) эсептөө жана ачык валюта позициясынын лимиттеринин сакталышын контролдоо тартиби бөлүгүндө «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишине таркатылат.»;

2) 2005-жылдын 25-августундагы № 26/5 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Мезгил-мезгили менен берилүүчү регулятивдик банктык отчет жөнүндө жобонун:

– 1.2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«1.2. ПРБО жөнүндө жобонун аракети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан (мындан ары – Улуттук банк) лицензия алышкан бардык коммерциялык банктарга, анын ичинде «ислам терезесине» ээ банктарга (мындан ары – банктар) таркатылат.»;

3) 2017-жылдын 31-майындагы № 21/5 «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоонун:

– 1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«1. Бул Нускоо, банк ишине, анын ичинде ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык ишкердикти жүргүзгөн, ислам терезесине ээ банктардын жана «Кредиттик союздардын каржы компаниясы» ААКтын (мындан ары – банк) аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларды жана бүтүмдөрдү жүзөгө ашырууда алардын ишине карата талаптарды белгилөө максатында иштелип чыккан.

Ошол эле учурда бул Нускоонун «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелеринде көрсөтүлгөн талаптарга карама-каршы келбеген бөлүгү анын иш

өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКка карата колдонулат.»;

4) 2019-жылдын 27-декабрындагы № 2019-П-12/68-1-(НПА) «Банктардын операциялык тобокелдиктеринин ордун жабуу үчүн зарыл болгон капитал деңгээлин аныктоо тартибин бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Банктардын операциялык тобокелдиктеринин ордун жабуу үчүн зарыл болгон капитал деңгээлин аныктоо тартибинин:

– 1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«1. Тартип, ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган коммерциялык банктарды кошо алганда, коммерциялык банктардын жана «Кредиттик союздардын финансы компаниясы» ААКтын (мындан ары - банктар) операциялык тобокелдиктеринин ордун жабуу үчүн зарыл болгон капиталды эсептөө ыкмасын аныктайт.»

3. Төмөнкүлөр күчүн жоготкон катары таанылсын:

1) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2012-жылдын 12-сентябрындагы № 37/3 «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКсы ишин жөнгө салуу эрежелерин бекитүү жөнүндө» токтому;

2) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-12-(НПА) «Улуттук банктын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жана айрым ченемдик укуктук актыларын күчүн жоготкон катары таануу жөнүндө» токтомунун:

– 1-пунктунун он үчүнчү пунктчасы;

– жогоруда аталган токтомго карата тиркеменин 13-пункту;

3) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 15-августундагы № 2018-П-33/33-8-(НФКУ) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтомунун:

– 1-пунктунун экинчи абзацы;

– жогоруда аталган токтомго карата тиркеменин 1-пункту;

4) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2021-жылдын 28-сентябрындагы № 2021-П-33/53-10-(НФКУ) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтомунун:

- 1-пунктунун төртүнчү абзацы;
- жогоруда аталган токтомго карата тиркеменин 3-пункту;

5) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 21-декабрындагы № 2022-П-12/81-7-(НФКУ) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» токтомунун:

- 1-пунктунун сегизинчи абзацы;
- жогоруда аталган токтом менен бекитилген тиркеменин 7-пункту;

6) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 8-декабрындагы № 2023-П-12/76-1-(БС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтомунун:

- 1-пунктунун сегизинчи абзацы;
- жогоруда аталган токтом менен бекитилген тиркеменин 7-пункту.

4. Юридика башкармалыгы:

- тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

5. Токтом 2024-жылдын 1-апрелинен тартып күчүнө кирет.

6. Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгы 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кредиттик союздардын финансылык каржы компаниясы» ААКты тааныштырсын.

7. «Башкарманын катчылыгы» 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Улуттук банктын Банк эмес уюмдарды көзөмөлдөө

башкармалыгын, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

8. Токтомдун аткарылышын контролдоо Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 20-мартындагы
№ 2024-П-12/12-2-(НФКУ)
токтомуна карата тиркеме

«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелери

1-глава. Жалпы жоболор

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары - Улуттук банк) финансы системасынын туруктуулугун сактоо жана кредиторлордун таламдарын коргоо, берилген кредиттердин жана лизингдердин кайтарылбай калуу тобокелдиктерин басаңдатуу, «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын (мындан ары – КСФК) капиталынын белгиленген өлчөмүн колдоп туруу максатында, КСФК милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдерди жана талаптарды белгилейт.

2. КСФК ушул Эрежелерде жана Улуттук банктын башка ченемдик укуктук актыларында белгиленген ченемдердин жана талаптардын маанилерин бузууга жол бербестен, тобокелдиктерди кошумча басаңдатуу максатында экономикалык ченемдер жана талаптар боюнча кыйла жогорулатылган талаптарды белгилөөгө укуктуу.

3. Улуттук банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык КСФКга карата таасир этүү чараларын колдоно алат.

4. Улуттук банктын кредиттик союздардан депозиттерди тартууга лицензиясы болгон шартта, КСФК үчүн төмөнкүлөр белгиленет:

- кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми (К 3.1);
- кредиттик союздардын мөөнөттүү депозиттери жана кредиттик союздар алдындагы башка милдеттенмелер боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми (К 3.2);
- ликвиддүүлүк ченеми (көрсөткүчү) (К4).

5. Кредиттик союздар менен чет өлкө валютасында операцияларды жүзөгө ашырууга Улуттук банктан алынган лицензиясы болгон шартта, КСФК үчүн төмөнкүдөй лимиттер белгиленет:

- ар бир чет өлкө валютасы боюнча таза валюта позициясы;
- суммардык валюта позициясы.

Ачык валюта позицияларын эсептөө тартиби Улуттук банк тарабынан аныкталат.

6. КСФК дивиденддердин суммасын эсептөө үчүн, Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарына (мындан ары - ФОЭС) жана Улуттук банктын талаптарына ылайык эсептелген таза пайданын эң кичине өлчөмүн колдонууга тийиш.

7. КСФК өз акционерлерине дивиденддерди төлөө үчүн Улуттук банктан уруксат алууга милдеттүү. Дивиденддерди төлөөгө Улуттук банктан уруксат алуу үчүн документтер КСФК акционерлеринин жалпы чогулушуна чейинки 10 (он) жумуш күнүнөн кечиктирилбестен Улуттук банкка берилүүгө тийиш. Документтерге дивиденддерди төлөө мөөнөтү боюнча КСФК пландары, ФОЭСке жана Улуттук банктын талаптарына ылайык эсептелген таза пайданын көрсөткүчтөрү жана дивиденддерди төлөгөндөн кийин экономикалык ченемдерди сактоо боюнча эсептөөлөр тиркелүүсү зарыл.

Эгерде КСФКнын ишинде туруктуулугуна таасирин тийгизүүчү төмөнкү коркунучтардын бири болсо, Улуттук банк дивиденддерди төлөөгө тыюу салышы же чектөөлөрдү белгилеши мүмкүн:

1) КСФК Улуттук банк тарабынан белгиленген экономикалык ченемдерди жана талаптарды сактабаса;

2) дивиденддерди төлөө Улуттук банк тарабынан белгиленген экономикалык ченемдердин жана талаптардын бузулушуна алып келет;

3) Улуттук банктын талаптарына ылайык потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабуу үчүн резерв түзүлбөсө же жетишсиз өлчөмдө түзүлсө;

4) өткөн жылдардын же отчеттук жыл ичинде чыгымдар болсо;

5) Улуттук банктын талаптарын аткарбоо.

2-глава. Бир карыз алуучуга тобокелдиктин эң жогорку өлчөмү (K1)

8. Ушул Эрежелердин алкагында карыз алуучу деп кредиттик союздун же өз ара байланыштуу болгон бир нече кредиттик союзду, ошондой эле кредиттик союздун финансылык ижара (лизинг) боюнча катышуучусун же ага талап боюнча жана кредиттик союздун (үчүнчү жак катары) милдеттүү түрдө катышуусу шартында кредит берилген кредиттик союздун катышуучусун түшүнүүгө болот.

9. Бир карыз алуучуга тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченемин 25 %дан ашпаган өлчөмдө кармап туруу зарыл.

Бир карыз алуучуга тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$$K1 = C3 / ЧСК * 100 \%,$$

мында:

C3 - карыз алуучунун кредиттер, факторинг, финансылык ижара (лизинг), баланстан тышкаркы милдеттенмелер (кредиттик союзга жана анын катышуучусуна кредит берүүгө байланыштуу милдеттенмелер), ошондой эле маңызы боюнча кредитти алмаштыруучу болуп саналган башка каражаттар боюнча чогуу алгандагы карызынын өлчөмү. Ар башка карыз алуучулардын бардык карызы, бир карыз алуучуга карата эң жогорку тобокелдик ченемин эсептөөдө суммаланып, эгерде бир карыз алуучунун карызды кайтарбай коюусу башкасынын карызынын кайтарылбай калышына алып келсе, бирдиктүү чогуу алгандагы карыз катары каралат. Мында, ар башка карыз алуучулардын карызын кароодо, аларды бир тобокелдик катары суммалоодо карыз алуучулардын өз ара байланыштуулук деңгээлин, акча каражаттары берилген тармактын абалын, карыз алуучулардын кредиттик таржымалын, карыздын ордун жабуунун болжолдонуп жаткан шарттарын ж.б. эске алуу талап кылынат;

ЧСК - КСФКнын таза суммардык капиталы, аны эсептөө тартиби Улуттук банк Башкармасынын токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын капиталынын жетиштүүлүк (шайкештик) стандарттарын аныктоо боюнча Нускоого (мындан ары – Кыргыз Республикасынын

коммерциялык банктарынын капиталынын жетиштүүлүк (шайкештик) стандарттарын аныктоо боюнча Нускоого) ылайык аныкталат.

10. КСФКнын таза суммардык капиталынын мааниси нөлгө барабар же терс мааниде болуп калса, анда бир карыз алуучуга тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми эсептелбейт жана ченем сакталбаган катары каралат.

11. Эгерде ошол карыз алуучунун чогуу алгандагы карызынын өлчөмүнүн көбөйүүсү, бир карыз алуучуга эң жогорку тобокелдик ченеминин жол берилген маанисинин бузулушуна алып келсе, КСФК бир карыз алуучуга жана аны менен байланыштуу жактарга жана компанияларга кредиттерди жана ага теңештирилген башка активдерди, баланстан тышкаркы милдеттенмелерди берүүсүнө жол берибейт.

3-глава. Капиталдын жетиштүүлүгүнүн ченеми (K2)

12. КСФКнын капиталынын жетиштүүлүгүнүн ченеми төмөнкүдөй эки коэффициент боюнча аныкталат:

K2.1 - суммардык капиталдын жетиштүүлүгүнүн (шайкештик) коэффициенти;

K2.2 - биринчи деңгээлдеги капиталдын жетиштүүлүгүнүн коэффициенти.

K2.1 жана K2.2 коэффициенти «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын капиталынын жетиштүүлүк (шайкештик) стандарттарын аныктоо боюнча» нускоого ылайык эсептелет.

КСФКнын капиталынын жетиштүүлүгүнүн ченеминин мааниси:

– суммардык капиталдын жетиштүүлүгүнүн (шайкештик) коэффициенти (K2.1) кеминде 12 пайызды түзүүгө тийиш;

– биринчи деңгээлдеги капиталдын жетиштүүлүгүнүн (шайкештик) коэффициенти (K2.2) кеминде 6 пайызды түзүүгө тийиш.

4-глава. Кредиттик союздар алдындагы милдеттенмелер боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми (К3)

13. Кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми (К 3.1) төмөнкү формула боюнча эсептелет:

$$К3.1 = ЧСК/ДВКС * 100\%,$$

мында:

ЧСК - КСФКнын таза суммардык капиталы;

ДВКС - кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттеринин суммасы.

14. Кредиттик союздардын мөөнөттүү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченеми (К 3.2) төмөнкү формула боюнча эсептелет:

$$К3.1 = ЧСК / СДКС * 100\%,$$

мында:

ЧСК - КСФКнын таза суммардык капиталы;

СДКС - кредиттик союздардын мөөнөттүү депозиттеринин суммасы.

14. Бул ченемдер, ошондой эле алардын маанилери Улуттук банктын Көзөмөл боюнча комитетинин чечими боюнча белгиленет.

15. КСФК кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченемин (К3.1) отчеттук мезгил ичинде (бир айда) орточо жумалык көрсөткүчтөрдүн негизинде, ал эми кредиттик союздардын мөөнөттүү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченемин (К 3.2) күндөлүк негизде так сактоого тийиш. Отчеттук мезгил ичинде КСФК кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттеринин орточо жумалык маанисин жумуш күндөрүн гана эске алуу менен эсептөөгө тийиш. Бул көрсөткүчтөр орточо арифметикалык маалыматтарды эсептөө ыкмасынын негизинде эсептелинет.

5-глава. Ликвиддүүлүк ченеми (көрсөткүчү) (К4)

16. Ликвиддүүлүк ченеми (көрсөткүчү) 30% төмөн болбогон деңгээлде колдоого алынып турууга тийиш.

17. Ликвиддүүлүк ченеми төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$$K4 = \text{ЛА} / \text{О} * 100\%$$

мында:

ЛА - ликвиддүү активдер, ага:

- кассадагы нал акча каражаттары;
- эсептешүү эсептериндеги каражаттар;
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Улуттук банк тарабынан чыгарылган мамлекеттик баалуу кагаздар кирет. Ликвиддүүлүк ченемин (көрсөткүчү) эсептөөдө бул баалуу кагаздар сыйакыны (дисконтту), сатып өткөрүлбөгөн пайданы (чыгымды) кемитүү менен эсепке алынат;

- РЕПО-келишими боюнча сатылып алынган, жогорку ликвиддүү баалуу кагаздар;

О - КСФКнын милдеттенмелери, ликвиддүүлүк ченемин (көрсөткүчү) эсептөө үчүн аларга төмөнкүлөр кирет:

- кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттери, ошондой эле эсептөөлөрдөгү акча каражаттары;
- кайсы болбосун башка милдеттенмелер, ошондой эле алар боюнча эсептөөлөр отчеттук күндөн кийинки 30 күн ичинде келип жеткен баланстан тышкаркы милдеттенмелер.

18. КСФКнын милдеттенмелери боюнча камсыздоо болуп саналган кайсы болбосун ликвиддүү активдер ликвиддүү активдердин курамынан алынып салынат.

19. Ликвиддүүлүк ченемин (көрсөткүчү) эсептөөдө, КСФК кабыл алган жана кредиттик союздарга же алардын катышуучуларына сунушталган активдер боюнча камсыздоо болуп саналган депозиттер, эгерде кредитти кайтарып берүү мөөнөтү жеткенге чейин күрөөнүн алынып коюлбай тургандыгын гарантиялаган зарыл жол-жоболорго жана контролдук системасына КСФК ээ болсо, анын милдеттенмелеринин курамына кирбейт.

20. Ликвиддүүлүк тобокелдигин азайтуу максатында КСФКнын жетекчилиги активдерди жана милдеттенмелерди күн сайын тескөөгө алып турууга тийиш. КСФК ликвиддүүлүк ченемин (көрсөткүчү) отчеттук мезгил ичинде (бир айда) орточо жумалык маалыматтардын негизинде сактоого тийиш. Отчеттук мезгил ичинде КСФК орточо жумалык ликвиддүү активдердин жана кыска мөөнөттүү милдеттенмелердин маанисин эсептөөгө тийиш (орточо жумалык маанини эсептөөдө жумуш күндөрү гана эске алынат). Бул көрсөткүчтөр орточо арифметикалык маалыматтарды эсептөө ыкмасында эсептелинет.

21. КСФК ликвиддүүлүк тобокелдигин тескөө саясатын иштеп чыгууга тийиш, анда эң аз дегенде төмөнкүлөр камтылышы зарыл:

- каражаттардын агылып киришин жана агылып чыгышын күн сайын эсептөөлөр жана ага мониторинг, ошондой эле ликвиддүүлүккө болгон күндөлүк керектөөлөргө жана милдеттенмелердин аткарылышынын камсыз кылынышына контролдукту жүргүзүү үчүн КСФКнын активдеринин жана милдеттенмелеринин ордун жабуу мөөнөттөрү аралыгындагы ажырымга күн сайын жүргүзүлгөн мониторинг;

- зарыл болгон ликвиддүүлүккө болжолдоолор;
- депозиттик базанын жана башка карыздык каражаттардын түзүмүн жана алардын туруктуулугуна баа берүүлөр;
- ресурстардын наркы;
- акча рыногунда карыз алуу ыкмалары;
- активдердин сапаты;
- баланстан тышкаркы милдеттенмелердин аткарылышы;
- ликвиддүүлүк кризиси учурундагы пландаштыруу;
- чет өлкө валюталарындагы ликвиддүүлүктүн тескөөгө алынышы;
- ликвиддүүлүк тобокелдигинин тескөөгө алынышына ички контролдук;
- жетекчилердин кароосуна сунушталуучу зарыл отчеттор.

6-глава. Ар бир уюмга же банкка кандай болбосун инвестициялардын эң жогорку өлчөмү

22. Ар бир уюмга же банкка кандай болбосун финансылык салымдарды жана кредиттерди кошо алганда, ар бир уюмга же банкка кандай болбосун инвестициялардын эң жогорку өлчөмү КСФКнын таза суммардык капиталынын өлчөмүнүн 10 % ашпоого тийиш.

23. Уюмдарга жана/же банктарга кандай болбосун инвестициялардын жалпы өлчөмү КСФКнын таза суммардык капиталынын өлчөмүнүн 50 % ашпоого тийиш.

24. Эгерде, КСФК кайсы болбосун уюмдун же банктын капиталына акциялар менен соода жүргүзүү максатында эмес, узак мөөнөткө инвестициялоо үчүн өзүнүн таза суммардык капиталынын 5 % ашпаган өлчөмдө инвестициялоого ниеттенсе, ал инвестициялоого чейинки 40 календардык күн ичинде бул тууралуу төмөнкү тиешелүү документтерди/маалыматтарды кошо тиркөө менен кат жүзүндө Улуттук банкка маалымдоого милдеттүү:

- 1) инвестициялоо максаттары жана шарттары жөнүндө;
- 2) кийинки эки жыл ичинде инвестициялоодон түшкөн кирешелердин эсебин;
- 3) уюм тууралуу жалпы маалыматты (аталышын, жайгашкан ордун, уюштуруу-укуктук формасын, иш-чөйрөсүн, рынокто канча убактан бери иштеп жаткандыгын, менчик ээлери жана жетекчилери тууралуу маалымат);
- 4) КСФКнын уюм же банк менен ошондой эле КСФК менен байланыштуу адамдар же аффилирленген жактар менен жалпы кызыкчылыгы бардыгы тууралуу;
- 5) кайсыл бир убакытта КСФК тарабынан ошол уюмга же банкка сунушталган кредиттер жана каржылоонун башка түрлөрү, ошондой эле алардын ордунун жабылышы тууралуу маалыматтар;
- 6) уюмдун акыркы эки жыл ичиндеги финансылык отчетторун (Мыйзам талабына ылайык, ал болгон болсо, тышкы аудитор тарабынан күбөлөндүрүлгөн).

Улуттук банк өз функцияларын жүзөгө ашыруу үчүн КСФКдан кандай болбосун кошумча маалыматтарды талап кылууга укуктуу.

25. Улуттук банк болжолдонгон инвестициялоо башталганга чейинки 10 күн мурда инвестицияларды токтотууга, ошондой эле эгерде КСФК каражаттарды инвестициялагандан кийинки төмөнкүдөй жагдайлар келип чыккан шартта, инвестициялоону токтотуу же аны чектөө тууралуу талап жөнөтүүгө укуктуу:

- акыркы инспектордук текшерүүнүн жыйынтыгы же болбосо тышкы көзөмөлдүктүн алкагында алынган маалыматтар КСФКнын финансылык туруктуулугуна жана ишенимдүүлүгүнө же болбосо анын аманатчыларынан болуп саналышкан кредиттик союздардын жана башка кредиторлорунун таламдарына коркунучтун орун алып жатышын тастыктаса;

- инвестициялоо, банктык Мыйзам талаптарын, Улуттук банктын жазма буйруктарын же КСФКнын Улуттук банк менен кат жүзүндө түзүлгөн келишимдеринин талабын бузуу менен операцияларды жүргүзүүнүн алгылыксыз жана кооптуу тажрыйбасына КСФКнын тартылышынан улам ишке ашырылса;

- КСФК кандайдыр бир себептер боюнча мындай инвестицияларга мониторинг жүргүзө албаса;

- Уюмдун же банктын, алардын кызмат адамдарынын ишкердик абройлорунун алгылыксыз экендигин тастыктаган фактылар, ошондой эле уюмдун же банктын же алардын кызмат адамдарынын буга чейинки иши кайсы бир юридикалык жактын банкрот абалында калышына же олуттуу финансылык чыгымдарга дуушар болушуна түрткү бергендигин тастыктаган фактылар Улуттук банкка маалым болсо;

- КСФК документтерди/маалыматтарды толук эмес көлөмдө, же такталбаган маалыматтарды берген болсо.

26. КСФК туунду же караштуу компанияларды түзгөн шартта же сатып алган учурда Кыргыз Республикасынын «Банктар жана банк иштери жөнүндө» Мыйзамынын 26-беренесинин 5 жана 6-бөлүгүнүн жана 79-беренесинин жана Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын туунду же караштуу компанияларды түзүү жана/же сатып алуу тартибин аныктаган талаптары аткарылууга тийиш.

7-глава. Кыймылсыз мүлккө (негизги каражатка) инвестициялардын эң жогорку өлчөмү

27. Кыймылсыз мүлккө (негизги каражаттарга) инвестициялардын эң жогорку өлчөмү КСФКнын төлөнгөн уставдык капитал өлчөмүнүн 50 % ашпоого тийиш.

28. Бул Эрежелердин максаттарында кыймылсыз мүлк дегенден улам, КСФКга тиешелүү же финансылык ижара келишими боюнча анын тескөөсүндө турган, негизги каражат катары пайдаланылган/ пайдаланыла турган кыймылсыз мүлктү (курулуп жаткан/орнотулган кыймылсыз мүлктү кошо алганда) түшүнүү зарыл.

29. Бардык кыймылсыз мүлктөр, ижарага алынган менчикти ыңгайлаштырууга капиталдык салымдар (операциялык жана/ же финансылык ижара келишими боюнча), ошондой эле КСФКнын кыймылсыз мүлктөрүнө ээлик кылып турган жактын акцияларына же облигацияларына же болбосо мына ушундай эле карыздык милдеттенмелерине кандай болбосун салымдар кыймылсыз мүлккө (негизги каражатка) инвестициялардын эң жогорку өлчөмүн эсептөөдө камтылууга тийиш. Бардык көрсөтүлгөн активдер (КСФКнын финансылык ижара келишими боюнча кыймылсыз мүлктөрүн эске албаганда) алардын баланстык наркы боюнча эсептөөгө кошулат.

Финансылык ижара келишими боюнча КСФКнын тескөөсүндө турган кыймылсыз мүлктөр, аларга (негизги каражаттарга) инвестициялардын эң жогорку өлчөмүн эсептөөдө финансылык ижара боюнча милдеттенмелердин ошол учурдагы өлчөмүн эсептен алып салуу менен баштапкы наркы боюнча камтылууга тийиш.

30. КСФК кызматкерлер үчүн эмгек жана эс алуу шарттарын түзүүгө каралган кыймылсыз мүлккө ээ боло алат, мында ошол мүлктүн баланстык наркы кыймылсыз мүлккө (негизги каражатка) инвестициялардын эң жогорку өлчөмүн эсептөөдө эске алынышы зарыл.

31. Кыймылсыз мүлктүн наркын кайра баалоону жүргүзүүдө анын натыйжасында кыймылсыз мүлккө (негизги каражатка) инвестициялардын эң жогорку өлчөмү өзгөргөн болсо, КСФК кайра баалоодон кийинки 12 ай ичинде кыймылсыз мүлккө (негизги каражатка) инвестициялардын өлчөмүн Улуттук банктын талаптарына

ылайык келтире тургандыгы тууралуу милдеттенме-катты Улуттук банкка берүүгө тийиш.

32. Берилген кредиттер боюнча карыздын ордун жабуунун эсебине КСФК тарабынан алынган мүлк, Мыйзам талаптары сакталып жана төмөнкү шарттар аткарылган учурда, негизги каражат катары кабыл алынышы мүмкүн:

- мүлктү негизги каражат катары кабыл алуу кыймылсыз мүлккө инвестициялардын эң жогорку өлчөмүнүн өзгөрүшүнө алып келбесе;
- аны пайдаланууга берүү мөөнөтү 18 айдан ашпоого тийиш.

Эгерде, жогоруда көрсөтүлгөн мүлктүн наркы КСФКнын таза суммардык капиталынын 10 % ашса, анда негизги каражат катары аны кабыл алуу чечими Директорлор кеңеши тарабынан кабыл алынышы зарыл.

8-глава. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин баалуу кагаздарына жана мамлекеттик эмес карыздык баалуу кагаздарга инвестиция өлчөмү

33. КСФКнын Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин баалуу кагаздарына инвестицияларынын баланстык нарк боюнча жалпы өлчөмү анын таза суммардык капиталынын өлчөмүнүн 25 % ашпоого тийиш.

34. КСФКнын мамлекеттик эмес карыздык баалуу кагаздарга инвестицияларынын баланстык нарк боюнча жалпы өлчөмү, анын таза суммардык капиталынын өлчөмүнүн 10% ашпоого тийиш.

9-глава. Концентрациялануу тобокелдигин чектөө боюнча эң төмөнкү талаптар

35. Бир карызгердин чогуу алгандагы карызынын КСФКнын таза суммардык капиталынын 10 % барабар же андан ашкан суммасы КСФК тарабынан өзгөчө көңүл бурууну жана мындай карызгердин финансылык абалына дайыма баа берип турууну талап кылат. Чогуу алгандагы мындай карыз ири өлчөмдөгү карыз катары эсептелинет.

36. КСФК өз кызматкерлери кредиттик союздардын мүчөсү болбошу зарыл.

37. КСФК өз кызматкерлерине кредиттерди берүүгө укуктуу. Ошол эле учурда, КСФКнын кызмат адамдарына кредиттерди берүү «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоонун талаптарына ылайык келиши зарыл.

38. КСФК кредит берген бир кызматкердин жалпы карызы 5 млн сомдон ашпоого тийиш.

39. КСФКнын кызматкерлерине берилген кредиттердин жалпы суммасы КСФКнын таза суммардык капиталынын 10% ашпоого тийиш.

40. КСФКнын кызматкерлерге кредит берүү тартибин жөнгө салуучу ички документи КСФКнын директорлор кеңеши тарабынан бекитилүүгө тийиш. Ошондой эле КСФКнын директорлор кеңеши төмөнкүлөргө милдеттүү:

- КСФКнын кызматкерлерге кредит берүү тартибин жөнгө салуучу ички документинин актуалдуулугун жана КСФКнын кредиттик саясатына шайкештигин камсыз кылуу максатында, аны жыл сайын кайра карап чыгууга;

- КСФКнын кызматкерлерге кредит берүү тартибин жөнгө салуучу ички документинин талаптарынын сакталышын камсыз кылуу боюнча КСФК башкармасынын ишин контролдоого.

41. КСФК концентрациялануу тобокелдигин кошо алганда, тобокелдиктерди тескөө боюнча саясатын иштеп чыгууга жана аны сактоого тийиш. Концентрациялануу тобокелдигин тескөө боюнча саясатта (мындан ары - саясат) эң аз дегенде төмөнкү маселелер эске алынышы зарыл:

- кредиттик союздардын катышуучуларын кайра каржылоо үчүн кредиттик союздарды кредиттөөдө, КСФК катышуучулардын билдирмелерине жараша концентрациялануу тобокелдигин идентификациялоого жана тескөөгө алууга, ошондой эле катышуучулардын берилген кредиттерди максаттуу пайдаланышына мониторинг жүргүзүүгө тийиш;

- КСФК кредиттик союздарды кредиттөөдө, кредиттик союздардын каражаттары багытталуучу экономиканын ар кандай тармактарынын өз ара байланыштуулугун эске алышы зарыл;

- кредиттик союздардын бир эле тармакка (тармак ичиндеги чакан тармакка) багытталган кредиттери боюнча кредиттик союздарда орун алган тобокелдиктин концентрациялануусу бардык берилген кредиттердин салыштырма салмагында каралууга тийиш;

- КСФК күрөөнүн ар кандай түрлөрүнүн өлчөмүнө баа бериши зарыл. Концентрациялануу тобокелдиги КСФКнын кредиттер боюнча күрөөлүк камсыздоонун бир эле түрүнө ыкташынан улам келип чыгат;

- кредиттик союздун катышуучусу менен финансы лизинги боюнча операцияларды жүзөгө ашырууда КСФК, өз ара байланыштуу жактардын тобун бир кардар катары кароосу зарыл, мында өз ара байланыштуу жактардын тобуна сунушталган активдердин ар кандай түрлөрүнүн бардык суммасы чыгарылып, бир тобокелдик катары каралат;

- концентрациялануу тобокелдиги кредиттердин төлөө мөөнөтүнө жана графигине, регионго (областка), күрөөлүк камсыздоонун түрүнө жана көлөмүнө, валютанын түрүнө жараша диверсификацияланууга тийиш;

- концентрациялануу тобокелдигин тескөөдө КСФК, өз ишиндеги тобокелдиктерди диверсификациялоонун натыйжалуулугуна баа бериши зарыл.

42. КСФКнын Директорлор кеңеши жана башкармасы, анын ишинин бардык багыттарындагы концентрациялануу тобокелдиги жөнүндө маалыматка ээ болушу зарыл. Концентрациялануу тобокелдигин өлчөө системасында иштин ар кандай багытында келип чыгышы мүмкүн болгон концентрациялануу тобокелдигине дуушарлануу мүмкүнчүлүктөрү чогуу каралышы зарыл. КСФК концентрациялануу тобокелдигин аныктоо үчүн, эң аз дегенде төмөнкү позицияларды өлчөп көрүшү зарыл:

а) КСФК тарабынан салынган/сунушталган каражаттардын өлчөмдөрү:

- активдердин белгилүү бир түрүнө, анын ичинде валюталар боюнча;

- бир карыз алуучуга;

- республиканын белгилүү бир областына (аймагына);

- валюталардын түрлөрү боюнча.

б) милдеттенмелердин белгилүү бир түрлөрүнүн өлчөмү, анын ичинде валюталар боюнча;

в) күрөөлөрдүн ар кандай түрлөрүнүн өлчөмүнө.

43. КСФКда концентрациялануу тобокелдигин чектөө системасы жөнгө салынууга тийиш. Ал КСФК үчүн жол берилген концентрациялануу тобокелдигинин чектүү өлчөмүн аныктап, мезгил-мезгили менен кароого алынып турушу зарыл. КСФКда эң аз дегенде концентрациялануу тобокелдигинин төмөнкүдөй чектөөлөрү белгилениши зарыл:

- бир карыз алуучунун суммардык чогуу алгандагы карызынын эң жогорку өлчөмү;

- бир карызгердин таза суммардык капиталдагы кредиттеринин жана башка карыздарынын салыштырма салмагы. КСФК тарабынан белгиленген чектөө мааниси ушул Эрежелерде камтылган ченемдердин маанисин бузууга тийиш эмес;

- активдердин айрым түрлөрү бардык активдердин суммасынан салыштырмалуу салмакта;

- ишкердиктин бир түрүнө (экономика тармагына) салынган инвестициялардын, кредиттердин бардык активдерден салыштырма салмакта;

- республиканын белгилүү бир областына (регионуна) жумшалган инвестициялардын, кредиттердин жана аларга теңештирилген активдердин бардык активдерден салыштырма салмакта;

- активдер жана милдеттенмелер боюнча валюталардын түрлөрүнө жараша;

- КСФК тарабынан өз карыз алуучуларына сунушталган он ири кредит жана аларга теңештирилген активдер КСФК сунуштаган бардык кредиттерден салыштырма салмакта;

- КСФК тарабынан ага байланыштуу жактарга сунушталган кыйла ири он кредит жана аларга теңештирилген активдер КСФК сунуштаган бардык кредиттерден салыштырма салмакта;

- кыйла ири он каржылоо булагы КСФКнын бардык милдеттенмелеринин суммасынан салыштырма салмакта;

– кредиттер боюнча күрөөлүк камсыздоонун айрым бир түрлөрү бардык күрөөлүк камсыздоолордун суммасынан салыштырма салмакта.

44. КСФК эн аз дегенде, ай сайын концентрациялануу тобокелдигинин деңгээлине бардык келип чыгуу формалары боюнча көз салып, түптөлгөн жагдайга талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүп, тобокелдикти тескөө ишин пландаштырууга тийиш, алар (аналитикалык отчеттор, таблицалар, графиктер жана диаграммалар) КСФКнын директорлор кеңешине жана башкармасына сунушталышы зарыл.

КСФКнын директорлор кеңеши жана башкармасы концентрациялануу тобокелдигин тескөө саясатын мезгил-мезгили менен кароого алып турушу зарыл.

10-глава. Экономикалык ченемдердин сакталышына тиешелүү маалыматтарды, мезгил-мезгили менен берилүүчү жана башка отчетторду берүү тартиби жана мөөнөттөрү

45. КСФКнын, кредиттик союздардын ишин талаптагыдай жөнгө салууну камсыз кылуу максатында, КСФК экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышы, кредит портфелинин сапатына тиешелүү маалыматтарды, мезгил-мезгили менен берилүүчү отчетторду, ошондой эле зарылчылыкка жараша башка кошумча маалыматтарды Улуттук банкка берип турууга тийиш. Мындан тышкары Улуттук банктын талабына ылайык, маалыматтар талап кылынышы мүмкүн.

46. КСФК күн сайын саат 9.00 гө чейин, 5-тиркеменин 14-бөлүгүнө ылайык, өткөн операциялык күндүн акырына карата абал боюнча мөөнөттүү депозиттер боюнча тобокелдиктин максималдуу өлчөмүнүн ченеминин (К3.2) сакталышы жөнүндө отчетту Улуттук банкка электрондук түрдө берүүгө тийиш.

КСФКнын жетекчисинин кол тамгасы менен күбөлөндүрүлгөн бул отчет Улуттук банкка кагаз жүзүндө да берилет.

47. Отчеттук мезгил аяктагандан кийинки 10 жумуш күнү ичинде КСФК ай сайын төмөнкү отчетторду берип турууга тийиш:

а) Мезгил-мезгили менен берилүүчү регулятивдик отчеттун 14-бөлүгүнө (мындан ары - ПРО) ылайык, мезгил-мезгили менен берилүүчү регулятивдик отчеттун курамында КСФКнын экономикалык ченемдерди жана талаптарды сакташы жөнүндө маалыматтар;

б) КСФКнын проблемалуу кредиттери жана лизингдери жөнүндө маалыматтар, ушул Эрежелерге карата 2-тиркемеге ылайык;

в) КСФКнын кредиттери жана лизингдери жөнүндө маалыматтар, ушул Эрежелерге карата 3-тиркемеге ылайык;

г) проблемалуу кредиттер боюнча карыздардын ордун жабуунун эсебине баланска кабыл алынган башка менчик (кыймылсыз мүлк) боюнча маалымат, ушул Эрежелерге карата 4-тиркемеге ылайык;

д) ПРО, ушул Эрежелердин 5-тиркемесине ылайык.

48. КСФК белгилүү бир мезгил ичиндеги иши жөнүндө ПРОну 1-тиркемеде келтирилген форматтарга ылайык, белгиленген мөөнөттө сунуштайт. ПРО электрондук форматта, андан кийин кагаз жүзүндө берилет.

49. ПРОнун жыйынды курамы, аны берүү мезгили, форматы жана мөөнөттөрү ушул Эрежелердин 1-тиркемесинде келтирилген.

50. ПРО формаларын толтурууда төмөнкү талаптар аткарылууга тийиш:

а) маалымат сом эквивалентинде көрсөтүлүшү зарыл. Мында чет өлкө валютасындагы маалыматтарды камтыган отчеттор Улуттук банктын отчеттук датага карата расмий курсу боюнча улуттук валютадагы эквивалентте чагылдырылууга тийиш;

б) операциялар отчеттук мезгилдеги бухгалтердик жана баланстан тышкаркы эсептин маалыматтарынын негизинде чагылдырылууга тийиш;

в) отчет мамлекеттик жана расмий тилде берилет;

г) отчет электрондук форматта, андан кийин кагаз жүзүндө берилет.

51. КСФК жетекчилиги ПРОдо чагылдырылган маалыматтардын аныктыгы үчүн толук жоопкерчилик тартат.

52. Улуттук банк тарабынан ПРО боюнча кандайдыр бир сын-пикирлер жок болгон учурда же болбосо отчет Улуттук банктын

сын-пикирлерине ылайык берилгенден кийин, ПРО Улуттук банк тарабынан кабыл алынган катары саналат.

53. 31-декабрга карата абал боюнча ПРО жылдык болуп саналат жана ушул Эрежелердин 1-тиркемесинде көрсөтүлгөн мөөнөттө Улуттук банкка берилет. Тышкы аудиттин жыйынтыгы боюнча, эгерде жылдык ПРОдо өзгөртүүлөр болсо, кайсы бөлүккө киргизилгендигин түшүндүрүү менен өзгөртүүлөр киргизилген отчеттук формалар берилет. Түзөтүлгөн отчеттор көз карандысыз аудитордук компаниянын корутундусун алгандан кийин 15 жумуш күн ичинде Улуттук банкка берилет.

54. Кандайдыр бир карама-каршылыктар, каталар орун алган, ПРО формалары толук берилбеген же туура эмес толтурулган учурда, Улуттук банктын ыйгарым укуктуу түзүмдүк бөлүмү КСФКга отчетту төмөнкү мөөнөттө корректировкалоо зарылдыгы жөнүндө билдирет:

- күн сайын берилүүчү отчеттор - 2 жумуш күнү ичинде;
- айлык отчеттор - 5 жумуш күнү ичинде.

55. ПРО отчетторун өз убагында бербеген учурда КСФК ПРОнун өз убагында берилбешинин себеби тууралуу жазуу жүзүндө түшүндүрмө берүүгө милдеттүү.

56. Отчеттордо анык эмес маалыматтар системалуу түрдө берилген жана белгиленген мөөнөттөр бузулган учурда, КСФКга карата Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган таасир этүү чаралары колдонулушу мүмкүн.

57. Экономикалык ченемдердин жана талаптардын аткарылышы жөнүндө отчет ушул Эрежелердин 6-тиркемесинин формасы боюнча жалпыга маалымдоо каражаттарында мамлекеттик тилде, ал эми зарыл болгон учурда расмий тилде жарыяланууга тийиш.

58. Экономикалык ченемдердин жана талаптардын аткарылышы жөнүндө отчет ар бир чейрек аяктагандан кийин 30 күн ичинде жарыяланууга тийиш.

59. КСФК чейректик отчетту кеңири жайылтуу жана колдонуучуларга жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу максатында, экономикалык ченемдердин жана талаптардын аткарылышы жөнүндө чейректик отчетторду жарыялоо үчүн жалпыга маалымдоо каражаттарын тандайт.

60. Басылманын көчүрмөсү тиркелген басылма жөнүндө маалымат жарыялангандан кийин 3 жумуш күн ичинде Улуттук банкка берилүүгө тийиш.

61. КСФКнын финансылык отчету (финансылык абал жөнүндө отчет, жыйынды киреше жөнүндө отчет, акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчет, өздүк капиталдагы өзгөрүүлөр жөнүндө отчет, финансылык отчетко эскертүүлөр, өткөн жылдын ушул эле мезгилине карата финансылык абал жөнүндө отчет) Улуттук банктын финансылык отчетту түзүү, жарыялоо жана берүү боюнча талаптарына ылайык Улуттук банкка берилет.

11-глава. Экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышын контролдоо

62. КСФК тарабынан экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышын Улуттук банктын ыйгарым укуктуу түзүмдүк бөлүмү контролдойт.

63. КСФК тарабынан күн сайын/жума сайын эсептелип турган экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышы КСФКнын бухгалтердик балансынын негизинде кайсы болбосун датага карата абал боюнча текшерилиши мүмкүн.

64. КСФК тарабынан ушул Эрежелерде белгиленген экономикалык ченемдер жана талаптар сакталбагандыгы, маалыматтар берилбегендиги же такталбаган жана/же толук эмес маалымат берилгендиги, экономикалык ченемдердин аткарылышы жөнүндө отчетторду жарыялоо мөөнөттөрүнүн сакталбагандыгы фактылары аныкталса, ошондой эле иште башка бузууларга жол берилсе, Улуттук банк КСФКга карата Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын «Банктар жана банк иштери жөнүндө» Мыйзамына жана Улуттук банктын тиешелүү ченемдик укуктук актыларына ылайык таасир этүү чараларын колдонот.

65. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына, анын ичинде Улуттук банктын токтомдоруна, буйруктарына, буйрууларына, нускоолоруна, жазма буйруктарына, жана башка документтерге, ошондой эле талаптарга

каршы келген аракеттерге жол берүү же аракеттенбей коюу, иштеги кемчилик катары таанылат.

"Кредиттик союздардын финансылык компаниясы"
ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелерине карата
1-тиркеме

**КСФКнын мезгил-мезгили менен берилүүчү регулятивдик отчетунун
КУРАМЫ**

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
1		КСФК жөнүндө базалык маалымат	Ай сайын жана өзгөртүү киргизүүдө	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
2		КСФКнын директорлор кеңешинин жана башкармасынын мүчөлөрү жөнүндө маалыматтар	Жылына бир жолу жана өзгөрүү киргизүүдө	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
3		КСФКнын айрым кызмат адамдары жөнүндө маалымат	Жылына бир жолу жана өзгөрүү киргизүүдө	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү меенеттери	Берүү форматы
4	1-бөлүк	Баланстык отчет А. Активдер Б. Милдеттенмелер В. Капитал Г. Баланстан тышкаркы милдеттенмелер Д. КСФКнын башка активдерин жана милдеттенмелерин чечмелөө Ж. КСФКнын активдерин жайгаштыруу И. КСФКнын өлкөлүк белгиси боюнча милдеттенмелерин тартуу К. КСФКнын өлкөлүк белгиси боюнча милдеттенмелерин тартуу (чет өлкө валютасында) Л. Капиталды өлкөлүк белгиси боюнча тартуу	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
5	2-бөлүк	Пайда жана чыгым тууралуу отчет А. Пайыздык кирешелер Б. Пайыздык чыгашалар В. Пайыздык эмес кирешелер Г. Пайыздык эмес чыгашалар Д. Башка операциялык жана административдик чыгашалар	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
6	3-бөлүк	Капиталдын түзүмү А. Капиталдын түзүмүндөгү өзгөрүүлөр В. КСФКнын акциялары жана башка баалуу кагаздары жөнүндө маалымат	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
7	4-бөлүк	Бөлүштүрүлбөгөн пайданын өзгөрүүсү	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
8	5-бөлүк	Баалуу кагаздар портфели	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
9	6-бөлүк	Мөөнөтү өтүп кеткен жана реструктуризацияланган кредиттер боюнча маалымат А. Мөөнөтү өткөн активдер жөнүндө маалымат В. Реструктуризацияланган кредиттер боюнча маалымат	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
10	7-бөлүк	Активдерди жана баланстан тышкаркы милдеттенмелерди тобокелдик деңгээли боюнча классификациялоо	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү меенеттери	Берүү форматы
11	8-бөлүк	РППУдагы өзгөрүүлөр А. РППУнун эсебинен эсептен алынып салынган жана кайтарылып берилген (мурда эсептен алынып салынган) активдер жана баланстан тышкаркы милдеттенмелер жөнүндө маалыматтар Б. Кредиттик союздардын кредиттери жана финансылык ижарасы боюнча РППУдагы өзгөрүүлөр В. Кредиттик союздардын кредиттеринен айырмаланган активдер жана баланстан тышкаркы милдеттенмелер боюнча РППУдагы өзгөрүүлөр	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
12	9-бөлүк	Ири тобокелдиктер жөнүндө маалымат	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
13	10-бөлүк	КСФКнын банктарда жайгаштырылган депозиттери жөнүндө маалымат	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
14	11-бөлүк	Аффилирленген жактар жөнүндө маалыматтар А. Аффилирленген жактар менен операциялар тууралуу маалыматтар Б. Аффилирленген жактар менен операциялар тууралуу жалпы маалыматтар В. КСФКнын аффилирленген жактары жөнүндө маалыматтар	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү меенеттери	Берүү форматы
15	12-бөлүк	КСФКга байланыштуу жактар менен операциялар тууралуу маалыматтар А. КСФКга байланыштуу жактар менен активдүү операциялар тууралуу кыскача маалыматтар Б. КСФКга байланыштуу жактар менен операциялар тууралуу жалпы маалыматтар В. КСФКнын кызмат адамдарынын жакын туугандары тууралуу маалымат Г. КСФК менен байланыштуу башка жактар тууралуу маалыматтар Д. КСФКнын кызмат адамдары жана алардын жакын туугандары же КСФК менен байланыштуу башка адамдар контролдукка ээ болгон юридикалык жактар жөнүндө маалыматтар	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
16	13-бөлүк	Активдердин/ милдеттенмелердин ордун жабуу мөөнөтү	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
17	14-бөлүк	Экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышы жөнүндө маалымат			
		А. Кредиттик союздардын мөөнөттүү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченемин сактоо боюнча күндөлүк отчет (К3.2)	Күн сайын	Күн сайын, кийинки иш күнү саат 9:00гө чейин	«.xlsx»
		Б. Кредиттик союздардын талап боюнча төлөнүүчү депозиттери боюнча тобокелдиктин эң жогорку өлчөмүнүн ченемин ченемин сактоо жөнүндө отчет (К3.1)	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
		В. Ар бир уюмга же банкка кандай болбосун инвестициянын эң жогорку өлчөмү	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

№	Бөлүк	Аталышы	Мезгилдүүлүгү	Берүү мөөнөттөрү	Берүү форматы
18	15-бөлүк	Башка маалымат А.Активдер Б. Баланстан тышкаркы милдеттенмелер В. Капитал жана капиталдын шайкештигинин коэффициенттери	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»
19	16-бөлүк	Башка маалыматтар А. Жыл башынан берки активдердин жана милдеттенмелердин орточо мааниси Б. КСФКнын иши жөнүндө В. КСФКнын персоналы жөнүндө Г. Колдонуудагы кредиттер жана депозиттер боюнча эң жогорку жана эң төмөнкү пайыздык чендер боюнча маалымат	Ай сайын	Отчеттук мезгил аяктагандан кийин 10 жумуш күнү ичинде	«.xlsx»

«Кредиттик союздардын финансылык
компаниясы» ААКтын ишин
жөнгө салуу эрежелерине карата
2-тиркеме

КСФКнын проблемалуу кредиттери жана лизингдери
жөнүндө 20__-жылдын «__» _____ карата абал боюнча
МААЛЫМАТТАР/ СВЕДЕНИЯ
о проблемных кредитах и лизингах ФККС по состоянию на «__» _____ 20__ г./

КСнын атагышы(*)/ Наименование КС(*)/	Чогуу алгандагы кредиттик карыздын суммасы/Сумма совокупной кредиторской задолженности		Классификация		миң сом. %/тыс сомов. %
	Кредиттин негизги суммасы/ Основная сумма кредита	Пайыздар/ Проценты	реструктуризациялаганга чейин/до реструктуризации	реструктуризациялагандан кийин/после реструктуризации	
1	2	3	4	5	

Отчеттук мезгил ичиндеги ордун жабуу суммасы/Сумма погашения за отчетный период		Жыл башынан бери отчеттук күнгө карата өсүп жаткан төлөө суммасы /Сумма погашения по нарастающей с начала года на отчетную дату		Кабыл алынган күрөөлүк камсыздоонун түрү/ Вид принятого залогового обеспечения/
Кредиттин негизги суммасы/ основная сумма кредита	Пайыздар/ Проценты	Кредиттин негизги суммасы/ основная сумма кредита	Пайыздар/ проценты	
6	7	8	9	10

Күрөөлүк камсыздоонун суммасы /Сумма залогового обеспечения/	Реструктуризациялоо суммасы/Сумма реструктуризации		Реструктуризациялоо шарттары/Условия реструктуризации	Кредитти кайтарып алуу иш-чараларынын аткарылышынын күндөлүк статусу (отчеттук мезгил ичинде)/Текущий статус исполнения мероприятий (за отчетный период) по возврату кредита
	Кредиттин негизги суммасы/Основная сумма кредита	Пайыздар/Проценты		
11	12	13	14	15

(*) Маалымат региондорго топтоо менен ар бир кредиттик союз боюнча көрсөтүлөт/Информация указывается в разрезе каждого кредитного союза с группировкой по регионам.

«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелерине карата 3-тиркеме

КСФКНын кредиттери жана лизингдери
жөнүндө 20__-жылдын «__» _____ карата абал боюнча
МААЛЫМАТТАР/ СВЕДЕНИЯ
о кредитах и лизингах ФККС по состоянию на «__» _____ 20__ г./

№	КСНын аталышы, карыз алуучунун аты-жөнү/Наименование КС, ФИО заемщика	Аймагы/ Регион	Лицензия берилген датасы/ Дата выдачи лицензии	Орду жабылган кредиттер / Погашенные кредиты	
				Саны/ Количество	Суммасы/ Сумма
1	2	3	4	5	6
1	КСФКНын кызматкерлерине кредиттер / Кредиты сотрудникам ФККС				
2	КСНын кредиттери жана лизингдери (*) /Кредиты и лизинги КС(*)				

саны/миң сом/%шт//тыс сомов/%.

КК тарабынан колдонуудагы кредиттерге карата жактырылган кредиттин баштапкы суммасы / Первоначальная сумма кредита, одобренного КК на действующие кредиты		% чен / % ставка	Кредиттин калдыгы, сом / Остаток кредита, сом	Ордун жабуу датасы / Дата погашения	Кредиттин максаты / Цель кредита	Кредитти классификациялоо / Классификация кредита
№	Датасы / Дата					
7	8	9	10	11	12	13
						14

РППунун суммасы / Сумма РППУ	Меенетүндө төлөбөй коюу, күндөрдө/ Просрочка в днях		Реструктури- зациялардын саны / Количество реструктуризаций	Күрөөлүк камсыздоо(*) / Залоговое обеспечение в %	Күрөөнүн түрү / Вид залога	Өткөрүлүүчү иш-чара / Проводимые мероприятия
	Негизги сумма боюнча / По основной сумме	% боюнча / по %				
15	16	17	18	19	20	21

(*) Маалымат региондорго топтоо менен ар бир кредиттик союз боюнча көрсөтүлөт/
Информация указывается в разрезе каждого кредитного союза с группировкой по регионам.

«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын ишин жөнгө салуу эрежелерине карата 4-тиркеме

Проблемалуу кредиттер боюнча карыздардын ордун жабуунун эсебине баланска кабыл алынган башка менчик (кыймылсыз мүлк) боюнча маалыматтар/
Информация по прочей собственности (недвижимое имущество), принятой на баланс в счет погашения задолженности по проблемным кредитам/

№	Кредиттик союздун аталышы / Наименование кредитного союза	Кредит берилген датасы / Дата выдачи кредита	ордун жабуу датасы / Дата погашения	Пайыздык чен / Процентная ставка	% / миң сом / % / тыс сомов		Күрөөнүн аталышы, жайгашкан жери жана ээсинин аты-жөнү / Наименование, месторасположение залога и наименование владельца/	Кредит берүү учурундагы күрөөнүн бааланган наркы / Оценочная стоимость залога на момент выдачи кредита	
					Берилген кредиттин суммасы / Сумма выданного кредита	Пайыздык ставка		номиналы (миң) / в номинале (тыс.)	(миң сом) / (тыс. сом)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	--

[illegible]

«Кредиттик союздардын финансылык
компаниясы» ААКтын ишин
жөнгө салуу эрежелерине карата
5-тиркеме

«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКтын
мезгил-мезгили менен берилүүчү регулятивдик отчету

«Кредиттик союздардын финансылык
компаниясы» ААКтын ишин
жөнгө салуу эрежелерине карата
6-тиркеме

«Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААК тарабынан
20__-жылдын «__» _____ карата абал боюнча
20__-жылдын _____ чейреги ичинде
экономикалык ченемдердин жана талаптардын сакталышы жөнүндө
маалымат

Экономикалык ченемдердин жана талаптардын аталышы	Ченемдин белгиленген мааниси	Ченемдин айкын мааниси
Бир карыз алуучуга тобокелдиктин эң жогорку өлчөмү (K1)	25%дан жогору эмес	
Суммардык капиталдын жетиштүүлүгүнүн (шайкештигинин) коэффициенти (K2.1)	12% кем эмес	
Биринчи деңгээлдеги капиталдын жетиштүүлүгүнүн (шайкештигинин) коэффициенти (K2.2)	6%дан кем эмес	
Ликвиддүүлүк ченеми (көрсөткүчү) (K4)	30%дан кем эмес	

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 27-мартындагы
№ 2024-П-14/13-7-(ПС)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-2-(ПС)
«Эсептешүү банкына карата минималдуу
талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»
токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-2-(ПС) «Эсептешүү банкына карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет).

2. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып 15 (он беш) күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

- тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Төлөм системалары башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, коммерциялык банктарды, «KG төлөм системаларынын операторлорунун ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин, төлөм уюмдарын жана төлөм системаларынын операторлорун тааныштырсын.

5. «Башкарманын катчылыгы» бөлүмү 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төлөм системалары башкармалыгын, Юридика башкармалыгын, Банктык көзөмөл башкармалыгын, Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгын, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 27-мартындагы
№ 2024-П-14/13-7-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-2-(ПС)
«Эсептешүү банкына карата минималдуу талаптар жөнүндө»
жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-2-(ПС) «Эсептешүү банкына карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Эсептешүү банкына карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

– 2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«2. Эсептешүү банктарынын төмөнкүлөр боюнча акыркы эсептешүүлөрдү гарантиялык жүргүзүүсү ушул Жобонун максаты болуп саналат:

– төлөм уюмдары тарабынан кабыл алынган жана ири жана чекене төлөмдөр системалары боюнча үчүнчү жактардын пайдасына жүргүзүлгөн төлөмдөр;

– Кыргыз Республикасынын аймагында эсептешүү банктары/ушул эл аралык төлөм системаларынын борборлору менен жүргүзүлгөн эл аралык/локалдык төлөм системаларынын төлөмдөрү.»;

– 3-пунктундагы «эл аралык төлөм системаларына» деген сөздөр «локалдык/эл аралык төлөм системаларына» дегенге алмаштырылсын;

– 6-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«6. Эсептешүү банкы келишимдик мамилелерде каралган учурларда, өзүнүн корреспонденттик эсептер системасы аркылуу жана локалдык/эл аралык төлөм системасынын эрежелерине ылайык башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасынын эсептешүү банкы жана/ же башка өлкөнүн же локалдык/эл аралык төлөм системасынын оператору менен түзүлгөн өз ара

эсептешүүлөрдү жүргүзүү жөнүндө келишимдин негизинде, Кыргыз Республикасынын аймагында башка өлкөлөрдүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын алкагында жүргүзүлгөн төлөмдөр боюнча кайсы гана валютада болбосун акыркы өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүүнү камсыз кылат.»;

– 9-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«9. Маанилүү төлөм системасынын жана системалуу мааниге ээ төлөм системасынын операторуна эсептешүүлөрдүн үзгүлтүксүздүгүн жана тынымсыздыгын камсыз кылуу максатында, негизги Эсептешүү банкынан тышкары, бир же эки резервдик Эсептешүү банкына ээ болуу сунушталат. Бир же эки резервдик Эсептешүү банкынын болушу боюнча критерийлерди маанилүү төлөм системасынын жана системалуу мааниге ээ төлөм системасынын оператору системанын үзгүлтүксүз иштеши үчүн тобокелдиктерге ички баа берилишине жараша, маанилүү төлөм системасынын жана системалуу мааниге ээ төлөм системасынын операторунун башкармасы же директорлор кеңеши (директорлор кеңеши жок болсо – аткаруу органы) тарабынан бекитилген ички ченемдик документтерде белгилөөгө тийиш. Тобокелдиктерди баалоо тобокелдик-менеджери (бар болсо) менен макулдашууга жана директорлор кеңеши (директорлор кеңеши жок болсо – аткаруу органы) тарабынан бекитилүүгө тийиш.

Төлөм системасынын катышуучусунун маанилүү төлөм системасындагы жана системалуу мааниге ээ төлөм системасындагы маанилүүлүк критерийи өзгөргөн учурда, төлөм системасынын катышуучусу Улуттук банктын маанилүүлүк критерийи тууралуу билдирүүсүн алган учурдан тартып 6 (алты) айдан кечиктирилбеген мөөнөттө бир же эки резервдик Эсептешүү банкынын болушу зарылдыгы боюнча тиешелүү чечим кабыл алууга тийиш. Резервдик эсептешүү банкына карата талаптар Эсептешүү банкына карата талаптарга окшош.»;

– 10-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

«10. Эсептешүү банкы келишимдик мамилелердин алкагында өзүнүн корреспонденттик эсептер системасы аркылуу жана/же директорлор кеңеши (директорлор кеңеши жок болсо – аткаруу органы) тарабынан бекитилген локалдык төлөм системасынын, жана башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасынын эрежелерине ылайык, башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм

системасынын Эсептешүү банкы жана/же башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасынын оператору жана/же локалдык төлөм системасынын оператору менен түзүлгөн эсептешүүлөрдү уюштуруу жөнүндө келишимдин негизинде, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, Кыргыз Республикасынын аймагында жүзөгө ашырылган башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын алкагында төлөмдөр боюнча кайсы гана валютада болбосун акыркы өз ара эсептешүүлөрдүн жүргүзүлүшүн камсыз кылат жана гарантиялайт.»;

– төмөнкү мазмундагы 10-1-пункт менен толукталсын:

«10-1. Локалдык төлөм системасынын операторунун эрежелеринде/эсептешүү банкы менен ушул Жобонун 3-пунктунда көрсөтүлгөн жактар ортосунда түзүлгөн келишимде операциялардын бардык түрлөрү боюнча жүргүзүлгөн төлөмдөрдүн, анын ичинде локалдык төлөм системасынын операторунун электрондук коммерция чөйрөсүндөгү чет өлкө валютасында жүргүзүлгөн төлөмдөрдүн көлөмү боюнча суткалык лимиттер жана ишке ашырылып жаткан операциялардын мүнөзү жөнүндө маалыматтарды/билдирүүлөрдү Эсептешүү банкына берүү жөнүндө пункт каралууга тийиш.

Эсептешүү банкы операциялардын бардык түрлөрү боюнча жүргүзүлгөн төлөмдөрдүн, анын ичинде локалдык төлөм системасынын операторунун электрондук коммерция чөйрөсүндө чет өлкө валютасында жүргүзгөн төлөмдөрүнүн көлөмү боюнча суткалык лимиттерге талдоо жүргүзөт.»;

– төмөнкү мазмундагы 11-1-пункт менен толукталсын:

«11-1. Локалдык төлөм системасынын оператору жана башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын оператору, алардын катышуучу банктары жана эсептешүү банктары ортосундагы ушул Жобо менен бекитилбеген бардык өз ара иш алып баруулар, алардын жоопкерчилиги, укуктары жана милдеттери Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана локалдык төлөм системасынын жана башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын тиешелүү эрежелеринде, тиешелүү ички ченемдик документтерде, ошондой эле алардын ортосунда түзүлүүчү башка келишимдерде жана/же макулдашууларда белгиленет.»;

– 13-пунктунун:

Биринчи абзацында «талаптарга» деген сөздүн алдында «минималдуу» деген сөз менен толукталсын;

2-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«2) финансылык маалыматтарды өткөрүп берүүнүн эл аралык банктар аралык системасынын (мисалы, SWIFT) катышуучусу болууга жана/же башка өлкөлөрдүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын операторунун Эсептешүү банкы менен финансылык маалыматтарды өткөрүп берүүнүн каналдарына ээ болууга;»;

3-пунктчасы күчүн жоготкон катары таанылсын;

4-пунктчасы күчүн жоготкон катары таанылсын;

5-пунктчасы күчүн жоготкон катары таанылсын;

6-пунктча төмөнкү редакцияда берилсин:

«6) «жоюу процессинде, тике банктык көзөмөл режиминде, убактылуу администрация режиминде болбоого;»

– 14-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«14. Башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасы менен интеграцияланган локалдык төлөм системасынын операторунун эсептешүү банкы ушул Жобонун 13-пунктунда белгиленген талаптардан тышкары, төмөнкү талаптарга ылайык келүүгө тийиш:

1) Кыргыз Республикасынын рыногунда банк ишин кеминде 5 (жыл) жыл жүзөгө ашырууга тийиш;

2) Ал үчүн Эсептешүү банкы болууну пландаштырган эл аралык төлөм системасынын тике катышуучусу болуп саналууга жана/же анын алкагында башка өлкөлөрдүн локалдык/эл аралык төлөм системалары менен система аралык интеграция долбоору ишке ашырылган локалдык төлөм системасынын катышуучусу болуп саналуусу зарыл;

3) Улуттук банктын Автоматташтырылган тоорук системасынын катышуучусу болуп саналууга;

4) башка өлкөлөрдүн локалдык/эл аралык төлөм системаларынын операторлорунун эсептешүү банктары/агенттери менен корреспонденттик мамилелерге ээ болууга;

5) акыркы эки жыл үчүн эсепке алуунун жана отчеттуулуктун бухгалтердик жана финансылык отчеттуулуктун белгиленген

стандарттарына шайкештигин тастыктаган, тышкы аудитордун корутундусунун болушу зарыл.»;

– 15-пунктунун:

тогузунчу абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- Кыргыз Республикасынын аймагында ишке ашырылган эл аралык/локалдык төлөм системаларынын төлөмдөрү боюнча келишимдердин/макулдашуулардын шарттарына ылайык, кайсы валютада болбосун Эсептешүү банкы/эл аралык төлөм системасынын агенти менен өз ара эсептешүүнү ишке ашырат. Өз кезегинде локалдык төлөм системасынын эрежелерине ылайык локалдык төлөм системасынын башка катышуучуларынан которулган каражаттар боюнча Эсептешүү банкы менен локалдык төлөм системасынын операторунун системасынын/төлөм уюмунун катышуучусунун/катышуучуларынын ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде ГСРРВ аркылуу улуттук валютанын эквивалентинде же чет өлкө валютасында ордун жабууну алат;»;

онунчу абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасынын Эсептешүү банкынан Кыргыз Республикасынын аймагында ошол төлөм системасынын операциялары боюнча акча каражаттарын алат жана ушул системанын катышуучуларынын Улуттук банктагы корреспонденттик эсептерине тиешелүү суммалардын локалдык төлөм системасынын эрежелерине ылайык ГСРРВ аркылуу өз убагында чегерилишин камсыз кылат;»;

– 16-пунктунун:

жетинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«тарифтерди юридикалык жактарды эсептешүү-кассалык тейлөө боюнча банкта иштеп жаткан тарифтер ченинен жогорку эмес жана/же тараптар менен макулдашуу боюнча белгилөө»;

сегизинчи абзацтагы «Жол-жобо» деген сөз «жол-жобо» дегенге алмаштырылсын;

онунчу абзац төмөнкү редакцияда берилсин:

«Башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасы менен интеграцияланган, маанилүү төлөм системасынын же системалуу мааниге ээ төлөм системасынын Эсептешүү банкы ордун жабуу

мөөнөтү кеминде 3 (үч) айды түзгөн (күрөөгө коюлган портфелди эске албаганда) мамлекеттик баалуу кагаздардын же Улуттук банктын баалуу кагаздар портфелин, же болбосо банктык гарантияны же төлөм системаларынын операторунун/төлөм уюмдарынын төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү өз убагында жүргүзүүсү үчүн башка инструментти төлөм системаларынын операторуна/төлөм уюмдарына гарантия катары, макулдашуу боюнча берүүгө тийиш. Мында жогоруда белгиленген гарантиялык инструменттер чогуу алганда Эсептешүү банкынын кызматтарын көрсөтүү жөнүндө келишим түзүлгөн төлөм системаларынын операторунун локалдык системасы менен интеграцияланган башка өлкөнүн локалдык/эл аралык төлөм системасы боюнча жүгүртүүлөрдүн орточо күндүк маанисинен кем болбоого (өткөн айдын ар бир күнү үчүн жүгүртүүлөрдүн суммасы/ төлөмдөр жүргүзүлгөн өткөн айдагы күндөрдүн саны) тийиш.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 29-мартындагы
№ 2024-П-14/14-1-(ПС)

Кыргыз Республикасында Ачык банкингди өнүктүрүү концепциясын бекитүү жөнүндө

Банк секторунда инновациялык потенциалды жогорулатуу, Кыргыз Республикасында ачык банкингди ишке киргизүүнүн ыкмаларын жана кадамдарын аныктоо, ошондой эле банктык операцияларды жана төлөм кызматтарды жүргүзүүдө корголгон жана коопсуз маалыматка жетүүнү жана маалымат алмашууну камсыз кылуу максатында, Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5 жана 64-беренелерине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасында Ачык банкингди өнүктүрүү концепциясы бекитилсин (кошо тиркелет).

2. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

4. Төлөм системалары башкармалыгы 3 (үч) жумуш күнү ичинде:

- токтомду жана Кыргыз Республикасында Ачык банкингди өнүктүрүү концепциясын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- токтом менен Кыргыз Республикасынын төлөм системаларынын операторлорун, төлөм уюмдарын, коммерциялык банктарын, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, «Кыргыз Республикасынын төлөм системаларынын операторлорунун ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсын.

5. «Башкарманын катчылыгы» бөлүмү 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынан Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 29-мартындагы
№ 2024-П-14/14-1-(ПС)
токтому менен бекитилген

**Кыргыз Республикасында
Ачык банкингди өнүктүрүү
КОНЦЕПЦИЯСЫ**

Бишкек – 2024

МАЗМУНУ

Концепцияда пайдаланылган кыскартылган сөздөрдүн жана терминдердин тизмеси.....	72
Киришүү	74
1. Банк секторунун катышуучуларынын API колдонуусуна учурдагы баяндама.....	75
1.1. Ачык банкинг принциптерин ишке киргизүүнүн өбөлгөлөрү ...	79
1.2. API карата бирдейлештирилген талаптардын жоктугуна байланышкан проблемалар жана аларды чечүүнүн потенциалдуу ыкмалары	81
2. Ачык банкингди ишке киргизүү боюнча эл аралык тажрыйба.....	82
2.1. Ачык банкингдин максаттарын аныктоо жана аны жөнгө салуу	86
2.2. Ачык банкинг субъекттеринин чөйрөсү.....	87
2.3. Ачык банкинг стандарттарын камтуу	88
2.4. Маалыматтарды коргоо жана киберкоопсуздук	89
2.5. Кардардын аныктыгын текшерүү талаптары.....	90
3. Кыргыз Республикасында ачык APIлерди ишке киргизүү	92
3.1. Стандартташтырууга карата институционалдык ыкма.....	93
3.2. Милдеттүү API стандарттары	96
3.3. API функциясы	98
3.4. Ачык банкинг субъекттеринин тизмеси.....	99
Корутунду жана кийинки кадамдар	100

**Концепцияда пайдаланылган кыскартылган
сөздөрдүн жана терминдердин тизмеси**

Колдонмо программалоо интерфейси (API, Application programming interface)	Программалык тиркемелерди түзүү үчүн жол-жоболордун, протоколдордун жана инструменттердин жыйындысы. API программалык камсыздоо компоненттеринин өз ара аракеттенүүсүн аныктайт.
Репрезентативдик абалды өткөрүп берүү (REST, Representational State Transfer)	Тармактагы бөлүштүрүлгөн тиркеменин компоненттеринин өз ара иш алып баруусунун архитектуралык стили.
Ачык API (Open API)	Унификацияланган API стандарттынын негизинде санариптик маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгүн берген программалоо интерфейси.
Ачык банкинг (Open Banking)	Үчүнчү жактарга кардарлар жөнүндө (алардын макулдугу менен) маалыматты берүү үчүн банктар тарабынан ачык API колдонуу ыкмаларынын комплекси.
ЕАЭБ	Евразия экономикалык бирлиги
Улуттук банк,	Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
Second Payment Services Directive (PSD2)	Экинчи төлөм директивасы
General Data Protection Regulation (GDPR)	Маалыматтарды коргоо боюнча жалпы регламент

Коммерциялык банктар	Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары
Төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары	Кыргыз Республикасынын төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары
Кыргыз Республикасынын төлөм системасын 2023-2027-жылдары өнүктүрүүнүн негизги багыттары	Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 29-мартындагы № 2023-П-14/20-4-(ПС) токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын төлөм системасын 2023-2027-жылдары өнүктүрүүнүн негизги багыттары

Киришүү

Улуттук банк Кыргыз Республикасынын төлөм системасын 2023-2027-жылдары өнүктүрүүнүн негизги багыттарына ылайык, Кыргыз Республикасында тиешелүү бирдиктүү стандарттарды ишке киргизүү (программалоо) максатында банк секторунда ачык программалык интерфейстерин өнүктүрүүнүн мүмкүн болуучу ыкмаларын изилдеп жатат.

Бул Концепция¹ Кыргыз Республикасында ачык банкинг концепциясын ишке киргизүүнүн негизги ыкмаларын жана стратегияларын карайт, ошондой эле Кыргыз Республикасында бул багытта тиешелүү реформаларды жүргүзүүнүн актуалдуу маселелерин баяндайт.

Концепциянын максаты – Кыргыз Республикасында ачык банкингди ишке киргизүүнүн ыкмаларын жана кадамдарын аныктоо. Концепция ошондой эле ачык банкингди ишке киргизүүнүн негизги этаптарын аныктаган иш-чаралар планын камтыйт.

Концепция коммерциялык банктардын, төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдарынын, ошондой эле банктардын жана төлөм системаларынын ассоциацияларынын (мындан ары – банк сектору) сын-пикирлерин жана сунуштарын эске алуу менен даярдалган.

Ачык банкингди ишке киргизүүнүн максаты – банк секторунда инновациялык дараметти жогорулатуу. Банк секторунун катышуучуларынын ортосунда корголгон жана коопсуз маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгүн ишке ашыруу акыркы колдонуучуларга алардын финансылык каражаттарына жеткиликтүүлүктү жана контролду кеңири камсыз кылган жаңы продукттарды жана кызматтарды иштеп чыгуу мүмкүнчүлүгүн берет, бул келечекте төлөм инфраструктурасын жакшыртууга жардам берет жана банк секторунун катышуучуларынын арасында атаандаштыкты күчөтөт. Натыйжада, ачык банкингди ишке киргизүү Кыргыз Республикасында финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгүн жогорулатууга алып келиши керек.

¹ Бул Концепция Улуттук банктын суроо-талабы боюнча даярдалган ушул эле аталыштагы техникалык эскертүүдө баяндалган Кыргыз Республикасында Ачык финансылык платформаларды ишке ашыруу боюнча Дүйнөлүк банктын сунуш-көрсөтмөлөрүн эске алуу менен иштелип чыккан.

Бул Концепцияда ачык банкинг колдонмо программалоо интерфейстери аркылуу маалыматтарды коопсуз алмашуу ыкмаларын камсыз кылган стандарттардын, инфраструктуранын жана жөнгө салуучу эрежелердин жыйындысы катары түшүнүлөт.

Белгилей кетсек, ачык банкингди ийгиликтүү ишке киргизүүнүн негизги көрсөткүчү катары анын негизинде түзүлгөн кызматтарга карата акыркы колдонуучулардын арасында суроо-талаптын болушу саналат, ошондуктан кардарлардын ишенимин камсыз кылуу маанилүү. Мындай ишеним биринчи кезекте, бардык катышуучуларга карата тиешелүү көзөмөлдүн жана колдонуучулардын укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоонун натыйжалуу механизмдери болушу каралган коопсуз, ишенимдүү эрежелер жана алдын ала жол-жоболор аркылуу камсыздалышы керек. Эрежелер жана жол-жоболор бардык кызыкдар тараптардын катышуусу менен иштелип чыгышы керек.

API негизиндеги маалымат алмашуу Кыргыз Республикасынын банк секторунун катышуучулары тарабынан мурдатан эле кеңири колдонулса да, стандарттардын, маалымат топтомдорунун жана жеткиликтүүлүк шарттарынын ар түрдүүлүгү технологиялык интеграциянын жогорку чыгымдарына алып келет. Протоколдорду жана маалымат алмашуу шарттарын стандартташтыруу төлөм системасынын катышуучулары үчүн мындай чыгымдарды азайтууга жана алар үчүн маалымат алмашууну жеткиликтүү жана коопсуз кылууга тийиш.

1. Банк секторунун катышуучуларынын API колдонуусуна учурдагы баяндама

API өзүнүн универсалдуулугунан улам банк секторунун катышуучулары тарабынан Кыргыз Республикасынын төлөм системалары менен интеграциялоо үчүн да, катышуучулардын маалымат системаларынын ортосунда маалымат алмашууну камтыган кызматтарды көрсөтүү жана тейлөө үчүн да маалымат алмашууну камсыз кылуу үчүн кеңири колдонулат.

Төлөм системасынын учурдагы абалына талдоо APIлер банк секторунун жана төлөм системаларынын катышуучуларын интеграциялоону камсыз кылууда негизги инструмент катары колдонуларын көрсөттү. Мындай интеграция калк үчүн жеткиликтүү

кызматтардын тизмесин кеңейтет жана өлкөнүн рыногунда инновациялык төлөм продукттарынын акырындык менен пайда болушуна алып келет.

Учурда API аркылуу төлөм системаларынын катышуучуларынын өз ара иш алып баруусунун төмөнкү сценарийлерин бөлүп карасак болот.

Агенттик келишимдердин алкагында APIлерди колдонуу

2022-2023-жылдары өткөрүлгөн төлөм рыногунун катышуучулары менен жолугушуулардын жана сурамжылоонун алкагында, төлөм системасынын катышуучулары кардарларга кызмат көрсөтүү үчүн APIлерди кеңири колдонушу белгиленген. Көпчүлүк коммерциялык банктар жана төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары башка финансы рыногунун катышуучулары менен өз ара иш алып барууда REST API колдоно тургандыгын белгилешти.

Ошол эле учурда, API тар чөйрөлөрдө – негизинен каражаттарды которуулар жөнүндө маалымат алмашуу үчүн колдонулат, мисалы, эсептерди, депозиттерди толуктоо, кредиттерди төлөө, ошондой эле агенттер менен өз ара иш алып барууда колдонулат. Бардык учурларда API колдонуу түз келишимдин болушун жана маалыматты коргоо боюнча атайын талаптарды белгилөөнү талап кылат.

Мындан тышкары, API рыногунун катышуучулары тарабынан кардарларды кошумча текшерүү, финансыны тескөө боюнча кызматтарын түзүү, карыз алуучуга карата скоринг жана коммерциялык банк менен төлөм системасынын башка катышуучуларынын ортосундагы башка мамилелер үчүн колдонулат.

Атап айтканда, коммерциялык банктар көбүнчө чекене агенттер менен өз ара иш алып барууну уюштуруу үчүн API колдонушат. Мисал катары калк үчүн ыңгайлуу жана заманбап чечимдерди камсыз кылуу боюнча иш жүргүзгөн төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдарын белгилей алабыз.

Мындан тышкары, кээ бир коммерциялык банктар төлөм уюмдары аркылуу карта продукттарын таркатышат.

Интеграциянын жана төлөм системаларына кошулуунун алкагында API колдонуу

«Элкарт Мобайл» тиркемеси API аркылуу иштелип чыккан. «Элкарт Мобайл» – бул бир тиркеме аркылуу Кыргыз Республикасынын ар башка коммерциялык банктары тарабынан чыгарылган «Элкарт» улуттук төлөм системасынын бир нече карталарын байланыштырууга жана тескөөгө мүмкүндүк берген инновациялык продукттардын (тиркеме) бири.

API ошондой эле эки өлчөмдүү штрих-код белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдүн интероперабелдүүлүгүн камсыз кылуунун алкагында катышуучуларды негизги операторго туташтыруу үчүн колдонулат.

Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн жогорулатуу жана төлөм инфраструктурасын кеңейтүү, сапаттуу жана коопсуз банктык жана төлөм кызматтарын көрсөтүү аркылуу калктын төлөм кызматтарына жеткиликтүүлүгүн жогорулатуу максатында, Улуттук банктын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС) токтому менен Эки өлчөмдүү штрих-код белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү жана которууларды өткөрүү эрежелери бекитилди. Бул Эрежелер төлөм системаларынын интероперабелдүүлүгүн, төлөөчүлөргө бирдиктүү төлөм системасын сунуштоо үчүн төлөмдөрдүн өткөрүлүшүн жана ар башка төлөм системаларынын система аралык интеграцияланышы мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу үчүн улуттук QR-код стандарттарын колдонуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган.

Мындан тышкары, интеграциялоонун жана төлөм системаларына кошулуунун алкагында API колдонуу маселесин кароодо Улуттук банк Кыргыз Республикасынын аймагында тез төлөм системасын киргизүү боюнча иштерди жүргүзүп жатканын белгилей кетүү керек. Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 24-майындагы № 2023-П-14/34-4-(ПС) токтому менен Кыргыз Республикасында тез төлөм системасын өнүктүрүү концепциясы бекитилген.

Тез төлөм системасынын алкагында API аркылуу тез төлөм системасынын катышуучуларын кошуу пландаштырылууда, бул Кыргыз Республикасында борборлоштурулган системаны түзөт, анда

катышуучуларды интеграциялоо бирдиктүү API стандарттарынын алкагында ишке ашырылат.

Ошондой эле, «Санарип сом» долбоорун тесттен өткөрүү жана андан ары ишке киргизүү, төлөм системасынын катышуучуларын API бирдиктүү стандарттарын колдонуу аркылуу бириктирүүнү камтыйт.

Финансылык платформалардын (маркетплейстер) алкагында API колдонуу

Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 2-июнундагы № 2022-П-14/35-3-(НПА) токтому менен «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө» жобо бекитилди.

Бул Жободо адистештирилген маркетплейстерди – электрондук онлайн-платформа/витрина түзүү каралган, анда финансылык кызматтарды сунуштоочулардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрү тууралуу маалымат жайгаштырылган жана жеке кабинет аркылуу жана/же финансылык кызматтарды сунуштоочунун өзүнүн финансылык платформасы аркылуу шилтеме келтирүү же ушул платформадагы башка технологиялык чечимдерди колдонуу менен бүтүмдөрдү ишке ашыруу боюнча техникалык мүмкүнчүлүк бар. Мындай маркетплейстердин алкагында финансылык кызмат көрсөтүүчүлөр финансылык платформанын операторуна ачык APIлерге кирүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуусу каралууда, жана финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторлору финансылык кызмат көрсөтүүчүлөрдүн ортосундагы өз ара иш алып барууну бирдейлештирүү үчүн өзүнүн иштелип чыккан жана стандартташтырылган APIлерин колдонууга укуктуу.

Бүгүнкү күндө, ачык программалык интерфейстер (API) аркылуу бир платформада финансылык кызматтарды сунуштоочулардын жана/же финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун эрежелерине кошулушкан финансылык кызматтарды сунуштоочулардын өз ара иш алып баруусун камсыз кылган жана финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун платформага 24/7 онлайн-режиминде кирүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган

юридикалык жактар (финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторлору) тарабынан финансылык платформаны (маркетплейс) берүүнүн башталышы жөнүндө билдирилген эмес.

Белгилей кетсек, учурда Кыргыз Республикасында API банк секторунун айрым катышуучуларынын ортосунда маалымат алмашуу үчүн жигердүү колдонулууда, ошондой эле банк жана төлөм сектору, жалпы эле өлкө үчүн ачык банкингди ишке киргизүү олуттуу мааниге ээ экендигин эске алуу менен, Улуттук банк катышуучулар үчүн Кыргыз Республикасынын аймагында APIни бирдейлештирүү жана ишке киргизүү боюнча бирдиктүү ыкманы аныктоо маанилүү деп эсептейт.

1.1. Ачык банкинг принциптерин ишке киргизүүнүн өбөлгөлөрү

2022-жылы 23 коммерциялык банк иш алып барган, 26 юридикалык жак Улуттук банктын лицензиясына ээ болгон, анын ичинен 25 лицензия төлөм системасынын операторунун ишин жүзөгө ашыруу укугуна жана 26 лицензия төлөм уюмунун ишин жүзөгө ашыруу укугуна берилген.

2022-жылы Эл аралык финансы корпорациясынын жардамы менен Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын жана төлөм системаларынын операторлорунун/төлөм уюмдарынын арасында жүргүзүлгөн изилдөөгө ылайык, респондент коммерциялык банктардын 60%дан ашыгы жана төлөм системаларынын операторлорунун/төлөм уюмдарынын 40%ы финансы секторунда ачык банкинг боюнча белгилүү бир деңгээлдеги билими бар экендиги белгилүү болгон. Ошол эле учурда респонденттер (67,6%) интеграциялоо үчүн кирүү чеги жогору болгон тоскоолдук бар экендигин, ошондой эле жөнгө салуучу талаптардын жоктугун белгилешти (респонденттердин 40%). 2023-жылы жүргүзүлгөн сурамжылоонун жыйынтыгы боюнча, банк секторунун катышуучулары эки тараптуу келишимдердин негизинде өз ишинде APIни жигердүү колдонушат, ошол эле учурда маалымат алмашуу стандарттары ар кандай экени аныкталган.

Ачык интерфейстер эсеп которуулары жөнүндө маалымат алмашуу үчүн, эсептерди жана электрондук капчыктарды толуктоодо, карыз алуучунун скоринги жана кредитти төлөө үчүн, ошондой эле

төлөм агрегаторлору, өнөктөш уюмдар жана кардарлар менен өз ара иш алып баруу үчүн колдонулат.

Банк секторунун катышуучулары APIни төлөм системасынын катышуучуларынын арасында алардын мобилдик капчыктары жана өзүн-өзү тейлөө түзүлүштөрү боюнча өз кызматтарын жайылтуу, ошондой эле интернет жана мобилдик банкинг, электрондук капчыктар жана төлөм терминалдары аркылуу төлөмдөрдү кабыл алуу үчүн колдонушат.

Мындан тышкары APIлер, кардарларды аныктоодо жана төлөм карталарын чыгарууда, банк карталарын чогултууда жана иштеп чыгууда процессинг борборлоруна туташууда, мамлекеттик мекемелерден кардарлардын маалыматтарын талап кылууда, үчүнчү жактардын пайдасына төлөмдөрдү жүргүзүүдө, башка финансы-кредит уюмдарын өзүнүн APIлерине туташтырууда, ошондой эле жигердүү катышуучуларга көз салуу жана алардын кызматтарын талдоо (минималдуу-максималдуу төлөм суммасы, киргизүү талааларынын аталышы, учурдагы баланс ж.б.), ошондой эле банк эмес сектордон товарларды жана кызматтарды сунуштоочулар менен маалымат алмашууда колдонулат.

APIлерди колдонуу тобокелдиктерди азайтууга багытталган кошумча жол-жоболор менен коштолот. Атап айтканда, кардарлардын аутентификациялоонун ар кандай механизмдери, маалыматтарды коргоо жана жеке маалыматтарды берүүгө кардарлардын макулдугун жазып алууга ар кандай ыкмалар колдонулат. Бул талаптардын бардыгы негизинен эки тараптуу макулдашуулардын деңгээлинде белгиленген.

Банк секторунун катышуучулары төмөнкү артыкчылыктарды билдиришет: APIни колдонуу инновациялык чечимдерди ишке киргизет жана колдонуучуларга тандоо мүмкүнчүлүгүн, ыңгайлуулукту камсыздайт, анткени колдонуучулар башка маалымат берүүчүлөр – өз ара иш алып баруунун интеграцияланган катышуучулары тарабынан сунушталган жаңы финансылык продукттарга жана кызматтарга кире алышат, ошондой эле жакшыртылган финансылык пландаштырууну жана контролду камсыздай алышат.

Ачык финансылык платформалардын (Ачык финансы) элементи катары Кыргыз Республикасында ачык банкигди өнүктүрүү Улуттук банктын максаттарына жооп берет жана улуттук

өнүктүрүү стратегиясынын максаттарына жетүүгө өбөлгө түзөт. Ачык банкинг финансы рыногунун санарип инфраструктурасынын бириктирүүчү элементтеринин бири болуп саналат жана аны ишке киргизүү стандартташтырылган ыкмаларды жана технологиялык чечимдерди колдонуу менен финансылык рыноктун ар кандай уюмдарынын маалымат системаларынын ортосунда маалыматтарды өткөрүп берүү үчүн негиз түзөт.

Мындан тышкары, ачык банкинг жаңы финансылык продукттарды чыгарууга кеткен убакытты жана чыгымдарды бир топ кыскартат, ошондой эле аларды андан ары иштеп чыгууну жана кеңири жайылтууну жөнөкөйлөтөт.

1.2. API карата бирдейлештирилген талаптардын жоктугуна байланышкан проблемалар жана аларды чечүүнүн потенциалдуу ыкмалары

Кыргыз Республикасынын финансы рыногу APIлерди колдонууга бирдейлештирилген талаптардын жоктугу менен байланышкан бир нече көйгөйлөр менен мүнөздөлөт.

1. Финансы рыногунун ири катышуучуларынын негизги секторлордо топтолуусунун жогорку деңгээли. Банк секторунун көпчүлүк сегменттеринде аз сандагы ири катышуучулар үстөмдүк кылат, бул маалыматтарды пайдаланууну монополиялаштыруу тобокелдиктерин жаратат жана ыңгайлуу, коопсуз финансылык кызматтарды түзүү, санариптик кызмат көрсөтүүлөрдүн спектрин кеңейтүү жана рыноктун учурдагы катышуучуларынын инновацияларын өнүктүрүү үчүн чектөөчү фактор болуп саналат.

Ачык банкинг принциптерин киргизүүнүн өзү рынокто инновациялык кызматтарды сунуштаган жаңы катышуучулардын пайда болушуна, Кыргыз Республикасында, Борбордук Азияда жана ЕАЭБ өлкөлөрүндө финансылык технологиялардын өнүгүшүнө салым кошо алат, ошондой эле кардарларга бир финансы уюмунан экинчисине өтүү, жакшыраак кызматтарды жана продукттарды колдонуу мүмкүнчүлүгүн берет.

2. Маалыматка жетүү мүмкүнчүлүгү чектелген. Банк секторунун катышуучулары эки тараптуу макулдашуулардын негизинде белгилүү

чөйрөдөгү катышуучулар менен API аркылуу маалымат алмашат. Мында катышуучулардын ортосундагы мамилелер, эреже катары, белгилүү бир сценарийдин алкагында жүзөгө ашырылат жана түзүлгөн макулдашуулардын предмети менен чектелет. Маалымат ээлери кандай маалыматтар, кимге жана кандай шарттарда берилээрин өз алдынча аныкташат. Натыйжада, API аркылуу маалымат алмашуу практикасы бир нече гана сценарийде топтолгон бойдон калууда жана маалымат ээлеринин башка катышуучулар менен маалыматты активдүү алмашууга эч кандай стимул жок.

3. Интеграцияларды түзүүдө жана сактоодо кыйынчылыктар. Банк секторунун катышуучулары ар бир катышуучу менен API алкагында туташтыруу жана бир эле учурда интеграцияны колдоо боюнча чоң чыгымдарды тартууга аргасыз болушат. Уюмдун башка финансы уюму (маалымат берүүчү) менен өнөктөш катары макулдашуу түзүүгө мүмкүнчүлүгү болсо да, ал ушул маалымат берүүчүлөрдүн IT-чечимине жараша ар кандай протоколдор жана өзгөчөлүктөр боюнча бир нече интеграцияны колдоого алышы керек. Маалымат ээсинин тарабындагы протоколго киргизилген кандай болбосун өзгөртүүлөр системаларды жеткире иштеп чыгууну талап кылат. Ошондой эле Кыргызстанда APIге «бир терезе» принциби боюнча кирүүгө мүмкүндүк берүүчү кайсы бир борборлоштурулган API интеграторлору жок.

4. Маалымат коопсуздугу коркунучу. APIлер көбүнчө купуя маалыматтарды берүү үчүн колдонулат, андыктан маалымат жиберүү каналдарынын уруксатсыз кирүүдөн корголушун камсыз кылуу абдан маанилүү. Жеке маалымат да кардардын макулдугу менен берилиши керек. Азыркы учурда мындай талаптар, тараптардын жоопкерчилиги сыяктуу эле адатта, рыноктун катышуучуларынын ортосундагы эки тараптуу макулдашууларда белгиленет.

5. API архитектурасын иштеп чыгуу, технологиялык интеграцияны жүргүзүү жана маалыматтар менен иштөө үчүн бул чөйрөдө квалификациялуу кадрлардын жетишсиздиги бар.

2. Ачык банкингди ишке киргизүү боюнча эл аралык тажрыйба

Ачык банкингди ишке киргизүүдөгү эл аралык тажрыйбаны талдоо менен, ачык маалыматтар аркылуу алууга боло турган

кызматтардын жана мүмкүнчүлүктөрдүн толук тизмеси жок экенин белгилей кетүү керек, анткени алар рыноктун керектөөлөрүнүн жана колдонуучулардын суроо-талаптарынын таасири астында түзүлөт.

Ошондой эле башка өлкөлөрдүн тажрыйбасына таянып, кандайдыр бир тыянактарды чыгарууга болот. Ачык APIлерди ийгиликтүү түзүү жана ишке ашыруу үчүн эң маанилүү факторлордун бири – бул туура белгиленген мөөнөт. Бир нече кызыкдар тараптар менен татаал финансы системаларына олуттуу өзгөртүүлөрдү киргизүү көп убакытты талап кылышы мүмкүн. Көптөгөн өлкөлөр өздөрү жаңы нерсени ойлоп таппастан, буга чейин ишке ашырылган ийгиликтүү моделди жана колдонуудагы стандартты негиз кылып алып, аны өздөрүнүн өзгөчөлүктөрүнө ылайыкташтырып алуусу да маанилүү.

Европада ачык APIлерди ишке киргизүүнүн натыйжасы катары, алардын натыйжалуулугун далилдеген көптөгөн ачык банкинг APIлери жана финтех компаниялары бар, алар өзүнүн натыйжалуулугун далилдей алышты. Чектелген сунуштар топтому менен финансы системаларынын модели эскирген. Келечек колдонуучулардын өзгөчө муктаждыктарына ылайыкташтырылган жаңы кызматтарды түзүүдө турат жана тез ыңгайлаша алган технологиялык структуралар эң маанилүү.

Америка Кошмо Штаттарында ачык API банктарды мамлекеттик жөнгө салуу маселеси жок, технологиялык интеграция рыноктун катышуучуларынын өздөрү тарабынан иштелип чыккан. Сектордогу эң белгилүү компаниялардын бири, банктык агрегатордук компания Mint, ал кеңири таралган, анын веб-сайты 2016-жылы Америка Кошмо Штаттарынын жана Канаданын 20 миллионго жакын тургундары тарабынан колдонулган.

Сингапурда Акча-кредит башкармалыгы (MAS) ачык банктык API принциптерин колдойт. Сингапур Банктар Ассоциациясы (ABS) жана MAS, финансы сектору үчүн маалыматтарды, сунуш-көрсөтмөлөрдү камтыган жана финансылык маалыматты натыйжалуу алмашууну, ошондой эле инновациялык банктык долбоорлорду баштоого жол ачууну камсыз кылган Finance-as-a-Service: API Playbook документин чыгарышты.

Индияда ачык API маалымат платформасы болгон India Stack түзүлдү, ал иштеп чыгуучуларга жана технологиялык стартаптарга

финансылык кызматтардын колдонуучуларын аныктоо жана аутентификациялоо үчүн мобилдик тиркемелер рыногуна кирүүгө мүмкүндүк берет.

Австралияда ачык банктык интерфейстер этап менен ишке ашырылган. Ачык банктык тейлөө реформасынын биринчи этабы 2019-жылдын июль айында ишке ашырылган. Австралияда ачык APIлерди ишке киргизүү демилгесин колдоо үчүн финансы институттарынын ортосунда маалымат алмашууну камсыз кылуу үчүн мыйзамдарга түзөтүүлөр кигизилген жана колдонуучулардын маалыматтарын коргоо боюнча бирдиктүү жобо Consumer Data Right (CDR) бекитилди. Башында CDR банк секторуна гана тиешелүү болгон. Ошентип, Австралиянын төрт ири банкы 2020-жылдын 1-июлунан тартып эсептер жана транзакциялар тууралуу маалыматка кирүү мүмкүнчүлүгүн ачты, ал эми 2022-жылдын 1-февралынан тартып бардык австралиялык банктар бул талапты аткарышы керек. Төрт ири банктын кардарлары (Commonwealth Bank of Australia (CBA), National Australia Bank (NAB), Australia and New Zealand Banking Group (ANZ), Westpac) бул долбоорду башка аккредиттелген финансылык кызмат көрсөтүүчүлөр менен транзакциялар, депозиттер, дебеттик жана кредиттик карталар жөнүндө маалыматтарды алмашуу үчүн колдонушат. Кийинчерээк, рыноктун катышуучулары API аркылуу берүүсү талап кылынган маалыматтардын спектри кеңейди, алар – баштапкысы төлөм кызматтары жөнүндө маалыматтан, татаалыраак – кредиттер, анын ичинде ипотека жөнүндө маалыматтарды берүүгө милдеттүү.

ЕАЭБ өлкөлөрүнүн аймагында Ачык APIлерди колдонуу калыптануу жана өнүктүрүү стадиясында турат. Бүгүнкү күндө Россия Федерациясында, Беларусь Республикасында жана Казакстан Республикасында Концепциялар бекитилген жана жөнгө салуучу тарабынан айрым кызматтар жана маалымат алмашуу үчүн API бирдиктүү стандарттары сунушталган.

Беларусь Республикасында 2021-жылы Беларусь Республикасынын ачык банк APIлерин өнүктүрүү концепциясы бекитилген. Концепцияга ылайык, ачык API экосистемасына бул экосистеманын алкагында белгилүү функцияларды (ролдорду) аткарган субъекттер (катышуучулар) кирет, алар: жөнгө салуучу,

компетенттүүлүк борбору, сыноо лабораториясы, ачык жана жабык түрдөгү API сунуштоочулар ошондой эле кардарлар.

Беларусь Республикасынын Улуттук банкы санарип кызматтардын жеткиликтүүлүгүн жогорулатуу жана банк системасынын натыйжалуулугун жогорулатуу максатында, банк системасы жана финансылык-экономикалык көрсөткүчтөр жөнүндө учурдагы маалыматтарды алуу үчүн ыңгайлуу APIлерди камсыз кылат.

Казакстан Республикасында ачык интерфейстерди киргизүү жана өнүктүрүү боюнча иштер 2023-2025-жылдарга Казакстанда Ачык API жана Ачык банкинг ишин өнүктүрүү концепциясында бекитилген иш-чараларга ылайык жүргүзүлөт.

Бүгүнкү күндө платформанын операторунун базасында негизги элементтери жана подсистемалары бар технологиялык инфраструктура уюштурулган, катышуучулардын өз ара иш алып баруусунун стандарттары, банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн функционалдуулугуна карата талаптардын өзгөчөлүктөрү, ошондой эле зарыл болгон методикалык документтер иштелип чыккан. 2023-жылдын ноябрь айында айрым банктардын катышуусу менен кардардын банктык эсеби жөнүндө маалыматты берүү үчүн Open API пилоттук долбоору ишке киргизилген.

Ачык банкинг платформасын толук масштабдуу ишке ашыруу 2025-жылдын аягына чейин этап менен пландаштырылган.

Россия Федерациясында ачык APIлер Россия Федерациясынын Борбордук банкы менен Финансылык технологияларды өнүктүрүү ассоциациясынын ортосундагы кызматташтыктын алкагында иштелип чыгууда. Ачык APIлерди ишке ашыруу этап менен ишке ашат: 2019-жылдын жайында төлөм, маалымат, тейлөө жана жөнгө салуучу APIлерди камтыган Ачык API концепциясы жактырылган. 2020-жылдын октябрь айында Россия Банкы рыноктун катышуучулары менен биргеликте иштелип чыккан ачык API стандарттарынын өзгөчөлүктөрүн расмий түрдө жарыялаган. Алар конкреттүү кызматтар үчүн ачык APIлерди ишке ашыруу боюнча принциптерди жана сунуштарды камтыйт: башка уюмдар тарабынан банк кардарынын эсеби жөнүндө маалымат алууда жана акча которууларды демилгелөөдө.

Ошондой эле 2020-жылы пилоттук долбоорлор ишке киргизилди, 2021-жылы Ачык банкинг инфраструктурасы ишке киргизилди, биринчи катышуучулар чөйрөгө кошулууда, 2022-жылдын ноябрь айында Россия Банкы Финансы рыногуна ачык APIлерди ишке киргизүү концепциясын жарыялады. 2023-жылдын июль айында ал микрофинансы секторунда ачык API аркылуу маалымат алмашуу боюнча Финансылык технологиялар ассоциациясынын аянтчасында пилоттук сыноо өткөрүлдү жана микрофинансылык уюмдарды маркетплейстерге туташтыруу үчүн универсалдуу шлюз сынактан өткөрүлдү.

Бүгүнкү күндө банктар, финтех компаниялары жана кардарлар ачык APIлердин катышуучулары болуп саналат. Бирок, API милдеттүү түрдө колдонуу киргизилген эмес.

Ачык банкингдин жалпыланган эл аралык тажрыйбасы аны ишке киргизүүдө эске алынууга тийиш болгон бир нече маанилүү факторлорду аныктоого мүмкүндүк берет.

2.1. Ачык банкингдин максаттарын аныктоо жана аны жөнгө салуу

Европа биримдигинде ачык банкингдин негизги факторлору төмөнкүлөр үчүн кабыл алынган Экинчи төлөм директивада (PSD2) аныкталган:

- (i) европалык төлөм рыногун интеграцияланган жана натыйжалуу кылуу;
- (ii) төлөм кызматын көрсөтүүчүлөр (анын ичинде жаңы катышуучулар) үчүн бирдей шарттарды камсыз кылуу;
- (iii) төлөмдөрдүн коопсуздугун жана ишенимдүүлүгүн жогорулатуу;
- (iv) керектөөчүлөрдүн укугун коргоону камсыз кылуу.

Бул Директива учурда анын масштабын кеңейтүү жана финансы секторунун санариптик трансформациясын колдоо жана ага байланыштуу тобокелдиктерди тескөө аркылуу санариптик каржылоо стратегиясын интеграциялоо үчүн кайра каралып жатат. Тактап айтканда, негизги максат – Европа биримдигинин аймагында иштеп жаткан чакан жана орто бизнести каржылоонун жолун табуу.

Бразилияда ачык банкингдин негизги максаттары финансы рынокторунда атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатуу, инновацияларды өркүндөтүү жана колдонуучулардын «финансылык жарандыгын» илгерилетүү аркылуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү болуп саналат.

Индияда ачык финансы структурасы финансылык кызмат көрсөтүүлөргө жеткиликтүүлүктү кеңейтүү максатында иштелип чыккан. Өлкө калк колдонгон кызматтардын спектрин бир калыпта, стандарттуу төлөм эсептеринен кошумча кызматтарга жана продуктыларга чейин кеңейтүүнү чечти.

Филиппиндеги ачык банкинг финтех компаниялары сыяктуу үчүнчү тараптарга жаңы тиркемелерди жана кызматтарды иштеп чыгуу үчүн кардарлардын финансылык маалыматтарын (алардын уруксаты менен) колдонууга мүмкүндүк берүү аркылуу инновацияларды жана атаандаштыкты өркүндөтүүнү көздөйт.

Корея өкмөтү Ачык банкинг комплекстүү финансылык кызматтар платформасын киргизүү, финтех компанияларына ачык банкингди ишке ашырууга мүмкүндүк берүү жана колдонуучулар үчүн колдонуучу тажрыйбасын жакшыртуу аркылуу финансы секторунда инновацияларды жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү күчөтөт деп болжолдойт.

Улуу Британиянын Атаандаштыкты коргоо жана рыноктор боюнча органы банктардын кардарларды натыйжалуу тейлөөнү жана жаңы технологиялардын бардык артыкчылыктарын камсыз кылуу үчүн ачык каржылоо чараларынын пакетин киргизди.

2.2. Ачык банкинг субъекттеринин чөйрөсү

Европа биримдигинде Экинчи төлөм директивасына (PSD2) ылайык кызмат көрсөтүүчүлөр төлөмдү дnmилгелөө боюнча төлөм институттары катары авторизациялоого, ал эми финансылык маалыматтарды топтоо кызмат көрсөтүүчүлөрү каттоодон өтүүгө тийиш. Бирок, эгерде эсептик маалымат берүү кызматын көрсөтүүчү кошумча кызматтарды көрсөтүүнү кааласа, ал төлөм мекемеси катары авторизациялоо боюнча билдирме менен кайрылууга

тийиш. Маалымат берүүчүлөргө карата, PSD2, эсептерди тейлеген² төлөм кызматын көрсөтүүчүлөрдөн төлөмдү демилгелөө кызматын көрсөтүүчүлөргө жана эсептик маалымат берүү кызматын көрсөтүүчүлөргө маалымат берүүнү талап кылат.

Лицензияланган банктар жана электрондук акча институттары маалымат берүүчүлөр катары иш алып барууга милдеттүү жана маалыматтарды колдонуучулар болушу мүмкүн.

Австралияда үчүнчү тараптарды Австралиянын атаандаштык жана керектөөчүлөрдүн укугун коргоо маселелери боюнча комиссиясы (ACCC) тарабынан аккредитациялоо каралган. Процесс 4-6 айга созулат жана маалымат коопсуздугуна, маалыматтарды коргоого, талаштарды чечүү саясаттарына жана маалыматтарды колдонуу максатына карата талаптарды камтыйт.

2.3. Ачык банкинг стандарттарын камтуу

Бразилиянын Борбордук банкы ачык каржылоону ишке ашырууда аныкталган ар башка этаптарда жеткиликтүү боло турган ар кандай маалымат топтомдорунун баяндамасын камтыды (Бразилия Борбордук Банкынын Биргелешкен резолюциясы 1/2020).

Мексика маалымат элементтеринин биринчи топтому катары банкомат жайгашкан жерлерди аныктады.

Улуу Британияда ар бир маалымат түрү үчүн өзгөчөлүктөр иштелип чыккан (филиал локатору, банкомат локатору). Мисалы, филиалдын локатору үчүн төмөнкү талаалар аныкталган: (i) филиалдын уникалдуу идентификатору, (ii) катар номери, (iii) филиалдын аталышы, (iv) түрү (физикалык же мобилдик), (v) кардар сегменти, (vi)) сүрөт, (vii) филиал менен байланышкан код. Ошол эле учурда банк API интерфейстери аркылуу төмөнкү маалыматтар топтомдору/каталогдору түзүлөт: ишкананын учурдагы эсеби, учурдагы жеке эсеп, чакан жана орто бизнестин кредити жана коммерциялык кредиттик картасы жөнүндө маалыматтар – алар учурда экрандагы маалыматтарды талдоо жолу менен чогултулат (стандарттуу API жокто). Мындан тышкары, төлөмдөрдү демилгелөө үчүн стандарттар иштелип чыккан.

2 Башкача айтканда, мыйзамдарга ылайык төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн эсеп ачууга (б.а. эсептешүү эсептерин гана эмес, электрондук капчыктарды да) укуктуу кайсы болбосун уюмдар

Сингапурда, Акча-кредит саясаты башкармалыгы (MAS) жетектеген API-интерфейстерин стандартташтыруу боюнча аткарылган иштердин алкагында API интерфейстер жыйнагы жарыяланган, анда APIлердин классификациясы сунушталган. Бул жыйнакты ыктыярдуу колдонууга болот.

Европа биримдиги акысыз жана келишим түзбөстөн берилүүгө тийиш болгон маалыматтардын негизги (милдеттүү) тоptomун белгилейт. Катышуучулар башка маалыматтарды коммерциялык негизде өз каалоосу боюнча бере алышат.

2.4. Маалыматтарды коргоо жана киберкоопсуздук

PSD2 жана Маалыматтарды коргоо жөнүндө жалпы регламенттин талаптарына ылайык, Европа биримдигинде кардар тууралуу маалыматтарды кардардын макулдугу менен алууга болот.

Мындан тышкары, 2020-жылы Европанын маалыматтарды коргоо кеңешинин (EDPB) атайын колдонмосу чыгарылган, анда кардардын макулдугу ачык көрсөтүлүүгө тийиш.

Бразилияда уюмдар кардардын макулдук бергендиги тууралуу маалыматтардын тескөөгө алынышын, анын ичинде кардарлардын буга чейин берилген макулдуктарын кароого, аларды тескөөгө, ошондой эле кайтарып алууга шарт түзүүгө тийиш.

2020-жылы Индиянын Өзгөртүп түзүү боюнча улуттук институту Мүмкүнчүлүктөрдү кеңейтүү жана маалыматтарды коргоо архитектурасынын (DEPA) стандарттарын чыгарган, анын максаты – колдонуучуларга өз маалыматтарын тоскоолдуксуз жана коопсуз пайдалануу жана аларды башка мекемелер менен бөлүшүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу саналат. Институт кардарлардын макулдугун тескөө механизминин жаңы формасын түзүүнү сунуштайт, ал колдонуучулардын берилүүчү маалыматтардын ар бир өзүнчө бөлүктөрүнө макулдук берүүсүн жана алардын маалымат алуу укугунун корголушун гарантиялоого тийиш.

Дүйнөлүк тажрыйбада ачык банкингдеги киберкоопсуздук маселелери жалпы тармактык киберкоопсуздук стратегиялары менен тыгыз байланышкан; жөнгө салуучулар да ачык банкинг менен байланышкан жаңы тобокелдиктерди өзүнчө талдап жатышат.

2021-жылы Сингапурдун Валюта башкармалыгы API-интерфейстеринин коопсуздугуна өзгөчө көңүл бурулган, технологиялык тобокелдиктерди тескөө боюнча колдонмону жарыялаган. Тиешелүү тобокелдиктерди төмөндөтүү механизмдерине API аркылуу берилүүчү маалымат трафигине айкын убакыт режиминде мониторинг жүргүзүү жана шектүү аракеттер аныкталганда эскертүү мүмкүнчүлүгү кирет. Милдеттүү түрдөгү юридикалык күчкө ээ болбосо да, бул Колдонмо технологиялык тобокелдиктерди тескөө системасын түзүүгө мүмкүнчүлүк берет, ал төмөнкү аспектилерди камтыйт: (i) тобокелдиктерди идентификациялоо; (ii) тобокелдиктерди баалоо; (iii) тобокелдиктерди иштеп чыгуу; (iv) тобокелдиктер боюнча мониторинг, талдоо жүргүзүү жана отчет берүү.

Колдонмо ошондой эле төмөнкүлөрдү белгилейт: (а) үчүнчү жактар үчүн так аныкталган текшерүү процессин; (б) API-интерфейстери үчүн коопсуздук стандарттары, анын ичинде API ачкычтарын же купуя маалыматты пайдалануу үчүн колдонулган токендерди коргоо чаралары жана токендердин жарактуулук мөөнөтү; (с) ишенимдүү шифр белгилөө; (г) коопсуздукту текшерүү жана тесттен өткөрүү; (е) айкын убакыт режиминде мониторинг жүргүзүүгө жана билдирүүгө мүмкүндүк берүүчү технологиялар.

Мындан тышкары, Колдонмодо системанын көп сандагы API чалууларын башкаруу үчүн жетиштүү өткөрмө жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу боюнча сунуш-көрсөтмөлөр берилген.

2.5. Кардардын аныктыгын текшерүү талаптары

Европа биримдигинде Ички рыноктогу төлөм кызмат көрсөтүүлөрү жөнүндө (PSD2) 2015/2366 директивасынын (ЕБ) 97-беренесинде колдонуучу өзүнүн төлөм эсебине онлайн режиминде (түздөнтүз же сунуштоочу аркылуу эсеп жөнүндө маалымат) кирүүнү каалаган ар бир учурда, төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоочулар тарабынан тобокелдик деңгээли төмөн жагдайларга байланыштуу айрым учурларды эске алуу менен, кардарларга күчөтүлгөн аутентификациялоо жүргүзүү талап кылынат.

2012-жылдын август айында Корея өкмөтү өздүгүн текшерүүчү агенттиктер үчүн эрежелерди бекиткен, ал эми 2012-жылдын декабрь айында Кореянын Байланыш боюнча комиссиясы (КСС) үч

уюмдук байланыш операторуна жеке сектордо өздүгүн текшерүүчү агенттик катары иштөөгө укук берген. Смартфондордун кеңири жайылтылышына жараша төмөнкү тиркемелердин негизинде аутентификациялоо ыкмалары кошулду: QR-код жана биометрикалык аутентификация. 2017-жылдын акырында, КСС өздүгүн текшерүүчү агенттиктердин тизмесине кредиттик карталардын эмитенттеринен болушкан жети ири компанияны кошкон, булар 2018-жылдын апрель айында идентификациялоо кызматтарын көрсөтө башташкан. Өлкөдө «Санариптик кол тамга жөнүндө» мыйзам кабыл алынгандан кийин, колдонуучулар жеке компаниялар сунуштаган бир нече варианттардын ичинен сертификат системасын тандай алышат. Мисалы, 2018-жылы Түштүк Кореянын үч ири телекоммуникациялык компаниясы (SK Telecom, KT жана LG Uplus) биргелешип PASS өздүгүн аутентификациялоо тиркемесин ишке киргизишкен жана ал эми быйыл Кореянын Улуттук полиция башкармалыгы жана Жол кыймылы башкармалыгы (KoRoad) биргелешип санариптик айдоочулук күбөлүктү ишке ашыруу ишин башташты.

2020-жылдын май айында Бразилияда кабыл алынган, №1 Биргелешкен резолюцияда колдонуучуларды, ошондой эле төлөмдөрдү демилгелөө кызматын сунуштоочуларды же маалымат алуучуларды аутентификациялоо боюнча конкреттүү талаптар белгиленген. Кардарларды аутентификациялоо эрежелери маалыматтардын түрүн жана каналын эске алуу менен тобокелдикти аныктоо ыкмасына негизделген.

3. Кыргыз Республикасында ачык APIлерди ишке киргизүү

Бул главада Кыргыз Республикасында ачык банкинг принциптерин ишке ашырууга байланышкан негизги ыкмалар сүрөттөлөт.

Кыргыз Республикасында ачык банкингди ишке ашыруу рыноктун катышуучуларына жана колдонуучуларга бир катар артыкчылыктарды алып келиши мүмкүн, алар төмөндө белгиленет.

Колдонуучулар үчүн артыкчылыктар:

- коопсуздукту алгылыктуу деңгээлде сактоо менен көрсөтүлүүчү кызматтардын ачыктыгын жана сапатын жогорулатуу;
- толугу менен жаңы финансы сервистеринин жана кызматтарынын пайда болушу жана иштеп жаткандарынын өркүндөтүлүшү (жеке финансыны тескөө, бардык эсептерге бир жерден кирүү, кантип үнөмдөө, каражаттарды көбөйтүү, мыкты кызматты тандоо керектиги ж.б. боюнча сунуштар);
- банк секторунун катышуучуларынын ортосунда документтерди жана маалыматтарды берүүнү жөнөкөйлөтүү;
- банк секторунун катышуучулары тарабынан сунушталган продукттарды жана кызматтарды пайдаланууда колдонуунун жеңилдиги жана чыгымдарды жана убакытты кыскартуу;
- мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөргө төлөөдө, айыптарды төлөөдө, эсептерди жана депозиттерди толуктоодо, кредиттерди ж.б. төлөөдө күн сайын колдонулуучу продукттардын жана кызматтардын түрлөрүн көбөйтүү;
- финансы рыногунун катышуучуларынын карамагында турган маалыматтарын өз алдынча тескөө мүмкүнчүлүгү.

Маалымат ээлери үчүн артыкчылыктар (коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары ж.б.):

- кардарларды тартуу үчүн жаңы каналдарды алуу;
- банк кызмат көрсөтүүлөрүнө кошумча суроо-талап;
- жөнгө салуучу, кардарлар жана банк секторунун башка катышуучулары менен маалымат алмашууну тездетүү;
- кардарларды тартуу жана интерфейстерди иштеп чыгуу боюнча чыгымдарды азайтуу;

- операцияларды жүргүзүүдө жана жаңы продукттарды жана кызматтарды көрсөтүүдө маалыматтарды тез алуу/алмашуу мүмкүнчүлүгүн жана сервистик тейлөөнү жакшыртуу;

- банк секторунун башка катышуучулары менен кызматташуу үчүн кошумча мүмкүнчүлүктөр.

Маалыматты колдонуучулар үчүн артыкчылыктар (коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары, финансылык платформалар (маркетплейстер) ж.б.):

- жаңысын түзүү жана иштеп жаткан кызматтардын функционалдуулугун кеңейтүү мүмкүнчүлүгү;

- кардарларды тейлөө сапатын жакшыртуу үчүн маалыматтарды колдонуу;

- комплаенс жол-жоболорунун сапатын жогорулатуу (мисалы, кардарлардын маалыматтарын тереңирээк талдоо аркылуу);

- кызмат көрсөтүүлөргө суроо-талаптын өсүшү;

- жаңы кызматтарды киргизүүгө чыгымдарды азайтуу;

- компаниянын инновацияларын ишке киргизүү жана өнүктүрүү.

Ачык банкингдин алкагында бир эле уюм бир эле учурда маалыматтардын ээси да, колдонуучусу да боло аларын белгилей кетүү маанилүү, бул системалык кумулятивдик таасирди камсыз кылат.

Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасында Ачык банкингди ишке ашыруу рыноктун катышуучулары тарабынан көп эмгекти жана ресурстук чыгымдарды талап кыларын эске алуу зарыл. Улуттук банктын сунуштары мамлекеттик жана жеке рыноктордун күч-аракетинин алгылыктуу деңгээлин сактоо менен, ачык банкингдин оң натыйжаларын мүмкүн болушунча көбөйтүү зарылдыгына негизделген.

3.1. Стандартташтырууга карата институционалдык ыкма

Дүйнөлүк практика ачык банкинг принциптерин ишке киргизүүдө APIге карата стандартташтырылган ыкмаларды иштеп чыгуу зарылдыгын көрсөтүп турат. Болбосо, реформанын системалуу

натыйжаларына жетүүгө мүмкүн эмес: сунуштоочулар ар бир конкреттүү маалымат системасына туташтыруу үчүн программалык камсыздоону адаптациялоого туура келет.

Жалпысынан Кыргыз Республикасында стандартташтырылбаган API дагы эле колдонулат, бирок рыноктун катышуучулары бул практиканы натыйжалуу кеңири жайылтуу мүмкүн эместигин белгилешет.

Техникалык стандарттарды, ошондой эле тиешелүү механизмдерди иштеп чыгуу, бекитүү жана жаңыртуу бардык катышкан тараптардын координациясын талап кылат. Дүйнө жүзү боюнча мындай координациялоонун бир нече ыкмалары бар.

1-таблица³. Дүйнөдө Open API / Open Banking координациялоо ыкмалары

1. Жөнгө салуучунун жетекчилиги астында иштеп чыгуу	2. Жеке сектор тарабынан иштеп чыгуу	3. Гибрид модели
■ Улуу Британия ■ Европа биримдиги ■ Австралия ■ Бразилия ■ Мексика ■ Канада ■ Индия ■ Чили	■ Америка Кошмо Штаттары ■ Жаңы Зеландия	■ Сингапур ■ Гонконг ■ Япония

Биринчи моделде техникалык стандарттарды иштеп чыгуунун бүтүндөй цикли жөнгө салуучу тарабынан көзөмөлдөнөт. Жөнгө салуучу рыноктун пикирин эске алуу менен өз алдынча API техникалык параметрлерин иштеп чыгат, жеткиликтүү маалыматтын спектрин, кардарларды аутентификациялоого карата талаптарды, кардарлардын тажрыйбасын аныктайт жана зарыл болгон учурда талаптарды жаңылайт.

Бул ыкма жөнгө салуучу тараптан олуттуу ресурстарды талап кылат, анткени жөнгө салуучу натыйжага жетүү үчүн техникалык ыкмаларды иштеп чыгуу, адатта анын негизги функцияларына кирбейт.

Экинчи ыкманын алкагында стандарттарды жана ага тиешелүү жол-жоболорду иштеп чыгуу, жөнгө салуучу катышпастан же минималдуу түрдө катышуусу менен жеке сектор тарабынан ишке ашырылат. Мындай моделдер рыноктун катышуучуларынын өзүн өзү уюштуруунун жогорку даражасын талап кылат; рыноктун катышуучулары ошондой эле өзүн-өзү жөнгө салуу эрежелерин иштеп чыгышы керек (анын ичинде коопсуздук эрежелерин сактоо,

3 Technical Note on Open Banking: Comparative Study on Regulatory Approaches, The World Bank, 2022

кардарлардын даттанууларын кароо). Стандарттарды жана ага тиешелүү жол-жоболорду жүргүзүүнүн туруктуу системасы да иштелип чыгышы керек.

Үчүнчү ыкма гибридик: башкача айтканда, стандарттарды жана ага тиешелүү жол-жоболорду иштеп чыгууну жөнгө салуучунун катышуусу менен жеке сектор биргелешип ишке ашырат. Бул модель жеке жана мамлекеттик сектордун ортосундагы координацияны талап кылат, бирок стандарттарды иштеп чыгуу циклин натыйжалуу башкарууга мүмкүндүк берет. Ошондой эле, бул модель Ачык банкингди ишке киргизүүдө бизнестин кызыкчылыктарын да эске алууга жана коомдун кызыкчылыктарын коргоого мүмкүндүк берет.

Төлөм системасынын катышуучуларынын арасында жүргүзүлгөн сурамжылоолорду эске алып, Улуттук банк төлөм инфраструктурасын өркүндөтүүнүн алкагында API ишке киргизүүнүн маанилүүлүгүн белгилөө менен, Улуттук банктын жетекчилиги астында ачык банкингди өнүктүрүүнү Кыргыз Республикасы үчүн оптималдуу модель катары аныктоону максатка ылайык деп эсептейт, бул төлөм системасынын катышуучулары үчүн алардын мүмкүнчүлүктөрүн жана инфраструктуранын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен бирдиктүү API стандарттарын иштеп чыгууну билдирет.

3.2. Милдеттүү API стандарттары

Жогоруда белгиленгендей, ачык банкингдин максаттарынын бири болуп финансы рыногунда атаандаштыкты жогорулатуу, анын ичинде кардарлардын маалыматтарына жана төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн интерфейстерге монополияны жок кылуунун эсебинен жогорулатуу саналат.

Учурда API колдонуу табияты боюнча локалдык мүнөзгө ээ, бул кыязы, финансы рыногунда маалыматтардын натыйжалуу колдонулушун чектейт.

Ошондой эле, 2022-2023-жылдары жүргүзүлгөн сурамжылоолор көрсөткөндөй, рыноктун катышуучуларында ачык банкинг принциптерин практикалык колдонуу боюнча конкреттүү сунуштар азырынча жок. Негизги себептердин бири учурда төлөм системасынын катышуучуларынын, атап айтканда, төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдарынын иш-аракеттери банк секторунун

катышуучулары менен интеграциялоо аркылуу өз кызматтарын өнүктүрүүгө жана кеңейтүүгө багытталгандыгы болушу мүмкүн.

Ошол эле учурда, келечекте ачык банкингди өнүктүрүү төлөм системаларынын катышуучуларынын ортосундагы интеграциялык иштерди жөнөкөйлөтөт, анткени бирдиктүү API стандарттары тышкы катышуучулар менен өз ара иш алып баруу үчүн интерфейстерди бирдейлештирүүчү инструмент катары кызмат кылат. Өз кезегинде, бирдиктүү API стандарттарын киргизүү жаңы продукттардын жана кызматтардын пайда болушуна түрткү бериши мүмкүн.

Ушуга байланыштуу, банк жана төлөм секторлору үчүн ачык банкинг принциптерин ишке киргизүү маанилүү экендигин эске алуу менен, Улуттук банк бул Концепциянын алкагында банк секторунун катышуучуларынын ортосунда маалымат алмашуу үчүн бирдейлештирилген API стандарттарды иштеп чыгууну максатка ылайыктуу деп эсептейт.

Өз кезегинде, банк секторунун катышуучулары өз ишмердүүлүгүн бирдейлештирилген стандарттарга ылайык келтириши керек, бул катышуучулар үчүн белгилүү бир каржылык чыгымдарга алып келиши мүмкүн.

Улуттук банк өз ыйгарым укуктарынын чегинде катышуучулар тарабынан API стандарттарынын ишке киргизилишине мониторинг жана талдоо жүргүзөт, ошондой эле аларды андан ары өркүндөтүү боюнча сунуштарды карайт.

Белгилей кетсек, Улуттук банктын инфраструктуралык системаларын ишке киргизүү жана өнүктүрүү боюнча Улуттук банк менен башка катышуучулардын API интерфейстери аркылуу өз ара иш алып баруусун камтыган Улуттук банктын чаралары бекитилген стандарттарга же алардын негизинде түзүлгөн стандарттарга ылайык жүзөгө ашырылат.

Ошондой эле, Кыргыз Республикасында аутентификациялоо жана авторизациялоо каражаттарын бирдейлештирүү боюнча иштер бул Концепциянын чегинен тышкары жүргүзүлөрүн белгилей кетүү керек, бирок аларды ийгиликтүү ишке ашыруунун натыйжасында, маалыматка жетүүдө авторизациялоо үчүн кардарларды аутентификациялоонун бирдиктүү системасы банк жана төлөм секторлорунун бардык катышуучуларына колдонууга сунушталышы мүмкүн.

3.3. API функциясы

Ачык банкингдин алкагында, алардын иштөөсүнө жана жеткиликтүү маалыматтардын топтомуна жараша APIнин бир нече түрлөрү бар:

1. Маалымат топтоо үчүн API;
2. Төлөм операцияларын баштоо үчүн API.

API функционалдуулугу акыркы колдонуучулар үчүн жаңы продукттардын жана кызматтардын баасын жана калк арасында ачык банкингге болгон суроо-талапты түздөн-түз аныктайт. Ошол эле учурда Улуттук банк ар кандай түрдөгү API карата тобокелдиктер ар кандай деңгээлде болушу мүмкүн экенин эске алат. Натыйжада, кээ бир учурларда кошумча чараларды, анын ичинде маалымат алмашуунун коопсуздугун камсыз кылуу, ошондой эле жеке маалыматтарды, анын ичинде банктык сырды сактоо жаатындагы мыйзам талаптарын камсыз кылуу маселелерин киргизүү зарыл.

Рыноктогу учурдагы практиканы, ошондой эле эркин маалымат алмашууну камсыз кылуу зарылдыгын эске алуу менен Улуттук банк ачык банкингди этап менен ишке ашыруу максатка ылайык деп эсептейт, бул API функционалдуулугун акырындык менен көбөйтүүдөн турат, атап айтканда:

- маалыматка жетүү үчүн API стандарттарын иштеп чыгуу;
- төлөмдөрдү жана башка тапшырмаларды демилгелөө үчүн API стандарттарын иштеп чыгуу.

API стандарттарын иштеп чыгуу Улуттук банк тарабынан түзүлгөн жумушчу топко жүктөлөт, анын алкагында алмашуу үчүн маалыматтардын толук топтому, ошондой эле мындай алмашуунун сценарийлери аныкталат.

Улуттук банк ачык банкингди ишке киргизүүнүн мындай ыкмасын негиздүү деп эсептейт, анткени ал Кыргыз Республикасынын төлөм системасын 2023-2027-жылдары өнүктүрүүнүн негизги багыттарына, ошондой эле чет мамлекеттердин тажрыйбасына шайкеш келет жана санариптик төлөм инфраструктурасын башка өлкөлөр менен интеграциялоо боюнча чараларга салым кошот.

3.4. Ачык банкинг субъекттеринин тизмеси

Кыргыз Республикасында Ачык банкинг концепциясын ишке ашыруунун алкагында, API жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу менен байланышкан укуктарга жана милдеттерге ээ боло турган уюмдардын тизмеси да аныкталышы керек. Тандалган модель рыноктун учурдагы катышуучуларынын кызыкчылыктарын, ошондой эле коопсуздукту, туруктуулукту жана атаандаштыкты камсыз кылуу максатында финансылык уюмдарга натыйжалуу көзөмөлдөө зарылдыгын эске алышы керек.

Эң чектелген моделде маалымат берүүчүлөр жана колдонуучулар болуп Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнгөн финансылык уюмдар гана саналат.

Европа биримдигинде да ишке ашырылган кеңейтилген моделде адистештирилген статуска ээ болгон уюмдар маалыматтарды колдонуучулар катары: төлөм маалыматынын агрегаторлору жана төлөмдөрдү демилгелөө боюнча кызматтар чыга алышат. Мындай субъекттер коопсуздукту жана тобокелдиктерди тескөөнү камсыз кылуу максатында кандайдыр бир жөнгө салууга жана көзөмөлгө алынышы керек, бул тиешелүү ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгууну талап кылышы мүмкүн. Учурда Кыргыз Республикасында мындай уюмдарды лицензиялоо каралган эмес.

Кыргыз Республикасында ачык банкингди ишке киргизүү ыкмасына келсек, Концепция биринчи кезекте кардарлар үчүн банктык эсептерди жана электрондук капчыктарды ачкан уюмдарга багытталган. Маалымат коопсуздугун камсыз кылуу талаптарын сактоо, ошондой эле керектөөчүлөрдүн укугун коргоо зарылдыгын эске алуу менен, ачык банкингдин алкагында Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнгөн уюмдарга гана API кирүүгө уруксат берүү максатка ылайыктуу.

Корутунду жана кийинки кадамдар

Бул Концепцияда банк секторунун катышуучулары тарабынан API колдонуунун учурдагы практикасын жана эл аралык тажрыйбаны эске алуу менен Кыргыз Республикасында Ачык банкингди ишке киргизүүнүн негизги ыкмалары сунушталган.

Учурда Кыргыз Республикасында API колдонуу төлөмдөрдү иштеп чыгууга (эсепти толуктоо, кредитти төлөө), ошондой эле чекене агенттер менен өз ара иш алып барууга байланыштуу тар чөйрөдө топтолгон. Маалымат алмашуу кардарларды тейлөөнүн жаңы моделдерин ишке ашырууга мүмкүндүк берет, бирок маалыматтарды натыйжалуу тескөөгө негизделген принципалдуу жаңы продукттардын жана кызматтардын пайда болушуна алып келе элек.

Финансылык платформаларды (маркетплейстерди) түзүү үчүн жөнгө салуучу базанын болгондугуна карабастан, Кыргыз Республикасында азыркы учурда финансы маркетплейстери түзүлө элек.

ЕАЭБ мейкиндигинде ачык APIлерди ишке киргизүү боюнча демилгелер ишке ашырылууда. Кыргыз Республикасынын финансы рыногунун катышуучулары аймактык интеграциялык долбоорлордун алкагында даяр жана атаандаштыкка жөндөмдүү болууга тийиш.

Кыргыз Республикасында ачык банкингди ишке киргизүүдө рыноктун өзгөчөлүктөрүн, ошондой эле рыноктун катышуучуларына жеткиликтүү ресурстарды эске алуу керек. Улуттук банк ачык банкингди ишке киргизүү жөн гана максат эмес, биринчи кезекте финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгүн жана сапатын жогорулатууга, акыркы колдонуучулардын муктаждыктарын канааттандырган продукттардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн пайда болушуна алып келиши керек экендигин белгилейт.

Улуттук банк үчүн рыноктун катышуучуларынын ортосунда маалымат алмашуунун коопсуздугун жана корголгондугун камсыз кылуу маанилүү артыкчылык болуп саналат. Ачык банкингди ишке киргизүү боюнча кайсы болбосун кадамдар маалымат коопсуздугунун тобокелдиктерин азайтуу боюнча чаралар менен коштолууга тийиш.

Жогоруда айтылгандарга байланыштуу банк секторунда ачык банкингди ишке ашырууда төмөнкү принциптер эске алынат:

1. API негизги параметрлери төлөм рыногунун катышуучулары жана ишке тартылган министрликтер жана ведомстволор менен өнөктөштүктө Улуттук банктын жетекчилиги алдында ведомстволор аралык жумушчу топтун алкагында иштелип чыгат.

2. Ведомстволор аралык жумушчу топтун негизги милдети банк сектору үчүн бирдиктүү API стандарттарын жана аларды колдонуу параметрлерин иштеп чыгуу болуп саналат.

3. API стандарттары банктык жана төлөм инфраструктурасын өркүндөтүү үчүн иштелип чыгат.

4. Ачык банкингди ишке киргизүүдө API функционалдуулугуна жараша этап боюнча ишке киргизүү ыкмасы колдонулат.

5. Маалыматты колдонуучулар жана берүүчүлөр Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнгөн субъекттер болуп саналат.

6. Иштелип чыккан API стандарттары, биринчи кезекте, тиешелүү стандарттар менен камсыздалган маалыматтарды алмашуучу банк секторунун катышуучулары үчүн милдеттүү болуп саналат.

7. Керектөөчүлөрдүн укуктарын камсыз кылуу үчүн маанилүүлүгүнө жараша коопсуздук, кардарларды аутентификациялоо, маалыматты коргоого талаптары, рыноктун бардык катышуучулары үчүн милдеттүү катары белгилениши мүмкүн.

Кыргыз Республикасында
ачык банкингди өнүктүрүү
концепциясына
тиркеме

Кыргыз Республикасында ачык банкингди өнүктүрүү боюнча ИШ-ЧАРАЛАР ПЛАНЫ

Долбоордун этаптары	Этаптын алкагындагы иш- чаралар	Ишке ашыруу мөөнөтү	Жооптуу
Банк жана төлөм кызматтарын алмашуу жана аларга жетүү үчүн API талаптарын (стандарттарын) аныктоо жана формага келтирүү	Ведомстволор аралык жумушчу топту түзүү, ошондой эле Кыргыз Республикасында адаптациялоого мүмкүн болуучу, колдонулган API стандарттарын изилдөө, иштеп чыгуу жана колдонуу	2024-жылдын II чейреги	Улуттук банк, министрликтер жана ведомстволор (макулдашуу боюнча), коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/ төлөм уюмдары, ассоциациялар жана союздар (макулдашуу боюнча)
	Төлөм кызматтарынын алкагында маалымат алмашуу үчүн маалыматтардын топтомун жана сценарийлерин аныктоо	2024-жылдын III чейреги	
	Банк жана төлөм кызматтардын маалыматтарын алмашуу жана ага жетүү үчүн API стандарттарын иштеп чыгуу	2024-жылдын IV чейреги	

Төлөмдөрдү жана башка тапшырмаларды демилгелөө үчүн API талаптарын (стандарттарын) аныктоо жана формага келтирүү	Төлөмдөрдү жана башка тапшырмалардын тизмесин демилгелөө үчүн суроо-талаптарды иштеп чыгуу жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрүнүн алкагында суроо-талаптардын топтомун колдонуу сценарийлерин аныктоо	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Улуттук банк, коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/ төлөм уюмдары, ассоциациялар жана союздар (макулдашуу боюнча)
	Төлөмдөрдү жана төлөм кызматтарынын алкагында башка тапшырмаларды демилгелөө үчүн API стандартын иштеп чыгуу	2025-жылдын III чейреги	
API аркылуу төлөм системаларынын катышуучуларынын маалымат системаларынын ортосунда маалымат алмашууну уюштуруу	Маалымат алмашууну уюштуруу үчүн төлөм системаларынын катышуучулары тарабынан API стандарттарын ишке киргизүүгө көмөк көрсөтүү	2025-2026-жылдар	Коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/ төлөм уюмдары, финансылык платформалардын (маркетплейстердин) операторлору (макулдашуу боюнча)
	Финансылык платформалар (маркетплейстер) үчүн API стандарттарын сунуштоо	2025-жыл	
	Төлөм системаларынын катышуучуларын тез төлөм системасына туташтыруу үчүн API стандарттарын сунуштоо	2025-жыл	

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 3-апрелиндеги
№ 2024-П-12/15-1-(НПА)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 14-декабрындагы № 2022-П-12/78-7-(НПА)
«Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары
милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык
ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобону бекитүү
тууралуу» токтомуна өзгөртүү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 14-декабрындагы № 2022-П-12/78-7-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

– 4-пунктунун 1-пунктчасынын үчүнчү абзасындагы «2024-жылдын 1-январынан тартып» деген сөздөр жана цифралар «2024-жылдын 1-июлунан тартып» дегенге алмаштырылсын.

2. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен коммерциялык банктарды, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 12-апрелиндеги
№ 2024-П-12/17-2-(НПА)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына маалымат коопсуздугунун аудити маселеси боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет):

– 2010-жылдын 12-мартындагы № 6/2 «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын финансылык отчетторду түзүүсүнө карата коюлган талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;

– 2017-жылдын 8-июнундагы № 2017-П-12/23-9-(НПА) «Коммерциялык банктардын жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарынын системалуу маанилүүлүгүн аныктоо критерийлери жөнүндө» Жобону бекитүү жөнүндө»;

– 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-2-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктардын жана башка финансы-кредит уюмдарынын тышкы аудитине карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;

– 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-3-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан лицензияланган жана иши ал тарабынан жөнгө салынган банктарда жана банктык эмес

финансы-кредит уюмдарында ички контролдук жана ички аудит системаларын жөнгө салуу эрежелерин бекитүү жөнүндө»;

– 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-8-(НПА) «Кыргыз Республикасынын банктарында тобокелдиктерди тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу».

2. Токтом расмий 2024-жылдын 1-июлунан тартып күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтер алынган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, коммерциялык банктарды, «Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкы» ачык акционердик коомун, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 12-апрелиндеги
№ 2024-П-12/17-2-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
айрым ченемдик укуктук актыларына маалымат
коопсуздугунун аудити маселеси боюнча өзгөртүүлөр**

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2010-жылдын 12-мартындагы № 6/2 «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын финансылык отчетторду түзүүсүнө карата коюлган талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын финансылык отчетторду түзүүсүнө карата коюлган талаптар жөнүндө» жобонун:

– 26-пунктунун биринчи сүйлөмүндө «/же» деген сөз алынып салынсын;

– 31-пунктунун биринчи сүйлөмүндө «/же» деген сөз алынып салынсын.

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 8-июнундагы № 2017-П-12/23-9-(НПА) «Коммерциялык банктардын жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарынын системалуу маанилүүлүгүн аныктоо критерийлери жөнүндө» Жобону бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Коммерциялык банктардын жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарынын системалуу маанилүүлүгүн аныктоо критерийлери жөнүндө» Жобонун:

– 10-пункту төмөнкү мазмундагы абзацтар менен толукталсын:

«Банк тутумундагы банктардын системалуу маанилүүлүгүнө баа берүү үчүн колдонулган сапаттык мүнөздөмөлөр төмөнкү маалыматтардын негизинде аныкталат:

а) корреспонденттик эсептердин жана алар боюнча жүгүртүүлөрдүн саны;

б) жүгүртүүгө чыгарылган/колдонуудагы карталардын саны жана транзакциялардын көлөмү;

в) мобилдик капчыктардын/тиркемелердин, интернет банкиндин жана тез төлөм системаларынын болушу;

г) мамлекеттик программаларды ишке ашырууга катышуу;

д) банктын киреше түзүмүндө пайыздык эмес кирешелердин үлүшү;

е) банктагы мамлекеттик каражаттардын үлүшү жана банктын мамлекет менен байланышы;

ж) банктын капиталындагы чет өлкө каражаттарынын үлүшү;

з) банкоматтардын, терминалдардын тармагынын жеткиликтүүлүгү жана кеңдиги.»;

- 13-пунктунун экинчи абзацынын биринчи сүйлөмү «отчеттук мезгил ичинде» деген сөздөрдөн кийин «(чейрек сайын)» деген сөздөр менен толукталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-2-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктардын жана башка финансы-кредит уюмдарынын тышкы аудитине карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктардын жана башка финансы-кредит уюмдарынын тышкы аудитине карата минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

- 3-пункта:

бешинчи абзац төмөнкү редакцияда берилсин:

«Банктын маалымат коопсуздугунун тышкы аудити – тышкы аудитор тарабынан банктын маалымат коопсуздугун жана өздүк системасына мыйзамсыз кийлигишүүдөн жана бөлөк коркунучтардан (тобокелдиктер) сактоону камсыз кылуу боюнча банктын техникалык регламенттерин жана талаптарын комплекстүү көз карандысыз текшерүү.»;

төмөнкү мазмундагы абзацтар менен толукталсын:

«DDoS-чабуул (distributed denial of service) – маалымат системасын токтотуу же анын ишине тоскоолдук кылуу максатында, көп сандагы суроо-талаптарды берүү менен максаттуу чабуул.

Anti-fraud системалары – алдамчылык транзакцияларынын алдын алуу үчүн программалык комплекстер.

Sql-инъекциясы – чабуулчуга маалымат базасын башкаруу жана маалыматты пайдалануу үчүн түзүмдөштүрүлгөн суроо-талаптын тилинде (SQL) зыяндуу коддун фрагментин колдонууга мүмкүндүк берген тобокелдик жагдай.

Dmz-зона – тышкы тармактар менен, атап айтканда, интернет тармагы менен өз ара аракеттенүүчү тармактык түзүлүштөрдү жайгаштыруу үчүн каралган локалдык тармактын бөлүгү.»;

– 11-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«**Финансылык отчетко аудитордук текшерүүнү жүргүзүү келишиминде ушул Жобонун 5-главасында көрсөтүлгөн талаптар, жана маалымат коопсуздугуна** аудит жүргүзүү жөнүндө келишимде – ушул Жобонун 6-главасында көрсөтүлгөн талаптар камтылууга тийиш.»;

– 21-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«21. Маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүүнүн жетекчиси маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүү үчүн төмөнкүлөргө ээ болууга тийиш:

– квалификациялык сертификаттарга (CISA, CISM, **CISSP** ж.б.);

– финансы-кредит уюмдарындагы маалымат системасына жана/же маалымат коопсуздугуна аудит жүргүзүү тажрыйбасына.»;

– 6-главанын «Маалымат системасынын аудити» деген аталышы төмөнкү редакцияда берилсин: «6. Маалымат коопсуздугунун аудити»;

– 37-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«37. Банктар кеминде эки жылда бир жолу маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүп турууга тийиш. Маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүү мөөнөтү ага акыркы тышкы аудит жүргүзүлгөн күндөн тартып ырааттуу келген эки жыл эсебинен аныкталат.

Мында «Коммерциялык банктардын жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарынын системалуу маанилүүгүн аныктоо критерийлери жөнүндө» жобого ылайык сандык көрсөткүчтөр боюнча аныкталган системалуу мааниге ээ банктар, ошондой эле аралыктан финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган банктар (эгерде бул операциялардын көлөмү банктын активдеринин 10%ынан ашса) жыл сайын маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүүгө тийиш.

Банк ISO 27001 «Маалымат коопсуздугу менеджментинин системасы» эл аралык стандартына ылайык, банктын маалымат коопсуздугу боюнча сертификат алган жана андан кийин ушул стандартка шайкеш келген учурда, маалымат коопсуздугуна тышкы аудит үч жылда бир жолу жүргүзүлүшү мүмкүн.

Банк банктык кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашыруу үчүн финансылык технологияларды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган туунду компаниянын маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүүгө тийиш. Банктык кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашыруу үчүн финансылык технологияларды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган банктын жана анын туунду компаниясынын маалымат коопсуздугуна аудит бир аудитордук уюм тарабынан жүзөгө ашырылууга тийиш.»;

– 6-глава «Маалымат системасынын аудити» төмөнкү мазмундагы 37-1, 37-2, 37-3, 37-4 жана 37-5-пункттар менен толукталсын:

«37-1. Тышкы аудит программасында «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарында маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча талаптар жөнүндө» жобонун талаптарын сактоодон тышкары төмөнкү маселелер/бөлүмдөр кошумча чагылдырылат:

– маанилүү маалыматты коргоо: маалыматтарга шифр коюу (банк кардарларынын карталары боюнча маалыматтарды жашыруу) жана алардын сыртка чыгып кетүүсүнүн алдын алуу, түзүмү жок маалыматтарды (мисалы видео жана аудио жазуулар) башкаруу, үчүнчү жактар менен коопсуз алмашуу протоколдорун колдонуу, көп факторлуу аутентификацияны колдонуу, коопсуздук сертификаттарын колдонуу;

– инфраструктуранын коопсуздугу: сервердик жана тармактык ресурстар менен камсыз болушуна баа берүү, виртуалдык

ресурстарды коргоого жана багытталган чабуулдардан комплекстүү коргоого баа берүү, операциялык системалардын жана коопсуздук патчынын актуалдуу версияларынын орнотулушун текшерүү, банктын тышкы булут ресурстарын колдонуусу жана башкалар;

- мониторинг жүргүзүү: инциденттерди башкарууну жана инциденттерди санариптик иликтөөнү баалоо, эсептик жазууларды башкарууну жана инфраструктурага аралыктан кирүүнү талдоо, артыкчылыктуу колдонуучуларды контролдоо, санариптик иликтөөлөр үчүн системанын журналдарынын толуктугун талдоо;

- бузуп кирүүдөн жана алдамчылыктан коргоо: anti-fraud системаларын колдонуу, ddos-чабуулдардан жана sql-инъекциялардан коргоо, тейлөөдөн баш тартууга туруштук берүүсүн текшерүү тесттерин колдонуу, системаларды сайттар аралык скриптингден коргоо жана башкалар;

- тиркемелерди жана маалымат базаларын коргоо: маалымат базаларынын корголушуна баа берүү, банкта ички программалык камсыздоо иштелип чыккан учурда, банктын программалык кодунун коопсуздугунун чараларына баа берүү жана статикалык жана динамикалык анализаторлор (SAST и DAST), анын ичинде мобилдик жана интернет-банкинг сыяктуу коддун чабалдыгын текшерүүнүн автоматташтырылган инструменттерин колдонуу;

- тармактык коопсуздук: тармактын топологиясына серверлер, pos-терминалдар жана банкоматтар менен атайын чакан тармакты, артыкчылыктуу колдонуучулар үчүн администрлөө тармагын бөлүү боюнча баа берүү, dmz-зоналарынын, операциялык системалардын актуалдуу версияларынын жана коопсуздук патчынын болушуна баа берүү; тармактык кирүү жана тармактык аномалиялардын алдын алуу системаларынын ишке толук багытталгандыгын изилдөө; тиешелүү жазылуулар менен тармактар аралык экрандардын жана коопсуздук сканерлеринин болушу.

Тышкы аудиттин белгиленген багыттары банк тарабынан актуалдуулугуна жараша үзгүлтүксүз кайра каралып турууга тийиш. Улуттук банк мурдагы аудиттин натыйжалары боюнча жана/же маалымат коопсуздугу боюнча инциденттер орун алган шартта, белгиленген тармактарды пландаштырылган тышкы аудитке киргизүүнү банкка кошумча сунуштоого укуктуу.

37-2. Тышкы аудиттин техникалык тапшырмасы банктын маалымат коопсуздугу жана маалымат технологиясы боюнча жооптуу адамдары менен макулдашууга/бекитилүүгө тийиш.

37-3. Банк зарыл болгон учурда жаңы маалымат системаларын түзүү, ишке киргизүү жана өндүрүшкө колдонуу этабында маалымат системаларынын компоненттерине максаттуу аудит жүргүзө алат. Бирок, максаттуу аудит маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүүнү жокко чыгарбайт.

37-4. Максаттуу аудит бизнес-процессти баалоо үчүн инфраструктуранын айрым элементине же эл аралык стандарттарда (PCI DSS, COBIT, ITIL, ISO, NIST ж.б.) таанылган ыкчам аракет, коопсуздук, ишенимдүүлүк, өндүрүмдүүлүк сыяктуу белгилүү бир критерийлерге ылайык келүүсүнө багытталган атайын адистештирилген аудит катары пландан тышкары өз алдынча демилгелениши жана жүргүзүлүшү мүмкүн.

37-5. Банк тарабынан кардарларга аралыктан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүү үчүн жаңы тиркеме (интернет, мобилдик банкинг ж.б.) ишке киргизилген учурда, банкта ички программалык камсыздоо иштелип чыккан учурда, банк программалык кодунун коопсуздугуна максаттуу тышкы аудит жүргүзө алат. Максаттуу аудиттин жыйынтыктары аудиттин отчетун алгандан кийин 10 күн ичинде Улуттук банкка берилүүгө тийиш.»;

– 38-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«38. Маалымат коопсуздугунун аудитинин жүрүшүндө жана максаттары үчүн тышкы аудитор төмөнкүлөргө милдеттүү:

а) аудит жүргүзүү мөөнөттөрүн, аудит чөйрөсүн (текшерилүүчү маалымат системалары, процесстер, документтер), аудиттин ыкмаларын жана колдонулуучу инструменттерин белгилөө;

б) банктын маалымат системаларынын жана процесстеринин төмөнкү талаптарга ылайык келүүсүнө талдоо жүргүзүү жана баа берүү:

– Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын маалымат коопсуздугу боюнча;

– банктын жетекчилиги тарабынан бекитилген банктын маалымат системаларынын ички саясаттарынын/жол-жоболорунун.»;

– 39-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«39. Маалымат коопсуздугуна тышкы аудит жүргүзүүдө эң аз дегенде төмөнкүлөрдү ишке ашыруу зарыл:

а) маалымат коопсуздугун камсыз кылуу боюнча ички документтердин зарылчылыгына, жетиштүүлүгүнө жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын, Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык келүүсүнө баа берүү;

б) алардын шайкештигине, жетиштүүлүгүнө жана актуалдуулугуна баа берүү максатында, маалымат коопсуздугунда орун алышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөө боюнча банктын стратегиялык документтери, бизнес-пландары, саясаты жана жол-жоболору менен таанышып чыгуу;

в) маалымат коопсуздугун тескөө системасын жана операциялык тобокелдиктерди тескөө системасына баа берүү;

г) маалымат системасынын иш үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу системасына жана өзгөчө кырдаалдар келип чыккан шартта маалымат системасын калыбына келтирүү пландарына баа берүү;

д) банктын активдерине карата маалымат коопсуздугун бузуу коркунучуна байланыштуу тобокелдиктерге баа берүү, маалымат системаларынын чабал жактарын идентификациялоо;

е) эгерде филиалдарда борборлоштуруунун деңгээли төмөн болсо жана инфраструктуранын маанилүү элементтери жайгаштырылса, аларда маалымат системасынын коргоого алынуу деңгээлин кароо;

ж) автоматташтырылган системалардан пайдалана алуу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жана андагы бөлүштүрүү системасына баа берүү;

з) банктын персоналынын маалымат коопсуздугу боюнча маалыматынын болушуна жана банктын персоналга маалымдоо чараларына баа берүү;

и) интеллектуалдык менчик укугуна тиешелүү мыйзам талаптарынын сакталышы, лицензияланган программалык продукттарды колдонуу жагында маселелерди кароого алуу;

к) банктын жаңы ички жол-жоболорун иштеп чыгуу же колдонуудагы ички жол-жоболорун өркүндөтүү, ошондой эле маалымат системасынын коопсуздугун жакшыртуу боюнча чаралар түрүндө

мурдагы тышкы аудитордук текшерүүлөрдүн сунуш-көрсөтмөлөрүнүн аткарылышына баа берүү;

л) банк тарабынан маалымат технологияларын башкаруу боюнча бизнес-процесстер аутсорсингге берилген учурда, банктын маанилүү маалымат системалары боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочулардын тобокелдиктерди тескөө системасына баа берүү.»;

– «Маалымат системасынын аудити» деп аталган 6-глава төмөнкү мазмундагы 39-1-пункту менен толукталсын:

«39-1. Тышкы аудитор маалымат коопсуздугунун аудитинин натыйжасы боюнча маалымат системаларынын учурдагы абалына жана алардын коопсуздугунун деңгээлине баа берет.

Банктык кызмат көрсөтүүлөрдү ишке ашыруу үчүн финансылык технологияларды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган туунду компанияга жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча отчеттор өзүнчө же консолидацияланган негизде түзүлөт.»;

– 40-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«40. Аудитордук корутундудагы маалыматтар аудит программасына киргизилүүгө тийиш болгон сунуш-көрсөтмөлөрдү кошуп алганда, аудиттин эл аралык стандарттарына жана Улуттук банктын талаптарына ылайык чагылдырылууга тийиш.»;

– 41-пунктунун 1-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) Улуттук банкка аудитордук корутундунун күбөлөндүрүлгөн көчүрмөсү менен бирге финансылык отчетту жана аудитордун банк жетекчилигине тиешелүү катын, анын ичинде тышкы аудитордун сунуш-көрсөтмөлөрүн акционерлердин жылдык жалпы жыйыны өткөрүлгөнгө чейинки беш жумуш күнү ичинде берүүгө.»;

– 42-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«42. Банк маалымат коопсуздугуна аудит аяктагандан кийин анын жыйынтыгы боюнча аналитикалык отчеттун күбөлөндүрүлгөн көчүрмөсүн жана аудитордун банк жетекчилигине жазган катын 5 (беш) жумуш күнү ичинде Улуттук банкка берүүгө милдеттүү.

Маалымат коопсуздугунун аудитинин натыйжасы боюнча аналитикалык отчетто жок дегенде аудиттин масштабы, аудитте колдонулган ыкмалар тууралуу маалымат, мурдагы аудиттердин сунуш-көрсөтмөлөрүн аткаруу боюнча маалымат, аныкталган

тобокелдиктер жөнүндө кыскача тыянактар, сунуш-көрсөтмөлөр, аудиттин жыйынтыгы боюнча жалпы корутунду камтылууга тийиш.»;

– 49-пункту төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Банк ишинде тобокелдиктер жана кемчиликтер аныкталган учурда, Улуттук банк тышкы аудиторго аталган маселелерди текшерүүнү аудит жана баа берүү программасына киргизүүнү кошумча сунуштоого укуктуу.»;

– 53-пунктун тогузунчу абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- операциялык тобокелдик категориясы катары маалымат коопсуздугунда орун алышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөө системасына баа берүү.»;

– 54-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«54. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Улуттук банк пландан тышкаркы аудит жүргүзүүнү банктан талап кылууга укуктуу.

Улуттук банк алдамчылык фактыларына, уурдоого, системаны бузууга жана маалымат коопсуздугун тескөө системасындагы кемчиликтердин кесепетинен банкка олуттуу чыгымдарды алып келиши мүмкүн болгон башка коркунучтарга дуушарланткан маалымат коопсуздугунун жагдайлары/инциденттери келип чыккан учурда, банкта пландан тышкаркы максаттуу аудитти жүргүзүүнү дайындоого укуктуу.

Мында аудитордук уюмдун кызмат көрсөтүүлөрү банк тарабынан төлөнөт.»;

– 57-пункту төмөнкү мазмундагы төртүнчү абзац менен толукталсын:

«- аудитордук текшерүүдө аныкталган жалпы маалымат коопсуздугу боюнча кемчиликтерди, анын ичинде банкта чыгымдарга жана жоготууларга алып келиши мүмкүн болгон тобокелдиктер жана коркунучтар боюнча кемчиликтерди четтетүү боюнча ыкчам чараларды көрүүгө.».

4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-3-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан лицензияланган жана иши ал тарабынан жөнгө салынган банктарда жана банктык эмес

финансы-кредит уюмдарында ички контролдук жана ички аудит системаларын жөнгө салуу эрежелерин бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан лицензияланган жана иши ал тарабынан жөнгө салынган банктарда жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарында ички контролдук жана ички аудит системаларын жөнгө салуу эрежелеринин:

– 24-пунктунун 2-пунктчасынын үчүнчү абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- программалык контролдоо, ал колдонмо программаларга киргизилген автоматташтырылган жол-жоболор, ошондой эле банктык операциялардын жана башка бүтүмдөрдүн иштелип чыгышын контролдукка алган кол менен иштетилүүчү жол-жоболордун негизинде жүзөгө ашырылат (контролдоп редакциялоо, пайдалануу мүмкүнчүлүгүн контролдоо, маалыматтарды резервге коюу жана калыбына келтирүүнүн ички жол-жоболору, транзиттик эсептерди (каражаттар убактылуу сакталган эсептер) түзүүнү контролдоо, маалымат системаларында кол менен жок кылынган жазууларды контролдоо ж.б.).»;

– 25-пункту төмөнкү мазмундагы он биринчи абзац менен толукталсын:

«- транзиттик эсеп аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларды туруктуу контролдоо.».

5. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-8-(НПА) «Кыргыз Республикасынын банктарында тобокелдиктерди тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын банктарында тобокелдиктерди тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

«Операциялык тобокелдик» деп аталган 10-главасы төмөнкү мазмундагы 72-1 жана 72-2-пункттар менен толукталсын:

«72-1. Банктын автоматташтырылган системасынын же башка маанилүү маалымат системаларынын токтоп калышына алып

келген, аралыктан банктык кызмат көрсөтүүлөр 30 мүнөттөн ашык убакытка жеткиликсиз болгон маалымат коопсуздугунун жагдайлары/инциденттери келип чыккан шартта, банк жагдай/инцидент орун алган учурдан тартып 60 мүнөттөн кечиктирбестен, өз ара аракеттенүү каналдары боюнча Улуттук банкка маалымдоого жана жагдай/инцидент болгон күндөн тартып 1 жумуш күнүнөн кечиктирбестен жагдай/инцидент боюнча кеңири маалымат жана анын себептерин четтетүү үчүн банк тарабынан көрүлүп жаткан чаралар жөнүндө Улуттук банкка расмий кат жөнөтүүгө тийиш.

72-2. Банктын автоматташтырылган системасы же башка маанилүү маалымат системалары 60 мүнөттөн ашык аралыкта банктык кызмат көрсөтүүлөр жеткиликтүү болбогон учурда, банк жагдай/инцидент орун алган учурдан тартып 90 мүнөттөн кечиктирбестен, ага жеткиликтүү болгон байланыш каналдарынын же жалпыга маалымдоо каражаттарынын жардамы менен техникалык кемчиликтерди четтетүү убактысы жөнүндө маалымдоого тийиш.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 12-апрелиндеги
№ 2024-П-12/17-3-(НПА)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына рейтингдик агенттиктерди таануу маселеси боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет):

– 2004-жылдын 21-июлундагы № 18/3 «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндөгү» жобону бекитүү жөнүндө»;

– 2011-жылдын 14-сентябрындагы № 52/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө»;

– 2017-жылдын 31-майындагы № 21/5 «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоону бекитүү тууралуу»;

– 2019-жылдын 27-декабрындагы № 2019-П-12/68-4-(НПА) «Коммерциялык банктардын ликвиддүүлүгүнүн ордун жабуу коэффициентин эсептөө жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;

– 2022-жылдын 12-октябрындагы № 2022-П-12/63-1-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын

капиталынын жетиштүүлүгү (шайкештиги) стандарттарын аныктоо боюнча нускоону бекитүү жөнүндө»;

– 2022-жылдын 14-декабрындагы № 2022-П-12/78-7-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;

– 2023-жылдын 12-апрелиндеги № 2023-П-12/23-5-(НПА) «Кредиттөөдөгү чектөөлөр жөнүндө» нускоону бекитүү тууралуу».

2. Токтом расмий жарыялангандан 15 (он беш) күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, коммерциялык банктарды, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 12-апрелиндеги
№ 2024-П-12/17-3-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
айрым ченемдик укуктук актыларына рейтингдик
агенттиктерди таануу маселеси боюнча өзгөртүүлөр**

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 21-июлундагы № 18/3 «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндөгү» жобону бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндөгү» жобонун:

– 10.6-пункту төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Баалуу кагаздарга рыноктук эмес инвестициялар, инвестицияланып жаткан компания, анын финансылык отчеттуулугу жөнүндө маалымат болгон учурда жана акча каражаттарынын келечектеги агымына, компаниянын рыноктогу абалына, компаниянын бизнес-планына талдоо жүргүзүлгөн болсо, ошондой эле бул инвестициялардын сапатын баалоого мүмкүндүк берген, документ менен тастыкталган башка маалыматтар болсо, 5%дан 15%га чейинки өлчөмдө РППУ түзүү менен кеминде «байкоого алынган актив» катары классификацияланат.»;

– 10.8-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Эскертүү: Standart & Poors (АКШ) рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган рейтингге эквиваленттүү же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Ratings Service (DBRS) агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген

критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган рейтингге барабар болгон рейтинг»;

- Жобонун 1-тиркемесинин:
- 1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«1. Баалуу кагаздар эмитенти/оригинатору Standard & Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган «BBB» же «Baa2» деңгээлинен төмөн эмес рейтингге ээ болууга.».

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2011-жылдын 14-сентябрындагы № 52/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банктардын баалуу кагаздар менен иш алып баруусу жөнүндө» жобонун:

- 24-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«24. Банк жеке эмитенттерден акцияларды сатып ала алат:

- Кыргыз Республикасынын резиденттеринен – эмитент фондулук биржанын листингине эң жогорку категория боюнча киргизилген учурда гана;

- Кыргыз Республикасынын резидент эместеринен - эмитент Moody's Investor Service (АКШ) рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган эң жогоркудан төмөн болбогон жана эң жогоркудан кийинки категориядагы узак мөөнөттүү кредитти төлөө жөндөмдүүлүгү рейтингине же Standard & Poors (АКШ), Fitch IBCA (Улуу Британия) рейтингдик агенттиктери жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган эквиваленттүү рейтингге ээ болгон шартта.

Мында банк «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге

тиешелүү чегерүүлөр жөнүндөгү» жобонун талаптарын сактоо менен узак мөөнөттүү кредитти төлөө жөндөмдүүлүгү рейтингине ээ болбогон жеке эмитенттердин - Кыргыз Республикасынын резидент эместеринин акцияларын сатып алууга укуктуу.»;

- 25-пунктунун а) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«а) Standard & Poor's, Fitch Ratings же Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган «BBB» же «Baa2» деңгээлинен төмөн болбогон рейтингге ээ болгон шартта, эмитент/оригинатор - Кыргыз Республикасынын резидент эмеси тарабынан;».

3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 31-майындагы № 21/5 «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактар менен операцияларына карата талаптар жөнүндө» нускоонун:

- 2-пункту төмөнкү мазмундагы абзацтар менен толукталсын:

«100% мамлекеттик катышуу үлүшүнө ээ банк аффилирленген жана банк менен байланыштуу жактар реестрин жүргүзүүнүн алкагында реестерге банкты контролдукка албаган жана алардын ишине таасирин тийгизбеген жактарды киргизбөөгө укуктуу.

Мында 100% мамлекеттик катышуу үлүшүнө ээ банк төмөнкү шарттарда Кыргыз Республикасынын «Банктар жана банк иштери жөнүндө» Мыйзамынын 52-беренесинин 1-бөлүгүнүн 4, 5 жана 6-пункттарында көрсөтүлгөн аффилирленген жана банк менен байланыштуу жактарды милдеттүү түрдө реестрге киргизет:

- аффилирленген жана банк менен байланыштуу жактарга кредиттерди жана кредитти алмаштыруучуларды берүүдө;
- аффилирленген жана банк менен байланыштуу жактар менен кредиттик тобокелдикти камтыган бүтүмдөргө келишүүдө.»;

– 21-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«21. Банктын аффилирленген же байланыштуу жагына берилүүчү ар бир кредит (адаттагы корреспонденттик иштин жүрүшүндө банктар аралык кредиттен тышкары) күрөө менен камсыздалууга тийиш, аны сатып өткөрүү наркы төмөнкү өлчөмдөн кем болбоого тийиш:

1) эгерде кредит улуттук экономика субъекттерине Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин улуттук экономика субъекттерине колдоо көрсөтүү максатында өлкөнүн улуттук жана азык-түлүк коопсуздугун камсыз кылууга багытталган чечими менен берилген кепилдик менен камсыз кылынса кредиттин суммасынын 100 пайызынан;

2) эгерде кредит Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин баалуу кагаздары же кредит берген банктын байланыштуу депозити менен камсыздалган болсо кредит суммасынын 120 пайызынан.

Байланыштуу депозит төмөнкүдөй корреспонденттик эсеп болуп саналбаган өзүнчө мөөнөттүү аманатты (депозитти) билдирет:

- берилип жаткан кредит мөөнөтүнөн аз эмес мөөнөттө;
- күрөө катары тиешелүү негизде таризделген;
- ал боюнча каражаттарды жүгүртүүгө тыюу салынган;
- кредит боюнча милдеттенмелер аткарылмайынча кардарга жеткиликсиз болуп саналган.

Баалуу кагаздар түрүндөгү күрөөлүк камсыздоонун рыноктук наркы банк тарабынан ай сайын, ал эми чет өлкө валютасындагы аманат (депозит) түрүндө – жума сайын/күн сайын кайра бааланууга тийиш.

3) кайсы болбосун башка күрөө түрүндө болсо кредит суммасынын 140 пайызынан.».

4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 27-декабрындагы № 2019-П-12/68-4-(НПА) «Коммерциялык банктардын ликвиддүүлүгүнүн ордун жабуу коэффициентин эсептөө жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Коммерциялык банктардын ликвиддүүлүгүнүн ордун жабуу коэффициентин эсептөө жөнүндө» жобонун:

– 12-пунктунун 3 жана 4-пунктчалары төмөнкү редакцияда берилсин:

«3) Standard and Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А-» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу кредиттик агенттиктердин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ коммерциялык банктарда ачылган корреспонденттик эсептердеги каражаттар;

4) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана Улуттук банк тарабынан чыгарылган баалуу кагаздар, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана Улуттук банк тарабынан гарантияланган баалуу кагаздар;»;

– 12-пунктунун 5-пунктчасынын а) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«а) эмитенттер Standard and Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «АА-» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу кредиттик агенттиктердин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген тиешелүү критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ;»;

– 14-пунктунун 1 жана 2-пунктчалары төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) чет мамлекеттердин өкмөттөрү жана чет мамлекеттердин борбордук банктары, эл аралык финансылык уюмдар тарабынан

чыгарылган же алар тарабынан гарантияланган, алардын эмитенттери банк менен аффилирленген уюмдар болуп саналбаган, Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А-» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ баалуу кагаздар;

2) алардын эмитенттери банк менен аффилирленген уюмдар болуп саналбаган, Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «AA-» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ баалуу кагаздар.»;

– 15-пунктунун 1 жана 2-пунктчалары төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) чет мамлекеттердин өкмөттөрү жана чет мамлекеттердин борбордук банктары, эл аралык финансылык уюмдар тарабынан чыгарылган же алар тарабынан гарантияланган жана Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «BBB-» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ баалуу кагаздар;

2) алардын эмитенттери финансылык уюмдар же алар менен аффилирленген уюмдар болуп саналбаган, Standard & Poor's

рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А+» рейтингинен «А-» чейинки узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR)», Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ баалуу кагаздар;»;

- 41-пунктундагы таблицанын биринчи графасынын үчүнчү сабындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» дегенге алмаштырылсын;

- 46-пунктундагы таблицанын биринчи графасынын үчүнчү сабындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» дегенге алмаштырылсын.

5. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 12-октябрындагы № 2022-П-12/63-1-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын капиталынын жетиштүүлүгү (шайкештиги) стандарттарын аныктоо боюнча нускоону бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын капиталынын жетиштүүлүгү (шайкештиги) стандарттарын аныктоо боюнча нускоонун:

- 25-пунктунун:

- 1-пунктчасынын:

- а) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«а) Кыргыз Республикасынын, ЕАЭБге жана Экономикалык кызматташуу жана өнүктүрүү уюмуна мүчө мамлекеттердин жана Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон

экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ мамлекеттердин банкноттору жана монеталары».

Эскертүү: Экономикалык кызматташуу жана өнүктүрүү уюму. Аталган Уюмга мүчө мамлекеттердин тизмеси www.oecd.org. расмий сайтында жайгаштырылган.»;

– г) жана д) абзацтары төмөнкү редакцияда берилсин:

«г) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин борбордук (улуттук) банктарына талаптар;

д) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин өкмөттөрүнө талаптар (өкмөттөр тарабынан чыгарылган баалуу кагаздар);»;

– ж) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«ж) ЕАЭБге жана Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин, ошондой эле Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз

Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ мамлекеттердин валюталары менен камсыздалган, ошондой эле өзүнчө депозиттик эсепте жайгаштырылган активдер (же алардын бөлүгү);»;

– 2-пунктчасынын б) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«б) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин өкмөттөрү тарабынан чыгарылган жана учурдагы рыноктук баа боюнча баалуу кагаздар менен камсыздалган активдер (же алардын бөлүгү);»;

3-пунктчасынын:

– в) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«в) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин банктары жана башка финансы-кредит уюмдары менен эсептешүүлөрдөгү акчалай активдер;»;

– д) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«д) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик

рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин отчет берүүчү банкка карата аффилирленген уюм болуп саналбаган банктарына жана башка финансы-кредит уюмдарына карата талаптар, ошондой эле бул институттардын гарантияларына негизделген бардык активдер;»;

– 5-пунктчасынын б), в), г) жана д) абзацтары төмөнкү редакцияда берилсин:

«б) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналбаган мамлекеттердин өкмөттөрүнө жана борбордук банктарына карата талаптар (бул мамлекеттердин өкмөттөрү тарабынан чыгарылган баалуу кагаздар жана башка талаптар);

в) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналбаган мамлекеттердин банктары жана башка финансы-кредит уюмдары менен эсептешүүлөрдөгү акчалай активдер;

г) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн эмес узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналган мамлекеттердин отчет берүүчү банкка карата аффилирленген уюм болуп саналган банктарга жана башка финансы-кредит уюмдарына карата талаптар;

д) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ же Уюмга мүчө болуп саналбаган мамлекеттердин банктарына жана башка финансы-кредит уюмдарына карата талаптар;».

6. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 14-декабрындагы № 2022-П-12/78-7-(НПА) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун:

– 3-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«3. Ушул Жободо көрсөтүлгөн экономикалык ченемдерди жана талаптарды аткаруу жана тобокелдиктерди төмөндөтүү максатында банктарга Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары –

Улуттук банк) тарабынан белгиленген максималдуу чектен төмөн жана минималдуу чектен жогору экономикалык ченемдер жана талаптар боюнча ички чектерди белгилөө сунушталат.

Банк ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин рейтингдик агенттиктеринин түзүлгөн өлкөсүндө жөнгө салынууга тийиш болгон жана алардын баалоолору пруденциалдык жөнгө салуунун алкагында таанылган, ошондой эле төмөнкү критерийлерге жооп берген рейтингдик баалоолорун таанууга укуктуу:

1) объективдүүлүк:

– рейтингдик агенттик тарабынан колдонулган методология ишенимдүү болуп саналат жана дефолт жөнүндө буга чейинки жана (же) күтүлүп жаткан маалыматтардын негизинде текшерилүүгө тийиш, ошондой эле рейтинг аныктала турган жактын өзүнө алган финансылык милдеттенмелерди аткарууга жөндөмдүүлүгүн аныктаган бардык негизги сандык жана сапаттык факторлордун толук сыпаттамасын, ошондой эле алардын кредиттик рейтингдерге жана кредиттик рейтингдер боюнча болжолдорго тийгизген таасирин баяндоону камтыйт;

2) көз карандысыздык:

– рейтингдик агенттик мамлекеттик органдар же мамлекеттик органдардын кызмат адамдары, квази-мамлекеттик уюмдар же саясий партиялар тарабынан көзөмөлдөнбөйт, булар рейтингдик агенттиктин ишине кийлигишпейт жана рейтинг ыйгаруу процесстерине таасир этпейт;

– рейтингдик агенттик рейтинг ыйгарган, рейтингди тастыктаган же кайра карап чыккан юридикалык жактар рейтингдик агенттиктин аффилирленген жактары болуп саналбайт;

– рейтинг ыйгарыла турган жакка карата рейтингдик иш-аракеттерге катышкан рейтингдик агенттиктин рейтингдик аналитиктери, рейтингдик иш-аракеттери жүзөгө ашырган күнгө чейинки акыркы 3 (үч) жыл аралыгында рейтинг ыйгарыла турган жак менен эмгек же иш боюнча мамилеси жок жана болгон эмес, ошондой эле рейтинг ыйгарыла турган жакка контроль жүргүзгөн же мындай жакка олуттуу таасир тийгизген рейтинг ыйгарыла турган жактын же жактардын баалуу кагаздарына, башка финансылык

инструменттерине же башка мүлкүнө тике же кыйыр түрдө, анын ичинде жакын туугандары аркылуу ээлик кылышпайт;

- рейтингдик агенттик ички аудит же ички контроль кызматына ээ, анын ичинде директорлор кеңешине отчет берүүчү ички аудит функцияларын жүзөгө ашыруучу кызматка ээ;

- рейтингдик агенттикте директорлор кеңешинин кеминде үчтөн бири, бирок экиден кем эмес мүчөсү рейтингдик иш-аракеттерди, рейтингдик агенттиктин кызмат көрсөтүүлөрүн жарнамалоону жана кардарларды тартуу боюнча башка аракеттерди жүзөгө ашырбаган көз карандысыз мүчөлөр болуп саналышат;

- рейтингдик агенттиктин ар бир акционеринин акцияларына тике же кыйыр ээлик кылуу үлүшү ошол рейтингдик агенттиктин добуш берүүчү акцияларынын жалпы санынын 50 (элүү) пайызынан ашпайт;

- рейтингдик агенттиктин ички жол-жоболору маалыматтын туура эмес пайдаланылышын жана ачыкка чыгарылышын алдын алуу чараларын камсыз кылат жана маалыматтын корголушун, купуялуулугун камсыз кылат;

3) эл аралык жеткиликтүүлүк/ачыктык:

- рейтингдик агенттик рейтингдик агенттиктин интернет-ресурсунда төмөнкү маалыматтарды ачыкка чыгарууну камсыз кылат:

- рейтингди аныктоодо рейтингдик агенттик колдонгон методология;

- акыркы жыл ичинде ыйгарылган кредиттик рейтингдердин тизмеси, ошондой эле өткөн акыркы календардык жылдын акырына карата абал боюнча рейтингдик агенттиктин түшкөн акчасынын жылдык көлөмүнүн үлүшү беш жана андан көп пайызды түзгөн рейтинг ыйгарыла турган жактардын жана башка жактардын тизмеси;

4) маалыматты ачыкка чыгаруу:

рейтингдик агенттик төмөнкү маалыматтарды ачыкка чыгарат:

- өзүнүн кесиптик жүрүм-турум кодекси;
- баа берилүүчү уюмдар менен компенсациялык келишимдердин жалпы мүнөзү;

- кандай болбосун кызыкчылыктардын каршы келип калышы, рейтингдик агенттиктин компенсациялык механизмдери, анын

рейтингдерди баалоо методологиясы, анын ичинде дефолтту аныктоо, убакыт горизонту жана ар бир рейтингдин мааниси;

- ар бир баалоо категориясы боюнча аткарылбаган милдеттенмелердин иш жүзүндөгү көрсөткүчтөрү жана рейтингдердин өтүшү, мисалы, «АА» рейтинги убакыттын өтүшү менен «А» болуп калышы мүмкүн.

Рейтинг чыккандан кийин мүмкүн болушунча эртерээк ачыкка чыгышы керек. Рейтингди ачыкка чыгарууда маалымат жөнөкөй тилде, кредиттик рейтингдердин мүнөзүн жана чектөөлөрүн, ошондой эле инвестицияларды жүзөгө ашырууда аларды негизсиз пайдалануу тобокелдигин көрсөтүү менен берилүүгө тийиш.

5) рейтингдердин ишенимдүүлүгү жана ресурстары:

- рейтингдик агенттик акыркы беш жылдан кем эмес туруктуу негизде рейтингдик иш-аракеттерди жүзөгө ашырат;

- рейтингдик агенттик кредиттик рейтинг ыйгарган жана кайра карап чыккан уюмдардын саны отуздан кем эмес, анын ичинде акыркы үч жылда жыйырмадан кем эмес, алардын ичинен бештен кем эмеси финансылык уюмдар болуп саналышкан;

- рейтингдик агенттик ыйгарылган рейтингдерге туруктуу негизде мониторинг жүргүзүп турат, ошондой эле рейтинг ыйгарылган жактын финансылык абалындагы, корпоративдик башкаруудагы же ишинин башка аспектериндеги өзгөрүүлөргө, макроэкономикалык шарттардын же финансы рыногунун шарттарынын өзгөрүшүнө байланыштуу өзгөрүп жаткан факторлорду өз убагында жөнгө салууну камсыз кылат, бул рейтинг ыйгарылган же акыркы жолу кайра каралган күндөн же колдонулган методологиянын акыркы жолу кайра каралган күнүнөн тартып календардык жылдан кечиктирилбестен рейтингдердин иш жүзүндө жаңыртылышы менен ырасталат.»;

15-пунктунун:

- он биринчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- эгерде келишим шарттарында депозитти 7 (жети) күн ичинде алуу каралса, аффилирленген банктарды эске албаганда, Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик

агенттиктер тарабынан ыйгарылган, «BB» же «Ba2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ банктардагы депозиттер;»;

– он үчүнчү абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ мамлекеттик баалуу кагаздар;»;

22-пунктунун:

– в) жана г) абзацтары төмөнкү редакцияда берилсин:

«в) аффилирленген банктарды эске албаганда, Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган, «BB» же «Ba2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ банктардагы корреспонденттик эсептердеги, ошондой эле баалуу металл түрүндөгү каражаттар;

г) эгерде келишим шарттарында депозитти 7 (жети) күн ичинде алуу каралса, аффилирленген банктарды эске албаганда, Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктери тарабынан ыйгарылган, «BB» же «Ba2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ банктардагы депозиттер;»;

– л) абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«л) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating

Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ мамлекеттер тарабынан чыгарылган мамлекеттик баалуу кагаздар;»;

26-пунктунун:

– жетинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- аффилирленген банктарды эске албаганда, Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган, «BB» же «Ba2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ банктарда ачылган корреспонденттик эсептердеги каражаттар;»;

– он экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- аффилирленген банктарды эске албаганда, Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган, «BB» же «Ba2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ банктардагы кийинки (бир) операциялык күн ичинде төлөнө турган «овернайт» депозиттери;»;

53-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«53. Standard & Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service рейтингдик агенттиктеринин бири жана ушул жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган «A» же «A2» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге ээ мамлекеттердин өкмөттөрүнүн жана борбордук банктарынын баалуу кагаздарына банктын инвестицияларынын жалпы өлчөмү банктын таза суммардык капиталынын 100% өлчөмүнөн ашпоого тийиш.».

7. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 12-апрелиндеги № 2023-П-12/23-5-(НПА)

«Кредиттөөдөгү чектөөлөр жөнүндө» нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кредиттөөдөгү чектөөлөр жөнүндө» нускоонун:

8-пунктунун:

– 2-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«2) Standard and Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «BBB» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү кредиттик рейтингге же Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) рейтингдик агенттиктеринин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей кредиттик рейтингге ээ коммерциялык банктарда жайгаштырылган каражаттар, ошондой эле ушундай эле банктар тарабынан гарантияланган кредиттер. Мындай өзгөчө учурларга ылайык келүү үчүн банктын ыйгарылган рейтингди тастыктоочу тиешелүү документтери, атап айтканда: рейтингдик агенттиктин аталышы, рейтинг алгач ыйгарылган жана ыйгарылган рейтингдин акыркы жолу тастыкталган датасы, рейтинг жөнүндө алгылыктуу маалымат булагы, ошондой эле банк-корреспонденттин акыркы жылдык отчету болууга тийиш.»;

– 4-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«4) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «A» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ өкмөттөргө же борбордук банктарга карата талаптар.»;

9-пунктунун:

- 5-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«5) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан же эл аралык финансы институттары (ЕӨРБ, АӨБ ж.б.) тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ өкмөттөр же борбордук банктар тарабынан гарантияланган талаптар.»;

- 6-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«6) Standard & Poor's рейтингдик агенттиги тарабынан ыйгарылган «А» деңгээлинен төмөн болбогон узак мөөнөттүү суверендүү кредиттик рейтингге же Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service сыяктуу рейтингдик агенттиктердин бири жана «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер жана талаптар жөнүндө» жобонун 3-пунктунда белгиленген критерийлерге ылайык келген башка рейтингдик агенттиктер тарабынан ыйгарылган бирдей рейтингге ээ, өкмөттөр же борбордук банктар бенефициары болуп саналган банк өзүнө алган баланстан тышкаркы милдеттенмелер.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 29-апрелиндеги
№ 2024-П-07/20-1-(ДКП)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 13, 63 жана 64-беренелерине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 11,00 пайыз өлчөмүндө белгиленсин.
2. Токтом 2024-жылдын 30-апрелинен тартып күчүнө кирет.
3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматты Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына токтом кабыл алынган күндөн тартып 1 (бир) жумуш күнү ичинде жарыяласын.
4. Токтомдун аткарылышын контролдоо Экономика башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 8-майындагы
№ 2024-П-09/21-7-(НПА)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2013-жылдын 26-июнундагы № 20/1
«Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик
баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук
банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо, кошумча
жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар менен
эсептешүүлөрдү жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» жобону
бекитүү тууралуу токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 26-июнундагы № 20/1 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо, кошумча жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин (тиркелген).

2. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

4. Акча-кредиттик операциялар башкармалыгы 3 (үч) жумуш күн ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Акча-кредиттик операциялар башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 8-майындагы
№ 2024-П-09/21-7-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2013-жылдын 26-июнундагы № 20/1
«Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик
баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук
банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо,
кошумча жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар
менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө»
жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 26-июнундагы № 20/1 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо, кошумча жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик баалуу кагаздарын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы аркылуу жайгаштыруу, кайталап сунуштоо, кошумча жайгаштыруу, кайтара сатып алуу жана алар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүү тартиби жөнүндө» жобонун:

- аталышындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 1-пунктунун мамлекеттик тилдеги текстиндеги «мамлекеттик баалуу кагаздарды» деген сөздөр «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин мамлекеттик баалуу кагаздарын» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 3-пунктунун:

«Өкмөтүнүн» деген сөзү «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын, «(мындан ары – МКО)» деген сөздөрдөн кийин «ушул Жобонун чегинде» деген сөздөр менен толукталсын;

- 6-пунктунун «Өкмөтүнүн» деген сөзү «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 23-пунктунун «Өкмөтүнүн» деген сөзү «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-тиркеменин аталышындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-тиркеменин преамбуласындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-тиркеменин 1.1 жана 4.11-пунктуларындагы «Өкмөтүнүн» деген сөзү «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-1-тиркеменин аталышындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-1-тиркеменин преамбуласындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 1-1-тиркеменин 1.1-пунктундагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 2-тиркеменин преамбуласындагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 2-тиркеменин 4.9-пунктундагы «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 15-майындагы
№ 2024-П-12/22-1-(НПА)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин:

– 2004-жылдын 29-декабрындагы № 36/13 «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктардын ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоону бекитүү тууралуу»;

– 2017-жылдын 8-июнундагы № 2017-П-12/23-5-(НПА) «Банктарды жоюу жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;

– 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-4-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктарга карата колдонулуучу таасир этүү чаралары жөнүндө» жобо тууралуу»;

– 2018-жылдын 20-июнундагы № 2018-П-12/24-2-(НПА) «Банктык көзөмөлдүктү жүзөгө ашыруу жөнүндө нускоону» бекитүү тууралуу».

2. Токтом расмий жарыялангандан 15 (он беш) күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгы расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, коммерциялык банктарды, «Микрофинансы уюмдарынын ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин, «Кредиттик союздардын каржы компаниясы» ачык акционердик коомун, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компанияларды, Улуттук банктын бардык түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Көзөмөлдөө методологиясы башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

К. Куленбеков

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 15-майындагы
№ 2024-П-12/22-1-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 29-декабрындагы № 36/13 «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктардын ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктардын ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоо:

- төмөнкү мазмундагы 5.1-1-пункт менен толукталсын:

«5.1-1. Банк ачык позиция лимиттерин бузуу фактысы жана айыптык төлөмдүн өлчөмү боюнча макулдук кат берген учурда, Улуттук банктын төрагасынын көзөмөл блогун тескөөгө алган орун басары/Башкарманын мүчөсү айыптык төлөм салуу жөнүндө токтом чыгарат.

Башка учурларда, банк ачык позиция лимиттерин бузгандыгы, ошондой эле айыптык төлөм өндүрүү түрүндө таасир этүү чарасын колдонуу жөнүндө маселе белгиленген тартипте кароого алынат.».

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 8-июнундагы № 2017-П-12/23-5-(НПА) «Банктарды жоюу жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банктарды жоюу жөнүндө» жобонун:

- 19-пунктунун үчүнчү абазцындагы «3 (үч)» деген сан менен сөз «2 (эки)» дегенге алмаштырылсын;
- төмөнкү мазмундагы 43-1-пункт менен толукталсын:

«43-1. Чет өлкө банкынын филиалы ыктыярдуу жоюлган учурда, ушул Жобого жана банк мыйзамдарына ылайык банктын акционерлеринин жалпы жыйынынын компетенциясына кирген маселелер Кыргыз Республикасынын аймагында филиал түзгөн, уюштуруу документтерине ылайык чет өлкө банкынын филиалдарын өлкө чегинен тышкары ачуу/жабуу маселелерин кароого ыйгарым укуктуу чет өлкө банкынын башкаруу органы тарабынан каралат жана бекитилет.»;

– төмөнкү мазмундагы 47-1-пункт менен толукталсын:

«47-1. Улуттук банк лицензияны кайтарып алуу жана банк өз эрки менен жоюлуу жөнүндө чечим кабыл алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде жоюучу мыйзамдарда белгиленген тартипте бул тууралуу юридикалык жактарды каттоо боюнча мамлекеттик органга жазуу жүзүндө билдирет.»;

– 54-пункту төмөнкү мазмундагы экинчи абзац менен толукталсын:

«Сот тарабынан банкты мажбурлап жоюу жол-жобосун баштоо жөнүндө чечим кабыл алынган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде жоюучу мыйзамдарда белгиленген тартипте бул тууралуу юридикалык жактарды каттоо боюнча мамлекеттик органга жазуу жүзүндө билдирет.»;

– төмөнкү мазмундагы 78-1-пункт менен толукталсын:

«78-1. Банктын бардык кредиторлорунун талаптары канааттандырылгандан кийин жоюлуучу массанын калдыгы банк менен банктын акционери ортосундагы айкын милдеттенмелерди эске алуу менен акционердин банктын капиталында катышуу үлүшүнө жараша акционерлер ортосунда бөлүштүрүлүүгө тийиш.

Чет өлкө банкынын филиалын жоюуда бардык кредиторлордун талаптары канааттандырылгандан кийин калган акча каражаттары аны түзгөн чет өлкө банкынын эсебине ушул Жобонун талаптарына ылайык которулат.

Активдердин бөлүштүрүү жол-жобосу жоюучу сотко (мажбурлап жоюуда) жана Улуттук банкка (ыктыярдуу жоюлган учурда) банкты жоюу жол-жобосу аяктагандыгы маселеси менен кайрылганга чейин аяктоого тийиш.

Улуттук банктагы милдеттүү эмес байланыштуу депозит катары жайгаштырылган чет өлкө банкынын филиалынын капиталы чет өлкө банкынын филиалынын жоюлуучу массасына киргизилет жана чет өлкө банкынын филиалынын кредиторлорунун талаптарын канааттандырууга жумшалышы мүмкүн.

Акционерге/акционерлерге акча каражаттарын төлөө накталай эмес формада жүргүзүлөт».

3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-4-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктарга карата колдонулуучу таасир этүү чаралары жөнүндө» жобо тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан банктарга карата колдонулуучу таасир этүү чаралары жөнүндө» жобонун:

– 4-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«4. Улуттук банк, банк Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарын бузуу кемчиликтерин, коркунучтарды/өбөлгөлөрдү четтетүү боюнча ыктыярдуу милдеттенмелерди өзүнө алуу мүмкүнчүлүгүн берүү маселесин караштырууга укуктуу.»;

– 15-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«15. Милдеттенме кат ишинде ченемдик укуктук актыларды бузуу кемчиликтери жана коркунучтар/өбөлгөлөр орун алган, көзөмөл органынын олуттуу тынчсыздануусун жаратпаган банк тарабынан даярдалат жана берилет. Милдеттенме катта кемчиликтерди четтетүү боюнча банктын директорлор кеңеши жана жетекчилиги тарабынан кабыл алынуучу так чаралар мөөнөттөрдү жана максаттуу көрсөткүчтөрдү белгилөө менен камтылууга тийиш. Зарыл учурда, милдеттенме катта экономикалык ченемдердин жана талаптардын ички маанилерин күчөтүү боюнча чаралар камтылышы мүмкүн. Банк милдеттенме катты берүү менен милдеттенме катта каралган талаптарды аткарууга милдеттенет.

Милдеттенме кат банктын директорлор кеңеши тарабынан бекитилет жана Улуттук банктын ыйгарым укуктуу түзүмдүк бөлүмүнө берилүүгө тийиш.»;

– 19-пунктунун биринчи сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«19. Улуттук банктын таасир этүү чаралары Улуттук банк Башкармасынын, Улуттук банктын Көзөмөл боюнча комитетинин, Улуттук банктын төрагасынын көзөмөл блогун тескөөгө алган орун басарынын/Башкарманын мүчөсүнүн токтомдору, Улуттук банктын төрагасынын көзөмөл блогун тескөөгө алган орун басарынын/Башкарманын мүчөсүнүн, Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн начальниктеринин жазма буйруктары жана талаптары формасында колдонулушу мүмкүн.»;

– 24-пункт төмөнкү мазмундагы он экинчи абзац менен толукталсын:

«Улуттук банк Башкармасынын токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын аймагындагы коммерциялык банктар тарабынан ачык валюта позицияларынын жана баалуу металлдар боюнча ачык позицияларынын лимиттерин сактоонун тартиби жөнүндө» Нускоодо каралган учурларда, айыптык төлөм Улуттук банктын төрагасынын көзөмөл блогун тескөөгө алган орун басарынын/Башкарманын мүчөсүнүн токтому менен белгиленет.».

4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 20-июнундагы № 2018-П-12/24-2-(НПА) «Банктык көзөмөлдүктү жүзөгө ашыруу жөнүндө нускоону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Банктык көзөмөлдүктү жүзөгө ашыруу жөнүндө нускоонун:

– 4-пунктунун үчүнчү абзацындагы тиешелүү жөндөмөдөгү «коммерциялык» деген сөздөр алынып салынсын.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 15-майындагы
№ 2024-П-09/22-2-(БС)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2013-жылдын 28-мартындагы № 10/15 «Кыргыз
Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет
өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий
курстарын аныктоо» эрежелерин бекитүү тууралуу»
токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9, 25 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 28-мартындагы № 10/15 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын аныктоо» эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр киргизилсин (тиркелет).

2. Токтом 2024-жылдын 1-июлунан тартып күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

- тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Акча-кредиттик операциялар башкармалыгы 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен коммерциялык банктарды, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигин, Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигин, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматын, Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетин, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Акча-кредиттик операциялар башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

К. Куленбеков

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 15-майындагы
№ 2024-П-09/22-2-(БС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2013-жылдын 28-мартындагы № 10/15 «Кыргыз
Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө
валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын
аныктоо» эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 28-мартындагы № 10/15 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын аныктоо» эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын аныктоо эрежелеринин:

– Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан чет өлкө валюталарынын кыргыз сомуна карата расмий курстарын аныктоо эрежелерине карата 2-тиркеме төмөнкү мазмундагы 41, 42 жана 43-пункттар менен толукталсын:

- «41. Гонконг доллары.
- 42. Индонезия рупиясы.
- 43. Оман риалы.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 22-майындагы
№ 2024-П-14/23-2-(ПС)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет):

– 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу;

– 2019-жылдын 2-сентябрындагы № 2019-П-14/46-1-(ПС) «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу;

– 2019-жылдын 30-сентябрындагы № 2019-П-14/50-2-(ПС) «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин жөнгө салуу жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу;

– 2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-1-(ПС) «Төлөм системаларынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын маалыматтык коопсуздугун камсыздоого карата талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу.

2. Токтом расмий жарыялангандан 15 (он беш) күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Улуттук банктын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Төлөм системалары башкармалыгы расмий жарыяланган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарын, төлөм системаларынын операторлорун жана төлөм уюмдарын тааныштырсын.

5. «Башкарманын катчылыгы» бөлүмү 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын 22-майындагы
№ 2024-П-14/23-2-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттары жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттары жөнүндө» жобонун:

– 5-пунктунун:

он экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Виртуалдык POS-терминал –бул POS-терминалды алмаштыруучу жана банктык төлөм карттарын жана башка аралыктан тейлөө инструменттерин колдонуу менен товарлар жана кызматтар үчүн төлөө операцияларын жүргүзүү үчүн банктын/төлөм уюмунун системасы менен өз ара аракеттенүүчү жана эквайердин аралыкта орнотулган жабдууларына тиешелүү веб-интерфейс. Виртуалдык POS-терминал ички ченемдик документтерге ылайык, банк/төлөм уюмунун тобокелдигинин даражасын (деңгээлин) баалоо критерийлерин эске алуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарын сактоо менен банктык эсептерди толуктоо үчүн да колдонулушу мүмкүн.»;

төмөнкү мазмундагы отуз үчүнчү абзац менен толукталсын:

«Төлөм QR-коду боюнча төлөө – эки өлчөмдүү штрих код белгилерин (QR-код) окуу аркылуу банктын/төлөм системасынын мобилдик тиркемесин же болбосо башка жабдууларды колдонуу менен товарлар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн накталай эмес төлөө»;

отуз төртүнчү абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Аралыкта орнотулган (эквайринг) жабдуулар – терминалдар, банкоматтар, төлөм терминалдары жана тиркемелер, депозиттик машиналар, мобилдик түзүлүштөр жана банктык төлөм карттарын

кабыл алуу жана тейлөө, QR-коддору боюнча төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча техникалык инфраструктураны/инструментти жана башка аралыктан тейлөө инструменттерин түзгөн башка жабдуулар.

элүү биринчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Эквайер – технологияларга жана тиешелүү төлөм системаларынын ченемдик актыларына, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, аралыкта орнотулган жабдуулары аркылуу авторизациялоо жана транзакцияларды жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган, аралыкта орнотулган жабдуулардын ээси болуп саналган банк, төлөм уюму, микрофинансылык компания, микрокредиттик компания.»;

элүү экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Эквайринг – соода-тейлөө ишканалары менен тиешелүү төлөм системаларынын эрежелерине ылайык товарлар жана кызматтар үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү жөнүндө келишимдердин негизинде банктык төлөм карттарын жана башка төлөм инструменттерин/технологияларын пайдалануу менен төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча аралыкта орнотулган жабдуулар тармагына ээлик кылууга жана тейлөөгө байланышкан иш.»;

төмөнкү мазмундагы элүү үчүнчү, элүү төртүнчү, элүү бешинчи жана элүү алтынчы абзацтар менен толукталсын:

«Төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн колдонулган инструменттерге жараша, эквайринг төмөнкү негизги түрлөргө бөлүнөт:

Соода эквайринги – түзүлгөн келишимдин негизинде, ар башка төлөм инструменттерин колдонуу менен накталай эмес төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү үчүн POS-терминалдарды жана башка аралыкта жайгаштырылуучу жабдууларды орнотуу боюнча соода-тейлөө ишканалары үчүн эквайер тарабынан сунушталуучу кызмат.»

Интернет-эквайринг – төлөм маалыматын өткөрүүнү камсыз кылган жана анын купуялуулугун сактаган атайын веб-интерфейс аркылуу электрондук соода платформаларында жана интернет-дүкөндөрүндө сатылуучу товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөм карттарын жана электрондук акчаны колдонуу менен накталай эмес төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү боюнча эквайердин кызматы.

Мобилдик эквайринг – мобилдик телефон же планшетти колдонуу менен мобилдик тиркеме жана атайын мобилдик POS-терминалы (mPOS-терминал) аркылуу төлөм карттарын пайдалануу менен нактадай эмес төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү боюнча эквайердин кызматы.»;

– 53-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«53. Соода-тейлөө ишканасында аралыкта жайгаштырылуучу жабдууларды орнотуу үчүн эквайер ошол ишкана менен терминалды пайдалануу менен жүргүзүлгөн транзакциялар боюнча эсептешүүлөрдү жүргүзүү үчүн эсеп ачуу жөнүндө жана тиешелүү системанын карттарын кабыл алуу жана тейлөө укугуна келишим түзүүгө тийиш. Эквайер менен соода-тейлөө ишканасы ортосунда түзүлгөн келишимде төмөнкүлөр камтылууга тийиш:

– соода-тейлөө ишканасынын аталышы жана анын юридикалык дареги;

– соода-тейлөө ишканасынын жана эквайердин карттарын кабыл алуу жана тейлөө боюнча укуктары жана милдеттери;

– соода-тейлөө ишканасы тарабынан милдеттүү түрдө тейлөөгө кабыл алынуучу карттардын түрлөрү;

– соода-тейлөө ишканасынын картты же QR-кодду колдонуу менен төлөө учурунда, товарларга/кызмат көрсөтүүлөргө кошумча комиссиялык төлөм же кыйла жогорку баа (үстөк баа) белгилөөсүнө тыюу салуу;

– комиссиялык төлөмдөрдүн өлчөмү;

– POS-терминалды пайдаланууда соода-тейлөө ишканасы тарабынан коопсуздук эрежелеринин сакталышы боюнча негизги талаптар;

– соода-тейлөө ишканасынын ишинин түрү жана келишимде көрсөтүлгөн ишине шайкеш иш алып баруу тууралуу милдеттенмелери. Эгерде соода-тейлөө ишканасынын иши лицензияланууга тийиш болсо, эквайер соода-тейлөө ишканасынын иштин бул түрүн жүргүзүү үчүн колдонуудагы лицензиясын талап кылуусу зарыл;

– соода-тейлөө ишканасы тарабынан террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга

(адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдардын сакталышы жөнүндө талаптар, эгерде соода-тейлөө ишканасы финансылык мекеме болуп саналса же Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык финансылык эмес категориядагы жактарга кирсе;

- мыйзамдарда тыюу салынган операциялар үчүн төлөмдөрдү өткөрүүгө тыюу салуу жөнүндө талаптар;

- соода-тейлөө ишканасы картаны төлөө каражаты катары кабыл алуу учурунда коопсуздукту сактоосу боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган негизги талаптар (авторизациялоо, карт ээсин идентификациялоо, карт ээсинин транзакцияны ишке ашырууда PIN-кодду милдеттүү түрдө пайдалануусу же 3D Secure функционалын колдоо (эгерде тиешелүү төлөм системасынын эрежелеринде башкасы каралбаса), лимиттер жана башка талаптар);

- тиешелүү система тарабынан четке кагылган, ишке ашырылган операциялар боюнча суммаларды кайтарып берүү тартиби;

- карта боюнча сатылып алынган товарларды кайтарып берүүдө ошол товардын наркынын ордун толтуруп берүү жол-жобосу;

- соода-тейлөө ишканаларында карттарды тейлөө сапатына, сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн деңгээлине, терминалдарды күтүү шарттарына жана алардын иштешине, чектердин сакталышына келишим чегинде текшерүүлөрдү жүргүзүү тартиби;

- уурдалган/жоголгон карттар менен ишке ашырылган операциялар аныкталган же соода-тейлөө ишканасынын санкциясыз транзакцияларды жүргүзгөндүгү катталган учурда карт ээси менен өз ара иш алып баруу тартиби;

- санкциясыз операциялар жүргүзүлгөн, коопсуздук жол-жоболору же келишимдин башка шарттарын бузууга жол берилген учурда, тараптар ортосунда жоопкерчиликтерди бөлүштүрүү жана ар бир катышуучуга белгиленүүчү айыптык санкциялар;

- талаш маселелерди кароо тартиби;

- келишимди токтотуу тартиби;

- транзакцияны ушул жобого ылайык жүргүзүүдө коопсуздукту камсыз кылуу эрежелери боюнча талап.

Келишимде башка кошумча шарттар каралышы мүмкүн. Тиешелүү системанын карттарын тейлөө жана кабыл алуу эрежелери келишимге киргизилиши мүмкүн же болбосо алар кошумча тиркелет.»;

- төмөнкү мазмундагы 53-1-пункт менен толукталсын:

«53-1. Эквайер соода-тейлөө ишканасы үчүн интернет-эквайринг кызматтарын сунуштоодо, соода-тейлөө ишканасынын сайты же сайттары укуктук жактан соода-тейлөө ишканасына таандык экендигин текшерүүгө тийиш.»;

- төмөнкү мазмундагы 53-2-пункту менен толукталсын:

«53-2. Интернет-эквайринг кызматын көрсөтүү үчүн эквайер менен соода-тейлөө ишканасынын ортосунда түзүлгөн келишимде төлөм карттарына карата колдонулуучу жана ушул Жобонун 53-пунктунда каралган, ошондой эле төмөнкү шарттар камтылууга тийиш:

- соода-тейлөө ишканасынын сайтынын эквайердин талаптарына шайкеш келиши;

- соода-тейлөө ишканасынын сайтында карт ээлерин авторизациялоого карата талаптардын болушу.»;

- төмөнкү мазмундагы 55-1-пункт менен толукталсын:

«55-1. Эквайер соода-тейлөө ишканасы менен келишим түзүү алдында соода-тейлөө ишканасынын келишимде көрсөтүлгөн ишин жана сайты текшерүүгө тийиш. Маалыматтар эквайердин ички документтеринде жөнгө салынуусу зарыл.»;

- төмөнкү мазмундагы 55-2-пункту менен толукталсын:

«55-2. Эквайер мезгил-мезгили менен, соода-тейлөө ишканалары менен келишим түзүлгөндөн тартып кеминде 6 (алты) айда бир жолу соода-тейлөө ишканаларынын келишимде көрсөтүлгөн ишке шайкештигин текшерүүгө милдеттүү. Эгерде ишинин көрсөтүлгөн ишке дал келбегендиги аныкталса же соода-тейлөө ишканасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү жагында мыйзамдарды бузууга байланышкан операцияларды же мыйзам тарабынан тыюу салынган операцияларды жүзөгө ашырып жаткандыгына шектенүү пайда болсо, эквайер соода-тейлөө

ишканалары үчүн эквайринг кызматтарын сунуштоону жана келишимди бир тараптуу негизде токтотууга укуктуу. Мында эквайер соода-тейлөө ишканасы менен түзүлгөн келишимге ылайык соода-тейлөө ишканасы менен акыркы өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө тийиш.»;

– төмөнкү мазмундагы 56-1-пункт менен толукталсын:

«56-1. Интернет-эквайринг кызматын сунуштоодо, эквайер келишим түзгөн соода-тейлөө ишканасынын сайтына бир Merchant Category Code (мындан ары – MCC) коду менен 1 (бир) гана виртуалдык POS-терминалды орнотууга укуктуу. Эгерде соода-тейлөө ишканасында иштин бир нече түрү болсо, анда MCC иштин негизги түрү боюнча ыйгарылат.

Эгерде виртуалдык POS-терминал соода-тейлөө ишканасы тарабынан белгиленген MCC ылайык колдонулбаса, эквайер соода-тейлөө ишканасы үчүн эквайринг кызматын сунуштоону жана келишимди токтотууга укуктуу.».

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 2-сентябрындагы № 2019-П-14/46-1-(ПС) «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин лицензиялоо жөнүндө» жобонун:

– 2-1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«2-1. Төлөм системасынын оператору өз ишин бир гана төлөм уюмунун иши менен айкалыштыра алат.

Төлөм уюму өз ишин бир гана төлөм системасынын операторунун иши менен айкалыштыра алат.

Төлөм системасынын оператору/төлөм уюму лицензияда көрсөтүлгөн иштин түрүн гана жүзөгө ашырууга, ошондой эле консультациялык/маалыматтык кызматтарды көрсөтүүгө жана анын негизги иши менен коштолгон же негизги ишин камсыз кылуу үчүн зарыл болгон башка ишти жүзөгө ашырууга укуктуу.

Төлөм уюму төлөм системасынын операторунун лицензиясына ээ болгон шартта, ушул Жободо жана Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген талаптарды аткаруу менен кошумча иш катары банктык төлөм карттарынын эквайринги боюнча кызматтарды сунуштоого укуктуу.»;

8-пунктунун үчүнчү сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«Уставдык капиталдын талап кылынган минималдуу өлчөмүнүн көлөмүндө уставдык капиталды түзүү максатында салынган акча каражаттарын Улуттук банк тарабынан лицензия берүү/берүүдөн баш тартуу чечими кабыл алынганга чейин пайдаланууга тыюу салынат»;

– төмөнкү мазмундагы 12-1-пункт менен толукталсын:

«12-1. POS-терминалдарды орнотуу менен төлөм карттарын колдонуу аркылуу жергиликтүү соода-тейлөө ишканаларынын пайдасына эквайринг кызматтарын көрсөтүү үчүн төлөм уюму кеминде 20 000 000 (жыйырма миллион) сом өлчөмүндө уставдык капиталга ээ болууга тийиш.

Төлөм уюмунун уставдык капиталы POS-терминалдарды орнотуу жолу менен төлөм карттарынын эквайрингин жүзөгө ашырууда, төмөнкүлөрдөн төлөмдөрдү кабыл алуу учурунда, жалпысынан 30 000 000 (отуз миллион) сомдон кем болбоого тийиш:

– төлөөчүлөрдөн салыктарды, жыйымдарды жана төлөмдөрдү төлөөнү тескөөгө алган мамлекеттик органдар же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен тике келишимдер болгон учурда, бюджетти болжолдоо жана аткаруу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын Улуттук банктагы Бирдиктүү казына эсебине чегерилүүгө тийиш болгон салыктарды, жыйымдарды жана төлөмдөрдү төлөө боюнча;

– төлөмдөрдү үчүнчү жактардын – товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочулардын – резидент эместердин пайдасына - ушул сунуштоочулар менен келишимдер түзүлгөн/техникалык платформалар интеграцияланган/чек ара аркылуу өтүүчү төлөмдөр боюнча өз ара финансылык эсептешүүлөр жүргүзүлгөн учурда.»;

– 13-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«13. Эгерде төлөм системасынын операторунун төлөм системасы Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 15-июлундагы № 38/4 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын

төлөм системасына көзөмөлдүк (оверсайт) боюнча саясатында белгиленген маанилүүлүк критерийлерине ылайык, системалуу мааниге ээ/маанилүү төлөм системасы катары же төлөм уюму/төлөм системасынын оператору 12 (он эки) жана андан ашык айдын жыйынтыгы боюнча орчундуу кызмат көрсөтүүлөр провайдери катары таанылса, анда уставдык капиталдын минималдуу өлчөмү төлөм системасынын маанилүүлүк деңгээлине жараша төмөнкү өлчөмдөрдө белгиленет:

1) кеминде 200000000 (эки жүз миллион) сом, эгерде төлөм системасы системалуу мааниге ээ катары таанылса;

2) кеминде 30000000 (отуз миллион) сом, эгерде төлөм системасы маанилүү болуп таанылса;

3) кеминде 20000000 (жыйырма миллион) сом, эгерде төлөм уюму жана/же төлөм системасынын оператору орчундуу кызмат көрсөтүүлөр провайдери катары таанылса.

Төлөм уюму же төлөм системасынын оператору Улуттук банктын Төлөм системасы боюнча комитетинин чечими тууралуу лицензиатка билдирилген күндөн тартып 6 (алты) ай ичинде Жобонун ушул пунктунда көрсөтүлгөн өлчөмдө уставдык капиталды көбөйтүү тууралуу чечим кабыл алууга жана банкка акча каражаттарын салууга тийиш. Акча каражаттары белгиленген мөөнөттө салынбаган учурда Улуттук банк тиешелүү ченемдик укуктук актыларга ылайык таасир этүү чараларын колдонот.

Ушул пунктта уставдык капиталдын өлчөмүнө карата талаптар ушул Жобонун 12-1-пунктунда белгиленген уставдык капиталдын өлчөмүнө карата талаптарды эске албастан, төлөм уюмдары/төлөм системасынын операторлору тарабынан сакталууга тийиш.»

– 23-пунктта 15 «(он беш) жумуш күнү» деген сөздөр «30 (отуз) календардык күндөр» деген сөздөргө алмаштырылсын;

– 47-пункттун 10-абзацы «байланыш кызматтары» деген сөздөрдөн кийин «ошондой эле маалымат коопсуздугун камсыз кылууга катышкан мамлекеттик органдар» деген сөздөр менен толукталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 30-сентябрындагы № 2019-П-14/50-2-(ПС) токтому менен бекитилген «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын

операторлорунун ишин жөнгө салуу» жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин жөнгө салуу» жөнүндө жобонун:

– 6-пункту:

төмөнкү мазмундагы он сегизинчи абзац менен толукталсын:

«Төлөм QR-коду боюнча төлөө – эки өлчөмдүү штрих код белгилерин (QR-код) окуу аркылуу банктын/төлөм системасынын мобилдик тиркемесин же болбосо башка жабдууларды колдонуу менен товарлар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн накталай эмес төлөө.»;

төмөнкү мазмундагы он тогузунчу абзац менен толукталсын:

«Эквайринг – соода-тейлөө ишканалары менен тиешелүү төлөм системаларынын эрежелерине ылайык товарлар жана кызматтар үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү жөнүндө келишимдердин негизинде банктык төлөм карттарын жана башка төлөм инструменттерин/технологияларын пайдалануу менен төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча аралыкта орнотулган жабдуулар тармагына ээлик кылууга жана тейлөөгө байланышкан иш.»;

төмөнкү мазмундагы жыйырманчы абзац менен толукталсын:

«Эсептөөлөрдү жүргүзүү үчүн колдонулган инструменттерге жараша, эквайринг төмөнкү негизги түрлөрдү камтыйт:

Соода эквайринги – түзүлгөн келишимдин негизинде, ар кандай төлөм инструменттерин колдонуу менен накталай эмес төлөмдөрдү кабыл алуу үчүн POS-терминалдарды жана башка аралыкта жайгаштырылуучу жабдууларды орнотуу боюнча соода-тейлөө ишканасына эквайер тарабынан сунушталуучу кызмат.

Интернет-эквайринг – төлөм маалыматын өткөрүп берүүнү камсыз кылган жана анын купуялуулугун сактаган атайын веб-интерфейс аркылуу соода платформаларында жана интернет-дүкөндөрүндө сатылуучу товарлар жана кызматтар көрсөтүүлөр үчүн банктык төлөм карттарын жана электрондук акчаны колдонуу менен накталай эмес эсептешүүлөрдү кабыл алуу боюнча эквайер тарабынан сунушталуучу кызмат.

Мобилдик эквайринг – мобилдик телефон же планшетти колдонуу менен мобилдик тиркеме жана атайын мобилдик POS-терминал (mPOS-терминал) аркылуу төлөм карттарын пайдалануу менен накталай эмес төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча эквайер тарабынан сунушталуучу кызмат.»;

– төмөнкү мазмундагы 8-глава менен толукталсын:

«8-глава. Эквайринг ишин жүзөгө ашыруучу төлөм уюмуна карата талаптар

101. Бул главада товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочулардын (соода-тейлөө ишканалары, мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдү, коммуналдык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочулар ж.б.) пайдасына аралыкта орнотулган жабдуулар аркылуу накталай эмес төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча кызматтарды (мындан ары – эквайринг/эквайринг иш-аракеттери/эквайринг кызматтары) сунуштаган төлөм уюмдарына карата талаптар жана аны сунуштоо тартиби аныкталат. Төлөөчүлөр төлөм карттарын жана байланышсыз төлөм технологиясы менен системаларды пайдалануу менен аралыктан орнотулган жабдуулар аркылуу сунуштоочулардын пайдасына товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү жүргүзүшөт.

102. Төлөм уюму төлөм системасынын операторунун лицензиясы жана эквайринг ишин жүзөгө ашырууга Улуттук банктын тиешелүү уруксаты болгон учурда, ошондой эле ушул Жободо жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында, анын ичинде террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндө белгиленген талаптарды сактоо менен гана эквайринг ишин жүргүзүүгө укуктуу.

103. Төлөм уюму эквайринг кызматын сунуштоо үчүн төлөм системаларынын талаптарына ылайык өзүнүн аралыкта орнотулган жабдуулар тармагын орнотууга жана төмөнкү операциялардын жүргүзүлүшүн камсыз кылууга укуктуу:

– POS-терминалдар, виртуалдык POS-терминалдар аркылуу товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу;

– QR-коддорун колдонуу менен товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу;

– банктык эсептерди толуктоо, акча каражаттарын которуу.

Төлөм уюмуна эквайрингди сунуштоо алкагында накталай акча каражаттарын берүүгө тыюу салынат.

104. Эквайрингди жүзөгө ашыруу үчүн төлөм уюму Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 2-сентябрындагы № 2019-П-14/46-1-(ПС) токтому менен бекитилген «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин лицензиялоо жөнүндө» жободо белгиленген уставдык капитал боюнча талаптарды сактоого тийиш.

105. Төлөм уюму эквайринг кызматын сунуштоо боюнча ушул Жобонун жана Улуттук банктын башка ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык келген ички ченемдик документтерге ээ болууга тийиш.

106. Төлөм уюму эквайрингди жүзөгө ашыруу үчүн ушул Жобонун 3-тиркемесине ылайык белгиленген формада эквайринг ишин жүргүзүү ниети жөнүндө арызын Улуттук банкка жөнөтүүгө, ага уставдык капиталдын өлчөмүнүн Улуттук банктын талаптарына шайкештигин ырастаган документтерди жана соода-тейлөө ишканасы менен түзүлгөн типтүү келишимди тиркөөгө тийиш.

107. Улуттук банк документтерди жана төлөм уюмунун аппараттык-программалык комплексинин ишин алдын ала текшерет, ал эми төлөм уюмунун документтери ушул Жободо белгиленген талаптарга ылайык келген учурда тиешелүү кат жөнөтөт жана аны өз атынан банктык карттар эквайрингин сунуштоочу төлөм уюмдарынын реестрине киргизет.

Документтерди кароо жана алдын ала текшерүү мөөнөтү 15 (он беш) календардык күндү түзөт.

Эгерде жөнөтүлгөн документтерде дал келбестиктер аныкталса, Улуттук банк аларды жеткире иштеп чыгуу жөнүндө кат жөнөтөт.

108. Төлөм уюму Улуттук банктан кат жүзүндөгү билдирүүнү алган күндөн тартып 15 (он беш) жумуш күнү ичинде кошумча документтерди берүүгө милдеттүү. Документтер электрондук почта аркылуу жөнөтүлүшү мүмкүн, андан кийин түп нускасы/нускалары берилет. Мында арызды жана документтерди кароо мөөнөтүн кайра эсептөө ушул Жобонун талаптарын канааттандырган кошумча документтер (электрондук/кагаз жүзүндө) келип түшкөн күндөн тартып кайра башталат.

109. Эгерде документтер Жобонун талаптарына шайкеш келбесе, же 3төн (үчтөн) көп жолу толук эмес, же болбосо белгиленген мөөнөттөрдү бузуу менен берилсе, Улуттук банк документтерди кароодон баш тартат жана бул жөнүндө кат жүзүндө билдирүү жөнөтөт.

110. Банктык карттар эквайрингин жүзөгө ашыруу үчүн арызды жана документтерди аларды кароодон расмий баш тартылган күндөн тартып 6 (алты) ай өткөндөн кийин же ушул Жобонун 109-пунктунда көрсөтүлгөн мөөнөт бүткөн күндөн тартып (мөөнөт бузулган учурда) кайра берүүгө жол берилет.

Банктык карттар эквайрингин жүзөгө ашыруу үчүн арызды жана документтерди Улуттук банк тарабынан документтерди алгачкы кароодо көрсөтүлгөн кемчиликтер жана сын-пикирлер четтетилген учурда гана кайра берүүгө жол берилет. Эгерде документтерди алгачкы кароодо Улуттук банк тарабынан көрсөтүлгөн сын-пикирлер четтетилбесе, Улуттук банк алар келип түшкөн күндөн тартып 15 (он беш) календарлык күн ичинде жеткире иштеп чыгууга жөнөтпөстөн, кароодон баш тартууга укуктуу.

111. Төлөм уюму төлөм карттарын кабыл алуу боюнча эквайрингди жүзөгө ашыруу үчүн карттарды пайдалануу менен тиешелүү төлөм системасы жана анын оператору менен системага катышуу жөнүндө келишим түзүүгө жана бул системанын карттарын пайдалануу менен төлөмдөрдү кабыл алууга уруксат (лицензия, сертификат) алууга тийиш.

112. Эквайрингди сунуштоо токтотулган учурда да, төлөм уюму эквайрингди сунуштоо иш жүзүндө токтотулганга чейин кеминде бир ай мурда Улуттук банкка белгиленген формада билдирүүгө жана соода-тейлөө ишканасы менен акыркы өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө милдеттүү.

113. Төлөм уюму соода-тейлөө ишканасы менен келишим түзүүдөн мурда соода-тейлөө ишканасынын көрсөтүлгөн ишин жана анын келишимде көрсөтүлгөн сайтын текшерүүгө милдеттүү. Бул шарттар төлөм уюмунун ички документтеринде жөнгө салынууга тийиш.

114. Төлөм уюму бардык аралыкта орнотулган жабдууларда улуттук төлөм картын өз тармагында кабыл алууну жана тейлөөнү өз каражаттарынын эсебинен камсыз кылууга милдеттүү. Төлөм

уюмдары менен соода-тейлөө ишканаларынын ортосундагы кайсы болбосун келишимдик мамилелер башка төлөм уюмдарынын улуттук төлөм карттарын тейлөөсүнө тоскоолдуктарды же чектөөлөрдү жаратпашы зарыл.

115. Төлөм карттарын пайдалануу менен төлөмдөрдү кабыл алуу үчүн төлөм уюму тарабынан сатып алынган бардык аралыкта орнотулган жабдуулар аларды өз ара тейлөө үчүн карттардын ар кандай түрлөрүнүн өз ара иштешүүсүн камсыз кылууга жана төлөм системаларынын техникалык стандарттарына ылайык келүүгө тийиш.

116. Төлөм уюму аралыкта орнотулган жабдууларга төмөнкү маалыматтарды жайгаштырууга тийиш:

- төлөм уюмунун аталышы;
- карттары тейлөөгө кабыл алынган төлөм системасынын аталышы;
- түз байланыш үчүн телефон номери;
- кардар үчүн зарыл болгон башка маалыматтар.

117. Соода-тейлөө ишканалары үчүн интернет-эквайринг кызматын сунуштоодо төлөм уюму сайттын же сайттардын соода-тейлөө ишканасына укуктук жактан таандык экендигин текшерүүгө тийиш.

118. Мобилдик эквайрингге мүмкүндүк берүүчү жана портативдик жабдууларга киргизилген программалык камсыздоо төлөмдөрдүн ишенимдүүлүгүн жана коопсуздугун камсыз кылууга жана аралыкта орнотулган жабдуулар менен камсыз кылынууга тийиш.

119. Соода-тейлөө ишканасына аралыкта жайгаштырылуучу жабдууларды орнотуу үчүн төлөм уюму соода-тейлөө ишканасы менен POS-терминалдарды колдонуу менен жүргүзүлгөн төлөмдөрдү кабыл алуу жана тейлөө укугу үчүн келишим түзүүгө тийиш.

Төлөм уюму менен соода-тейлөө ишканасынын ортосундагы келишим төмөндөгүлөрдү камтууга тийиш:

- соода-тейлөө ишканасынын аталышы жана анын юридикалык дареги;
- соода-тейлөө ишканасынын жана төлөм уюмунун карттарды кабыл алуу жана тейлөө боюнча укуктары жана милдеттери;
- соода-тейлөө ишканалары тарабынан милдеттүү түрдө тейлөөгө алынуучу карттардын түрү;

- соода-тейлөө ишканасынын карт же QR-кодду колдонуу аркылуу төлөө учурунда, товарга/кызмат көрсөтүүлөргө кошумча комиссиялык төлөм же жогору баа (үстөк баа) белгилөөсүнө тыюу салуу;

- комиссиялык төлөмдүн өлчөмү;

- POS-терминалды колдонууда соода-тейлөө ишканасы тарабынан коопсуздук эрежелеринин сакталышы боюнча негизги талаптар;

- соода-тейлөө ишканасынын ишинин түрү жана келишимде көрсөтүлгөн ишти жүргүзүү боюнча милдеттенмелери. Эгерде соода-тейлөө ишканасынын иши лицензияланууга тийиш болсо, төлөм уюму соода-тейлөө ишканасынын иштин ушул түрүн жүргүзүүгө колдонулуучу лицензиясын талап кылууга тийиш;

- соода-тейлөө ишканасы тарабынан террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдардын сакталышы жөнүндө талаптар, эгерде соода-тейлөө ишканасы финансылык мекеме болуп саналса же Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык финансылык эмес категориядагы жактарга кирсе;

- мыйзамдарда тыюу салынган операциялар үчүн төлөмдөрдү өткөрүүгө тыюу салуу жөнүндө талаптар;

- соода-тейлөө ишканасы картаны төлөө каражаты катары кабыл алуу учурунда коопсуздукту сактоосу боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган негизги талаптар (авторизациялоо, карта ээсин идентификациялоо, карт ээсинин транзакцияны ишке ашырууда PIN-кодду милдеттүү түрдө пайдалануусу же 3D Secure функционалын колдоо (эгерде тиешелүү төлөм системасынын эрежелеринде башкасы каралбаса), лимиттер жана башка талаптар);

- Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС) токтому менен бекитилген Эки өлчөмдүү штрих-код символдорун (QR-код) пайдалануу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү эрежелеринде белгиленген QR-коддорун

пайдалануу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүүдө коопсуздуктун минималдуу талаптары;

- тиешелүү система тарабынан четке кагылган операциялар боюнча суммаларды кайтарып берүү тартиби (chargeback);

- карттарды же QR-коддорду колдонуу менен накталай эмес түрдө сатып алынган товарларды кайтарып берүүдө, анын наркынын ордун жабуу жол-жобосу;

- соода-тейлөө ишканаларында карттарды тейлөө сапатына, сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн деңгээлине, терминалдарды күтүү шарттарына жана алардын иштешине, чектердин сакталышына келишим чегинде текшерүүлөрдү жүргүзүү тартиби;

- уурдалган/жоголгон карттар менен ишке ашырылган операциялар аныкталган же соода-тейлөө ишканасынын санкциясыз транзакцияларды жүргүзгөндүгү катталган учурда карт ээси менен өз ара иш алып баруу тартиби;

- санкциясыз операциялар жүргүзүлгөн, коопсуздук жол-жоболору же келишимдин башка шарттарын бузууга жол берилген учурда тараптар ортосунда жоопкерчиликтерди бөлүштүрүү жана ар бир катышуучуга белгиленүүчү айыптык санкциялар;

- талаш маселелерди кароо тартиби;

- келишимди токтотуу тартиби;

- төлөмдөрдү «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттары жөнүндө» жобонун талаптарына ылайык жүргүзүүдө коопсуздукту камсыз кылуу эрежелери боюнча талап.

Келишимде башка кошумча шарттар каралышы мүмкүн. Тиешелүү системанын карттарын тейлөө жана кабыл алуу эрежелери келишимге киргизилиши мүмкүн же болбосо алар кошумча тиркелет.

120. Интернет-эквайринг кызматын көрсөтүү үчүн төлөм уюму менен соода-тейлөө ишканасынын ортосунда түзүлгөн келишимде ушул Жобонун 119-пунктунда каралган шарттар, ошондой эле төмөнкү шарттар камтылууга тийиш:

- соода-тейлөө ишканасынын сайтынын же сайттарынын төлөм уюмунун талаптарына, ошондой эле 3D-Secure коопсуздук технологиясын колдоо боюнча талаптарга шайкештиги;

– соода-тейлөө ишканасынын сайтында же сайттарында карт ээлеринин авторизациясына карата талаптардын болушу.

121. Соода-тейлөө ишканасы менен түзүлгөн келишимде төлөм уюму бир операциянын суммасына лимиттерди белгилөөгө тийиш, андан ашкан суммага соода-тейлөө ишканасы карт ээсинин ырастоочу документин (паспорт же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык инсандыгын тастыктоочу башка документтерди) талап кылууга милдеттүү. Инсандыгын тастыктаган документ жөнүндө маалыматтар чекте камтылууга тийиш.

Төлөм уюму соода-тейлөө ишканасы менен түзүлгөн келишимде нускоону (эрежелерди) камтууга тийиш, анда карттар тууралуу маалымат, карт ээлеринин шектүү аракеттеринин белгилери жана/же тизмеси жана төлөм системасынан тиешелүү билдирүүнү алган учурда соода-тейлөө ишканасы тарабынан көрүлүүгө тийиш болгон зарыл чаралар көрсөтүлүүсү зарыл. Мында төлөм уюму керектөөчүлөрдүн укугун коргоо маселелерин жөнгө салуучу мыйзамдарга, ошондой эле төлөм системасынын операторлорунун төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн коопсуздугун камсыз кылууга байланышкан башка ченемдик укуктук актыларына жана сунуш-көрсөтмөлөрүнө таянууга тийиш.

122. Төлөм уюму соода-тейлөө ишканаларынын ыйгарым укуктуу кызматкерлерин тиешелүү системада белгиленген бардык коопсуздук жол-жоболоруна ылайык карттарды кабыл алуу жана тейлөө, жасалма карттарды таануу же мүмкүн болуучу алдамчылык учурларын таануу эрежелери боюнча окутууну камсыз кылууга тийиш. Карттарды тейлөөнүн коопсуздугу боюнча жол-жоболорду соода-тейлөө ишканаларынын аралыкта орнотулган жабдууларда төлөм карттарын кабыл алган жана тейлеген ыйгарым укуктуу кызматкерлерин кошпогондо, үчүнчү жактарга ачыкка чыгарууга жол берилбейт.

123. Соода-тейлөө ишканасы төлөм уюму, тиешелүү система тарабынан жана ушул Жободо белгиленген талаптарды жана стандарттарды сактоо шарттарында төлөөлөрдү кабыл алуу үчүн өзүнүн POS-терминалын же башка жабдууларды орното алат. Системада POS-терминал төлөм уюмунун жабдуусу катары аныкталат.

124. Интернет-эквайринг кызматын сунуштоодо, төлөм уюму келишим түзгөн соода-тейлөө ишканасынын сайтына бир Merchant Category Code (мындан ары – MCC) коду менен 1 (бир) гана виртуалдык POS-терминалды орнотууга укуктуу. Эгерде соода-тейлөө ишканасында иштин бир нече түрү болсо, анда MCC иштин негизги түрү боюнча ыйгарылат.

Эгерде виртуалдык POS-терминал соода-тейлөө ишканасы тарабынан белгиленген MCC ылайык колдонулбаса, төлөм уюму соода-тейлөө ишканасы үчүн эквайринг кызматын сунуштоону жана келишимди токтотууга укуктуу.

125. Төлөм уюму системанын регламентинде жана иштөө тартибинде жана келишимде белгиленген мөөнөттөргө ылайык жана процессингдин натыйжалары боюнча бардык карт ээлери боюнча эмитенттерден алынган акча каражаттарын чегерүү аркылуу соода-тейлөө ишканаларынын пайдасына карттарды пайдалануу менен жүзөгө ашырылган операциялар боюнча суммалардын ордун толтурат.

Акыркы өз ара эсептешүүлөр жана эквайринг кызмат көрсөтүүлөрү боюнча милдеттенмелерди эсепке алуу (кабыл алынган төлөмдөрдүн ордун толтуруу) эквайринг кызматтарын көрсөтүү жөнүндө келишимде белгиленген тартипте, төлөм уюмунун эсептешүү банкында ачылган банктык эсептери жана соода-тейлөө ишканасынын тиешелүү банктык эсептери аркылуу же электрондук капчыктар аркылуу жүргүзүлөт.

126. Төлөм уюму мезгил-мезгили менен, кеминде 1 жылда бир жолу соода-тейлөө ишканасынын келишимде көрсөтүлгөн иш-аракеттерге шайкештигин текшерүүгө милдеттүү. Эгерде иши көрсөтүлгөн иштерге дал келбегендиги аныкталса же соода-тейлөө ишканасы террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү боюнча мыйзамдарды бузууга байланышкан операцияларды же мыйзам тарабынан тыюу салынган операцияларды жүзөгө ашырып жаткандыгына шектенүү пайда болсо, төлөм уюму соода-тейлөө ишканалары үчүн эквайринг кызматтарын сунуштоону жана келишимди бир тараптуу негизде токтотууга укуктуу. Мында төлөм уюму соода-тейлөө ишканасы менен түзүлгөн келишимге ылайык, соода-тейлөө ишканасынын жана төлөм уюмунун эмитент банк

алдында башка карызы жок болгон шартта гана, акыркы өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө тийиш.

127. Төлөм уюму аралыкта орнотулган жабдуулар жөнүндө маалыматты ушул Жобонун 1-тиркемесинин 8-формасына ылайык отчеттук айдан кийинки айдын 10унан кечиктирбестен Улуттук банкка берүүгө милдеттүү.

128. Эквайринг боюнча кызмат көрсөтүүчү төлөм уюму тиешелүү системанын регламентинде жана иштөө тартибинде белгиленген параметрлерге ылайык карттарды пайдалануу менен жүргүзүлгөн операцияларга мониторинг жүргүзүүгө, ошондой эле ката жана уруксатсыз операцияларды токтотуу жана/же алдын алуу боюнча чараларды көрүүгө милдеттүү. Төлөм уюмдары белгиленген келишимдик мамилелерге ылайык бул функцияларды башка процессинг борборуна өткөрүп берүүгө укуктуу.»;

- төмөнкү мазмундагы 3-тиркеме менен толукталсын:

**«Төлөм уюмдарынын жана
төлөм системаларынын
операторлорунун ишин
жөнгө салуу жөнүндө»
жобого 3-тиркеме**

Арыз

Ушул аркылуу _____
(төлөм уюмунун толук аталышы)

соода-тейлөө ишканасы үчүн POS-терминалдарды орнотуу аркылуу төлөм карттарынын эквайринги боюнча эквайринг кызматтарын сунуштоого уруксат берүүнү жана эквайринг кызматтарын сунуштоочу төлөм уюмдарынын реестрине киргизүүнү өтүнөт.

Башкарманын төрагасы/жетекчи (кол тамгасы, мөөрү)

Кол тамганын чечмелениши.»;

– Ушул Жобого карата тиркеме төмөнкү мазмундагы отчеттун 8-формасы менен толукталсын:

Аралыкта орнотулган жабдуулардын реестри боюнча отчет толтуруу ЭРЕЖЕЛЕРИ

1. Аралыкта орнотулган жабдуулар реестринде алардын так жайгашкан ордун жана ошол жабдуу тууралуу кыскача маалыматты көрсөтүү менен төлөм картасы аркылуу, ошондой эле төлөм картасын пайдалануусуз (төлөм терминалдарын) кардардын банктык эсебинен аралыктан пайдалануусун камсыз кылган аралыкта орнотулган жабдуулар жөнүндө маалымат чагылдырылат.

2. «Аралыкта орнотулган жабдуунун түрү» деген 2-тилкеде жабдуунун түрү көрсөтүлөт: POS-терминал-соода-тейлөө ишканалары, cash-in-терминал, виртуалдуу POS-терминал, mPOS жана башка аралыкта орнотулган жабдуу.

3. «Аралыкта орнотулган жабдуунун ID» деген 3-тилкеде төлөм уюмдарынын катталган номерлерине ылайык, жабдуулардын идентификациялык номерлери көрсөтүлөт.

4. «Жайгашкан орду» деген 4-тилкеде жабдуу жайгашкан жердин аталышы көрсөтүлөт (соода-тейлөө ишканалары, уюм, ж.б.). Виртуалдуу POS-терминалдар (V-POS) үчүн веб-дареги көрсөтүлөт.

5. «Областы» деген 5-тилкеде Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин «Административдик аймактык бирдиктер классификатору – COATE» деп аталган маалымдамасына ылайык областтын аталышы көрсөтүлөт.

6. «Району» деген 6-тилкеде Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин «Административдик аймактык бирдиктер классификатору – COATE» деп аталган маалымдамасына ылайык Кыргыз Республикасынын районунун аталышы көрсөтүлөт.

7. «Айыл аймагы» деген 7-тилкеде Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин «Административдик аймактык бирдиктер классификатору – COATE» деп аталган маалымдамасына ылайык райондун айыл аймагынын аталышы көрсөтүлөт.

8. «Шаар/шаар тибиндеги кыштак/айыл» деген 8-тилкеде Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин «Административдик аймактык бирдиктер классификатору – COATE» деп аталган маалымдамасына ылайык шаардын, райондук

борборлордун, шаар тибиндеги кыштактын, айылдын аталышы көрсөтүлөт.

9. «Көчөсү» деген 9-тилкеде көчөнүн аталышы көрсөтүлөт. Эгерде аралыкта орнотулган жабдуулар белгилүү бир дареги жок жерлерде орнотулса (көчөнүн аталышы, №), «Жайгашкан орду» деген 4-тилкеде кеңири маалымат, б.а. уюмдун, анын түзүмдүк бөлүмүнүн, ж.б. аталышы көрсөтүлөт.

10. «Аралыкта орнотулган жабдуулар менен тейленген төлөм системаларынын аталышы» деген 10-тилкеде ошол жабдуу аркылуу тейленген төлөм системасынын аталышы көрсөтүлөт (Элкарт, VISA, MasterCard, UnionPay, ж.б.).

11. «Колдонуу мезгил аралыгы» деген 12-тилкеде ошол жабдууну колдонуу убактысы/мезгили көрсөтүлөт.

Отчетко киргизилген өзгөртүүлөр (банктык жабдууну орнотуу/алып салуу жана ордун которуу) боюнча маалымат чагылдырылган коштомо кат тиркелүүгө тийиш.

Отчеттор/билдирүүлөр Улуттук банк тарабынан белгиленген формада жана мөөнөттө сунушталууга тийиш. Төлөм уюму ушул Жобонун бардык шарттарынын жана талаптарынын так сакталышы, ошондой эле өз учурунда жана так маалыматтын сунушталышы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналат.».

4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 31-мартындагы № 2023-П-14/21-1-(ПС) «Төлөм системаларынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын маалымат коопсуздугун камсыз кылуу боюнча талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Төлөм системаларынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын маалымат коопсуздугун камсыз кылуу боюнча талаптар жөнүндө» жобо төмөнкү редакциядагы «Банктык төлөм карттарын тейлөө процессине карата талаптар» деген 5-1-глава менен толукталсын:

«5-1-глава. Төлөм карттарын тейлөө процессине карата талаптар

«40-1. Төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары төлөм карттарын (мындан ары – карттар) тейлөөдө ушул Жобонун талаптарынын аткарылышын камсыз кылууга тийиш.

40.2. Төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары же алардын процессинг борбору төлөм карттарын тейлөөдө, тиешелүү төлөм системасынын PCI DSS стандартынын коопсуздук талаптары боюнча колдонуудагы шайкештик сертификатына ээ болууга жана ага жараша, PCI DSS коопсуздук талаптарын аткарууга тийиш.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 27-майындагы
№ 2024-П-07/24-2-(ДКП)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 13, 63 жана 64-беренелерине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 9,00 пайыз өлчөмүндө белгиленсин.
2. Токтом 2024-жылдын 28-майынан тартып күчүнө кирет.
3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматтын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына токтом кабыл алынган күндөн тартып 1 (бир) жумуш күнү ичинде жарыяланышын камсыз кылсын.
4. Токтомдун аткарылышын контролдоо Экономика башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 30-майындагы
№ 2024-П-14/25-6-(ПС)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8
«Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм
карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»
токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет).

2. Токтом расмий жарыялангандан 15 (он беш) күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

- тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Төлөм системалары башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин жана Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарын тааныштырсын.

5. «Башкарманын катчылыгы» бөлүмү 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төлөм системалары башкармалыгын, Банктык көзөмөл башкармалыгын, Юридика башкармалыгын, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2024-жылдын «30» майындагы
№ 2024-П-14/25-6-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз
Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө»
жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобонун:

– 51-пункту:

төмөнкү мазмундагы сүйлөмдөр менен толукталсын:

«Эквайер башка эмитент тарабынан чыгарылган карта ээсине банкомат аркылуу бир операция үчүн улуттук валютада 200 (эки жүз) эсептик көрсөткүчтөн кем эмес суммада же бул сумманын чет өлкө валютасындагы эквивалентинде акча каражаттарын накталай акчага айландыруу мүмкүнчүлүгүн берүүгө милдеттүү. Мында, карта ээси, анын ичинде башка эмитент тарабынан чыгарылган картанын ээси өз тандоосу боюнча белгиленгенден да аз суммада акча каражаттарын банкомат аркылуу алууга укуктуу.»;

төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Эквайер башка эмитенттердин карта ээлеринин акча каражаттарын накталай акчага айландыруу кызмат көрсөтүүлөрүнөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн чектөөгө укугу жок.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 19-июнундагы
№ 2024-П-10/27-5-(НПА)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2023-жылдын 19-июлундагы № 2023-П-10/43-5-(НПА)
«Регулятивдик банктык отчет жөнүндө»
жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүү киргизүү жөнүндө**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 5, 9, 40 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2023-жылдын 19-июлундагы № 2023-П-10/43-5-(НПА) «Регулятивдик банктык отчет жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүү киргизилсин:

– 2-пунктундагы «2024-жылдын 1-июлунан тартып» деген сөздөр жана сандар «2024-жылдын 1-октябрынан тартып» деген сөздөргө жана сандарга алмаштырылсын.

2. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып 7 (жети) жумуш күнү өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик

реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Финансы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгы токтом расмий жарыялангандан кийин 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарын жана «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Финансы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдети аткаруучу

К. Куленбеков

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2024-жылдын 19-июнундагы
№ 2024-П-09/27-6-(БС)

Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарына эскилиги жеткен нак чет өлкө валютасын сыртка алып чыгууга убактылуу уруксат берүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 9 жана 64-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 11-мартындагы № 2022-П-09/14-1-(БС) «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарына, алмашуу бюролоруна, микрофинансылык жана микрокредиттик компанияларына нак чет өлкө валютасы менен операцияларды жүргүзүүдө убактылуу чектөөлөрдү белгилөө жөнүндө» токтомунун аракети эскилиги жеткен нак АКШ долларын Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары алып чыгуу бөлүгү боюнча коммерциялык банктар үчүн 2024-жылдын 1-октябрына чейин токтотулсун.

2. Коммерциялык банктарга эскилиги жеткен нак АКШ долларын нак/нак эмес АКШ долларына алмаштыруу менен сыртка алып чыгууга уруксат берилсин. Эскилиги жеткен нак АКШ долларын алып чыгуу боюнча операцияларды жүргүзүүдө, контрагент банктын комиссиясынын суммасын эсепке алуусуз, нак/нак эмес АКШ долларынын келип түшүүсү камсыз кылынсын.

3. Коммерциялык банктар эскилиги жеткен нак АКШ долларын алып чыгуу боюнча операцияларды жүргүзүүдө эл аралык санкцияларды колдонуу мүмкүнчүлүгү менен байланышкан тобокелдиктерди

четтетүү максатында, Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү (ТИК/ККЛК) чөйрөсүндөгү мыйзам талаптарын сактасын.

4. Коммерциялык банктар эскилиги жеткен нак АКШ долларын Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары алып чыгуу операциясын жүргүзгөндөн кийин 2 (эки) жумуш күнү ичинде Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына аталган операция боюнча маалымат (отчёт) беришсин.

5. Юридика башкармалыгы тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде:

- ушул токтомду Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

6. Токтом кабыл алынган күндөн тартып күчүнө кирет.

7. Банктык көзөмөл башкармалыгы жана Банк эмес уюмдарды көзөмөлдөө башкармалыгы ушул токтом күчүнө кирген күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасындагы коммерциялык банктарын, чет өлкө валютасын сатууга жана сатып алууга укуктуу микрофинансылык жана микрокредиттик компанияларын, алмашуу бюролорун, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, «Микрофинансы уюмдарынын ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин жана «Альянс» алмашуу бюролорунун ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсин.

8. «Башкарманын катчылыгы» бөлүмү тиешелүү документтерди алган күндөн тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бардык түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Чек ара кызматын тааныштырсин.

9. Токтомдун аткарылышын контролдоо банктык көзөмөл блогун тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдети аткаруучу

К. Куленбеков

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 20 марта 2024 года
№ 2024-П-12/12-2-(НФКУ)

**Об утверждении Правил регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»
и внесении изменений в некоторые нормативные
правовые акты Национального банка Кыргызской
Республики по вопросам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»**

В соответствии со статьями 5, 9, 40 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Правила регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» (прилагаются).

2. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики:

1) «Об утверждении Инструкции «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и открытой позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики» от 29 декабря 2004 года № 36/13 следующее изменение:

в Инструкции «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и открытой позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики», утвержденной вышеуказанным постановлением:

– преамбулу после второго абзаца дополнить абзацем третьим следующего содержания:

«Настоящая Инструкция распространяется на ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» в части порядка расчета открытой валютной позиции (по каждой иностранной валюте и суммарной) и контроля за соблюдением лимитов открытой валютной позиции.»;

2) «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 25 августа 2005 года № 26/5 следующее изменение:

в Положении о Периодическом регулятивном банковском отчете, утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 1.2. изложить в следующей редакции:

«1.2. Действие Положения о ПРБО распространяется на все коммерческие банки, в том числе имеющие «исламское окно», лицензируемые Национальным банком Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) (далее – банки).»;

3) «Об утверждении Инструкции «О требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами» от 31 мая 2017 года № 21/5 следующее изменение:

в Инструкции «О требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами», утвержденной вышеуказанным постановлением:

- пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1. Настоящая Инструкция разработана в целях установления требований к деятельности банков, в том числе осуществляющих деятельность в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, банков, имеющих исламское окно, и ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» (далее – банк) при осуществлении операций и сделок с аффилированными и связанными с банком лицами.

При этом настоящая Инструкция распространяется на ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» с учетом особенностей и в части, не противоречащей требованиям, указанным в Правилах регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов».»;

4) «Об утверждении Порядка определения уровня капитала, необходимого для покрытия операционных рисков банков» от 27 декабря 2019 года № 2019-П-12/68-1-(НПА) следующее изменение:

в Порядке определения уровня капитала, необходимого для покрытия операционных рисков банков, утвержденном вышеуказанном постановлении:

- пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1. Порядок определяет метод расчета капитала, необходимого для покрытия операционных рисков коммерческих банков, в том числе осуществляющих операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, и ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» (далее – банки).».

3. Признать утратившими силу:

1) постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» от 12 сентября 2012 года № 37/3;

2) в постановлении Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики и признании утратившими силу некоторых нормативных правовых актов Национального банка Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-12-(НПА):

- подпункт 13) пункта 1;
- пункт 13 Приложения к вышеуказанному постановлению;

3) в постановлении Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 15 августа 2018 года № 2018-П-33/33-8-(НФКУ):

- абзац второй пункта 1;
- пункт 1 Приложения к вышеуказанному постановлению;

4) в постановлении Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 28 сентября 2021 года № 2021-П-33/53-10-(НФКУ):

- абзац четвертый пункта 1;
- пункт 3 Приложения к вышеуказанному постановлению;

5) в постановлении Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 21 декабря 2022 года № 2022-П-12/81-7-(НФКУ):

- абзац восьмой пункта 1;
- пункт 7 Приложения к вышеуказанному постановлению;

6) в постановлении Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 8 декабря 2023 года № 2023-П-12/76-1-(БС):

- абзац восьмой пункта 1;
- пункт 7 Приложения к вышеуказанному постановлению.

4. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

5. Настоящее постановление вступает в силу с 1 апреля 2024 года.

6. Управлению методологии надзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОАО «Финансовая компания кредитных союзов».

7. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения управления надзора за небанковскими организациями, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

8. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 20 марта 2024 года
№ 2024-П-12/12-2-(НФКУ)

ПРАВИЛА регулирования деятельности ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

Глава 1. Общие положения

1. Национальный банк Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) устанавливает экономические нормативы и требования, обязательные для выполнения открытым акционерным обществом «Финансовая компания кредитных союзов» (далее - ФККС) в целях сохранения стабильности финансовой системы и защиты интересов кредиторов, снижения риска невозврата предоставляемых кредитов и лизингов, поддержания установленного размера капитала ФККС.

2. ФККС вправе устанавливать более высокие требования по экономическим нормативам и требованиям в целях дополнительного снижения рисков, не нарушая при этом значений нормативов и требований, установленных настоящими Правилами и другими нормативными правовыми актами Национального банка.

3. Национальный банк применяет меры воздействия к ФККС в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

4. При наличии лицензии Национального банка на привлечение депозитов от кредитных союзов для ФККС устанавливаются:

- норматив максимального размера риска по депозитам до востребования кредитных союзов (КЗ.1);
- норматив максимального размера риска по срочным депозитам кредитных союзов и прочим обязательствам перед кредитными союзами (КЗ.2);
- норматив (показатель) ликвидности (К4).

5. При наличии лицензии Национального банка на осуществление операций в иностранной валюте с кредитными союзами для ФККС устанавливаются лимиты:

- чистой валютной позиции по каждой иностранной валюте;
- суммарной валютной позиции.

Порядок расчета открытых валютных позиций определяется Национальным банком.

6. Для расчета суммы дивидендов ФККС должна использовать наименьшую из величин чистой прибыли, рассчитанных в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (далее – МСФО) и требованиями Национального банка.

7. ФККС обязана получить разрешение Национального банка на выплату дивидендов акционерам ФККС. Документы для получения разрешения Национального банка на выплату дивидендов должны быть предоставлены в Национальный банк не позднее десяти рабочих дней до проведения общего собрания акционеров ФККС. К документам должны быть приложены планы ФККС по срокам выплаты дивидендов, показатели чистой прибыли, рассчитанные в соответствии с МСФО и требованиями Национального банка, и расчеты по соблюдению экономических нормативов после выплаты дивидендов.

Национальный банк может запретить либо установить ограничения на выплату дивидендов в случае наличия одной из нижеследующих угроз стабильности деятельности ФККС:

- 1) ФККС не соблюдает экономические нормативы и требования, установленные Национальным банком;
- 2) выплата дивидендов приведет к нарушению экономических нормативов и требований, установленных Национальным банком;
- 3) не созданы или созданы в недостаточном размере резервы на покрытие потенциальных потерь и убытков, согласно требованиям Национального банка;
- 4) при наличии убытков прошлых лет или за отчетный год;
- 5) неисполнение требований Национального банка.

Глава 2. Максимальный размер риска на одного заемщика (K1)

8. В рамках настоящих Правил под заемщиком понимается кредитный союз или несколько связанных между собой кредитных союзов, а также участник кредитного союза по финансовой аренде (лизингу) или участник кредитного союза, которому предоставлен кредит по запросу и с обязательным участием кредитного союза (в качестве третьей стороны).

9. Значение норматива максимального размера риска на одного заемщика (K1) необходимо поддерживать на уровне не более 25 %.

Норматив максимального размера риска на одного заемщика определяется по формуле:

$$K1 = C3 / \text{ЧСК} * 100 \%,$$

где:

C3 – размер совокупной задолженности заемщика по кредитам, факторингу, финансовой аренде (лизингу), забалансовым обязательствам (обязательствам по выдаче кредита кредитному союзу и его участнику), а также по другим выданным средствам, являющимся по своей сути кредитными заменителями. Вся задолженность различных заемщиков при расчете норматива максимального риска на одного заемщика должна суммироваться и рассматриваться как единая совокупная задолженность, если невозврат задолженности одним заемщиком может повлечь за собой проблемы с возвратностью задолженности другого заемщика. При этом, рассматривая задолженность различных заемщиков на предмет суммирования их как единого риска, следует учитывать степень взаимосвязанности заемщиков, состояние отрасли (подотрасли), в которую выданы денежные средства, кредитную историю заемщиков, предполагаемые условия погашения задолженности и т.д.;

ЧСК – чистый суммарный капитал ФККС, порядок расчета которого определяется согласно Инструкции по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики, утверждаемой постановлением Правления Национального банка (далее – Инструкция по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики).

10. В случае, если значение чистого суммарного капитала ФККС становится равным нулю или отрицательной величиной, то норматив максимального размера риска на одного заемщика не рассчитывается и считается, что норматив не соблюдается.

11. ФККС не должна выдавать кредиты и другие приравненные к ним активы и забалансовые обязательства одному заемщику и связанным с ним лицам и компаниям в случае, если увеличение размера совокупной задолженности этого заемщика приведет к нарушению допустимого размера норматива максимального риска на одного заемщика.

Глава 3. Стандарт достаточности (адекватности) капитала (K2)

12. Стандарт достаточности (адекватности) капитала ФККС (K2) определяется по двум коэффициентам:

K2.1 – Коэффициент достаточности (адекватности) суммарного капитала;

K2.2 – Коэффициент достаточности (адекватности) капитала первого уровня.

Расчет коэффициентов K2.1, K2.2 производится согласно Инструкции по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики.

Значение стандарта достаточности (адекватности) капитала ФККС:

- Коэффициент достаточности (адекватности) суммарного капитала (K2.1) должен быть не менее 12 процентов;
- Коэффициент достаточности (адекватности) капитала первого уровня (K2.2) должен быть не менее 6 процентов.

Глава 4. Норматив максимального размера риска по обязательствам перед кредитными союзами (K3)

13. Норматив максимального размера риска по депозитам до востребования кредитных союзов (K3.1) рассчитывается по формуле:

$$K3.1 = \text{ЧСК} / \text{ДВКС} * 100 \%,$$

где:

ЧСК – чистый суммарный капитал ФККС;

ДВКС – сумма депозитов до востребования кредитных союзов.

12. Норматив максимального размера риска по срочным депозитам кредитных союзов (КЗ.2) рассчитывается по формуле:

$$КЗ.2 = \text{ЧСК} / \text{СДКС} * 100 \%,$$

где:

ЧСК – чистый суммарный капитал ФККС;

СДКС – сумма срочных депозитов кредитных союзов.

14. Данные нормативы, а также их значения устанавливаются по решению Комитета по надзору Национального банка.

15. ФККС должна соблюдать норматив максимального размера риска по депозитам до востребования кредитных союзов (КЗ.1) в течение отчетного периода (один месяц) на основе средненедельных показателей, а норматив максимального размера риска по срочным депозитам кредитных союзов (КЗ.2) – на ежедневной основе. В течение отчетного периода ФККС должна рассчитывать средненедельные значения депозитов до востребования кредитных союзов, принимая в расчет только рабочие дни. Средние показатели подсчитываются по методу расчета среднего арифметического.

Глава 5. Норматив (показатель) ликвидности (К4)

16. Норматив (показатель) ликвидности необходимо поддерживать на уровне не ниже 30 %.

17. Норматив (показатель) ликвидности определяется по формуле:

$$К4 = \text{ЛА} / \text{О} * 100 \%,$$

где:

ЛА – ликвидные активы, к которым относятся:

- наличные денежные средства в кассе;
- средства на расчетных счетах;
- государственные ценные бумаги, выпущенные Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Национальным банком. Данные ценные бумаги при подсчете норматива (показателя) ликвидности

учитываются за минусом премии (дисконта), нереализованной прибыли (убытков);

- высоколиквидные ценные бумаги, купленные по РЕПО-соглашению.

О - обязательства ФККС, к которым для расчета норматива (показателя) ликвидности относятся:

- депозиты до востребования кредитных союзов, а также денежные средства в расчетах;

- любые другие обязательства, а также забалансовые обязательства, расчеты по которым наступают в течение 30 дней после отчетной даты.

18. Любые ликвидные активы, являющиеся обеспечением по обязательствам ФККС, исключаются из состава ликвидных активов.

19. При расчете норматива (показателя) ликвидности депозиты, принятые ФККС и являющиеся обеспечением по активам, предоставленным кредитным союзам или их участникам, не включаются в состав обязательств ФККС, если ФККС имеет необходимые процедуры и систему контроля, гарантирующие, что залог не будет изъят до наступления срока возврата кредита.

20. В целях уменьшения риска ликвидности руководство ФККС должно осуществлять ежедневное управление активами и обязательствами. ФККС должна соблюдать норматив (показатель) ликвидности в течение отчетного периода (один месяц) на основе средненедельных данных. В течение отчетного периода ФККС должна рассчитывать значения средненедельных ликвидных активов и краткосрочных обязательств ФККС (при подсчете средненедельных значений в расчет включаются только рабочие дни). Средние показатели подсчитываются по методу расчета среднего арифметического.

21. ФККС должна разработать политику управления риском ликвидности, которая должна включать, как минимум, следующее:

- ежедневное измерение и мониторинг притока и оттока средств, а также ежедневный мониторинг разрывов в сроках погашения активов и обязательств ФККС для контроля ежедневной потребности в ликвидности и обеспечения выполнения обязательств;

- прогнозирование необходимой ликвидности;
- структуру и оценку устойчивости депозитной базы и других заемных средств;
- стоимость ресурсов;
- способность заимствовать на денежном рынке;
- качество активов;
- исполнение забалансовых обязательств;
- планирование на случаи кризиса ликвидности;
- управление ликвидностью в иностранных валютах;
- внутренний контроль за управлением риском ликвидности;
- необходимую управленческую отчетность.

Глава 6. Максимальный размер любых инвестиций в каждую организацию или банк

22. Максимальный размер любых инвестиций в каждую организацию или банк, включая любые финансовые вложения и кредиты в каждую организацию или банк, не должен превышать 10 % размера чистого суммарного капитала ФККС.

23. Общий размер любых инвестиций в организации и/или банки не должен превышать 50 % размера чистого суммарного капитала ФККС.

24. Если ФККС намеревается инвестировать в капитал любой организации или банка в целях долгосрочного инвестирования, а не в целях торговли акциями, в размере, превышающем 5 % от ее чистого суммарного капитала, то ФККС обязана за 40 календарных дней до начала инвестирования письменно сообщить об этом в Национальный банк с приложением следующих документов/информации:

- 1) о цели и условиях инвестирования;
- 2) о расчетах доходности инвестиции в течение последующих двух лет;
- 3) общей информации об организации (наименование, местонахождение, организационно-правовая форма, виды

деятельности, с какого времени работает на рынке, сведения о собственниках и руководителях);

4) о наличии общих интересов между организацией или банком и связанными с ФККС лицами или аффилированными лицами ФККС;

5) о кредитах и других видах финансирования, когда-либо предоставленных ФККС данной организации или банку, и их погашении;

6) финансовой отчетности организации за последние два года (заверенной внешним аудитором при его наличии согласно законодательству).

Для осуществления своих функций Национальный банк вправе запрашивать у ФККС любую дополнительную информацию.

25. Национальный банк вправе направить требование о приостановлении инвестирования за 10 дней до начала предполагаемой инвестиции, а также о прекращении или ограничении инвестирования в любое время после того, как ФККС инвестировала средства в случае, если:

- результаты последней инспекторской проверки либо информация, полученная в рамках внешнего надзора, показали наличие угрозы финансовой стабильности и надежности ФККС или интересам кредитных союзов, являющихся вкладчиками ФККС, и других кредиторов ФККС;

- осуществление инвестиции будет связано с вовлечением ФККС в нездоровую и небезопасную практику ведения ее операций, с нарушением банковского законодательства, предписаний Национального банка или письменных соглашений ФККС с Национальным банком;

- ФККС по каким-либо причинам не может проводить мониторинг этой инвестиции;

- Национальному банку известны факты, свидетельствующие о ненадлежащей деловой репутации организации или банка, их должностных лиц, а также факты о том, что предыдущая деятельность организации или банка, их должностных лиц способствовала банкротству или значительным финансовым убыткам какого-либо юридического лица;

– ФККС предоставила документы/информацию не в полном объеме либо предоставила недостоверную информацию.

26. При создании либо приобретении ФККС дочерней или зависимой компании должны выполняться требования частей 5 и 6 статьи 26 и статьи 79 Закона Кыргызской Республики «О банках и банковской деятельности» и нормативных правовых актов Национального банка, определяющих порядок создания и/или приобретения дочерней или зависимой компании.

Глава 7. Максимальный размер инвестиций в недвижимое имущество (основные средства)

27. Максимальный размер инвестиций в недвижимое имущество (основные средства) не должен превышать 50 % размера оплаченного уставного капитала ФККС.

28. Для целей настоящих Правил под недвижимым имуществом понимается имущество (включая строящееся/устанавливаемое недвижимое имущество), которое принадлежит ФККС или находится в распоряжении ФККС по договору финансовой аренды и используется/будет использоваться в качестве основного средства.

29. В расчет максимального размера инвестиций в недвижимое имущество (основные средства) должны включаться все недвижимое имущество, капитальные вложения в благоустройство арендованной собственности (по договору операционной и/или финансовой аренды), а также любые вложения в акции или облигации или другие подобные долговые обязательства лица, владеющего недвижимым имуществом ФККС. Все указанные активы (за исключением недвижимого имущества ФККС по договору финансовой аренды) включаются в расчет по их балансовой стоимости.

Недвижимое имущество, находящееся в распоряжении ФККС по договору финансовой аренды, должно включаться в расчет максимального размера инвестиций в недвижимое имущество (основные средства) по первоначальной стоимости за вычетом текущего размера обязательств по финансовой аренде.

30. ФККС может иметь недвижимое имущество, предназначенное для создания условий труда и отдыха сотрудников, при условии

включения балансовой стоимости данного имущества в расчет максимального размера инвестиций в недвижимое имущество (основные средства).

31. При проведении переоценки стоимости недвижимого имущества, в результате которой будет нарушен максимальный размер инвестиций в недвижимое имущество (основные средства), ФККС предоставляет в Национальный банк письмо-обязательство о том, что в течение 12 месяцев с момента проведения переоценки приведет размер инвестиций в недвижимое имущество (основные средства) в соответствие с требованиями Национального банка.

32. Имущество, полученное ФККС в погашение задолженности по выданным кредитам, может быть принято ФККС как основное средство при соблюдении требований законодательства и выполнении следующих условий:

- принятие имущества как основного средства не повлечет нарушения максимального размера инвестиций в недвижимое имущество;
- срок введения его в эксплуатацию не должен превышать 18 месяцев.

При этом если стоимость вышеуказанного имущества превышает 10 % от чистого суммарного капитала ФККС, то решение о принятии его в качестве основного средства должно быть принято Советом директоров.

Глава 8. Размер инвестиций в ценные бумаги Кабинета Министров Кыргызской Республики и негосударственные долговые ценные бумаги

33. Общий размер инвестиций ФККС в ценные бумаги Кабинета Министров Кыргызской Республики по балансовой стоимости не должен превышать 25 % размера чистого суммарного капитала ФККС.

34. Общий размер инвестиций ФККС в негосударственные долговые ценные бумаги по балансовой стоимости не должен превышать 10 % размера чистого суммарного капитала ФККС.

Глава 9. Минимальные требования по ограничению риска концентрации

35. Сумма совокупной задолженности одного заемщика, равная или превышающая 10 % чистого суммарного капитала ФККС, требует особого внимания со стороны ФККС и постоянной оценки финансового состояния такого заемщика. Такой размер совокупной задолженности считается крупным.

36. Сотрудники ФККС не должны быть участниками кредитных союзов.

37. ФККС вправе предоставлять кредиты сотрудникам ФККС. При этом выдача кредитов должностным лицам ФККС должна соответствовать требованиям Инструкции о требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами.

38. Совокупная задолженность одного сотрудника, которому ФККС предоставлены кредиты, не должна превышать 5 млн сомов.

39. Общая сумма кредитов, выданных сотрудникам ФККС, не должна превышать 10 % от чистого суммарного капитала ФККС.

40. Внутренний документ ФККС, регламентирующий порядок кредитования сотрудников, должен быть утвержден Советом директоров ФККС. Совет директоров ФККС также должен:

- ежегодно пересматривать внутренний документ ФККС, регламентирующий порядок кредитования сотрудников, для того, чтобы обеспечить его актуальность и соответствие кредитной политике ФККС;

- контролировать деятельность Правления ФККС по обеспечению выполнения требований внутреннего документа ФККС, регламентирующего порядок кредитования сотрудников.

41. ФККС должна иметь и соблюдать политику по управлению рисками, включая риск концентрации. В политике по управлению риском концентрации (далее – политика) должны быть учтены, как минимум, следующие вопросы:

- при кредитовании кредитных союзов для рефинансирования участников кредитных союзов ФККС должна идентифицировать риск концентрации и управлять им, исходя из заявок участников кредитных

союзов, а также осуществлять мониторинг целевого использования кредитов участниками кредитных союзов;

- при кредитовании кредитных союзов ФККС должна учитывать взаимосвязь различных отраслей экономики, в которые направляют кредитные средства кредитные союзы;

- концентрация риска в кредитных союзах по кредитам кредитных союзов, направленных в одну и ту же отрасль (подотрасль), должна рассматриваться в удельном весе от всех выданных кредитов кредитными союзами;

- ФККС должна оценивать размеры различных видов залога. Концентрация риска проявляется при сосредоточении в ФККС одного вида залогового обеспечения по кредитам;

- при осуществлении операций по финансовому лизингу с участником кредитного союза ФККС должна рассматривать группу взаимосвязанных лиц как единого клиента, и все суммы различных видов активов ФККС, предоставленных группе взаимосвязанных лиц, должны суммироваться и рассматриваться как единый риск;

- риск концентрации также должен диверсифицироваться в зависимости от срока и графика погашения кредитов, региона (области), вида и объема залогового обеспечения, вида валюты;

- при управлении риском концентрации ФККС должна оценивать эффективность диверсификации рисков в своей деятельности.

42. Совет директоров и Правление ФККС должны иметь информацию о риске концентрации всех видов деятельности ФККС. Система измерения риска концентрации должна объединять подверженность риску концентрации, возникающую из различных видов деятельности ФККС. ФККС для определения принятого риска концентрации, как минимум, должна измерять следующие позиции:

а) размеры вложенных/предоставленных средств ФККС:

- в определенные виды активов, в том числе в разрезе валют;
- одному заемщику;
- в определенную область (регион) республики;
- по видам валют;

б) размеры определенных видов обязательств, в том числе в разрезе валют;

в) размеры различных видов залогов.

43. ФККС должна быть установлена система ограничений риска концентрации, которая количественно определяла бы размер предельно допустимого для ФККС риска концентрации и эта система должна периодически пересматриваться. ФККС должны быть установлены, как минимум, следующие ограничения риска концентрации:

- максимальный размер суммарной совокупной задолженности одного заемщика;
- кредиты и другие виды задолженности одного заемщика в удельном весе от чистого суммарного капитала. Установленное ФККС значение ограничения не должно нарушать значение нормативов, установленных настоящими Правилами;
- определенные виды активов в удельном весе от суммы всех активов;
- инвестиции, кредиты и приравненные к ним активы, вложенные в один вид деятельности (отрасль экономики), в удельном весе от всех активов;
- инвестиции, кредиты и приравненные к ним активы, вложенные в определенную область (регион) республики, в удельном весе от всех активов;
- по видам валют в разрезе активов и обязательств;
- десять наиболее крупных кредитов и приравненных к ним активов, предоставленных ФККС своим заемщикам, в удельном весе от всех предоставленных ФККС кредитов;
- десять наиболее крупных кредитов и приравненных к ним активов, предоставленных ФККС связанным с ФККС лицам, в удельном весе от всех предоставленных ФККС кредитов;
- десять наиболее крупных источников финансирования в удельном весе от суммы всех обязательств ФККС;
- определенные виды залогового обеспечения по кредитам в удельном весе от суммы всех залоговых обеспечений.

44. ФККС, как минимум, ежемесячно должна отслеживать уровень риска концентрации во всех формах его проявления, осуществлять анализ текущей ситуации и планировать деятельность по управлению

риском (аналитические отчеты, таблицы, графики и диаграммы), которые должны предоставляться Совету директоров и Правлению ФККС.

Совет директоров и Правление ФККС должны периодически пересматривать политику управления риском концентрации.

Глава 10. Порядок и сроки предоставления сведений о соблюдении экономических нормативов, регулятивной и другой отчетности

45. В целях обеспечения адекватного регулирования деятельности ФККС и кредитных союзов ФККС должна предоставлять в Национальный банк сведения о соблюдении экономических нормативов и требований, сведения о качестве кредитного портфеля, регулятивную отчетность, а также прочую дополнительную информацию по необходимости и в соответствии с письменным запросом Национального банка.

46. Ежедневно до 9.00 ч. ФККС в электронном виде должна предоставлять в Национальный банк отчет о соблюдении норматива максимального размера риска по срочным депозитам (К3.2) по состоянию на конец предыдущего операционного дня, согласно разделу 14.А. Приложения 5.

Данный отчет, заверенный подписью руководителя ФККС, предоставляется в Национальный банк также и на бумажном носителе.

47. В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода ФККС должна предоставлять ежемесячно следующую отчетность:

а) Сведения о соблюдении экономических нормативов и требований ФККС, согласно разделу 14 Периодической регулятивной отчетности (далее – ПРО), в составе ПРО;

б) Сведения о проблемных кредитах и лизингах ФККС, согласно Приложению 2 к настоящим Правилам;

в) Сведения о кредитах и лизингах ФККС, согласно Приложению 3 к настоящим Правилам;

г) Информацию по прочей собственности (недвижимое имущество), принятой на баланс в счет погашения задолженности по проблемным кредитам, согласно Приложению 4 к настоящим Правилам;

д) ПРО, согласно Приложению 5 к настоящим Правилам.

48. ФККС предоставляет ПРО о деятельности ФККС за определенный период в установленный срок, согласно форматам, приведенным в Приложении 1. ПРО предоставляется в электронном формате с досылком на бумажном носителе.

49. Состав ПРО в сводном виде, периодичность, формат и сроки её предоставления приведены в Приложении 1 к настоящим Правилам.

50. При заполнении форм ПРО должны соблюдаться следующие требования:

а) информация должна отражаться в сомовом эквиваленте. При этом отчеты, содержащие информацию в иностранной валюте, должны быть отражены в эквиваленте в национальной валюте по официальному курсу Национального банка на отчетную дату;

б) операции должны отражаться на основе данных бухгалтерского и забалансового учета за отчетный период;

в) отчетность предоставляется на государственном и официальном языках;

г) отчетность предоставляется в электронном формате с досылком на бумажном носителе.

51. Руководство ФККС полностью несет ответственность за достоверность информации, отраженной в ПРО.

52. В случае отсутствия со стороны Национального банка замечаний к ПРО либо после предоставления отчета в соответствии с замечаниями Национального банка ПРО считается принятым Национальным банком.

53. ПРО по состоянию за 31 декабря является годовым и предоставляется в Национальный банк в срок, указанный в Приложении 1 к настоящим Правилам. По итогам внешнего аудита при наличии корректировок в годовом ПРО предоставляются те формы отчетности, в которые внесены изменения, с пояснением,

в какой части были внесены изменения. Откорректированные отчеты предоставляются в Национальный банк в течение 15 рабочих дней после получения заключения независимой аудиторской компании.

54. В случае каких-либо несоответствий, ошибок, неполного предоставления либо некорректного заполнения форм ПРО, уполномоченное структурное подразделение Национального банка уведомляет ФККС о необходимости корректировки отчета в следующие сроки:

- ежедневные отчеты – в течение 2 рабочих дней;
- ежемесячные отчеты – в течение 5 рабочих дней.

55. В случае непредставления отчетов ПРО в установленные сроки, ФККС обязан предоставить письменное объяснение причин несвоевременного предоставления ПРО.

56. В случае систематического предоставления недостоверных данных в отчетах и нарушения установленных сроков к ФККС могут быть применены меры воздействия, предусмотренные нормативными правовыми актами Национального банка и законодательством Кыргызской Республики.

57. Отчетность о выполнении экономических нормативов и требований должна публиковаться в средствах массовой информации на государственном языке и при необходимости на официальном языке по форме Приложения 6 к настоящим Правилам.

58. Отчетность о выполнении экономических нормативов и требований должна быть опубликована в течение 30 дней после окончания каждого квартала.

59. ФККС осуществляет выбор средств массовой информации для публикации ежеквартальной отчетности о выполнении экономических нормативов и требований с тем, чтобы обеспечить ее широкое распространение и доступность пользователям.

60. Сведения о публикации с приложением копии публикации должны быть предоставлены в Национальный банк в течение 3-х рабочих дней после публикации.

61. Финансовая отчетность ФККС (отчет о финансовом положении, отчет о совокупном доходе, отчет о движении денежных средств, отчет об изменениях в собственном капитале,

примечания к финансовой отчетности, отчет о финансовом положении по состоянию на аналогичный период предыдущего года) предоставляется в Национальный банк в соответствии с требованиями Национального банка о формировании, публикации и предоставлении в Национальный банк финансовой отчетности ФККС.

Глава 11. Контроль за соблюдением экономических нормативов и требований

62. Контроль за соблюдением ФККС экономических нормативов и требований осуществляет уполномоченное структурное подразделение Национального банка.

63. Проверка соблюдения ФККС экономических нормативов и требований, которые должны рассчитываться ежедневно/еженедельно, может производиться по состоянию на любую дату на основании бухгалтерского баланса ФККС.

64. При обнаружении фактов несоблюдения ФККС экономических нормативов и требований, установленных настоящими Правилами, непредставления либо предоставления недостоверной и/или неполной информации (в том числе в ПРО), несоблюдения сроков публикации отчетности о выполнении экономических нормативов и требований, а также допущения нарушений в деятельности, Национальный банк применяет к ФККС меры воздействия в соответствии с конституционным Законом Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Законом Кыргызской Республики «О банках и банковской деятельности» и соответствующими нормативными правовыми актами Национального банка.

65. Нарушениями в деятельности считаются действия или бездействие, противоречащие законодательству Кыргызской Республики и нормативным правовым актам Национального банка, в том числе постановлениям, приказам, распоряжениям, инструкциям, предписаниям и иным документам и требованиям Национального банка.

Приложение 1
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

СОСТАВ
периодической регулятивной отчетности ФККС

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки предоставления	Формат передачи
1		Базовая информация о ФККС	ежемесячно и при изменениях	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
2		Сведения о членах Совета директоров и Правления ФККС	Раз в год и при изменениях	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
3		Информация об отдельных должностных лицах ФККС	Раз в год и при изменениях	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки предоставления	Формат передачи
4	Раздел 1	Балансовый отчет А. Активы Б. Обязательства В. Капитал Г. Забалансовые обязательства Д. Расшифровка прочих активов и обязательств ФККС Ж. Размещение активов ФККС И. Привлечение обязательств ФККС по страновому признаку К. Привлечение обязательств ФККС по страновому признаку (в иностранной валюте) Л. Привлечение капитала по страновому признаку	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки представления	Формат передачи
5	Раздел 2	Отчет о прибылях и убытках А. Процентные доходы Б. Процентные расходы В. Непроцентные доходы Г. Непроцентные расходы Д. Другие операционные и административные расходы	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
6	Раздел 3	Структура капитала А. Изменения в структуре капитала Б. Справочные сведения об акциях и других ценных бумагах ФККС	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
7	Раздел 4	Изменения в нераспределенной прибыли	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
8	Раздел 5	Портфель ценных бумаг	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки предоставления	Формат передачи
9	Раздел 6	Информация о просроченных и реструктуризированных кредитах А. Информация о просроченных активах Б. Информация о реструктуризированных кредитах	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
10	Раздел 7	Классификация активов и забалансовых обязательств по степени риска	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки представления	Формат передачи
11	Раздел 8	Изменения в РППУ А. Сведения о списанных за счет РППУ и возвращенных (ранее списанных) активах и забалансовых обязательствах Б. Изменения в РППУ по кредитам и финансовой аренде кредитных союзов В. Изменения в РППУ по активам, отличным от кредитов кредитным союзам, и забалансовым обязательствам	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
12	Раздел 9	Сведения о крупных рисках	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
13	Раздел 10	Информация о размещенных депозитах ФККС в банках	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки предоставления	Формат передачи
14	Раздел 11	Сведения об аффилированных лицах А. Сведения об операциях с аффилированными лицами Б. Общие сведения об операциях с аффилированными лицами В. Сведения об аффилированных лицах ФККС	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки представления	Формат передачи
15	Раздел 12	Сведения об операциях со связанными с ФККС лицами А. Краткие сведения об активных операциях со связанными с ФККС лицами Б. Общие сведения об операциях со связанными с ФККС лицами В. Сведения о близких родственниках должностных лиц ФККС Г. Сведения о других связанных с ФККС лицах Д. Сведения о юридических лицах, в которых должностные лица ФККС и их близкие родственники или другие связанные с ФККС лица обладают контролем	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
16	Раздел 13	Срок погашения активов/обязательств	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки предоставления	Формат передачи
17	Раздел 14	Сведения о соблюдении экономических нормативов и требований			
		А. Ежедневный отчет о соблюдении норматива максимального размера риска по срочным депозитам кредитных союзов (К3.2)	Ежедневно	Ежедневно, до 9:00 часов следующего рабочего дня	«.xlsx»
		Б. Отчет о соблюдении норматива максимального размера риска по депозитам до востребования кредитных союзов (К3.1)	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
		В. Максимальный размер любых инвестиций в каждую организацию или банк	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»
18	Раздел 15	Прочие сведения А. Активы Б. Забалансовые обязательства В. Капитал и коэффициенты адекватности капитала	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

№	Раздел	Название	Периодичность	Сроки представления	Формат передачи
19	Раздел 16	Прочие сведения А. Среднее значение активов и обязательств с начала года Б. О деятельности ФККС В. О персонале ФККС Г. Информация по максимальным и минимальным процентным ставкам по действующим кредитам и депозитам	Ежемесячно	В течение 10 рабочих дней после окончания отчетного периода	«.xlsx»

Приложение 2
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

СВЕДЕНИЯ
о проблемных кредитах и лизингах ФККС по состоянию на «___» _____ 20__ г./
КСФКнын көйгөйлүү кредиттери жана лизингдери
жөнүндө 20__-жылдын «___» _____ карата абалы боюнча
МААЛЫМАТТАР

миң сом/%/тыс сомов/%

КСнын атагышы(*)/ Наименование КС(*)/	Чогуу алгандагы кредиттик карыздын суммасы/Сумма совокупной кредиторской задолженности		Классификация	
	Кредиттин негизги суммасы/ Основная сумма кредита	Пайыздар/ Проценты	реструктуризациялаганга чейин/до реструктуризации	реструктуризациялагандан кийин/после реструктуризации
1	2	3	4	5

Отчеттук мезгил ичиндеги ордун жабуу суммасы / Сумма погашения за отчетный период	Жыл башынан бери отчеттук күнгө карата өсүп жаткан төлөө суммасы / Сумма погашения по нарастающей с начала года на отчетную дату		Кабыл алынган күрөөлүк камсыздоонун туру / Вид принятого залогового обеспечения/
	Кредиттин негизги суммасы / основная сумма кредита	Пайыздар/ Проценты	
6	7	8	9
			10

Күрөөлүк камсыздоонун суммасы / Сумма залогового обеспечения/	Реструктуризациялоо суммасы/Сумма реструктуризации		Реструктуризациялоо шарттары/Условия реструктуризации	Кредитти кайтарып алуу иш-чараларынын аткарылышынын күндөлүк статусу (отчеттук мезгил ичинде)/Текущий статус исполнения мероприятий (за отчетный период) по возврату кредита
	Кредиттин негизги суммасы/Основная сумма кредита	Пайыздар/Проценты		
11	12	13	14	15

(*) Маалымат ар бир кредиттик союз боюнча региондор боюнча топтоштурулуп көрсөтүлөт/Информация указывается в разрезе каждого кредитного союза с группировкой по регионам.

Приложение 3
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

СВЕДЕНИЯ
о кредитах и лизингах ФККС по состоянию на «___» _____ 20__ г./ КСФКнын
көйгөйлүү кредиттери жана лизингдери жөнүндө 20__ -жылдын «___» _____ карата абалы
боюнча
МААЛЫМАТТАР

№	КСнын аталышы, Карызгердин аты-жөнү/ Наименование КС, ФИО заемщика	Аймагы/ Регион	Лицензия берилген күн/ Дата выдачи лицензии	Жоюлган кредиттер / Погашенные кредиты	
				Саны/ Количество	Суммасы/ Сумма
1	2	3	4	5	6
1	КСФКнын кызматкерлерине кредиттер /Кредиты сотрудникам ФККС				
2	КСнын кредиттери жана лизингдери (*)/Кредиты и лизинги КС(*)				

КК тарабынан колдонуудагы кредиттерге карата жактырылган кредиттин баштапкы суммасы / Первоначальная сумма кредита, одобренного КК на действующие кредиты			% чен/ % ставка	Кредиттин калдыгы, сом/ Остаток кредита, сом	Төлөө күнү/ Дата погашения	Кредиттин максаты/ Цель кредита	Кредитти классификациялоо/ Классификация кредита
№	Күнү / Дата	Суммасы/ Сумма					
7	8	9					
			10	11	12	13	14

РППУнун суммасы / Сумма РППУ	Меенетүндө телебей коюу, күндөрдө/ Просрочка в днях		Реструктуризация-лардын саны / Количество реструктуризаций	Күрөөлүк камсыздоо(*)/ Залоговое обеспечение в %	Күрөөнүн түрү / Вид залога	Өткөрүлүүчү иш-чара/ Проводимые мероприятия
	Негизги сумма боюнча / По основной сумме	% боюнча/ по %				
15	16	17	18	19	20	21

(*) Маалымат региондор боюнча топтоштурулуп, ар бир кредиттик союз боюнча көрсөтүлөт/ Информация указывается в разрезе каждого кредитного союза с группировкой по регионам.

Приложение 4
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

Информация по прочей собственности (недвижимое имущество), принятой
на баланс в счет погашения задолженности по проблемным кредитам/
Проблемалуу кредиттер боюнча карызды төлөө үчүн баланска кабыл
алынган башка мүлк (кыймылсыз мүлк) жөнүндө маалыматтар

%/миң сом/%/тыс сом

№	Кредиттик союздун аталышы / Наименование кредитного союза	Насыянын берилген күнү / Дата выдачи кредита	Төлөө күнү / Дата погашения	Пайыздык чен / Процентная ставка	Насыянын суммасы / Сумма выданного кредита		Күрөөнүн аты-жөнү, жайгашкан жери жана ээсинин аты-жөнү / Наименование, месторасположение залога и наименования владельца/
					в номинале (тыс.)	(тыс. сом)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
	Жалпы/Итого						

[illegible]

[illegible]

Приложение 5
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

Периодическая регулятивная отчетность ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

Приложение 6
к Правилам регулирования деятельности
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

СВЕДЕНИЯ
о соблюдении экономических нормативов и требований
за _____ квартал 20__ г.
по состоянию на «__» _____ 20__ г.
ОАО «Финансовая компания кредитных союзов»

Наименование экономических нормативов и требований	Установленное значение норматива	Фактическое значение норматива
Максимальный размер риска на одного заемщика (K1)	не более 25%	
Коэффициент достаточности (адекватности) суммарного капитала (K2.1)	не менее 12%	
Коэффициент достаточности (адекватности) капитала первого уровня (K2.2)	не менее 6%	
Норматив (показатель) ликвидности (K4)	не менее 30%	

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 27 марта 2024 года
№ 2024-П-14/13-7-(ПС)

**О внесении изменений в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики
«Об утверждении Положения «О минимальных требованиях к
расчетному банку» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-2-(ПС)**

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях к расчетному банку» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-2-(ПС) (прилагаются).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 (пятнадцати) дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению платежных систем после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», коммерческих банков, ОЮЛ «Ассоциация операторов платежных систем KG», платежных организаций и операторов платежных систем.

5. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения управления платежных систем, юридического управления, управления банковского надзора, управления методологии надзора, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 27 марта 2024 года
№ 2024-П-14/13-7-(ПС)

**Изменения в постановление Правления Национального
банка Кыргызской Республики «Об утверждении
Положения «О минимальных требованиях к расчетному
банку» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-2-(ПС)**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях к расчетному банку» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-2-(ПС) следующие изменения:

в Положении «О минимальных требованиях к расчетному банку», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 2 изложить в следующей редакции:

«2. Целью данного Положения является гарантированное проведение расчетными банками окончательных расчетов по:

– платежам в пользу третьих лиц, принятым платежными организациями и проводимым по системам крупных и розничных платежей;

– платежам международных/локальных платежных систем, совершенным на территории Кыргызской Республики с расчетными банками/центрами данных международных платежных систем.»;

– в пункте 3 слова «подключенных международной платежной системе» заменить словами «подключенные к локальной/международной платежной системе»;

– пункт 6 изложить в следующей редакции:

«6. Расчетный банк, в случаях, предусмотренных в договорных отношениях, обеспечивает проведение окончательных взаиморасчетов в любых валютах по платежам в рамках локальных/международных платежных систем других стран, совершенным на территории Кыргызской Республики, через систему своих корреспондентских счетов и на основании договора о проведении

взаиморасчетов, заключенного с расчетным банком локальной/международной платежной системы другой страны и/или оператором локальной/международной платежной системы другой страны в соответствии с правилами локальной/международной платежной системы.»;

– пункт 9 изложить в следующей редакции:

«9. Оператору значимой платежной системы (далее – ЗПС) и системно-значимой платежной системы (далее – СЗПС) помимо основного Расчетного банка рекомендуется иметь один или два резервных расчетных банка в целях обеспечения непрерывности и бесперебойности расчетов. Критерии на наличие одного или двух резервных расчетных банков должны быть установлены оператором ЗПС/СЗПС во внутренних документах, утвержденных советом директоров (при отсутствии совета директоров – исполнительным органом) оператора ЗПС/СЗПС, исходя из внутренней оценки риска для бесперебойного функционирования системы. Оценка рисков должна быть согласована риск-менеджером (при наличии) и утверждена советом директоров (при отсутствии совета директоров – исполнительным органом).

В случае изменения критерия значимости участника платежной системы на ЗПС и СЗПС, участник платежной системы в срок не позднее 6 (шести) месяцев с момента получения уведомления Национального банка относительно критерия значимости должен принять соответствующее решение на необходимость наличия одного или двух резервных расчетных банков.

Требования к резервному Расчетному банку идентичны требованиям к Расчетному банку.»;

– пункт 10 изложить в следующей редакции:

«10. Расчетный банк в рамках договорных отношений обеспечивает и гарантирует проведение окончательных взаиморасчетов в любых валютах по платежам в рамках локальных/международных платежных систем другой страны, совершенным на территории Кыргызской Республики, через систему своих корреспондентских счетов и на основании договора об организации расчетов, заключенного с расчетным банком локальной/международной

платежной системой другой страны и/или оператором локальной/международной платежной системы другой страны и/или оператором локальной платежной системы в соответствии с правилами локальной платежной системы, утвержденными советом директоров (при отсутствии совета директоров – исполнительным органом), и локальной/международной платежной системы другой страны, и в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.»;

– дополнить пунктом 10-1 следующего содержания:

«10-1. В правилах оператора локальной платежной системы/Договоре между расчетным банком и лицами, указанными в пункте 3 настоящего Положения, должен быть предусмотрен пункт о предоставлении Расчетному банку информации/сведений о суточных лимитах по объему проводимых платежей по всем видам операций, в том числе в среде электронной коммерции оператора локальной платежной системы в иностранной валюте, и о характере проводимых операций.

Расчетный банк анализирует суточные лимиты по объему проводимых платежей по всем видам операций, в том числе в среде электронной коммерции оператора локальной платежной системы в иностранной валюте.»;

– дополнить пунктом 11-1 следующего содержания:

«11-1. Все незакрепленные настоящим Положением взаимоотношения между оператором локальной платежной системы и оператором локальной/международной платежной системы другой страны и их банками участниками и расчетными банками, их ответственность, права и обязанности устанавливаются законодательством Кыргызской Республики и соответствующими правилами локальной платежной системы и локальной/международной платежной системы другой страны, соответствующими внутренними нормативными документами, а также договорами и/или соглашениями между ними.»;

– в пункте 13:

абзац первый перед словом «требованиям» дополнить словом «минимальным»;

подпункт 2 изложить в следующей редакции:

«2) являться участником международной межбанковской системы передачи финансовых сообщений (например, SWIFT) и/или имеет с Расчетным банком оператора локальных/международных платежных систем других стран каналы передачи финансовых сообщений;»;

подпункт 3 признать утратившим силу;

подпункт 4 признать утратившим силу;

подпункт 5 признать утратившим силу;

подпункт 6 изложить в следующей редакции:

«6) не находиться в процессе ликвидации, в режиме прямого банковского надзора, в режиме временной администрации.»;

– пункт 14 изложить в следующей редакции:

«14. Расчетный банк оператора локальной платежной системы, интегрированной с локальной/международной платежной системой другой страны, помимо требований, установленных в пункте 13 настоящего Положения, должен соответствовать следующим минимальным требованиям:

1) осуществлять банковскую деятельность на рынке Кыргызской Республики не менее 5 (пяти) лет;

2) являться прямым участником международной платежной системы, для которой планирует стать Расчетным банком, и/или являться участником локальной платежной системы, в рамках которой реализован проект межсистемной интеграции с локальными/международными платежными системами других стран;

3) являться участником Автоматизированной торговой системы Национального банка;

4) иметь корреспондентские отношения с расчетными банками/агентами операторов локальных/международных платежных систем других стран;

5) иметь в наличии заключение внешнего аудитора, подтверждающее соответствие учета и отчетности установленным стандартам бухгалтерской и финансовой отчетности за два последние года.»;

– в пункте 15:

абзац девятый изложить в следующей редакции:

«- по платежам международных/локальных платежных систем, совершенным на территории Кыргызской Республики, осуществляет взаиморасчет с Расчетным банком/агентом международной платежной системы в любой валюте в соответствии с условиями договоров/соглашений. В свою очередь, получает по переведенным средствам от других участников локальной платежной системы, в соответствии с правилами локальной платежной системы, возмещение в эквиваленте национальной валюты через ГСРРВ или в иностранной валюте на основании заключенного договора между Расчетным банком и участником/ми системы оператора локальной платежной системы/платежной организации;»;

абзац десятый изложить в следующей редакции:

«- получает от Расчетного банка локальной/международной платежной системы другой страны денежные средства по операциям данной платежной системы на территории Кыргызской Республики и обеспечивает своевременное зачисление соответствующих сумм в соответствии с правилами локальной платежной системы на корреспондентские счета участников данной системы в Национальном банке через ГСРРВ;»;

– в пункте 16:

абзац седьмой изложить в следующей редакции:

«- устанавливать тарифы не выше ставки тарифов, действующих в банке по расчетно-кассовому обслуживанию юридических лиц и/или по согласованию сторон;»;

в абзаце восьмом слово «Процедуру» заменить словом «процедуру»;

абзац десятый изложить в следующей редакции:

«- Расчетный банк ЗПС или СЗПС, интегрированной с локальной/международной платежной системой другой страны, должен по согласованию предоставить для оператора локальной платежной системы/платежной организации в качестве гарантии портфель государственных ценных бумаг или ценных бумаг Национального банка со сроком погашения не менее 3 (трех) месяцев (без учета заложенного портфеля) либо банковскую гарантию или другой инструмент для своевременного проведения платежей и расчетов

оператора платежной системы/платежной организации. При этом вышеперечисленные инструменты гарантии в совокупности должны составлять не меньше среднедневного значения оборотов по интегрированной локальной/международной платежной системе другой страны с локальной системой оператора платежной системы (сумма оборотов за каждый день предыдущего месяца/ количество дней в предыдущем месяце, когда были платежи), по которым заключены договоры об оказании услуг Расчетного банка.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 29 марта 2024 года
№ 2024-П-14/14-1-(ПС)

Об утверждении Концепции развития открытого банкинга в Кыргызской Республике

В целях повышения инновационного потенциала в банковском секторе, определения подхода и шагов внедрения открытого банкинга в Кыргызской Республике, а также обеспечения защищенного и безопасного доступа к информации и обмена информацией при предоставлении банковских операций и оказании платежных услуг, руководствуясь статьями 5 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Концепцию развития открытого банкинга в Кыргызской Республике (прилагается).
2. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.
3. Управлению платежных систем в течение 3 (трех) рабочих дней:
 - опубликовать настоящее постановление и Концепцию развития открытого банкинга в Кыргызской Республике на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;
 - довести настоящее постановление до сведения операторов платежных систем, платежных организаций, коммерческих банков Кыргызской Республики, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана» и ОЮЛ «Ассоциация операторов платежных систем Кыргызской Республики».

4. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Утверждено
постановлением Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 29 марта 2024 года
№ 2024-П-14/14-1-(ПС)

**КОНЦЕПЦИЯ
развития открытого банкинга
в Кыргызской Республике**

Бишкек – 2024

СОДЕРЖАНИЕ

Перечень сокращений и терминов, используемых в настоящей Концепции	245
Введение	247
1. Текущий обзор использования API участниками банковского сектора.....	249
1.1. Предпосылки внедрения принципов открытого банкинга	252
1.2. Проблемы, связанные с отсутствием унифицированных требований к API, и потенциальные подходы к их решению.....	254
2. Международный опыт внедрения открытого банкинга.....	255
2.1. Определение целей открытого банкинга и его регулирование	258
2.2. Круг субъектов открытого банкинга.....	259
2.3. Охват стандартов открытого банкинга	260
2.4. Защита данных и кибербезопасность.....	261
2.5. Требования к аутентификации клиентов.....	262
3. Внедрение открытых API в Кыргызской Республике	263
3.1. Институциональный подход к стандартизации.....	265
3.2. Обязательность стандартов API.....	267
3.3. Функциональность API	268
3.4. Перечень субъектов открытого банкинга.....	269
Заключение и дальнейшие шаги.....	270

**Перечень сокращений и терминов,
используемых в настоящей Концепции**

Интерфейс прикладного программирования (API, Application programming interface)	Набор процедур, протоколов и инструментов для создания программных приложений. API определяет, как должны взаимодействовать программные компоненты
Передача репрезентативного состояния (REST, Representational State Transfer)	Архитектурный стиль взаимодействия компонентов распределенного приложения в сети
Открытые API (Open API)	Программные интерфейсы, предоставляющие возможность цифрового обмена данными на основе унифицированного стандарта API
Открытый банкинг (Open Banking)	Комплекс подходов использования открытых API банками для предоставления информации о клиентах (с их согласия) третьим сторонам
ЕАЭС	Евразийский экономический союз
Национальный банк	Национальный банк Кыргызской Республики
ЕС	Европейский союз
Second Payment Services Directive (PSD2)	Вторая платежная Директива ЕС
General Data Protection Regulation (GDPR)	Общий регламент по защите данных
КБ	Коммерческие банки Кыргызской Республики

ОПС/ПО	Операторы платежных систем/ платежные организации Кыргызской Республики
ОНРПС	Основные направления развития платежной системы Кыргызской Республики на 2023-2027 гг., утвержденные постановлением Правления Национального банка от 29 марта 2023 года № 2023-П-14/20-4-(ПС)

Введение

В соответствии с ОНРПС Национальным банком прорабатываются возможные подходы развития открытых программных интерфейсов в банковском секторе с целью последующей имплементации (программирования) соответствующих единых стандартов в Кыргызской Республике.

Настоящая Концепция¹ рассматривает основные подходы и стратегии к внедрению концепции открытого банкинга в Кыргызской Республике, а также описывает актуальные вопросы проведения соответствующих реформ в этом направлении в Кыргызской Республике.

Цель Концепции – определить подходы и шаги внедрения открытого банкинга в Кыргызской Республике. В Концепции также приведен план мероприятий, в котором определены ключевые этапы реализации открытого банкинга.

Концепция подготовлена с учетом комментариев и предложений КБ, ОПС/ПО, а также их союзы и ассоциаций (далее – банковский сектор).

Цель внедрения открытого банкинга – повышение инновационного потенциала в банковском секторе. Реализация возможности защищенного и безопасного обмена информацией между участниками банковского сектора позволит разрабатывать новые продукты и услуги, обеспечивающие конечных потребителей более широким доступом и контролем над своими финансами, что в перспективе будет способствовать улучшению платежной инфраструктуры и повышению конкуренции участников банковского сектора. В конечном итоге внедрение открытого банкинга должно привести к повышению доступности финансовых услуг в Кыргызской Республике.

Под открытым банкингом в данной Концепции понимается совокупность стандартов, инфраструктуры, правил регулирования, предоставляющих способы безопасного обмена данными посредством интерфейсов прикладного программирования.

¹ Данная Концепция разработана с учетом рекомендаций Всемирного банка по реализации Открытых финансовых платформ в Кыргызской Республике, изложенных в одноименной технической записке, подготовленной по запросу Национального банка.

Необходимо отметить, что ключевым показателем успешного внедрения открытого банкинга является востребованность созданных на его основе услуг и сервисов у конечных потребителей, в связи с чем критически важным является обеспечение доверия клиентов. Такое доверие должно быть обеспечено, в первую очередь, за счет безопасных, надежных правил и предсказуемых процедур, предусматривающих соответствующий надзор за всеми участниками и эффективные механизмы потребителей для защиты своих прав и интересов. Правила и процедуры должны разрабатываться с участием всех заинтересованных сторон.

Несмотря на то что обмен данными на основе API уже широко используется участниками банковского сектора Кыргызской Республики, разнообразие стандартов, наборов данных и условий доступа к ним приводят к высоким издержкам технологической интеграции. Стандартизация протоколов и условий обмена данными должны снизить такие издержки для участников платежных систем и сделать обмен информацией для них более доступным и безопасным.

1. Текущий обзор использования API участниками банковского сектора

API благодаря своей универсальности широко используется участниками банковского сектора для обеспечения обмена данными как для интеграции с платежными системами Кыргызской Республики, так и для предоставления сервисов и услуг, предполагающих обмен данными между информационными системами участников.

Анализ текущего состояния платежной системы показал, что API выступают в качестве основного инструмента при обеспечении интеграции участников банковского сектора и платежных систем. Подобная интеграция расширяет перечень доступных услуг для населения и приводит к постепенному появлению инновационных платежных продуктов на рынке страны.

На текущий момент можно выделить следующие сценарии взаимодействия участников платежных систем посредством API.

Использование API в рамках агентских соглашений

В ходе встреч и опросов участников платежного рынка, проведенных в 2022-2023 годах, отмечалось, что участники платежных систем широко используют API для предоставления услуг и сервисов клиентам. Большинство КБ и ОПС/ПО отметило использование REST API при взаимодействии с другими участниками финансового рынка.

Вместе с тем API применяются в узких нишах, преимущественно для обмена информацией о переводах средств, например, пополнения счетов, депозитов, погашения кредитов, а также взаимодействия с агентами. Во всех случаях использование API предполагает наличие прямого договора и установление специальных требований по защите информации.

Помимо этого, участниками рынка API используются для дополнительной проверки клиента, создания сервисов по управлению финансами, скоринга в отношении заемщика и прочие взаимоотношения КБ с другими участниками платежных систем.

В частности, КБ зачастую используют API для организации взаимодействия с их розничными агентами. В качестве примера можно отметить ОПС/ПО, деятельность которых непосредственно

связана с предоставлением удобных и современных решений для населения.

Кроме того, некоторые КБ через платежные организации распространяют карточные продукты.

Использование API в рамках интеграции и подключения к платежным системам

С использованием API разработано приложение «Элкарт Мобайл». «Элкарт Мобайл» является одним из инновационных продуктов (приложением), позволяющим через одно приложение привязать и управлять несколькими картами национальной платежной системы «Элкарт», эмитированными разными коммерческими банками Кыргызской Республики.

API также используется для подключения участников к основному оператору взаимодействия в рамках обеспечения интероперабельности платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-кода).

В целях увеличения доли безналичных платежей и расчетов в Кыргызской Республике и повышения доступа населения к платежным услугам путем расширения платежной инфраструктуры и предоставления качественных и безопасных банковских и платежных услуг постановлением Национального банка от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС) были утверждены Правила проведения платежей и переводов с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код). Данные Правила обеспечили интероперабельность платежных систем, использование национальных стандартов QR-кода для проведения платежей и возможности межсистемной интеграции различных платежных систем для предоставления плателъщикам единого платежного пространства.

Помимо этого, при рассмотрении вопроса об использовании API в рамках интеграции и подключения к платежным системам необходимо отметить, что Национальный банк проводит работу по внедрению на территории Кыргызской Республики системы быстрых платежей. Постановлением Правления Национального банка от 24 мая 2023 года № 2023-П-14/34-4-(ПС) утверждена Концепция развития Системы быстрых платежей в Кыргызской Республике.

В рамках Системы быстрых платежей предполагается подключение участников системы быстрых платежей через API, что позволит создать в Кыргызской Республике централизованную систему, в которой интеграция участников будет осуществлена в рамках единых стандартов API.

Дополнительно апробирование и последующее внедрение проекта «Цифровой сом» предполагает подключение участников платежных систем через использование единых стандартов API.

Использование API в рамках финансовых платформ (маркетплейсов)

Постановлением Правления Национального банка от 2 июня 2022 года № 2022-П-14/35-3-(НПА) утверждено Положение «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике».

Данным Положением предусмотрено создание специализированных маркетплейсов – электронных онлайн-платформ/витрин, на которых размещена информация о финансовых услугах поставщиков финансовых услуг и имеется техническая возможность совершить сделку через личный кабинет и/или путем ссылки через финансовую платформу самого поставщика финансовых услуг или с использованием других технологических решений на финансовой платформе. В рамках таких маркетплейсов предусмотрено как предоставление поставщиками финансовых услуг оператору финансовой платформы доступа к открытым API, так и операторами услуг финансовой платформы использовать собственные разработанные и стандартизированные API для унификации взаимодействия между поставщиками финансовых услуг.

На сегодняшний день уведомление о начале предоставления финансовой платформы (маркетплейса) со стороны юридических лиц (операторов услуг финансовой платформы), которые обеспечивают взаимодействие поставщиков финансовых услуг на одной платформе через открытые программные интерфейсы (API) и/или поставщиков финансовых услуг, подключившихся к правилам оператора услуг финансовой платформы, и предоставляющего в онлайн-режиме

«24/7» доступ к платформе пользователю финансовых услуг, не поступало.

Необходимо отметить, что на текущий момент в Кыргызской Республике API активно применяются для обмена данными между определенными участниками банковского сектора, и, учитывая важность и значимость внедрения открытого банкинга для банковского и платежного сектора и страны в целом, Национальный банк считает важным определить единый подход по унификации и внедрению API на территории Кыргызской Республики для участников.

1.1. Предпосылки внедрения принципов открытого банкинга

В течение 2022 года функционировало 23 коммерческих банка, 26 юридических лиц имели лицензии Национального банка Кыргызской Республики, из них 25 лицензий на право осуществления деятельности оператора платежной системы и 26 лицензий на право осуществления деятельности платежной организации.

Согласно исследованию, проведенному в 2022 году Национальным банком при содействии Международной финансовой корпорации (далее – МФК) среди КБ и ОПС/ПО, более 60% КБ-респондентов и 40% ОПС/ПО отмечают определенный уровень знаний об открытом банкинге в финансовом секторе. При этом респонденты (67,6%) отмечали наличие барьера высокого порога входа для интеграции, а также отсутствие регулятивных требований (40% респондентов). По итогам опроса, проведенного в 2023 году, установлено, что участники банковского сектора активно используют API в своей деятельности на основе двусторонних договоров, при этом стандарты обмена данными варьируются.

Открытые интерфейсы применяются для обмена информацией о переводах по счетам, при пополнении счетов и электронных кошельков, для скоринга заемщика и погашения кредитов, а также взаимодействия с платежными агрегаторами, организациями-партнерами и клиентами.

Участники банковского сектора также используют API в целях продвижения своих сервисов среди участников платежной системы в их мобильных кошельках и устройствах самообслуживания, а также

приема платежей с применением интернет и мобильного банкинга, электронных кошельков, а также для платежных терминалов.

Кроме этого, API используются при идентификации клиентов и выпуске платежных карт, при подключении к процессинговым центрам при сборе и обработке банковских карт, запросе данных клиентов из государственных учреждений, проведении платежей в пользу третьих лиц, подключении других финансово-кредитных учреждений к своим API, а также отслеживания активных участников и анализа их услуг (минимальная-максимальная сумма платежа, наименование полей ввода, текущий баланс и т.д.), а также при обмене информацией с поставщиками товаров и услуг из небанковского сектора.

Использование API также сопровождается процедурами, направленными на снижение рисков. В частности, применяются различные механизмы аутентификации клиентов, защиты данных, различные подходы к фиксации согласия клиентов на передачу персональных данных. Все эти требования в значительной степени устанавливаются на уровне двусторонних соглашений.

Участники банковского сектора отмечают следующие преимущества: применение API позволяют внедрять инновационные решения и предоставлять выбор и удобство пользователям, поскольку потребители могут получить доступ к новым финансовым продуктам и услугам, предоставляемым сторонними поставщиками – интегрированными участниками взаимодействия, а также обеспечить улучшение финансового планирования и контроля.

Развитие открытого банкинга в Кыргызской Республике, как элемента открытых финансовых платформ (Open Finance), соответствует целям Национального банка и будет способствовать достижению целей национальной стратегии развития. Открытый банкинг является одним из связующих элементов цифровой инфраструктуры финансового рынка, и его внедрение заложит основы для передачи данных между информационными системами различных организаций финансового рынка, используя стандартизированные подходы и технологические решения.

Кроме того, открытый банкинг позволит существенно снизить сроки и издержки на запуск новых финансовых продуктов, а также упростит их последующее развитие и масштабирование.

1.2. Проблемы, связанные с отсутствием унифицированных требований к API, и потенциальные подходы к их решению

Для финансового рынка Кыргызской Республики характерны несколько проблем, связанных с отсутствием унифицированных требований к использованию API.

1. Высокий уровень концентрации крупных участников на финансовом рынке по ключевым секторам. В большинстве сегментов банковского сектора преобладает незначительное число крупных участников, что создает риски монополизации использования данных и выступает сдерживающим фактором для создания удобных и безопасных финансовых услуг, расширения ассортимента цифровых сервисов и развития инноваций существующими участниками рынка.

Внедрение принципов открытого банкинга само по себе может способствовать появлению на рынке новых участников с предложениями инновационных услуг, развитию финтеха в Кыргызской Республике, Центральной Азии и странах ЕАЭС, а также упростит для клиентов переход из одной финансовой организации в другую и позволит пользоваться более качественными услугами и продуктами.

2. Ограниченный доступ к данным. Участники банковского сектора обмениваются данными через API с определенным кругом участников на основании двусторонних соглашений. При этом взаимоотношение участников, как правило, осуществляется в рамках конкретного сценария и ограничено предметом заключенных соглашений. Держатели данных самостоятельно определяют, какие именно данные, кому и на каких условиях могут передаваться. В результате практика обмена информацией через API остается сконцентрированной только несколькими сценариями, а у держателей данных нет стимулов более активно обмениваться информацией с другими участниками.

3. Сложность построения и поддержания интеграций. Участники банковского сектора вынуждены нести высокие издержки на подключение и одновременное поддержание интеграций в рамках API с каждым участником. Даже если организация имеет возможность заключения партнерского соглашения с финансовой организацией

(поставщиком данных), ей необходимо поддерживать множество интеграций по различным протоколам и спецификациям в зависимости от ИТ-решения этих поставщиков данных. Любые изменения протокола на стороне держателя данных требуют доработки систем. В Кыргызстане также отсутствуют какие-либо централизованные интеграторы API, которые позволяли бы получить доступ к API по принципу «одного окна».

4. Угроза безопасности данных. API зачастую используются для передачи чувствительных данных, поэтому критически важно обеспечить защиту каналов передачи информации от несанкционированного доступа. Личная информация также должна передаваться с согласия клиента. В настоящее время такие требования, равно как и ответственность сторон, как правило, фиксируются в двусторонних соглашениях между участниками рынка.

5. Дефицит квалифицированных в этой области кадров для разработки архитектуры API, проведения технологической интеграции и работы с данными.

2. Международный опыт внедрения открытого банкинга

Анализируя международный опыт внедрения открытого банкинга, необходимо отметить, что исчерпывающего перечня услуг и возможностей, которые можно получить через открытые данные, не существует, так как они формируются под влиянием потребностей рынка и запросов потребителей.

Исходя из опыта других стран, можно сделать некоторые выводы. Одним из важнейших факторов успешного создания и внедрения открытых API являются разумные сроки. Внедрение существенных изменений в сложные финансовые системы с многочисленными заинтересованными сторонами может потребовать больших временных затрат. Важным также является то, что многие страны не пытаются сами изобрести нечто новое, а берут за основу уже успешную модель и существующий стандарт и адаптируют его под свои особенности.

Следствием внедрения открытых API в Европе является наличие множества функционирующих открытых банковских API

и финтех-компаний, доказавших свою эффективность. Модель финансовых систем с ограниченным набором предложений устарела. Будущее за созданием новых услуг, адаптированных к конкретным потребностям потребителей, и первостепенное значение имеют технологические структуры, которые могут быстро адаптироваться.

В США государственное регулирование вопроса открытых API банков отсутствует, технологические интеграции разрабатываются самими участниками рынка. Одна из наиболее известных компаний сектора – банковский агрегатор компания Mint – получила широкое распространение, ее сайтом уже в 2016 году пользовались около 20 млн жителей США и Канады.

В Сингапуре денежно-кредитное управление (MAS) поддерживает принципы открытого банковского API. Ассоциация банков Сингапура (ABS) и MAS подготовили документ Finance-as-a-Service: API Playbook, содержащий информацию и рекомендации для финансового сектора и призванный обеспечить эффективный обмен финансовой информацией, а также создать почву для запуска инновационных банковских проектов.

В Индии была создана информационная платформа открытых API India Stack, которая позволяет разработчикам и технологическим стартапам выходить на рынок мобильных приложений по идентификации и аутентификации пользователей финансовых услуг.

В Австралии открытые банковские интерфейсы внедрены поэтапно. Первый этап реформы открытого банковского обслуживания был проведен в июле 2019 года. Для поддержания инициативы внедрения открытых API в Австралии приняты поправки в законодательство, обязывающие обеспечить обмен данными между финансовыми организациями, и утверждено единое положение о защите данных потребителей Consumer Data Right (CDR). Первоначально действие CDR распространялось только на банковский сектор. Так, четыре крупнейших банка Австралии открыли доступ к информации о счетах и транзакциях с 1 июля 2020 года, а с 1 февраля 2022 года — это требование должны соблюдать все австралийские банки. Клиенты четырех крупнейших банков (Commonwealth Bank of Australia (CBA), the National Australia Bank (NAB), the Australia and New Zealand Banking Group (ANZ), Westpac) используют этот проект для обмена данными о транзакциях, депозитах, дебетовых и кредитных картах с другими

аккредитованными поставщиками финансовых услуг. Впоследствии расширялся и спектр данных, которые участники рынка обязаны передавать через API – от базовых, о платежных услугах, до более сложных – кредитов, в том числе ипотечных.

На территории стран ЕАЭС применение открытых API находится на стадии становления и развития. На сегодняшний день в Российской Федерации, в Республике Беларусь и Республике Казахстан утверждены Концепции и рекомендованы регулятором единые стандарты API для определенных услуг и обмена информацией.

В Республике Беларусь Концепция развития открытых банковских API Республики Беларусь была утверждена в 2021 году. Согласно Концепции, в экосистему открытых API входят субъекты (участники), выполняющие определенные функции (роли) в рамках данной экосистемы: регулятор, центр компетенций, испытательная лаборатория, поставщики и пользователи API открытого и закрытого типов, а также клиенты.

Национальный банк Республики Беларусь предоставляет удобные API для получения актуальных сведений о банковской системе и финансово-экономических показателях в целях увеличения доступности цифровых услуг и повышения эффективности банковской системы.

В Республике Казахстан работа по внедрению и развитию открытых интерфейсов ведется, согласно мероприятиям, утвержденным Концепцией развития Open API и Open Banking в Казахстане на 2023-2025 гг.

На сегодняшний день на базе оператора платформы организована технологическая инфраструктура с основными элементами и подсистемами, разработаны стандарты взаимодействия участников, спецификации требований к функциональности банковских сервисов, а также необходимая методологическая документация. В ноябре 2023 года с участием отдельных банков запущен пилотный проект Open API по передаче информации о банковском счете клиента.

Полномасштабное внедрение платформы открытого банкинга планируется поэтапно до конца 2025 года.

В Российской Федерации открытые API развиваются в рамках сотрудничества Центрального банка Российской Федерации

и Ассоциации развития финансовых технологий. Внедрение открытых API происходит поэтапно: летом 2019 года была одобрена Концепция открытых API, которая включает платежные, информационные, сервисные и регуляторные API. В октябре 2020 года Банк России официально опубликовал спецификации стандартов открытых API, которые разрабатывались совместно с участниками рынка. Они содержат принципы и рекомендации внедрения открытых API для конкретных сервисов: при получении информации о счете клиента банка другими организациями и инициирования денежных переводов.

В 2020 году также были запущены пилотные проекты, в 2021 году запущена инфраструктура открытого банкинга, проводится присоединение первых участников к среде, в ноябре 2022 года Банк России опубликовал Концепцию внедрения открытых API на финансовом рынке, в июле 2023 года на площадке Ассоциации финтех проведено пилотное тестирование по обмену данными с использованием открытых API в микрофинансовом секторе и протестирован универсальный шлюз для подключения микрофинансовых организаций к маркетплейсам.

На сегодняшний день участниками открытых API являются банки, финтех-компании, клиенты. При этом обязательное использование API не вводилось.

Обобщенный международный опыт открытого банкинга позволяет определить несколько наиболее важных факторов, которые необходимо учитывать при его внедрении.

2.1. Определение целей открытого банкинга и его регулирование

В ЕС основные факторы открытого банкинга определены во Второй директиве о платежных услугах (PSD2), принятой с целью:

- (i) сделать европейский рынок платежей более интегрированным и эффективным;
- (ii) обеспечить равные условия для поставщиков платежных услуг (включая новых игроков);
- (iii) повысить безопасность и надежность платежей;
- (iv) обеспечить защиту потребителей.

В настоящее время данная Директива пересматривается, что позволит расширить сферу ее применения и интегрировать стратегию цифровых финансов за счет поддержки цифровой трансформации финансового сектора и регулирования связанных с ними рисков. В частности основная цель – найти способ обеспечить финансирование малого и среднего бизнеса, работающих в ЕС.

Основными целями открытого банкинга в Бразилии являются повышение конкурентоспособности на финансовых рынках, поощрение инноваций и расширение возможностей потребителей путем продвижения их «финансовой гражданственности».

В Индии структура открытого финансирования разрабатывалась с целью расширения доступа к финансовым услугам. Страна решила плавно расширить спектр используемых населением услуг: от стандартных платежных счетов к дополнительным услугам и продуктам.

Открытый банкинг на Филиппинах направлен на стимулирование инноваций и конкуренции, позволяя третьим сторонам, таким как финтех-компании, использовать финансовые данные клиентов (с их разрешения) для разработки новых приложений и услуг.

Правительство Кореи ожидает, что открытый банкинг будет стимулировать инновации и конкурентоспособность в финансовом секторе за счет внедрения комплексной платформы финансовых услуг, предоставления финтех-компаниям возможности внедрять открытый банкинг и улучшения пользовательского опыта для потребителей.

Управление по защите конкуренции и рынкам Великобритании внедрило пакет мер в области открытого финансирования, чтобы гарантировать обслуживание клиентов банками более эффективно и в полной мере используя преимущества новых технологий.

2.2. Круг субъектов открытого банкинга

В ЕС в соответствии со Второй директивой о платежных услугах (PSD2) поставщики услуг по инициации платежей должны проходить авторизацию в качестве платежных институтов, а поставщики услуг

по агрегации финансовой информации – регистрацию. Однако если поставщик услуг информации о счетах намерен предоставлять дополнительные услуги, он должен подать заявку на авторизацию в качестве платежного учреждения. Что касается поставщиков данных, то PSD2 требует, чтобы поставщики платежных услуг, обслуживающие счета², предоставляли информацию поставщикам услуг инициирования платежей и поставщикам услуг информации о счетах.

Лицензированные банки и институты электронных денег обязаны выступать в качестве поставщиков данных и могут быть их потребителями.

В Австралии предусмотрена аккредитация третьих сторон в Австралийской комиссии по вопросам конкуренции и защиты прав потребителей (ACCC). Процесс занимает 4-6 месяцев и включает в себя требования, касающиеся информационной безопасности, защиты данных, политики разрешения споров и цели использования данных.

2.3. Охват стандартов открытого банкинга

Центральный банк Бразилии включил описание различных наборов данных, к которым будет обеспечиваться доступ на различных этапах, определенных в ходе внедрения открытого финансирования (совместная резолюция Центрального банка Бразилии 1/2020).

Мексика определила в качестве первого набора элементов данных расположение банкоматов.

В Великобритании были разработаны спецификации для каждого типа данных (локатор филиалов, локатор банкоматов). Например, для локатора филиалов были определены следующие поля: (i) уникальный идентификатор филиала, (ii) порядковый номер, (iii) название филиала, (iv) тип (физический или мобильный), (v) клиентский сегмент, (vi) фото, (vii) код, связанный с филиалом. При этом через банковские API-интерфейсы формируются следующие

² То есть любые организации, которые в соответствии с законодательством имеют право открывать счет для осуществления платежей (т.е. не только расчетные счета, но и электронные кошельки).

наборы данных/каталоги: данные о текущем счете предприятия, личном текущем счете, кредите МСП, коммерческой кредитной карте малого и среднего бизнеса, – сбор которых в настоящее время осуществляется путем анализа экранных данных (в отсутствие стандартного API-интерфейса). Дополнительно разработаны стандарты по инициации платежей.

В Сингапуре в рамках работы по стандартизации API-интерфейсов, которую ведет Денежно-кредитное управление (MAS), был издан Сборник API-интерфейсов, где предлагается классификация API-интерфейсов. Использование этого сборника является добровольным.

В Европейском союзе устанавливается базовый (обязательный) набор данных, которые должны передаваться бесплатно и без заключения договора. Остальные сведения участники могут передавать по желанию, на коммерческой основе.

2.4. Защита данных и кибербезопасность

Согласно требованиям PSD2 и Общего Регламента о защите данных, в ЕС доступ к сведениям о клиенте предоставляется с согласия клиента.

Кроме того, в 2020 году было выпущено специальное руководство Европейского совета по защите данных (EDPB), в котором согласие клиента должно быть выражено в явной форме.

В Бразилии организации должны обеспечивать управление данными согласия клиентов, в том числе позволять просматривать ранее данные согласия клиентов, управлять ими, а также отзывать их.

В 2020 году Национальный институт преобразования Индии выпустил стандарты для архитектуры расширения возможностей и защиты данных (DEPA), цель которых – обеспечить потребителям беспрепятственный и безопасный доступ к своим данным и делиться ими со сторонними учреждениями. Институт предлагает создать новую форму механизма управления согласием клиентов, которая гарантировала бы, что пользователи могут давать согласие

на каждую отдельную часть передаваемых данных и обеспечивать защиту их прав на данные.

В мировой практике вопросы кибербезопасности в открытом банкинге тесно связаны с общеотраслевыми стратегиями по кибербезопасности; регуляторы также отдельно анализируют новые риски, связанные с открытым банкингом.

В 2021 году Валютное управление Сингапура опубликовало Руководство по управлению технологическими рисками, в котором особое внимание уделяется безопасности API-интерфейсов. Механизмы снижения соответствующих рисков включают в себя мониторинг трафика данных, передаваемых через API в режиме реального времени и возможность оповещения при обнаружении подозрительных действий. Не имея обязательной юридической силы, это Руководство тем не менее позволяет сформировать систему управления технологическими рисками, которая охватывает следующие аспекты: (i) идентификация рисков; (ii) оценка рисков; (iii) обработка рисков; (iv) мониторинг, анализ и отчетность по рискам.

Дополнительно Руководство устанавливает: (a) четко определенный процесс проверки для третьих сторон; (b) стандарты безопасности для API-интерфейсов, включая меры по защите ключей API или токенов, используемых для доступа к конфиденциальной информации, и сроки действия токенов; (c) надежное шифрование; (d) проверка безопасности и тестирование; (e) технологии, позволяющие осуществлять мониторинг и оповещение в режиме реального времени.

Помимо этого, Руководство предлагает рекомендации по обеспечению достаточной пропускной способности системы для обработки большого количество вызовов API.

2.5. Требования к аутентификации клиентов

В ЕС статья 97 Директивы (ЕС) 2015/2366 о платежных услугах на внутреннем рынке (PSD2) требует, чтобы поставщики платежных услуг проводили усиленную аутентификацию клиента каждый раз, когда пользователь платежных услуг хочет получить доступ к своему

платежному счету онлайн (напрямую или через поставщика услуг информации о счете), с учетом некоторых исключений, связанных с ситуациями пониженного риска.

В августе 2012 года правительство Кореи установило правила для агентств по проверке личности, а в декабре 2012 года Корейская комиссия по связи (КСС) предоставило трем операторам мобильной связи право выступать в качестве агентств по проверке личности в частном секторе. По мере распространения смартфонов были добавлены методы аутентификации на основе приложений: QR-код и биометрическая аутентификация. В конце 2017 года КСС добавило в список агентств по проверке личности семь крупных компаний – эмитентов кредитных карт, которые стали оказывать услуги по идентификации в апреле 2018 года. После того, как в стране был принят Закон о цифровой подписи, потребители могут выбирать систему сертификатов из нескольких вариантов, предлагаемых частными компаниями. Например, в 2018 году три крупнейшие телекоммуникационные компании Южной Кореи (SK Telecom, KT и LG Uplus) совместно запустили приложение для аутентификации личности PASS, а в этом году приступили к работе с Корейским национальным полицейским управлением и Управлением дорожного движения (KoRoad) над внедрением цифрового водительского удостоверения.

Принятая в мае 2020 года в Бразилии Совместная резолюция №1 устанавливает конкретные требования по аутентификации потребителей, а также поставщиков услуг инициирования платежей или получателей данных. Правила аутентификации клиентов основаны на риск-ориентированном подходе с учетом типа данных и канала.

3. Внедрение открытых API в Кыргызской Республике

В настоящей главе описываются ключевые подходы, связанные с реализацией принципов открытого банкинга в Кыргызской Республике.

Реализация открытого банкинга в Кыргызской Республике может принести ряд преимуществ для участников рынка и потребителей, которые отмечены ниже.

Преимущества для потребителей:

- повышение прозрачности и качества предоставляемых услуг при сохранении безопасности на приемлемом уровне;
- появление совершенно новых и улучшение существующих финансовых сервисов и услуг (управление личными финансами, доступ ко всем счетам в одном месте, рекомендации о том, как сэкономить, приумножить средства, выбрать лучший сервис и т.д.);
- упрощение передачи документов и информации между участниками банковского сектора;
- удобство использования и сокращение издержек и времени при использовании продуктов и услуг, оказываемых участниками банковского сектора;
- увеличение ассортимента продуктов и услуг для ежедневного использования при оплате за государственные услуги, оплату штрафов, пополнение счетов и депозитов, погашение кредита и пр.;
- возможность самостоятельно управлять своими данными, которые находятся в распоряжении участников финансового рынка.

Преимущества для держателей данных (КБ, ОПС/ПО и др.):

- получение новых каналов привлечения клиентов;
- дополнительный спрос на банковские услуги;
- ускорение обмена данными с регулятором, клиентами, другими участниками банковского сектора;
- снижение затрат на привлечение клиентов, разработку интерфейсов;
- улучшение сервисного обслуживания и возможность быстрого получения/обмена данными при осуществлении операций и предоставлении новых продуктов и услуг;
- дополнительные возможности для кооперации с иными участниками банковского сектора.

Преимущества для потребителей данных (КБ, ОПС/ПО, финансовых платформ (маркетплейсов) и др.):

- возможность создавать новые и расширять функциональность существующих сервисов;

- использование данных для повышения качества обслуживания клиентов;
- повышение качества комплаенс-процедур (например, за счет более глубокого анализа данных о клиенте);
- повышенный спрос на услуги;
- снижение затрат на внедрение новых сервисов;
- внедрение и развитие инноваций компании.

Важно отметить, что в рамках открытого банкинга одна и та же организация одновременно может являться и держателем, и потребителем данных, что обеспечит системные кумулятивные эффекты.

Вместе с тем при реализации открытого банкинга в Кыргызской Республике необходимо учитывать, что она потребует больших трудозатрат и ресурсов со стороны участников рынка. Предложения Национального банка исходят из необходимости максимизировать положительные эффекты открытого банкинга при сохранении разумного уровня трудозатрат как со стороны государственного, так и частного рынков.

3.1. Институциональный подход к стандартизации

Мировая практика указывает на необходимость разработки стандартизированных подходов к API при внедрении принципов открытого банкинга. В обратном случае системные эффекты реформы могут быть не достигнуты: поставщикам придется адаптировать программное обеспечение для подключения к каждой конкретной информационной системе.

В целом нестандартизированные API применяются в Кыргызской Республике и сейчас, но участники рынка отмечают невозможность эффективно масштабировать эту практику.

Разработка, утверждение и обновление технических стандартов, а также сопутствующих механизмов требуют координации всех участвующих сторон. В мире существует несколько подходов к подобной координации.

Таблица 1.³. Подходы координации Open API/Open Banking в мире

1. Разработка под руководством регулятора	2. Разработка силами частного сектора	3. Гибридная модель
■ Великобритания ■ Европейский союз ■ Австралия ■ Бразилия ■ Мексика ■ Канада ■ Индия ■ Чили	■ Соединенные Штаты Америки ■ Новая Зеландия	■ Сингапур ■ Гонконг ■ Япония

В первой модели весь цикл разработки технических стандартов контролируется регулятором. Регулятор самостоятельно, с учетом мнения рынка, разрабатывает технические параметры API, определяет круг доступной информации, требования к аутентификации клиентов, клиентскому опыту, обновляет требования при необходимости.

Такой подход требует существенных ресурсов со стороны регулятора, поскольку разработка технических подходов к достижению регулятивных ожиданий, как правило, не входит в его ключевые функции.

В рамках второго подхода разработка стандартов и сопутствующих процедур ведется частным сектором, без участия или с минимальным участием регулятора. В таких моделях требуется высокая степень самоорганизации участников рынка; также рыночные игроки должны выработать правила саморегулирования (в том числе соблюдения правил безопасности, рассмотрение жалоб клиентов). Должна быть также выработана постоянно действующая система поддержки стандартов и сопутствующих процедур.

Третий подход является гибридным, то есть разработка стандартов и сопутствующих процедур ведется совместно частным сектором с участием регулятора. Данная модель требует координации между

3 Technical Note on Open Banking: Comparative Study on Regulatory Approaches, The World Bank, 2022

частным и государственным сектором, тем не менее позволяет более эффективно управлять циклом разработки стандартов. Данная модель также позволяет учесть как интересы бизнеса, так и защитить интересы общества при внедрении открытого банкинга.

Принимая во внимание проведенные опросы участников платежных систем, Национальный банк, учитывая важность и значимость внедрения API в рамках совершенствования платежной инфраструктуры, считает целесообразным определить в качестве оптимальной модели для Кыргызской Республики развитие открытого банкинга под руководством Национального банка, подразумевающую разработку унифицированных стандартов API для участников платежных систем с учетом их возможностей и особенностей инфраструктуры.

3.2. Обязательность стандартов API

Как отмечалось выше, одной из целей открытого банкинга является повышение конкуренции на финансовом рынке, в том числе за счет устранения монополии на данные клиентов и интерфейсы для совершения платежей.

В настоящее время использование API носит локальный характер, что, вероятно, ограничивает эффективное использование данных на финансовом рынке.

Необходимо отметить, что проведенные в 2022-2023 гг. опросы показали, что у участников рынка пока отсутствуют конкретные предложения по практическому применению принципов открытого банкинга. Одной из основных причин может являться то, что на текущий момент участники платежных систем, в частности ОПС/ПО сконцентрированы на проработке и расширении собственных сервисов и услуг путем интеграции с участниками банковского сектора.

Вместе с тем развитие открытого банкинга в перспективе упростит интеграционные работы между участниками платежных систем, поскольку единые стандарты API выступят инструментом, унифицирующим интерфейсы для взаимодействия с внешними

участниками. В свою очередь, внедрение единых стандартов API возможно послужит стимулом появления новых продуктов и сервисов.

В этой связи, учитывая важность и значимость внедрения принципов открытого банкинга для банковского и платежного секторов, Национальный банк в рамках данной Концепции считает целесообразным разработать унифицированные стандарты API для обмена данными между участниками банковского сектора.

В свою очередь, участникам банковского сектора необходимо будет привести свою деятельность в соответствие с унифицированными стандартами, что, возможно, приведет к определенным финансовым издержкам со стороны участников.

Национальный банк в рамках своих полномочий будет проводить мониторинг и анализ внедрения участниками стандартов API, а также рассматривать предложения для дальнейшего их совершенствования.

Необходимо отметить, что мероприятия Национального банка по внедрению и развитию инфраструктурных систем Национального банка, предполагающих взаимодействие между Национальным банком и другими участниками посредством интерфейсов API, будут проводиться по утвержденным стандартам либо стандартам, созданным на их основе.

Вместе с тем следует упомянуть, что работы по унификации средств аутентификации и авторизации в Кыргызской Республике проводятся вне рамок настоящей Концепции, однако по итогам их успешного внедрения единая система аутентификации клиентов для авторизации доступа к данным может быть рекомендовано для использования всеми участниками банковского и платежного секторов.

3.3. Функциональность API

В рамках открытого банкинга выделяют несколько типов API в зависимости от их функциональности и набора доступных данных:

1. API для агрегации информации;
2. API для инициации платежных операций.

Функциональность API напрямую определяет ценность новых продуктов и услуг для конечных потребителей и в конечном итоге востребованность открытого банкинга среди населения. В то же время Национальный банк принимает во внимание, что для разных типов API может быть характерен различный уровень рисков. Как следствие, в некоторых случаях требуется введение дополнительных мер, включая вопросы безопасности обмена данных, а также обеспечения требований законодательства в сфере защиты персональных данных, в том числе банковской тайны.

С учетом сложившейся на рынке практики, а также необходимости обеспечить более свободный обмен данными Национальный банк считает наиболее приемлемым следовать поэтапному подходу в реализации открытого банкинга, который заключается в последовательном увеличении функциональности API:

- разработка стандартов API для доступа к информации;
- разработка стандартов API для инициации платежей и иных поручений.

Разработка стандартов API будет возложена на созданную Национальным банком рабочую группу, в рамках которой будут определены детальные наборы данных для обмена, а также сценарии такого обмена.

Национальный банк считает обоснованным такой подход внедрения открытого банкинга, поскольку он отвечает ОНРПС, а также опыту зарубежных стран и в итоге будет способствовать мероприятиям по интеграции цифровых платежных инфраструктур с другими странами.

3.4. Перечень субъектов открытого банкинга

В рамках реализации Концепции открытого банкинга в Кыргызской Республике следует также определить перечень организаций, которые будут иметь права и обязанности, связанные с предоставлением доступа к API. Выбранная модель должна учитывать интересы существующих участников рынка, а также необходимость эффективного надзора за финансовыми организациями в целях обеспечения безопасности, устойчивости и конкуренции.

В наиболее ограниченной модели поставщиками и потребителями данных являются только финансовые организации, поднадзорные Национальному банку.

В расширенной модели, которая также реализована в ЕС, в качестве потребителей данных могут выступать организации со специализированным статусом: агрегаторы платежной информации и сервиса по инициации платежей. Такие субъекты должны находиться под определенным регулированием и надзором в целях обеспечения безопасности и управления рисками, что возможно потребует разработки соответствующих нормативных правовых актов. В настоящее время лицензирование таких организаций в Кыргызской Республике не предусмотрено.

Относительно подхода к внедрению открытого банкинга в Кыргызской Республике Концепция, в первую очередь, направлена на организации, открывающие клиентам банковские счета и электронные кошельки. Принимая во внимание необходимость соблюдения требований к обеспечению информационной безопасности, а также защиты прав потребителей, целесообразно в рамках открытого банкинга разрешить доступ к API только организациям, поднадзорным Национальному банку.

Заключение и дальнейшие шаги

В данной Концепции представлены основные подходы к внедрению открытого банкинга в Кыргызской Республике с учетом текущей практики использования API участниками банковского сектора и международного опыта.

В настоящее время использование API в Кыргызской Республике сконцентрировано в узких нишах, связанных с обработкой платежей (пополнения счетов, погашения кредитов), а также взаимодействием с розничными агентами. Обмен данными позволяет реализовывать новые модели обслуживания клиентов, но пока не привел к появлению принципиально новых продуктов и сервисов, основанных на эффективном управлении данными.

Несмотря на наличие регуляторной базы для создания финансовых платформ (маркетплейсов), в Кыргызской Республике в настоящее время финансовые маркетплейсы еще не созданы.

Инициативы по внедрению открытых API также реализуются на пространстве ЕАЭС. Участники финансового рынка Кыргызской Республики должны быть готовы и конкурентоспособны в рамках проектов по региональной интеграции.

При внедрении открытого банкинга в Кыргызской Республике следует учитывать особенности рынка, а также имеющиеся у участников рынка ресурсы. Национальный банк исходит из того, что внедрение открытого банкинга не является самоцелью, а должно, в первую очередь, привести к повышению доступности и качества финансовых услуг, появлению продуктов и сервисов, которые отвечают потребностям конечных потребителей.

Важным приоритетом для Национального банка является обеспечение безопасности и защищенности обмена данными между участниками рынка. Любые шаги по внедрению открытого банкинга должны сопровождаться мерами по снижению рисков информационной безопасности.

В связи с изложенным при реализации открытого банкинга в банковском секторе будет учитываться, что:

1. разработка основных параметров API будет проводиться в рамках межведомственной рабочей группы под руководством Национального банка в партнерстве с участниками платежного рынка и задействованными министерствами и ведомствами.

2. ключевой задачей межведомственной рабочей группы будет разработка единых стандартов API для банковского сектора и параметров их использования.

3. стандарты API будут разработаны для расширения банковской и платежной инфраструктур.

4. при внедрении открытого банкинга будет использоваться поэтапный подход в зависимости от функциональности API.

5. потребителями и поставщиками данных будут поднадзорные Национальному банку субъекты.

6. разработанные стандарты API обязательны, в первую очередь, для участников банковского сектора, которые осуществляют обмен данными, закрепленными соответствующими стандартами.

7. требования к безопасности, аутентификации клиентов, защите информации, в силу их значимости для обеспечения прав потребителей, могут быть закреплены в качестве обязательных для всех участников рынка.

Приложение
к Концепции развития
открытого банкинга
в Кыргызской Республике

ПЛАН МЕРОПРИЯТИЙ
по развитию открытого банкинга в Кыргызской Республике

Этап проекта	Мероприятия в рамках этапа	Срок реализации	Ответственные
Определение и формализация требований (стандартов) API для обмена и доступа банковских и платежных услуг.	Создание межведомственной рабочей группы, а также изучение, проработка и применение используемых стандартов API на предмет возможной адаптации в Кыргызской Республике	II кв. 2024 года	Национальный банк, министерства и ведомства (по согласованию), КБ, ОПС/ПО, ассоциации и союзы (по согласованию)
	Определение набора информации и сценариев для обмена данными в рамках платежных услуг	III кв. 2024 года	
	Разработка стандарта API для обмена и доступа к информации банковских и платежных услуг	IV кв. 2024 года	

Определение и формализация требований (стандартов) API для инициации платежей и иных поручений	Проработка запросов для инициации платежей и перечня иных поручений и определение сценариев использования набора запросов в рамках платежных услуг	I полугодие 2025 года	Национальный банк, КБ, ОПС/ПО, ассоциации и союзы (по согласованию)
	Разработка стандарта API для инициации платежей и иных поручений в рамках платежных услуг	III кв. 2025 года	
Организация обмена данными между информационными системами участников платежных систем с использованием API	Содействие внедрению участниками платежных систем стандартов API для организации обмена данными	2025-2026 гг.	КБ, ОПС/ПО, операторы финансовой платформы (маркетплейс) (по согласованию)
	Рекомендация стандартов API для финансовых платформ (маркетплейсов)	2025 год	
	Рекомендации стандартов API для подключения к системе быстрых платежей участников платежных систем	2025 год	

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 3 апреля 2024 года
№ 2024-П-12/15-1-(НПА)

**О внесении изменения в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики
«Об утверждении Положения «Об экономических
нормативах и требованиях, обязательных для выполнения
коммерческими банками Кыргызской Республики»
от 14 декабря 2022 года № 2022-П-12/78-7-(НПА)**

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики» от 14 декабря 2022 года № 2022-П-12/78-7-(НПА) следующее изменение:

– в абзаце третьем подпункта 1 пункта 4 слова и цифры «с 1 января 2024 года» заменить словами и цифрами «с 1 июля 2024 года».

2. Настоящее постановление вступает в силу со дня его официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

– со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на

официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 12 апреля 2024 года
№ 2024-П-12/17-2-(НПА)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики по вопросу аудита информационной безопасности

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

– «Об утверждении Положения «О требованиях к формированию финансовой отчетности коммерческих банков Кыргызской Республики» от 12 марта 2010 года № 6/2;

– «Об утверждении Положения «О критериях системности коммерческих банков и небанковских финансово-кредитных организаций» от 8 июня 2017 года № 2017-П-12/23-9-(НПА);

– «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях к внешнему аудиту банков и других финансово-кредитных организаций, лицензируемых Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-2-(НПА);

– «Об утверждении Правил формирования системы внутреннего контроля и внутреннего аудита в банках и небанковских финансово-кредитных организациях, лицензируемых и регулируемых Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-3-(НПА);

– «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по управлению рисками в банках Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-8-(НПА).

2. Настоящее постановление вступает в силу с 1 июля 2024 года.

3. Юридическому управлению:

– со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», коммерческих банков, ОАО «Государственный банк развития Кыргызской Республики», структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 12 апреля 2024 года
№ 2024-П-12/17-2-(НПА)

**Изменения в некоторые нормативные правовые акты
Национального банка Кыргызской Республики по
вопросу аудита информационной безопасности**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О требованиях к формированию финансовой отчетности коммерческих банков Кыргызской Республики» от 12 марта 2010 года № 6/2 следующие изменения:

в Положении «О требованиях к формированию финансовой отчетности коммерческих банков Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в первом предложении пункта 26 исключить слово «/или»;
- в первом предложении пункта 31 исключить слово «/или».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О критериях системности коммерческих банков и небанковских финансово-кредитных организаций» от 8 июня 2017 года № 2017-П-12/23-9-(НПА) следующие изменения:

в Положении «О критериях системности коммерческих банков и небанковских финансово-кредитных организаций», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 10 дополнить абзацами следующего содержания:

«Качественные характеристики, применяемые для оценки системной значимости банков в банковской системе, определяются на основе следующей информации:

- а) количество корреспондентских счетов и обороты по ним;
- б) количество выпущенных в обращение/действующих карт и объем транзакций;

в) наличие мобильных кошельков/приложений, интернет-банкинга и систем быстрых платежей;

г) участие в реализации государственных программ;

д) доля непроцентных доходов в структуре доходов банка;

е) доля государственных средств в банке и связь банка с государством;

ж) доля иностранных средств в капитале банка;

з) доступность и обширность сети банкоматов, терминалов.»;

– первое предложение второго абзаца пункта 13 после слов «отчетных периодов» дополнить словом «(ежеквартально)».

3. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о минимальных требованиях к внешнему аудиту банков и других финансово-кредитных организаций, лицензируемых Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-2-(НПА) следующие изменения:

в Положении о минимальных требованиях к внешнему аудиту банков и других финансово-кредитных организаций, лицензируемых Национальным банком Кыргызской Республики, утвержденном вышеуказанным постановлением:

– в пункте 3:

пятый абзац изложить в следующей редакции:

«Внешний аудит информационной безопасности – независимая комплексная проверка внешним аудитором технических регламентов и требований банка, позволяющих обеспечить безопасность и защиту информации и самих банковских систем от неправомерного вмешательства и иных угроз (рисков).»;

дополнить абзацами следующего содержания:

«DDoS-атака (distributed denial of service) – целенаправленная атака путем подачи большого количества запросов в целях прекращения или затруднения работы информационной системы.

Anti-fraud системы – программные комплексы для предотвращения мошеннических транзакций.

Sql-инъекция - уязвимость, которая позволяет атакующему использовать фрагмент вредоносного кода на языке структурированных запросов (SQL) для манипулирования базой данных и получения доступа к информации.

Dmz-зона — часть локальной сети, предназначенная для размещения сетевых устройств взаимодействующих с внешними сетями, в частности с сетью интернет.»;

- второй абзац пункта 11 изложить в следующей редакции:

«При заключении договора на проведение аудиторской проверки финансовой отчетности должны быть включены требования, изложенные в главе 5 настоящего Положения, и в договоре на проведение аудита информационной безопасности – требования, изложенные в главе 6 настоящего Положения.»;

- пункт 21 изложить в следующей редакции:

«21. Руководитель аудита информационной безопасности для проведения внешнего аудита информационной безопасности должен обладать:

- квалификационным сертификатом (одним из CISA, CISM, CISSP и т.д.);

- опытом аудита информационных систем и/или информационной безопасности финансово-кредитных организаций.»;

- наименование главы 6 «Аудит информационных систем» изложить в следующей редакции: «6. Аудит информационной безопасности»;

- пункт 37 изложить в следующей редакции:

«37. Банки должны проводить внешний аудит информационной безопасности минимум один раз в два года. Срок проведения внешнего аудита информационной безопасности определяется из расчета двух последовательных лет с даты проведения последнего внешнего аудита информационной безопасности.

При этом системно значимые банки, определяемые по количественным показателям в соответствии с Положением «О критериях системности коммерческих банков и небанковских финансово-кредитных организаций», а также банки, которые предоставляют дистанционные финансовые услуги (если объем

данных операций свыше 10% от активов банка), должны проводить внешний аудит информационной безопасности ежегодно.

В случае получения банком сертификации в соответствии с международным стандартом ISO 27001 «Система менеджмента информационной безопасности» и последующего соответствия этому стандарту внешний аудит информационной безопасности может проводиться раз в три года.

Банк должен проводить внешний аудит информационной безопасности дочерней компании, предоставляющей услуги по разработке финансовых технологий для реализации банковских услуг. Аудит информационной безопасности банка и его дочерней компании, предоставляющей услуги по разработке финансовых технологий для реализации банковских услуг, должен осуществляться одной аудиторской организацией.»;

– главу 6 «Аудит информационных систем» дополнить пунктами 37-1, 37-2, 37-3, 37-4 и 37-5 следующего содержания:

«37-1. В программе внешнего аудита, помимо соблюдения требований Положения о требованиях по обеспечению информационной безопасности в коммерческих банках Кыргызской Республики, дополнительно отражаются следующие вопросы/разделы:

– защита важной информации: шифрование данных (сокрытие данных по картам клиентов банка) и предотвращение утечек, управление неструктурированными данными (например, видео- и аудиозаписи), использование защищенных протоколов обмена с третьими лицами, использование многофакторной аутентификации, использование сертификатов безопасности;

– безопасность инфраструктуры: оценка обеспеченностью серверными и сетевыми ресурсами, оценка защиты виртуальных ресурсов и комплексной защиты от направленных атак, проверка наличия установки актуальных версий операционных систем и патчей безопасности, наличие использования банком внешних облачных ресурсов и другие;

– мониторинг: оценка управления инцидентами и цифровыми расследованиями инцидентов, анализ управления учетными записями и удаленным доступом к инфраструктуре, контроль

привилегированных пользователей, анализ полноты логов систем для цифровых расследований;

- защита от взломов и мошенничества: использование anti-fraud систем, защита от DDoS-атак и sql-инъекций, использование нагрузочных тестов на отказ в обслуживании, защита систем от межсайтового скриптинга и другие;

- защита приложений и баз данных: оценка защищённости баз данных, оценка мер безопасности программного кода приложений банка и использование автоматизированных инструментов проверки уязвимости кода, таких как статический и динамический анализаторы (SAST и DAST), в том числе мобильного и интернет-банкинга, в случае наличия в банке внутренней разработки программного обеспечения;

- сетевая безопасность: оценка топологии сети на предмет выделения подсети с серверами, POS-терминалами и банкоматами, подсети администрирования для привилегированных пользователей, наличия dmz-зон, наличия актуальных версий операционных систем и патчей безопасности; изучение полноты настроек систем предотвращения сетевых вторжений и сетевых аномалий; наличие межсетевых экранов и сканеров безопасности с актуальными подписками.

Акцентированные области внешнего аудита должны регулярно пересматриваться банком в зависимости от актуальности. Национальный банк вправе дополнительно рекомендовать банку включить в планируемый внешний аудит акцентированные области по результатам предыдущего аудита и/или при наличии инцидентов по информационной безопасности.

37-2. Техническое задание для внешнего аудита должно утверждаться/согласовываться ответственными лицами банка по информационной безопасности и информационным технологиям.

37-3. Банк при необходимости может проводить целевой аудит компонентов информационных систем на этапе создания, внедрения и эксплуатации новых информационных систем. Однако целевой аудит не исключает проведения внешнего аудита информационной безопасности.

37-4. Целевой аудит может быть самостоятельно внепланово инициирован банком и проведен в качестве узкоспециализированного аудита, направленного на отдельный элемент инфраструктуры, для оценки бизнес-процесса либо на соответствие конкретным критериям как быстродействие, безопасность, надежность, производительность или признанным международным стандартам (PCI DSS, COBIT, ITIL, ISO, NIST и другие).

37-5. При внедрении банком нового приложения для удаленного доступа клиентов (мобильный и интернет-банкинг) банк должен провести целевой внешний аудит безопасности программного кода в случае наличия в банке внутренней разработки программного обеспечения. Результаты целевого аудита должны быть предоставлены в Национальный банк в течение 10 дней после получения отчета аудита.»;

– пункт 38 изложить в следующей редакции:

«38. В ходе и для целей аудита информационной безопасности внешний аудитор должен:

а) обозначить сроки проведения аудита, область аудита (проверяемые информационные системы, процессы, документы), подходы и применяемые инструменты аудита;

б) осуществить анализ и оценку соответствия информационных систем и процессов банка требованиям:

– нормативных правовых актов Национального банка в части информационной безопасности;

– внутренних политик/процедур информационных систем банка, утвержденных руководством банка.»;

– пункт 39 изложить в следующей редакции:

«39. При проведении внешнего аудита информационной безопасности как минимум необходимо:

а) оценить внутренние документы по обеспечению информационной безопасности на предмет их необходимости, достаточности и соответствия требованиям законодательства Кыргызской Республики, нормативных правовых актов Национального банка;

б) изучить стратегические документы банка, бизнес-планы, политики и процедуры по управлению рисками информационной безопасности в целях оценки их адекватности, достаточности и актуальности;

в) оценить систему управления информационной безопасности и систему управления операционными рисками;

г) оценить систему обеспечения непрерывности деятельности информационных систем и планов восстановления информационных систем в случае чрезвычайных ситуаций;

д) оценить риски, связанные с угрозами нарушения информационной безопасности в отношении активов банка, идентифицировать уязвимости информационных систем;

е) рассмотреть степень защищенности информационных систем в филиалах, если в них наблюдается низкий уровень централизации и размещены критические элементы инфраструктуры;

ж) оценить систему управления доступом и распределения ролей в автоматизированных системах;

з) оценить уровень осведомленности персонала банка в области информационной безопасности и меры банка по информированию персонала;

и) рассмотреть вопросы соблюдения требований законодательства в отношении прав интеллектуальной собственности и использования лицензионных программных продуктов;

к) оценить выполнение рекомендаций предыдущих внешних аудиторских проверок в виде разработки новых или совершенствования действующих внутренних процедур банка, а также мер по улучшению системы защищенности информационных систем;

л) оценить систему управления рисками поставщиков услуг по критичным информационным системам банка в случае передачи банком бизнес-процессов по управлению информационными технологиями на аутсорсинг.;

– главу 6 «Аудит информационных систем» дополнить пунктом 39-1 следующего содержания:

«39-1. По результатам аудита информационной безопасности внешний аудитор представляет оценку текущего состояния информационных систем и степень их защищенности.

По результатам аудита дочерней компании, предоставляющей услуги по разработке финансовых технологий для реализации банковских услуг, составляются отчеты на отдельной или консолидированной основе.»;

- пункт 40 изложить в следующей редакции:

«40. В аудиторском заключении должна быть отражена информация в соответствии с Международными стандартами аудита и требованиями Национального банка, в том числе рекомендации, которые должны быть включены в программу аудита.»;

- подпункт 1 пункта 41 изложить в следующей редакции:

«1) представить Национальному банку заверенную копию аудиторского заключения вместе с финансовой отчетностью и письмом аудитора к руководству банка, включая рекомендации внешнего аудитора, за пять рабочих дней до дня проведения годового общего собрания акционеров.»;

- пункт 42 изложить в следующей редакции:

«42. По завершении аудита информационной безопасности банк обязан представить Национальному банку заверенную копию аналитического отчета по результатам аудита информационной безопасности и письмо руководству в течение 5 (пяти) рабочих дней.

Аналитический отчет по результатам аудита информационной безопасности должен содержать как минимум информацию о масштабах аудита, использованных подходах аудита, информацию по исполнению рекомендаций предыдущих аудитов, краткие выводы о выявленных рисках, рекомендации, общее заключение по итогам аудита.»;

- пункт 49 дополнить абзацем следующего содержания:

«В случае выявления рисков и недостатков в деятельности банка Национальный банк вправе дополнительно рекомендовать внешнему аудитору включить в программу аудита и оценки проверку указанных вопросов.»;

- девятый абзац пункта 53 изложить в следующей редакции:

«- оценки системы управления рисками информационной безопасности как категории операционного риска.»;

- пункт 54 изложить в следующей редакции:

«54. В соответствии с законодательством Кыргызской Республики Национальный банк вправе потребовать от банка проведения внепланового аудита.

Национальный банк вправе назначить проведение внепланового целевого аудита в банке при возникновении событий/инцидентов информационной безопасности, приведших к фактам мошенничества, кражам, взлому системы и иным угрозам, которые могут принести существенные убытки банку в результате недостатков в системе управления информационной безопасностью.

При этом услуги аудиторской организации оплачиваются банком.»;

- пункт 57 дополнить четвертым абзацем следующего содержания:

«- оперативно принимать меры по устранению выявленных аудиторской проверкой недостатков по информационной безопасности в целом, в том числе по рискам и угрозам, которые могут привести к убыткам и потерям в банке.».

4. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил формирования системы внутреннего контроля и внутреннего аудита в банках и небанковских финансово-кредитных организациях, лицензируемых и регулируемых Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-3-(НПА) следующие изменения:

в Правилах формирования системы внутреннего контроля и внутреннего аудита в банках и небанковских финансово-кредитных организациях, лицензируемых и регулируемых Национальным банком Кыргызской Республики, утвержденных вышеуказанным постановлением:

- третий абзац подпункта 2 пункта 24 изложить в следующей редакции:

«- программный контроль, который осуществляется встроенными в прикладные программы автоматизированными процедурами, а также выполняемыми вручную процедурами, контролирующими

обработку банковских операций и других сделок (контрольное редактирование, контроль логического доступа, внутренние процедуры резервирования и восстановления данных, контроль создания транзитных счетов (счета, на которых временно хранятся средства), контроль записей, удаленных вручную в информационных системах и т.п.).»;

– пункт 25 дополнить одиннадцатым абзацем следующего содержания:

«- осуществления регулярного контроля операций, проводимых через транзитные счета.».

5. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по управлению рисками в банках Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-8-(НПА) следующее изменение:

в Положении «О минимальных требованиях по управлению рисками в банках Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– главу 10 «Операционный риск» дополнить пунктами 72-1 и 72-2 следующего содержания:

«72-1. При возникающих событиях/инцидентах информационной безопасности, приведших к простоям автоматизированной системы или других критичных информационных систем банка с недоступностью дистанционных банковских услуг более 30 минут, банк не позднее 60 минут с момента события/инцидента должен информировать Национальный банк по каналам взаимодействия и дополнительно направить не позднее 1 рабочего дня со дня события/инцидента официальное письмо в Национальный банк с подробным описанием события/инцидента и о мерах, предпринимаемых банком для устранения причин.

72-2. В случае простоя автоматизированной системы или других критичных информационных систем банка с недоступностью дистанционных банковских услуг более 60 минут банк не позднее 90 минут с момента события/инцидента должен информировать население с помощью доступных ему каналов связи или средств

массовой информации о времени устранения технических неполадок.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 12 апреля 2024 года
№ 2024-П-12/17-3-(НПА)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики по вопросу признания рейтинговых агентств

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

– «Об утверждении Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3;

– «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 14 сентября 2011 года № 52/4;

– «Об утверждении Инструкции «О требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами» от 31 мая 2017 года № 21/5;

– «Об утверждении Положения «О расчете коэффициента покрытия ликвидности коммерческих банков» от 27 декабря 2019 года № 2019-П-12/68-4-(НПА);

– «Об утверждении Инструкции по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики» от 12 октября 2022 года № 2022-П-12/63-1-(НПА);

– «Об утверждении Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики» от 14 декабря 2022 года № 2022-П-12/78-7-(НПА);

– «Об утверждении Инструкции «Об ограничениях кредитования» от 12 апреля 2023 года № 2023-П-12/23-5-(НПА).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 (пятнадцати) дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

– со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», коммерческих банков, структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 12 апреля 2024 года
№ 2024-П-12/17-3-(НПА)

**Изменения в некоторые нормативные правовые
акты Национального банка Кыргызской Республики
по вопросу признания рейтинговых агентств**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3 следующие изменения:

в Положении о классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков, утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 10.6 дополнить абзацем следующего содержания:

«Нерыночные инвестиции в ценные бумаги классифицируются, как минимум, как «актив под наблюдением» с созданием РППУ в размере от 5% до 15% в случае наличия информации об инвестируемой компании, ее финансовой отчетности и если проведен анализ будущих потоков денежных средств, положения компании на рынке, бизнес-плана компании, а также другой информации, которая позволит оценить качество этих инвестиций с документальным подтверждением.»;

– абзац второй пункта 10.8 изложить в следующей редакции:

«Примечание: Эквивалентный рейтинг, который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poors (США), или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Ratings Service (DBRS) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».»;

- в Приложении 1 к Положению:
- пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1. Наличие у эмитента/оригинатора ценных бумаг инвестиционного рейтинга не ниже «BBB» или «Baa2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»..».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 14 сентября 2011 года № 52/4 следующие изменения:

в Положении «О работе банков с ценными бумагами», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 24 изложить в следующей редакции:

«24. Банк может приобретать акции частных эмитентов:

- резидентов Кыргызской Республики – только в случае включения эмитента в листинг фондовой биржи по наивысшей категории;

- нерезидентов Кыргызской Республики – при наличии у эмитента рейтинга долгосрочной кредитоспособности категории не ниже наивысшей и следующей за наивысшей, который присвоен рейтинговым агентством Moody's Investors Service (США), или эквивалентного рейтинга, который присвоен рейтинговыми агентствами Standard & Poors (США), Fitch IBCA (Великобритания) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».

При этом банк вправе приобретать акции частных эмитентов – нерезидентов Кыргызской Республики, не имеющих рейтингов долгосрочной кредитоспособности с соблюдением требований Положения о классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков.;

- абзац а) пункта 25 изложить в следующей редакции:

«а) эмитентом/оригинатором – нерезидентом Кыргызской Республики при условии наличия рейтинга не ниже «BBB» или «Baa2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»;».

3. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции «О требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами» от 31 мая 2017 года № 21/5 следующие изменения:

в Инструкции «О требованиях к операциям банка с аффилированными и связанными с банком лицами», утвержденной вышеуказанным постановлением:

- пункт 2 дополнить абзацами следующего содержания:

«Банк со 100% государственной долей участия в рамках ведения реестра аффилированных и связанных с банком лиц вправе не включать в реестр лиц, не осуществляющих контроль над банком и не влияющих на их деятельность.

При этом банк со 100% государственной долей участия включает в реестр в обязательном порядке лиц аффилированных и связанных с банком, указанных в пунктах 4, 5 и 6 части 1 статьи 52 Закона Кыргызской Республики «О банках и банковской деятельности» при следующих условиях:

- при выдаче аффилированным и связанным с банком лицам кредитов и кредитных заменителей;
- при заключении сделок, несущих в себе кредитный риск, с аффилированными и связанными с банком лицами.»;
- пункт 21 изложить в следующей редакции:

«21. Каждый кредит, выдаваемый аффилированному или связанному с банком лицу (за исключением межбанковского кредита в ходе обычной корреспондентской деятельности), должен быть

обеспечен залогом, стоимость реализации которого составляет не менее:

1) 100 процентов от суммы кредита, если кредит обеспечивается поручительством, выданным решением Кабинета Министров Кыргызской Республики субъектам национальной экономики, направленных на обеспечение национальной и продовольственной безопасности страны в целях оказания поддержки субъектам национальной экономики;

2) 120 процентов от суммы кредита, если кредит обеспечивается ценными бумагами Кабинета Министров Кыргызской Республики или связанным депозитом в банке, выдающем кредит.

Связанный депозит означает отдельный срочный вклад (депозит), не являющийся корреспондентским счетом:

- со сроком не менее срока выдаваемого кредита;
- соответствующим образом оформленный как залог;
- по которому запрещается движение средств;
- недоступный клиенту до тех пор, пока обязательства по кредиту не будут выполнены.

Рыночная стоимость залогового обеспечения в виде ценных бумаг должна переоцениваться банком ежемесячно в виде вклада (депозита) в иностранной валюте – еженедельно/ежедневно.

3) 140 процентов от суммы кредита в случае любого другого вида залога.»

4. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О расчете коэффициента покрытия ликвидности коммерческих банков» от 27 декабря 2019 года № 2019-П-12/68-4-(НПА) следующие изменения:

в Положении «О расчете коэффициента покрытия ликвидности коммерческих банков», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- подпункты 3 и 4 пункта 12 изложить в следующей редакции:

«3) средства на корреспондентских счетах в коммерческих банках, имеющие долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «А-», который присвоен рейтинговым агентством Standard and Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из

рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»;

4) ценные бумаги, выпущенные Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Национальным банком Кыргызской Республики, в том числе ценные бумаги, гарантированные Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Национальным банком Кыргызской Республики;»;

– абзац а) подпункта 5 пункта 12 изложить в следующей редакции:

«а) эмитенты имеют долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «АА-», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»»;

– подпункты 1 и 2 пункта 14 изложить в следующей редакции:

«1) ценные бумаги, выпущенные правительствами иностранных государств и центральными банками иностранных государств, международными финансовыми организациями, или гарантированные ими, имеющие долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А-», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», эмитентами которых не являются аффилированные организации по отношению к банку;

2) ценные бумаги, эмитентами которых не являются аффилированные организации по отношению к банку, имеющие долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «АА-», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».»;

– подпункты 1 и 2 пункта 15 изложить в следующей редакции:

«1) ценные бумаги, выпущенные правительствами иностранных государств и центральными банками иностранных государств, международными финансовыми организациями, или гарантированные ими и имеющие долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже «BBB-», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»;

2) ценные бумаги, эмитентами которых не являются финансовые организации или аффилированные с ними организации, имеющие долгосрочный кредитный рейтинг от «А+» до «А-», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики»»;

– в третьей строке первой графы таблицы пункта 41 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров».

– в третьей строке первой графы таблицы пункта 46 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров».

5. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики» от 12 октября 2022 года № 2022-П-12/63-1-(НПА) следующие изменения:

в Инструкцию по определению стандартов достаточности (адекватности) капитала коммерческих банков Кыргызской Республики, утвержденной вышеуказанным постановлением:

– в пункте 25:

в подпункте 1:

– абзац а) изложить в следующей редакции:

«а) банкноты и монеты Кыргызской Республики, государств, являющихся членами ЕАЭС и ОЭСР, и государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».

Примечание: ОЭСР – Организация экономического сотрудничества и развития. Перечень государств – членов ОЭСР размещен на официальном сайте www.oecd.org;»;

– абзацы г) и д) изложить в следующей редакции:

«г) требования к центральным (национальным) банкам государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах

и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР;

д) требования к правительствам государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР (ценные бумаги, выпущенные правительствами);»;

– абзац ж) изложить в следующей редакции:

«ж) активы (или их часть) с обеспечением, выраженным в валюте государств, являющихся членами ЕАЭС и ОЭСР, а также государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», а также находящиеся на отдельном депозитном счете;»;

– абзац б) подпункта 2 изложить в следующей редакции:

«б) активы (или их часть), обеспеченные ценными бумагами по текущей рыночной цене и выпущенные правительствами государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах

и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР;»;

в подпункте 3:

– абзац в) изложить в следующей редакции:

«в) денежные активы в расчетах с банками и другими финансово-кредитными организациями государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР;»;

- абзац д) изложить в следующей редакции:

«д) требования к банкам и другим финансово-кредитным организациям государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР, которые не являются аффилированными организациями по отношению к отчитывающемуся банку, а также все активы, основанные на гарантиях данных институтов;»;

– абзацы б), в), г) и д) подпункта 5 изложить в следующий редакции:

«б) требования к правительствам и центральным банкам государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings,

Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или не являющихся членами ОЭСР (ценные бумаги, выпущенные правительствами этих государств и другие требования);

в) денежные активы в расчетах с банками и другими финансово-кредитными организациями государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или не являющихся членами ОЭСР;

г) требования к банкам и другим финансово-кредитным организациям государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или являющихся членами ОЭСР, которые являются аффилированными организациями по отношению к отчитывающемуся банку;

д) требования к банкам и другим финансово-кредитным организациям государств, имеющих долгосрочный суверенный кредитный рейтинг ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами,

соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или не являющихся членами ОЭСР;».

6. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики» от 14 декабря 2022 года № 2022-П-12/78-7-(НПА) следующие изменения:

в Положении «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

пункт 3 изложить в следующей редакции:

«3. В целях выполнения экономических нормативов и требований, указанных в настоящем Положении, и снижения рисков банкам рекомендуется установить внутренние пределы по экономическим нормативам и требованиям, которые должны быть ниже максимальных и выше минимальных пределов, установленных Национальным банком Кыргызской Республики (далее – Национальный банк).

Банк вправе признавать рейтинговые оценки рейтинговых агентств – государств-членов ЕАЭС, подлежащих регулированию в стране происхождения и оценки которых признаются в рамках пруденциального регулирования, а также соответствующих следующим критериям:

1) объективность:

– методология, применяемая рейтинговым агентством, является надежной и подлежит проверке на основе исторических и (или) ожидаемых данных о дефолтах, а также содержит подробное описание всех ключевых количественных и качественных факторов, определяющих способность рейтингуемого лица исполнять принятые на себя финансовые обязательства, и описание их влияния на кредитные рейтинги и прогнозы по кредитным рейтингам;

2) независимость:

- рейтинговое агентство не контролируется государственными органами или должностными лицами государственных органов, квазигосударственными организациями или политическими партиями, которые не вмешиваются в деятельность рейтингового агентства и не имеют влияния на процессы присвоения рейтингов;

- юридические лица, которым рейтинговое агентство присваивает, подтверждает или пересматривает рейтинг, не являются аффилированными лицами рейтингового агентства;

- рейтинговые аналитики рейтингового агентства, участвующие в рейтинговых действиях в отношении рейтингуемого лица, не состоят и не состояли в трудовых или деловых отношениях с рейтингуемым лицом в течение последних 3 (трех) лет до даты осуществления рейтингового действия, а также не владеют прямо или косвенно, в том числе через близких родственников, ценными бумагами, иными финансовыми инструментами или иным имуществом рейтингуемого лица или лиц, осуществляющих контроль над рейтингуемым лицом или оказывающих значительное влияние на такое лицо;

- рейтинговое агентство имеет службу внутреннего аудита или внутреннего контроля, в том числе осуществляющего функции внутреннего аудита, подотчетную Совету директоров;

- в рейтинговом агентстве как минимум одна треть, но не менее двух членов Совета директоров являются независимыми членами, не осуществляющими рейтинговые действия, рекламу услуг рейтингового агентства и иные действия по привлечению клиентов;

- доля прямого или косвенного владения акциями каждого акционера рейтингового агентства не превышает 50 (пятидесяти) процентов от общего количества голосующих акций данного рейтингового агентства;

- внутренние процедуры рейтингового агентства предусматривают меры для предотвращения неправомерного использования и раскрытия информации и обеспечивают защиту и конфиденциальность информации;

3) международный доступ/прозрачность:

- рейтинговое агентство обеспечивает раскрытие на интернет-ресурсе рейтингового агентства следующей информации:

- методологии, применяемой рейтинговым агентством при определении рейтинга;

- списка кредитных рейтингов, присвоенных за последний год, а также рейтингуемых лиц и иных лиц, доля денежных поступлений от которых составила пять и более процентов в годовом объеме выручки рейтингового агентства по состоянию на конец последнего истекшего календарного года;

4) раскрытие информации:

рейтинговое агентство раскрывает следующую информацию:

- свой профессиональный кодекс поведения;
- общий характер его компенсационных соглашений с оцениваемыми организациями;

- любой конфликт интересов, компенсационные механизмы рейтингового агентства, его методологии оценки рейтингов, включая определение дефолта, временной горизонт и значение каждого рейтинга;

- фактические показатели неисполнения обязательств по каждой категории оценки и переходы рейтингов, например, вероятность того, что рейтинг «АА» станет «А» с течением времени.

Рейтинг должен быть раскрыт как можно скорее после его выпуска. При раскрытии рейтинга информация должна предоставляться простым языком с указанием характера и ограничений кредитных рейтингов, а также риска необоснованного использования их при осуществлении инвестиций.

5) надежность рейтингов и ресурсы:

- рейтинговое агентство осуществляет рейтинговую деятельность на регулярной основе не менее пяти последних лет;

- количество организаций, которым рейтинговое агентство присваивало и пересматривало кредитный рейтинг, составляет не менее тридцати, в том числе за последние три года – не менее двадцати, из них не менее пяти являлись финансовыми организациями;

- рейтинговое агентство на постоянной основе осуществляет мониторинг присвоенных рейтингов, а также обеспечивает своевременное реагирование на изменяющиеся факторы, связанные

с изменениями в финансовом положении, корпоративном управлении или иных аспектах деятельности рейтингуемого лица, изменениями макроэкономических условий или условий финансового рынка, что подтверждается фактическими обновлениями рейтингов не позднее календарного года с даты присвоения или последнего пересмотра рейтинга или даты последнего пересмотра применяемой методологии.»;

в пункте 15:

– абзац одиннадцатый изложить в следующей редакции:

«- депозиты в банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «BB» или «Ba2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, за исключением аффилированных банков, если условиями договора предусмотрена возможность изъятия депозита в течение 7 (семи) дней;»;

– абзац тринадцатый изложить в следующей редакции:

«- государственные ценные бумаги, имеющие долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения;»;

в пункте 22:

– абзацы в) и г) изложить в следующей редакции:

«в) средства на корреспондентских счетах, в том числе в драгоценных металлах, в банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «BB» или «Ba2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми

агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, за исключением аффилированных банков;

г) депозиты в банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «BB» или «Ba2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, за исключением аффилированных банков, если условиями договора предусмотрена возможность изъятия депозита в течение 7 (семи) дней;»;

- абзац л) изложить в следующей редакции:

«л) государственные ценные бумаги, выпущенные государствами, имеющими долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения;»;

в пункте 26:

- абзац седьмой изложить в следующей редакции:

«- средства на корреспондентских счетах в банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «BB» или «Ba2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, за исключением аффилированных банков;»;

- абзац двенадцатый изложить в следующей редакции:

«- депозиты «овернайт» в банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «BB» или «Ba2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми

агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, за исключением аффилированных банков, погашение по которым наступает в течение следующего (одного) операционного дня;»;

пункт 53 изложить в следующей редакции:

«53. Общий размер инвестиций банка в ценные бумаги правительств и центральных банков государств, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже уровня «А» или «А2», который присвоен одним из рейтинговых агентств Standard and Poor's, Fitch Ratings, Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 настоящего Положения, не должен превышать 100% размера чистого суммарного капитала банка.».

7. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции «Об ограничениях кредитования» от 12 апреля 2023 года № 2023-П-12/23-5-(НПА) следующие изменения:

в Инструкции «Об ограничениях кредитования», утвержденной вышеуказанным постановлением:

в пункте 8:

– подпункт 2 изложить в следующей редакции:

«2) Средства, размещенные в коммерческих банках, имеющих долгосрочный кредитный рейтинг не ниже «BBB», который присвоен рейтинговым агентством Standard and Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Japan Credit Rating Agency (JCR), Dominion Bond Rating Service (DBRS) и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», а также кредиты, гарантированные такими банками. Для того чтобы подпадать под это исключение, банк должен иметь соответствующую документацию, подтверждающую присвоенный рейтинг, в частности название рейтингового агентства, даты первоначального присвоения рейтинга и последнего подтверждения

присвоенного рейтинга, приемлемый источник информации о рейтинге, а также последний годовой отчет банка-корреспондента.»;

– подпункт 4 изложить в следующей редакции:

«4) Требования к правительствам или центральным банкам, имеющим долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».»;

в пункте 9:

– подпункт 5 изложить следующей редакции:

«5) Требования, гарантированные правительствами или центральными банками, имеющими долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям, установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики», или гарантированные международными финансовыми институтами (ЕБРР, АБР и др.).»;

– подпункт 6 изложить следующей редакции:

«6) Забалансовые обязательства, принятые банком, по которым бенефициаром являются центральные банки или правительства, имеющие долгосрочный суверенный кредитный рейтинг не ниже уровня «А», который присвоен рейтинговым агентством Standard & Poor's, или равнозначный рейтинг, который присвоен одним из рейтинговых агентств Japan Credit Rating Agency (JCR), Fitch Ratings, Dominion Bond Rating Service (DBRS), Moody's Investors Service и другими рейтинговыми агентствами, соответствующими критериям,

установленным пунктом 3 Положения «Об экономических нормативах и требованиях, обязательных для выполнения коммерческими банками Кыргызской Республики».».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 29 апреля 2024 года
№ 2024-П-07/20-1-(ДКП)

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 5, 13, 63, 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 11,00 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в силу с 30 апреля 2024 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение 1 (одного) рабочего дня со дня принятия настоящего постановления.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего экономическое управление.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 8 мая 2024 года
№ 2024-П-09/21-7-(НПА)

**О внесении изменений в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики
«Об утверждении Положения «О порядке размещения,
повторного предложения, доразмещения, обратного выкупа и
проведения расчетов с государственными ценными бумагами
Правительства Кыргызской Республики через Национальный
банк Кыргызской Республики» от 26 июня 2013 года № 20/1**

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О порядке размещения, повторного предложения, доразмещения, обратного выкупа и проведения расчетов с государственными ценными бумагами Правительства Кыргызской Республики через Национальный банк Кыргызской Республики» от 26 июня 2013 года № 20/1 (прилагаются).

2. Юридическому управлению:

– со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.

4. Управлению денежно-кредитных операций в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений Национального банка Кыргызской Республики.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление денежно-кредитных операций.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 8 мая 2024 года
№ 2024-П-09/21-7-(НПА)

ИЗМЕНЕНИЯ
в постановление Правления Национального банка Кыргызской
Республики «Об утверждении Положения «О порядке
размещения, повторного предложения, доразмещения,
обратного выкупа и проведения расчетов с государственными
ценными бумагами Правительства Кыргызской Республики
через Национальный банк Кыргызской Республики»
от 26 июня 2013 года № 20/1

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О порядке размещения, повторного предложения, доразмещения, обратного выкупа и проведения расчетов с государственными ценными бумагами Правительства Кыргызской Республики через Национальный банк Кыргызской Республики» от 26 июня 2013 года № 20/1 следующие изменения:

в Положении «О порядке размещения, повторного предложения, доразмещения, обратного выкупа и проведения расчетов с государственными ценными бумагами Правительства Кыргызской Республики через Национальный банк Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в наименовании слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пункте 1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пункте 3:

слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров», после слов «Кыргызской Республики»; добавить слова «в рамках данного Положения»;

- в пункте 6 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пункте 23 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в наименовании Приложения 1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в преамбуле Приложения 1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пунктах 1.1 и 4.11 Приложения 1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в наименовании Приложения 1-1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в преамбуле Приложения 1-1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пункте 1.1 Приложения 1-1 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в преамбуле Приложения 2 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;
- в пункте 4.9 Приложения 2 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 15 мая 2024 года
№ 2024-П-12/22-1-(НПА)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

- «Об утверждении Инструкции «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и открытой позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики» от 29 декабря 2004 года № 36/13;

- «Об утверждении Положения «О ликвидации банков» от 8 июня 2017 года № 2017-П-12/23-5-(НПА);

- «О Положении «О мерах воздействия, применяемых к банкам, лицензируемым Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-4-(НПА);

- «Об утверждении Инструкции об осуществлении банковского надзора» от 20 июня 2018 года № 2018-П-12/24-2-(НПА).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 (пятнадцати) дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», коммерческих банков, ОЮЛ «Ассоциация микрофинансовых организаций», ОАО «Финансовая компания кредитных союзов», микрофинансовых компаний, привлекающих депозиты, структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора.

Исполняющий обязанности председателя

К. Куленбеков

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 мая 2024 года
№ 2024-П-12/22-1-(НПА)

Изменения в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и открытой позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики» от 29 декабря 2004 года № 36/13 следующее изменение:

Инструкцию «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и открытой позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики», утвержденную вышеуказанным постановлением:

– дополнить пунктом 5.1-1 следующего содержания:

«5.1-1. В случае представленного письмом согласия банка с фактом нарушения лимитов открытой позиции и размером штрафа заместителем председателя/членом Правления Национального банка, курирующим надзорный блок, выносится постановление о наложении штрафа.

В иных случаях рассмотрение вопроса о нарушении банком лимитов открытой позиции, а также применение меры воздействия в виде взыскания штрафа осуществляется в установленном порядке.».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О ликвидации банков» от 8 июня 2017 года № 2017-П-12/23-5-(НПА) следующие изменения:

в Положении «О ликвидации банков», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в абзаце третьем пункта 19 цифру и слово «3 (три)» заменить цифрой и словом «2 (два)»;

- дополнить пунктом 43-1 следующего содержания:

«43-1. При добровольной ликвидации филиала иностранного банка вопросы, отнесенные к компетенции общего собрания акционеров банка в соответствии с настоящим Положением и банковским законодательством, рассматриваются и утверждаются органом управления иностранного банка, создавшего филиал на территории Кыргызской Республики, уполномоченным в соответствии с учредительными документами рассматривать вопросы открытия/закрытия филиалов иностранного банка за рубежом.»;

- дополнить пунктом 47-1 следующего содержания:

«47-1. Ликвидатор в течение 3 рабочих дней со дня принятия Национальным банком решения об отзыве лицензии и начале добровольной ликвидации банка в письменной форме уведомляет об этом государственный орган по регистрации юридических лиц в установленном законодательством порядке.»;

- пункт 54 дополнить абзацем вторым следующего содержания:

«Ликвидатор в течение 3 (трех) рабочих дней со дня принятия судом решения о начале процедуры принудительной ликвидации банка в письменной форме уведомляет об этом государственный орган по регистрации юридических лиц в установленном законодательством порядке.»;

- дополнить пунктом 78-1 следующего содержания:

«78-1. После удовлетворения требований всех кредиторов банка остатки ликвидационной массы должны быть распределены между акционерами соразмерно доле участия акционера в капитале банка, с учетом наличия фактических обязательств между банком и акционером банка.

При ликвидации филиала иностранного банка оставшиеся после удовлетворения требований всех кредиторов денежные средства перечисляются на счет создавшего его иностранного банка в соответствии с требованиями настоящего Положения.

Процедура распределения активов должна быть завершена до обращения ликвидатора о завершении процедуры ликвидации банка

в суд (в случае принудительной ликвидации) и в Национальный банк (в случае добровольной ликвидации).

Капитал филиала иностранного банка, размещенный в качестве необремененного долгами связанного депозита в Национальном банке, включается в ликвидационную массу филиала иностранного банка и может быть направлен на удовлетворение требований кредиторов филиала иностранного банка.

Выплата денежных средств акционеру/ам производится в безналичной форме.».

3. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Положении «О мерах воздействия, применяемых к банкам, лицензируемым Национальным банком Кыргызской Республики» от 15 июня 2017 года № 2017-П-12/25-4- (НПА) следующие изменения:

в Положении «О мерах воздействия, применяемых к банкам, лицензируемым Национальным банком Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 4 изложить в следующей редакции:

«4. Национальный банк вправе предусмотреть возможность принятия банком добровольных обязательств по устранению недостатков, угроз/предпосылок нарушения требований законодательства Кыргызской Республики.»;

- пункт 15 изложить в следующей редакции:

«15. Письмо-обязательство готовится и предоставляется банком, в деятельности которого имеют место недостатки и угрозы/предпосылки нарушения нормативных правовых актов, не вызывающие значительную обеспокоенность надзорного органа. Письмо-обязательство должно содержать конкретные меры по устранению недостатков, которые будут предприняты советом директоров и руководством банка, с установлением сроков и целевых показателей. Письмо-обязательство при необходимости может содержать меры по ужесточению внутренних значений экономических нормативов и требований. Банк, предоставляя письмо-обязательство, обязуется выполнять требования, предусмотренные в письме-обязательстве.

Письмо-обязательство утверждается советом директоров банка и подлежит предоставлению в уполномоченное подразделение Национального банка.»;

– первое предложение пункта 19 изложить в следующей редакции:

«19. Меры воздействия Национального банка могут применяться в форме постановлений Правления Национального банка, Комитета по надзору Национального банка, заместителя председателя/члена Правления Национального банка, курирующего надзорный блок, предписаний или требований заместителя председателя/члена Правления Национального банка, курирующего надзорный блок, начальников структурных подразделений Национального банка.»;

– пункт 24 дополнить абзацем двенадцатым следующего содержания:

«В случаях, предусмотренных Инструкцией «О порядке соблюдения лимитов открытой валютной позиции и позиции в драгоценных металлах коммерческими банками на территории Кыргызской Республики», утверждаемой постановлением Правления Национального банка, штраф налагается постановлением заместителя председателя/члена Правления Национального банка, курирующего надзорный блок.».

4. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции об осуществлении банковского надзора» от 20 июня 2018 года № 2018-П-12/24-2-(НПА) следующие изменения:

в Инструкции об осуществлении банковского надзора, утвержденной вышеуказанным постановлением:

– в абзаце третьем пункта 4 исключить слово «коммерческий» в соответствующих падежных формах.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 15 мая 2024 года
№ 2024-П-09/22-2-(БС)

**О внесении изменений в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики
«Об утверждении Правил определения официальных
курсов иностранных валют по отношению
к кыргызскому сому» от 28 марта 2013 года № 10/15**

В соответствии со статьями 5, 9, 25 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил определения официальных курсов иностранных валют по отношению к кыргызскому сому» от 28 марта 2013 года № 10/15 (прилагаются).

2. Настоящее постановление вступает в силу с 1 июля 2024 года.

3. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению денежно-кредитных операций в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, Министерства финансов Кыргызской Республики, Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики, Государственной таможенной службы при Министерстве финансов Кыргызской Республики, Государственной налоговой службы при Министерстве финансов Кыргызской Республики, Национального статистического комитета Кыргызской Республики, соответствующих структурных подразделений Национального банка Кыргызской Республики, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление денежно-кредитных операций.

Исполняющий обязанности председателя

К. Куленбеков

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 мая 2024 года
№ 2024-П-09/22-2-(БС)

**Изменения в постановление Правления Национального банка
Кыргызской Республики «Об утверждении Правил определения
официальных курсов иностранных валют по отношению
к кыргызскому сому» от 28 марта 2013 года № 10/15**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении «Правил определения официальных курсов иностранных валют по отношению к кыргызскому сому» от 28 марта 2013 года № 10/15 следующие изменения:

в Правилах определения официальных курсов иностранных валют по отношению к кыргызскому сому, утвержденных вышеуказанным постановлением:

– Приложение 2 к Правилам определения официальных курсов иностранных валют по отношению к кыргызскому сому дополнить пунктами 41, 42, 43 следующего содержания:

«41. Гонконгский доллар.

42. Индонезийская рупия.

43. Оманский риал.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 22 мая 2024 года
№ 2024-П-14/23-2-(ПС)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

- «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8;
- «Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем» от 2 сентября 2019 года № 2019-П-14/46-1-(ПС);
- «Об утверждении Положения «О регулировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем» от 30 сентября 2019 года № 2019-П-14/50-2-(ПС);
- «Об утверждении Положения «О требованиях по обеспечению информационной безопасности операторов платежных систем и платежных организаций» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-1-(ПС).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 (пятнадцати) дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению платежных систем после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, операторов платежных систем и платежных организаций Кыргызской Республики.

5. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 22 мая 2024 года
№ 2024-П-14/23-2-(ПС)

Изменения в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8 следующие изменения:

в Положении «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– в пункте 5:

абзац двенадцатый изложить в следующей редакции:

«Виртуальный POS-терминал – веб-интерфейс, заменяющий физический POS-терминал и взаимодействующий с системой банка/платежной организации для совершения операций по оплате за товары и услуги посредством банковских платежных карт и других инструментов дистанционного обслуживания и относящийся к периферийным устройствам эквайера. Виртуальный POS-терминал может также использоваться для пополнения банковских счетов с учетом критериев оценки степени (уровня) риска банка/платежной организации, согласно внутренним нормативным документам, а также для соблюдения требований законодательства Кыргызской Республики.»;

дополнить абзацем тридцать третьим следующего содержания:

«Оплата по платежному QR-коду – безналичная оплата за товары или услуги с применением мобильного приложения банка/платежной системы либо других устройств посредством считывания двухмерных символов штрихкода (QR-код).»;

абзац тридцать четвертый изложить в следующей редакции:

«Периферийные (эквайринговые) устройства – терминалы, банкоматы, платежные терминалы и приложения, депозитные

машины, мобильные устройства и иные устройства, составляющие техническую инфраструктуру / инструмент по приему и обслуживанию банковских платежных карт, приему платежей по QR-коду и других инструментов дистанционного обслуживания.»;

абзац пятьдесят первый изложить в следующей редакции:

«**Эквайер** – банк, платежная организация, МФК, МКК, которые являются владельцами периферийных устройств, обеспечивающих возможность проведения авторизации или транзакций через свои периферийные устройства согласно технологиям и нормативным актам соответствующих платежных систем и законодательством Кыргызской Республики.»;

абзац пятьдесят второй изложить в следующей редакции:

«**Эквайринг** – деятельность, связанная с владением и обслуживанием сети периферийных устройств по приему платежей с использованием банковских платежных карт и других платежных инструментов/технологий на основании договоров с торгово-сервисными предприятиями о приеме и проведении платежей и расчетов за товары и услуги согласно правилам соответствующих платежных систем.»;

дополнить абзацами пятьдесят три, пятьдесят четыре, пятьдесят пять и пятьдесят шесть следующего содержания:

«В зависимости от используемых инструментов для проведения платежей эквайринг подразделяется на следующие основные виды:

Торговый эквайринг – услуга, оказываемая эквайером для торгово-сервисных предприятий (далее – ТСП) по установке POS-терминалов и других периферийных устройств для приема и проведения безналичных платежей и расчетов с применением различных платежных инструментов на основании заключенного договора.

Интернет-эквайринг – услуга, оказываемая эквайером по приему и проведению безналичных платежей и расчетов с применением платежных карт и электронных денег за товары и услуги, реализуемые через торговые электронные платформы и интернет-магазины посредством специального веб-интерфейса, который обеспечивает передачу платежной информации и сохраняет ее конфиденциальность.

Мобильный эквайринг – услуга, оказываемая эквайером по приему и проведению безналичных платежей и расчетов с применением платежных карт через мобильное приложение и специальный мобильный POS-терминал (mPOS-терминал) с использованием мобильного телефона либо планшета.»;

- пункт 53 изложить в следующей редакции:

«53. Для установки периферийного устройства в ТСП эквайер должен заключить договор с ТСП об открытии счета для проведения расчетов по транзакциям, проведенным с использованием терминала, и на право приема и обслуживания карт соответствующей системы. Договор между эквайером и ТСП должен содержать следующее:

- наименование ТСП и его юридический адрес;
- права и обязанности ТСП и эквайера по приему и обслуживанию карт;
- виды карт, принимаемых ТСП к обслуживанию в обязательном порядке;
- запрет ТСП на установление дополнительной комиссии или более высокой цены (наценки) на товар/услугу в случае оплаты картой или с использованием QR-кода;
- размер комиссий;
- основные требования по соблюдению правил безопасности ТСП при использовании POS-терминала;
- вид деятельности и обязательства ТСП по соблюдению деятельности ТСП, заявленной в договоре. В случае если деятельность ТСП подлежит лицензированию, эквайер должен требовать действующую лицензию ТСП на ведение данного вида деятельности;
- требования о соблюдении ТСП законодательства по ПФТД/ЛПД, если ТСП является финансовым учреждением или включено в нефинансовую категорию лиц, согласно законодательству Кыргызской Республики по ПФТД/ЛПД;
- требования о запрете проведения платежей за операции, запрещенные законодательством;
- основные требования по соблюдению безопасности при приеме карт ТСП в качестве средства оплаты (авторизация,

идентификация держателя карты, обязательное использование PIN-кода держателем карты при проведении транзакции или поддержки функционала 3D-Secure (если иное не предусмотрено правилами соответствующей платежной системы), лимиты и иные требования) согласно законодательству Кыргызской Республики;

- порядок возврата сумм по проведенным операциям, опротестованным соответствующей системой;

- процедуру возмещения стоимости товара, приобретенного по карте, при его возврате;

- порядок проведения в рамках договора проверки ТСП по качеству обслуживания карт, предоставляемых услуг, условий содержания и работоспособности терминалов, хранения чеков;

- порядок взаимодействия в случае выявления операции с украденной/утерянной картой держателя или проведения несанкционированных транзакций самим ТСП;

- распределение ответственности между сторонами в случае несанкционированных операций, нарушения процедур безопасности или других условий договора и штрафные санкции, налагаемые на каждого участника;

- порядок рассмотрения споров;

- порядок расторжения договора;

- требование по правилам обеспечения безопасности при совершении транзакции в соответствии с настоящим Положением.

В договоре могут быть предусмотрены другие дополнительные условия. Правила обслуживания и приема карт соответствующей системы могут быть включены в договор либо они дополнительно прилагаются к нему.»;

- дополнить пунктом 53-1 следующего содержания:

«53-1. Эквайер при оказании услуг по интернет-эквайрингу для ТСП должен удостовериться в правовой принадлежности сайта ТСП или сайтов ТСП, через который/которые производится продажа товаров/услуг.»;

- дополнить пунктом 53-2 следующего содержания:

«53-2. Договор между эквайером и ТСП, заключенный для оказания услуг интернет-эквайринга, должен содержать условия,

предусмотренные пунктом 53 настоящего Положения, а также следующие условия:

- соответствие сайта ТСП требованиям эквайера;
- наличие требований к авторизации держателей карт на сайте ТСП.»;

- дополнить пунктом 55-1 следующего содержания:

«55-1. Эквайер перед заключением договора с ТСП должен осуществить проверку заявленной деятельности и сайта ТСП, указанных в договоре. Данные условия должны быть регламентированы во внутренних документах эквайера.»;

- дополнить пунктом 55-2 следующего содержания:

«55-2. Эквайер должен периодически, не реже 1 раза в 6 (шесть) месяцев с момента заключения договора с ТСП, проверять соответствие ТСП фактической деятельности, указанной в договоре. В случае обнаружения несоответствия заявленной деятельности либо подозрения на осуществление ТСП операций, связанных с нарушением законодательства по ПФТД/ЛПД, или на проведение запрещенных законодательством операций эквайер вправе прекратить оказывать эквайринговые услуги для ТСП и расторгнуть договор в одностороннем порядке. При этом эквайер должен провести окончательные взаиморасчеты с ТСП в соответствии с заключенным договором с ТСП.»;

- дополнить пунктом 56-1 следующего содержания:

«56-1. При оказании услуг интернет-эквайринга эквайер вправе устанавливать не более 1 виртуального POS-терминала с одним кодом Merchant Category Code (далее – MCC) на сайте ТСП, с которым заключил договор. При этом если у ТСП несколько видов деятельности, то MCC присваивается по основному виду.

В случае если виртуальный POS-терминал будет использоваться ТСП не в соответствии с установленным MCC, эквайер вправе прекратить оказывать эквайринговые услуги для ТСП и расторгнуть договор.».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности платежных организаций

и операторов платежных систем» от 2 сентября 2019 года № 2019-П-14/46-1-(ПС) следующие изменения:

в Положении «О лицензировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 2-1 изложить в следующей редакции:

«2-1. Оператор платежной системы может совмещать свою деятельность только с деятельностью платежной организации.

Платежная организация может совмещать свою деятельность только с деятельностью оператора платежной системы.

Оператор платежной системы/платежная организация вправе заниматься только теми видами деятельности, которые указаны в лицензии, а также оказывать консультационные/информационные услуги и осуществлять иную деятельность, которая является сопутствующей к основной или необходима для обеспечения его основной деятельности.

Платежная организация при наличии лицензии оператора платежной системы вправе в качестве сопутствующей деятельности оказывать услуги по эквайрингу банковских платежных карт при условии выполнения требований, установленных настоящим Положением и нормативными правовыми актами Национального банка.»;

- в пункте 8 третье предложение изложить в следующей редакции:

«Использование денежных средств, внесенных в целях формирования уставного капитала, в объеме требуемого минимального размера уставного капитала, до принятия Национальным банком решения о выдаче/отказе в выдаче лицензии запрещено.»;

- дополнить пунктом 12-1 следующего содержания:

«12-1. Платежная организация для оказания услуг эквайринга в пользу локальных ТСП с применением платежных карт путем установки POS-терминалов должна иметь уставный капитал не менее 20 000 000 (двадцати миллионов) сомов.

Уставный капитал платежной организации при осуществлении эквайринга платежных карт путем установки POS-терминалов в совокупности должен составлять не менее 30 000 000 (тридцати миллионов) сомов при осуществлении приема платежей:

- от плательщиков по уплате налогов, сборов и платежей, подлежащих зачислению на Единый казначейский счет уполномоченного государственного органа по прогнозированию и исполнению бюджета в Национальном банке, при наличии прямых договоров с государственными органами или органами местного самоуправления, администрирующими уплату налогов, сборов и платежей;

- в пользу третьих лиц – поставщиков товаров/услуг – нерезидентов при наличии договоров с данными поставщиками/ интеграции технических платформ и осуществлении финансовых взаиморасчетов по трансграничным платежам.»;

- пункт 13 изложить в следующей редакции:

«13. В случае если платежная система оператора платежной системы, согласно критериям значимости, установленным в Политике по надзору (оверсайту) за платежной системой, утвержденной постановлением Правления Национального банка от 15 июля 2015 года № 38/4, признается системно-значимой/ значимой платежной системой, или платежная организация/оператор платежной системы признается провайдером критичных услуг по итогам 12 (двенадцати) месяцев и более, то минимальный размер уставного капитала устанавливается в зависимости от степени значимости платежной системы в следующих размерах:

- 1) не менее 200000000 (двухсот миллионов) сомов, если платежная система признается системно-значимой;

- 2) не менее 30000000 (тридцати миллионов) сомов, если платежная система признается значимой;

- 3) не менее 20000000 (двадцати миллионов) сомов, если платежная организация и/или оператор платежной системы признается провайдером критичных услуг.

Платежная организация или оператор платежной системы в течение 6 (шести) месяцев со дня уведомления лицензиата о решении Комитета по платежной системе Национального банка

должна/должен принять решение об увеличении уставного капитала в размере, установленном в настоящем пункте Положения, и внести в банк денежные средства. В случае невнесения денежных средств в установленные сроки Национальный банк применяет меры воздействия в соответствии с нормативными правовыми актами Национального банка.

Требования к размеру уставного капитала в данном пункте подлежат соблюдению платежными организациями/операторами платежных систем без учета требований к размерам уставного капитала, установленных в пункте 12-1 настоящего Положения.»;

- в пункте 23 слова «15 (пятнадцати) рабочих дней» заменить словами «30 (тридцати) календарных дней»;

- в пункте 47 абзац 10 после слов «услуг связи» дополнить словами «а также государственные органы, принимающие участие в обеспечении информационной безопасности»;

3. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О регулировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем» от 30 сентября 2019 года № 2019-П-14/50-2-(ПС) следующие изменения:

в Положении «О регулировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 6:

дополнить абзацем восемнадцатым следующего содержания:

«Оплата по платежному QR-коду – безналичная оплата за товары или услуги с применением мобильного приложения банка/платежной системы либо других устройств посредством считывания двухмерных символов штрихкода (QR-код).»;

дополнить абзацем девятнадцатым следующего содержания:

«Эквайринг – деятельность, связанная с владением и обслуживанием сети периферийных устройств по приему платежей с использованием банковских платежных карт и других платежных инструментов/технологий на основании договоров с торгово-сервисными предприятиями о приеме и проведении платежей

и расчетов за товары и услуги согласно правилам соответствующих платежных систем.»;

дополнить абзацами двадцать-двадцать три следующего содержания:

«В зависимости от используемых инструментов для проведения расчетов эквайринг включает следующие основные виды:

Торговый эквайринг – услуга, оказываемая эквайером для торгово-сервисных предприятий (далее – ТСП) по установке POS-терминалов и других периферийных устройств для приема безналичных платежей с применением различных платежных инструментов на основании заключенного договора.

Интернет-эквайринг – услуга, оказываемая эквайером по приему безналичных платежей с применением платежных карт и электронных денег за товары и услуги, реализуемые через торговые платформы и интернет-магазины посредством специального веб-интерфейса, который обеспечивает передачу платежной информации и сохраняет ее конфиденциальность.

Мобильный эквайринг – услуга, оказываемая эквайером по приему безналичных расчетов с применением платежных карт через мобильное приложение и специальный мобильный POS-терминал (mPOS-терминал) с применением мобильного телефона либо планшета.»;

– дополнить главой 8 следующего содержания:

«Глава 8. Требования к платежной организации, осуществляющей эквайринговую деятельность

101. Настоящая глава определяет требования к платежным организациям, оказывающим услуги по приему безналичных платежей в пользу поставщиков товаров/услуг (торгово-сервисные предприятия (далее – ТСП, поставщики государственных услуг, коммунальных услуг и т.п.) посредством периферийных устройств (далее – эквайринг/эквайринговая деятельность/эквайринговые услуги) и порядок ее оказания. Плательщики осуществляют оплату за товары и услуги в пользу поставщиков через периферийные устройства с применением платежных карт и систем с бесконтактной технологией оплаты.

102. Платежная организация вправе осуществлять эквайринговую деятельность только при наличии лицензии оператора платежной системы и соответствующего разрешения Национального банка на осуществление эквайринговой деятельности, а также при соблюдении требований, установленных настоящим Положением и законодательством Кыргызской Республики, включая в области ПФТД/ЛПД.

103. Платежная организация для оказания эквайринговых услуг вправе устанавливать собственную сеть периферийных устройств в соответствии с требованиями платежных систем и обеспечивать проведение следующих операций:

- покупки товаров/услуг через POS-терминалы, виртуальные POS-терминалы;
- покупки товаров/услуг с использованием QR-кодов;
- пополнение банковских счетов, перевод денежных средств.

Платежной организации в рамках оказания эквайринга запрещается выдача наличных денежных средств.

104. Для осуществления эквайринга платежная организация должна соблюдать требования по уставному капиталу, установленные в Положении «О лицензировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем», утвержденном постановлением Правления Национального банка от 2 сентября 2019 года № 2019-П-14/46-1-(ПС).

105. Платежная организация должна иметь внутренние нормативные документы по оказанию эквайринговых услуг, соответствующие требованиям настоящего Положения и другим нормативным актам Национального банка.

106. Платежная организация для осуществления эквайринговой деятельности должна направить заявление установленной формы согласно Приложению 3 к настоящему Положению в Национальный банк о намерении осуществлять эквайринговую деятельность с приложением документов, подтверждающих соответствие размера уставного капитала и типового договора с ТСП требованиям Национального банка.

107. Национальный банк проводит проверку документов и предварительную проверку АПК платежной организации и в случае

соответствия документов платежной организации установленным требованиям настоящего Положения направляет соответствующее письмо и включает в Реестр платежных организаций, оказывающих эквайринг банковских платежных карт от своего имени.

Срок рассмотрения документов и проведения предварительной проверки составляет 15 (пятнадцать) календарных дней.

В случае обнаружения несоответствия представленных документов Национальный банк направляет письмо о доработке документов.

108. Платежная организация должна предоставить дополнительные документы в течение 15 (пятнадцати) календарных дней со дня получения письменного уведомления Национального банка. Документы могут быть направлены по электронной почте с последующим досылom оригинала/ов документов. При этом отсчет срока рассмотрения заявления и документов начинается вновь со дня получения дополнительных документов (электронных/бумажных), удовлетворяющих требованиям настоящего Положения.

109. При предоставлении документов, несоответствующих требованиям настоящего Положения, или не в полном объеме более 3 (трех) раз, либо с нарушением установленных сроков Национальный банк отказывает в рассмотрении документов и направляет письменное уведомление об этом.

110. Повторная подача заявления и документов на осуществление эквайринга банковских карт допускается по истечении 6 (шести) месяцев со дня официального отказа в рассмотрении документов либо со дня истечения срока, указанного в пункте 109 настоящего Положения (в случае нарушения данного срока).

Повторная подача заявления и документов на осуществление эквайринга банковских карт допускается только при устранении недостатков и замечаний, указанных Национальным банком при первичном рассмотрении документов. В случае неустранения замечаний, указанных Национальным банком при первичном рассмотрении документов, Национальный банк вправе отказать в рассмотрении документов без повторного направления на доработку в течение 15 (пятнадцати) календарных дней с даты их поступления в Национальный банк.

111. Платежная организация для оказания эквайринга по приему платежных карт должна заключить договор с соответствующей платежной системой с использованием карт и ее оператором об участии в системе и получить разрешение (лицензию, сертификат) на прием платежей с использованием карт данной системы.

112. В случае прекращения предоставления эквайринговых услуг платежная организация также должна информировать Национальный банк в установленной форме не менее чем за один месяц до фактического прекращения предоставления эквайринга и осуществить окончательные взаиморасчеты с ТСП.

113. Платежная организация перед заключением договора с ТСП должна осуществить проверку заявленной деятельности и сайта ТСП, указанных в договоре. Данные условия должны быть регламентированы во внутренних документах платежной организации.

114. Платежная организация обязана за свой счет обеспечить прием и обслуживание национальной платежной карты в собственной сети на всех периферийных устройствах. Любые договорные отношения платежных организаций с ТСП не должны создавать барьеры и ограничения по обслуживанию национальных платежных карт другими платежными организациями.

115. Все периферийное устройство, приобретаемое платежной организацией для приема платежей с использованием платежных карт, должно обеспечивать функциональную совместимость различных видов карт для их взаимного обслуживания и соответствовать техническим стандартам платежных систем.

116. Платежная организация должна разместить на периферийном устройстве следующую информацию:

- наименование платежной организации;
- наименование платежной системы, карты которой принимаются к обслуживанию;
- телефон горячей линии;
- иную необходимую информацию для клиента.

117. Платежная организация при оказании услуг по интернет-эквайрингу для ТСП должна удостовериться в правовой

принадлежности сайта или сайтов ТСП, через который/которые производится продажа товаров.

118. Программное обеспечение, позволяющее проводить мобильный эквайринг и внедряемое в портативные устройства, должно обеспечивать надежность и безопасность проведения платежей и оборудовано возможностью управлять удаленно.

119. Для установки периферийного устройства в ТСП платежная организация должна заключить договор с ТСП на прием платежей, проведенных с использованием POS-терминала, и на право приема и обслуживания карт соответствующей системы.

Договор между платежной организацией и ТСП должен содержать следующее:

- наименование ТСП и его юридический адрес;
- права и обязанности ТСП и платежной организации по приему и обслуживанию карт;
- виды карт, принимаемых ТСП к обслуживанию в обязательном порядке;
- запрет ТСП на установление дополнительной комиссии или более высокой цены (наценки) на товар/услугу в случае оплаты картой или с использованием QR-кода;
- размер комиссий;
- основные требования по соблюдению правил безопасности ТСП при использовании POS-терминала;
- вид деятельности и обязательства ТСП по соблюдению деятельности ТСП, заявленной в договоре. В случае если деятельность ТСП подлежит лицензированию платежная организация должна требовать действующую лицензию ТСП на ведение данного вида деятельности;
- требования о соблюдении ТСП законодательства по ПФТД/ЛПД, если ТСП является финансовым учреждением или включено в нефинансовую категорию лиц, согласно законодательству Кыргызской Республики по ПФТД/ЛПД;
- требования о запрете проведения платежей за операции, запрещенные законодательством;

- основные требования по соблюдению безопасности при приеме ТСП карт в качестве средства оплаты (авторизация, идентификация держателя карты, обязательное использование PIN-кода держателем карты при проведении транзакции или поддержки функционала 3D Secure (если иное не предусмотрено правилами соответствующей платежной системы), лимиты и иные требования согласно законодательству Кыргызской Республики;

- минимальные требования безопасности при проведении платежей и переводов с использованием QR-кодов, установленные Правилами проведения платежей и переводов с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код), утвержденными постановлением Правления Национального банка от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС);

- порядок возврата сумм по проведенным операциям, опротестованным соответствующей системой (chargeback);

- процедуру возмещения стоимости товара, приобретенного безналичным способом с использованием карт или QR-кода, при его возврате;

- порядок проведения в рамках договора проверки ТСП по качеству обслуживания карт, предоставляемых услуг, условий содержания и работоспособности терминалов, хранения чеков;

- порядок взаимодействия в случае выявления операции с украденной/утерянной картой держателя или проведения несанкционированных транзакций самим ТСП;

- распределение ответственности между сторонами в случае несанкционированных операций и нарушения процедур безопасности или других условий договора, и штрафные санкции, налагаемые на каждого участника;

- порядок рассмотрения споров;

- порядок расторжения договора;

- требования по правилам обеспечения безопасности при совершении платежей в соответствии с требованиями Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике».

В договоре могут быть предусмотрены другие дополнительные условия. Правила обслуживания и приема карт соответствующей системы могут быть включены в договор либо дополнительно приложены к нему.

120. Договор между платежной организацией и ТСП, который заключен для оказания услуг интернет-эквайринга, должен содержать условия, предусмотренные пунктом 119 настоящего Положения, а также следующие условия:

- соответствие сайта или сайтов ТСП требованиям платежной организации, а также требованиям о поддержании технологии безопасности 3D Secure;
- наличие требований к авторизациям держателей карт на сайте или сайтах ТСП.

121. В договоре с ТСП платежная организация должна установить лимиты на сумму одной операции, свыше которой ТСП необходимо запросить подтверждающий документ держателя карты (паспорт или другие документы, удостоверяющие личность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики). Данные о документе, удостоверяющем личность, обязательно вносятся в чек.

В договор с ТСП платежная организация должна включить инструкцию (правила) с описанием карт, признаками и/или списком подозрительных действий со стороны держателей карт и необходимые меры, которые должны принимать ТСП при получении соответствующего сообщения из платежной системы. При этом платежной организации необходимо руководствоваться законодательством, регулирующим вопросы защиты прав потребителей, а также иными нормативными правовыми актами и рекомендациями операторов платежных систем, связанными с обеспечением безопасности платежей и расчетов.

122. Платежная организация должна обеспечить обучение уполномоченных сотрудников ТСП правилам приема и обслуживания карт, распознаваний поддельных карт или случаев возможного мошенничества согласно всем процедурам безопасности, установленным в соответствующей системе. Процедуры безопасности обслуживания карт не подлежат разглашению третьим лицам, за

исключением уполномоченных сотрудников ТСП, осуществляющих прием и обслуживание платежных карт в периферийных устройствах.

123. ТСП может установить собственный POS-терминал или другие устройства для приема оплаты на условиях соблюдения установленных требований и стандартов, предъявляемых платежной организацией, соответствующей системой и настоящим Положением. В системе POS-терминал определяется как устройство платежной организации.

124. При оказании услуг интернет-эквайринга платежная организация вправе устанавливать не более 1 виртуального POS-терминала с одним кодом Merchant Category Code (далее – MCC) на сайте ТСП, с которым заключила договор. При этом если у ТСП несколько видов деятельности, то MCC присваивается по основному виду.

В случае если виртуальный POS-терминал будет использоваться ТСП не в соответствии с установленным MCC, платежная организация вправе прекратить оказывать эквайринговые услуги для ТСП и расторгнуть договор.

125. Платежная организация осуществляет возмещение сумм по проведенным операциям с использованием карт в пользу ТСП путем зачисления денежных средств, поступивших от эмитентов по всем картам по результатам процессинга в соответствии со сроками, установленными регламентом и порядком работы системы, и договором.

Окончательные взаиморасчеты и учет обязательств по эквайринговым услугам (возмещение по принятым платежам) производятся через банковские счета платежной организации, открытые у расчетного банка, и соответствующие банковские счета ТСП, либо через электронные кошельки в порядке, предусмотренном договором об оказании эквайринговых услуг.

126. Платежная организация должна периодически, не реже 1 раза в год, проверять соответствие ТСП фактической деятельности, указанной в договоре. В случае обнаружения несоответствия заявленной деятельности либо подозрения на осуществление ТСП операций, связанных с нарушением законодательства по ПФТД/ЛПД, либо проведения ТСП запрещенных законодательством операций

платежная организация вправе прекратить оказывать эквайринговые услуги для ТСП и расторгнуть договор в одностороннем порядке. При этом платежная организация должна провести окончательные взаиморасчеты с ТСП в соответствии с заключенным договором с ТСП при условии отсутствия иных задолженностей ТСП и платежной организации перед банком-эмитентом.

127. Платежная организация должна предоставлять в Национальный банк сведения о периферийных устройствах не позднее 10 числа месяца, следующего за отчетным месяцем, согласно форме отчета 8 в Приложении 1 к настоящему Положению.

128. Платежная организация, предоставляющая эквайринговые услуги, должна осуществлять мониторинг операций с использованием карт по параметрам, установленным регламентом и порядком работы соответствующей системы, а также проводить мероприятия для прекращения и/или предотвращения ошибочных и неправомерных операций. Платежные организации вправе передать данные функции в сторонний процессинговый центр или участнику соответствующей платежной системы согласно установленным договорным отношениям.»;

- дополнить Приложением 3 следующего содержания:

«Приложение 3
к Положению
«О регулировании деятельности платежных
организаций и операторов платежных систем»

Заявление

Настоящим _____ (полное наименование
платежной организации) просит выдать разрешение для оказания эквайринговых услуг для
торгово-сервисных предприятий по эквайрингу платежных карт путем установки POS-терминалов
и включить в реестр платежных организаций, оказывающих эквайринговые услуги.

Председатель правления/Руководитель (подпись, печать)

Расшифровка подписи);

– Приложение к настоящему Положению дополнить формой отчета 8 следующего
содержания:

«ОТЧЕТ
о Реестре периферийных устройств

Наименование платежной организации: _____
ИНН платежной организации: _____
ОКПО платежной организации: _____
По состоянию на «__» _____ 20__ года

№ п/п	Тип пери- ферийного устройства	ID пери- ферийного устройства	Местонахождение периферийного устройства					Наименование платежных систем, обслуживаемых периферийным устройством	Период доступа
			Местопо- ложение	Область	Район	Айыльный аймак	Город/ пгт/село	Улица	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11

Председатель правления (подпись, печать)
Расшифровка подписи

ПРАВИЛА

по заполнению отчета по Реестру периферийных устройств

1. В Реестре периферийных устройств отражается информация о периферийных устройствах, обеспечивающих удаленный доступ к банковскому счету клиента посредством платежных карт, а также без использования платежных карт (платежных терминалов) с указанием их конкретного месторасположения и минимальной информации о самом устройстве.

2. В столбце 2 «Тип периферийного устройства» указывается вид устройства: POS-терминал-ТСП, cash-in-терминал, виртуальный POS-терминал, mPOS или иное периферийное устройство.

3. В столбце 3 «ID периферийного устройства» указываются идентификационные номера устройства, согласно регистрационным номерам платежных организаций.

4. В столбце 4 «Местоположение» указывается наименование места, где расположено устройство (ТСП, организация, и т.д.). Для виртуальных POS-терминалов (V-POS) указывается веб-адрес.

5. В столбце 5 «Область» указывается наименование области Кыргызской Республики в соответствии со справочником Национального статистического комитета Кыргызской Республики «Классификатор админ. террит. единиц – СОАТЕ».

6. В столбце 6 «Район» указывается наименование района области в соответствии со справочником Национального статистического комитета Кыргызской Республики «Классификатор админ. террит. единиц – СОАТЕ».

7. В столбце 7 «Айыльный аймак» указывается наименование айыльного аймака района в соответствии со справочником Национального статистического комитета Кыргызской Республики «Классификатор админ. террит. единиц – СОАТЕ».

8. В столбце 8 «Город/пгт/село» указывается наименование города, районных центров, пгт, села в соответствии со справочником Национального статистического комитета Кыргызской Республики «Классификатор админ. террит. единиц – СОАТЕ».

9. В столбце 7 «Улица» указывается наименование улицы. В случае если периферийные устройства установлены на местах, не имеющих

конкретного адреса (наименования улицы, №), то более развернутая информация указывается в столбце 4 «Местоположение», т.е. наименование организации, структурного подразделения данной организации и т.д.

10. В столбце 10 «Наименование платежных систем, обслуживаемых периферийным устройством», указывается наименование платежных систем, обслуживаемых данным устройством («Элкарт», VISA, MasterCard, UnionPay и т.д.).

11. В столбце 11 «Период доступа» указывается время/период доступа к данному устройству.

К отчету должно прилагаться сопроводительное письмо, в котором отражена информация по внесенным изменениям (установка/изъятие и перемещение банковского оборудования).

Отчеты/уведомления должны предоставляться в форме и сроки, установленные Национальным банком. Платежная организация несет ответственность за строгое соблюдение всех условий и требований настоящего Положения, в том числе за предоставление своевременной и корректной информации.».

4. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О требованиях по обеспечению информационной безопасности операторов платежных систем и платежных организаций» от 31 марта 2023 года № 2023-П-14/21-1-(ПС) следующее изменение:

Положение «О требованиях по обеспечению информационной безопасности операторов платежных систем и платежных организаций», утвержденное вышеуказанным постановлением, дополнить главой 5-1 «Требования к процессу обслуживания банковских платежных карт» в следующей редакции:

«Глава 5-1. Требования к процессу обслуживания платежных карт

40-1. При обслуживании платежных карт ОПС/ПО должен/должна обеспечить выполнение требований настоящего Положения.

40-2. При обслуживании платежных карт ОПС/ПО или их процессинговый центр должен/должна иметь действующий сертификат соответствия требованиям безопасности стандарта PCI DSS, и, соответственно, выполнять требования безопасности PCI DSS.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 27 мая 2024 года
№ 2024-П-07/24-2-(ДКП)

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 5, 13, 63, 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 9,00 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в силу с 28 мая 2024 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение 1 (одного) рабочего дня со дня принятия настоящего постановления.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего экономическое управление.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 30 мая 2024 года
№ 2024-П-14/25-6-(ПС)

**О внесении изменений в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики
«Об утверждении Положения «О банковских платежных картах
в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8**

В соответствии со статьями 5, 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8 (прилагается).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 (пятнадцати) дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению платежных систем после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», коммерческих банков Кыргызской Республики.

5. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения управления платежных систем, управления банковского надзора, юридического управления, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от «30» мая 2024 года
№ 2024-П-14/25-6-(ПС)

**Изменения в постановление Правления Национального
банка Кыргызской Республики «Об утверждении
Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской
Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8 следующие изменения:

в Положении «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 51:

дополнить предложениями следующего содержания:

«Эквайер обязан обеспечить держателю карты, выпущенной сторонним эмитентом, возможность обналичить денежные средства через банкомат в сумме не ниже 200 (двухсот) расчетных показателей в национальной валюте или в эквиваленте этой суммы в иностранной валюте за одну операцию. При этом держатель карты, в том числе выпущенной сторонним эмитентом, по собственному выбору вправе обналичить денежные средства через банкомат в сумме менее установленной.»;

дополнить абзацем следующего содержания:

«Эквайер не вправе ограничивать доступ к услугам по обналичиванию денежных средств для держателей карт сторонних эмитентов.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 19 июня 2024 года
№ 2024-П-10/27-5-(НПА)

О внесении изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О регулятивной банковской отчетности» от 19 июля 2023 г. № 2023-П-10/43-5-(НПА)

В соответствии со статьями 5, 9, 40 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О регулятивной банковской отчетности» от 19 июля 2023 г. № 2023-П-10/43-5-(НПА) следующее изменение:

– в пункте 2 слова и цифры «с 1 июля 2024 года» заменить словами и цифрами «с 1 октября 2024 года».

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 7 (семи) рабочих дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

– со дня получения соответствующих документов в течение 3 (трех) рабочих дней опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для

внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению финансовой статистики и обзора после официального опубликования в течение 3 (трех) рабочих дней довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков Кыргызской Республики и ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана».

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление финансовой статистики и обзора.

Исполняющий обязанности председателя

К. Куленбеков

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чүй, 168
от 19 июня 2024 года
№ 2024-П-09/27-6-(БС)

О временном разрешении на вывоз ветхой наличной иностранной валюты коммерческим банкам Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 9 и 64 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Приостановить действие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики «О временных ограничениях по операциям с наличной иностранной валютой в отношении коммерческих банков, обменных бюро, микрофинансовых и микрокредитных компаний Кыргызской Республики» от 11 марта 2022 года № 2022-П-09/14-1-(БС) в отношении коммерческих банков в части вывоза ветхих наличных долларов США за пределы Кыргызской Республики до 1 октября 2024 года.

2. Разрешить коммерческим банкам вывозить ветхие наличные доллары США в обмен на наличные/безналичные доллары США. При осуществлении операции по вывозу ветхих наличных долларов США обеспечить поступление наличных/безналичных долларов США без учета суммы комиссии банка-контрагента.

3. Коммерческим банкам при проведении операций по вывозу ветхих наличных долларов США строго соблюдать требования законодательства Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации

(отмыванию) преступных доходов (ПФТД/ЛПД) в целях устранения рисков, связанных с возможностью применения международных санкций.

4. Коммерческим банкам после проведения операций по вывозу ветхих наличных долларов США за пределы Кыргызской Республики в течение 2 (двух) рабочих дней предоставлять информацию (отчет) по указанной операции в Национальный банк Кыргызской Республики.

5. Юридическому управлению в течение 3 (трех) рабочих дней со дня получения соответствующих документов:

- опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

6. Настоящее постановление вступает в силу со дня принятия.

7. Управлению банковского надзора и управлению надзора за небанковскими финансово-кредитными организациями в течение 3 (трех) рабочих дней со дня вступления в силу настоящего постановления довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, микрофинансовых и микрокредитных компаний, имеющих право на покупку и продажу иностранной валюты, обменных бюро Кыргызской Республики, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», ОЮЛ «Ассоциация микрофинансовых организаций» и ОЮЛ «Ассоциация обменных бюро «Альянс».

8. Отделу «Секретариат Правления» в течение 3 (трех) рабочих дней со дня получения соответствующих документов довести настоящее постановление до сведения всех структурных подразделений, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области, а также Государственной таможенной службы при Министерстве финансов Кыргызской Республики и Пограничной службы Государственного комитета национальной безопасности Кыргызской Республики.

9. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего банковский надзор.

Исполняющий обязанности председателя

К. Куленбеков